

ಶಿಃ:

— "ಶಿಖರಮಂಜರಾ (ಪ್ರತಿ)"

“ ಶ್ರೀಪತಿವರ್ಧನದೋ ನಃ ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ
ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪುಟ ೧
ಸಂಚಿಕೆ ೧

ವಿಕ್ರಯ ಸಂವತ್ಸರ
ಕಾರ್ತಿಕ ಶು. ೧೦

ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಂದಾ:

ಮೂರು

ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ:

ಐದು

ಅಣೆಗಳು

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರು
“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ ಸಾಧನಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ”

ಸಂಪಾದಕರು:

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

Samputa1(Sanchike1)

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

೧ ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
೨ ಮಾನುಷ್ಯ	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಘುಮಾನ್ಯತೀರ್ಥ		
		ಶ್ರೀಪಾದಗಳವರಿಂದ		೨
೩ ಸಂಪಾದಕೀಯ	ಸಂಪಾದಕರು		೫
೪ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಯಾರು?....		,,		೭
೫ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಹರಿದಾಸರು				
ಮತ್ತು ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕಸೇವೆ....		ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಾಮರಾಯರು,		
		ಸಂಪಾದಕರು, 'ಪುಬೋಧ'	೧೭	
೬ ತತ್ತ್ವಸುವಾಲಿ	ಹಳೆಯ ಕಡತಗಳಿಂದ		೨೩

“ ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ ”

SRI PANCHAMUKHINILAYĀ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸಾಲಾದ
ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವನ ನಿನ್ನಯ ಪಾದ ಪೊಂದಿದ ಮನುಜನು ।
ಜವನಪುರಕೆ ಸಲ್ಲ ವೇಣುಗೋಪಾಲ ವಿಠಲ ॥

ಸಂಪುಟ
೧

ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ—ಕಾರ್ತಿಕ
(ನವೆಂಬರ್ ೧೯೫೦)

ಸಂಚಿಕೆ
೧

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ-ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ತಾಳ-ಝಂಪೆ

ಶರಣು ಶರಣು

॥ ಪ ॥

ಶರಣು ಶ್ರೀವೈಕುಂಠನಾಯಕ ಶರಣು ಶ್ರೀಪುರುಷೋತ್ತಮ ।
ಶರಣು ಶ್ರೀಧರ ಗರುಡನಾಹನ ಶರಣು ವೇಂಕಟನಾಯಕ ॥ ಅ.ಪ ॥

ಪರಮಪದ ಗೋವಿಂದ ಮಾಧವ ಪದುಮನಾಭ ಜನಾರ್ದನ ।
ಧರಣಿಧರ ಕರಿವರದ ವಾಮನ ವೈರಿಹರ ಬಲಿಭಂಜನ ॥ ೧ ॥

ಜಲಜನೇತ್ರ ಮುಕುಂದ ಮುರಹರ ಜ್ವಲಿತಚಕ್ರಗದಾಧರ ।
ಜಲಧಿಶಯನ ಉಪೇಂದ್ರ ಅಚ್ಯುತ ಶೈಲಧರ ನಾರಾಯಣ ॥ ೨ ॥

ಅದಿಯೋಗಿ ಮುನೀಂದ್ರವಂದಿತ ನಿಖಿಲಸುರಗಣಸೇವಿತ ।
ವೇದವೇದ್ಯ ವಿಗ್ರಹಿಸ್ತುತ ವಿಜಯವಿಠಲ ನಮೋ ನಮೋ ॥ ೩ ॥

॥ ಶ್ರೀ ರಾಮನರಸಿಂಹಶ್ರೀಃ ॥

ನರಸಿಂಹೋಽಖಿಲಾಜ್ಞಾನಮತಧ್ವಾಂತದಿವಾಕರಃ ।
ಜಯತ್ಯಮಿತಸದ್‌ಜ್ಞಾನಸುಖಶಕ್ತಿಪಯೋನಿಧಿಃ ॥

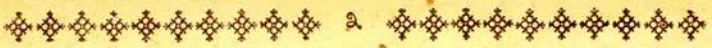
ಶ್ರೀ ಬಾಳಗಾರು
ಆರ್ಯ ಅಕ್ಕೋಭೃತೀರ್ಥರ
ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶ್ರೀಗಳವರಿಂದ

ವಂಗಾಃ ಕಥಮಂಗಾಃ ಕಥಮಿತ್ಯನುಯಜ್ಞೀ ವೃಥಾ ಲೋಕಂ
ಕೇದೃಕ್ಕೃತಾಂತಪುರಮಿತಿ ನ ಕೋಪಿ ಜಿಜ್ಞಾಸತೇ ಲೋಕಃ ॥

—ಎಂದಿದ್ದಾನೆ ಒಬ್ಬ ಕವಿ. ಅದರಂತೆಯೇ, ಈ ಪರಿದೃಶ್ಯಮಾಣ
ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ವಸ್ತುಗಳ ಅನ್ವೇಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಗಳು
ತತ್ಪರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತವನ್ನು ಪಶುಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ವೃಥಾಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು
ತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳಿಂದ 'ಮಾನವ ಜನುಮ ದೊಡ್ಡದು'
ಎಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾನವನು ಇಂದು
ಅಂತಹವರಿಂದಲೇ ತೆಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಾಗಬಾರ-
ದೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು
ಅನುಭವಿಸಿ ತಮ್ಮ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳೂ ಅದರ ಸಾರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೀರ್ತಿ
ವಂತರಾಗಲೆಂದು ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅಸ್ತಿಯನ್ನು ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ
ಬರೆದಿಟ್ಟು ತಾವು ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ವತ್ಸರಗಳಾದುವು. ಆ

ಅಮರವಾಣಿಯ ಸುಧಾರಸವನ್ನು ಜನತೆಯು ತನ್ನ ಘನತೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ” ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು
ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರಚಾರರೂಪದಿಂದ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿನ ವಿಷಯ
ಗಳು ಅತ್ಯುಪೋಷವಾಗಿದ್ದು ಜೀವರಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ
ಇಹಪರಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಾಧಕವಾಗಿದ್ದು ಮಾನವನ ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ಕಾರಣ
ವಾಗಿದೆ. ಜನಗಳು ವ್ಯರ್ಥೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗದೆ ಅಪರೋಕ್ಷ
ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಗ್ರಂಥಸ್ಥತತ್ವಾವೃತ್ತವನ್ನು ಹೊರಗಿಡಹುವ
ಈ ತಿಳಿಗನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ ಐಹಿಕ ಪಾರತ್ರಿಕಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿ ಸಂಪಾದಕರು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವುದು ಘನ ಮಾನುಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ನಾಚಕರದಾಗಿದೆ. ನಾವೂ ಸಹ ಈ ಸಂಪಾದಕರ ಉದ್ಯಮ ಸಾರ್ಥಕ
ವಾಗಿ ಚಿರಕಾಲ ಜರುಗಲಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಉಪಾಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀ
ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀರಾಮನರಸಿಂಹದೇವರನ್ನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ “ಮಾನುಷ್ಯವೆಂದರೇನು?” ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು
ಕುರಿತು ಕೆಲವೇ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಬರೆದು ಈ ನಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಮುಗಿ
ಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ,
ಪ್ರಿಮಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮತ್ಸ್ಯಾದಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಜೀವಗಳನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡಂತೆ!
ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಉಳ್ಳ ಮಾನವ
ನನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ತೃಪ್ತನಾದನೆಂದು ಭಾಗವತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.
ಅಂದಮೇಲೆ, ಮಾನುಷ್ಯವೆಂದರೇನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆ ದೊರೆ
ತುಂಟಾಯ್ತು.

ಇಂತಹ ಸರ್ವಸಾಧನಾನುಕೂಲವಾದ ಮನುಷ್ಯದೇಹವನ್ನು

ಹೊಂದಿದ ಜೀವರಾಶಿಗಳು, ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೀಭೂತವಾದ ಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ಅಸಕ್ತರಾಗದೆ ಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಈ ಸಂಸಾರಬಂಧನ
ದಲ್ಲಿಯೇ ಪುನಃಪುನಃ ತೊಳಲಲು ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಂಡು
“ನಗೆಯು ಬರುತಿದೆ ಎನಗೆ ನಗೆಯು ಬರುತಿದೆ” ಎಂದು ಅದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ
ಮುಂದುವರಿದು “ಮಾನವ ಜನುಮ ದೊಡ್ಡದು, ಇದ ಹಾನಿಮಾಡಲಿಬೇಡಿ
ಹುಚ್ಚುಪ್ಪಗಳಿರಾ” ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ
ದಾಸರವರು.

ಈ ರೂಪವಾದ ಹಿತವಚನಗಳನ್ನು ಮಾನವನು ಮನನಮಾಡಿ
ಮಾನವತೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಮೊಕ್ಕಾಂ ಬಿಂಗೂರು }
ತಾ|| ೨೩-೧೦-೫೦
ವಿಕೃತಿ ಸಂ. ಅಶ್ವ. ಶು. ೧೩ }

ಇತಿ, ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಸ್ಮರಣಾಸಿ
ಸಜ್ಜನ ಕ್ಷೇಮಾಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಘುಮಾನ್ಯತೀರ್ಥ
ಸ್ವಾಮಿನಃ

○ ಶ್ರೀ ಮಠದ ಮೊಹರು

* ಸಂಪಾದಕೀಯ *

ಶ್ರೀರಮಾದೇವಿಯ ದಿವ್ಯ ಕರಕಮಲದಿಂದ ಸದಾ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಪಲ್ಲವವುಳ್ಳ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನನ್ನು, ಕರುಣಾಪೂರ್ಣನೆಂದು ಜ್ಞಾನಿವರ್ಯರೆಲ್ಲಾ ಅನಂದದಿಂದ, ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವನ ಗುಣಾಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಮನದಣಿಯ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂಬುದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅರಿತ ವಿಷಯವಷ್ಟೆ! ಮೋಕ್ಷವು ಇವರಿಗೆ ಅತಿ ಸುಲಭ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಿತ.

ದುಃಖಸ್ವರ್ತವಿಲ್ಲದ ಸುಖಪೂರ್ಣವಾದ ಮೋಕ್ಷವು ನಮಗೂ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಸೆ ಮೇಲೆಮೇಲೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅರಿಯುವು. ಇಂತಹ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೀಡಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನೇ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರೂಪದಿಂದ ಅವತಾರ ಮಾಡಿ ವೇದಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದನು. ಅತಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲು ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಒರೆದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಕಾಲವು ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಮ್ಮ ಭಾಷ್ಯಕಾರರನ್ನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿಸಿದ ಶ್ರೀಹರಿ. ಇಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಿದ್ದರೂ ಕಲಿಯ ಬಲದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಯ್ತು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವಿರುವಾಗ ಇದು ಕಾಲಬಲವೆಂದು ಕೊಂಡರೂ ಒಂದೇ, ನಮ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮದ ಫಲವೆಂದುಕೊಂಡರೂ ಒಂದೇ. ಹೀಗಿರುವ ನಮಗೆ ಮುಂದೆ ಗತಿಯೇನೆನ್ನುವ ಗಾಬರಿ ಒಡಮೂಡುವಾಗ

ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ರಟ್ಟುಮಾಡುವ ದೇವಾಂಶಸಂಭೂತರಾದ ಟೀಕಾಟಪ್ಪಣೀಕಾರರೇ ದಿಕ್ಕಲ್ಲದೇ ಮತ್ತಾರಿಲ್ಲ. ಇವರು ಭಾಷ್ಯದ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಸುಲಭರೂಪದಿಂದ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಅವತರಿಸಿದ ಮಹನೀಯರುಗಳು.

ಒಟ್ಟಿನಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಮೋಕ್ಷ ; ಕೊಡುವವನು ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು. ಅವನು ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಗಮ್ಯ. ಅದು ದೊರೆಯುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ. ಅದರ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಉಪಾಸನೆಯ ಕ್ರಮಗಳೆರಡು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದಲೇ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದು.

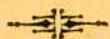
ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಜ್ಞಾನಿಗಳ (ಅಂದರೆ ಭಾಷ್ಯ, ಟೀಕಾ, ಟಿಪ್ಪಣೀಕಾರರ) ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕರಣಗಳು ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಪಾವನರಚನೆಗಳಾದರೂ ಬರುತ್ತಬರುತ್ತ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿರುವ ಗತಿ ನಮಗೆ ಒದಗಿದಾಗ ಬಹುಕಾಲ ಶ್ರಮಿಸಿಯೇ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದ ಆ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವು ನಮ್ಮ ಆಸೆಗೆ ನಿಲುಕದ್ದಾಯ್ತು. ಅಂದಮೇಲೆ ಆ ಮಹನೀಯರ ಉಪಕಾರವೂ ನಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒದಗುವಂತಿಲ್ಲವೆನಿಸಿತು. ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮರ್ಮಜ್ಞನಿದ್ದು ಹರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಲಿದಾಡಿದ ಮಹಾನುಭಾವನೂ ಪುನಃ ಅವತರಿಸಿದಾಗ ಅವನೂ ಕಲಿಯ ಪ್ರಬಲ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತೊಳಲುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಾಯಃ ಅವನಿಗೂ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವು ದೂರವಾಯ್ತು. ಅಂದಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಪಾಡೇನು? ಇಂತಹ ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಅಂತಹ ತನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದಿಂದತಿರೋಹಿತವಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವನೆನ್ನೂ ಉತ್ತಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ಟೀಕಾಟಪ್ಪಣಿಗಳ ನಿಜವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲೋಸುಗ ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಅವತರಿಸಿದವರೇ ದೇವಾಂಶರೂ ಮತ್ತು ಋಷ್ಯಂಶರೂ, ಜ್ಞಾನಿಮಾನ್ಯರೂ ಆಗಿರುವ ಹರಿದಾಸವರೇಣ್ಯರು. ಇವರೊಂದನಚನಗಳು ವೇದ, ಪುರಾಣಾದಿಗಳ ರಹಸ್ಯಗಳು.

ಈ ಮಹನೀಯರ ತಂಡಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ ಎಣಿಕೆಗೆ ಸಿಲುಕವು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿವರ್ಯನ ನುಡಿಯೂ ನಮಗೆ ತಾರಕಮಂತ್ರದಂತೆ! ಹುಟ್ಟಿದುದ್ರೀಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಂತೆ! ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ನಿಷ್ಕರಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ತೊಳಲುವವನನ್ನೂ 'ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲಬೇಡ' 'ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಒಡನಾಡು ಕಂಡ್ಯ', 'ನಮ್ಮ ಅಚ್ಯುತನಂಘ್ರಿಯ ನೆನೆ ಕಂಡ್ಯ', 'ನಮ್ಮ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರ ಬೋಧೆ ತಿಳಿದುಕೊ ಗಾಢ, ಮೈಮರೆತ್ತಿರಬೇಡ', 'ವಿಜಯವಿಠಲನ ಹೊರತು ಮುಕ್ತಿಯು ದೊರೆಯದು, ಕೂಗಲವೊ ಬಾಯ್ದೆರೆದು', 'ಎಚ್ಚತ್ತು ಇರು ಕಂಡ್ಯ ಮನವೇ' ಎಂಬೀ ಹಿತವಚನಗಳು ಅಮೃತಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಇಂದು ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರಜೀವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ, ಯೋಗ್ಯ ಜೀವನಿದ್ದರೂ ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗವಾವುದೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆ ದಿಕ್ಕು ಕಾಣದೆ ಮಿಡುಕುವ ಗತಿ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸವರ್ಯರ ಪೂಜ್ಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಆಸೆಯಿರುವವರಿಗಾದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಕಾರ್ಯರೂಪವೇ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿಯು. ಒಪ್ಪೊತ್ತಿನ ಊಟವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ಅನೇಕರ ನೆರವು ಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷದ ಮಗುವಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯವಲ್ಲ ಎಂದಮೇಲೆ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಪಾಮರರವರೆವಿಗೂ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಾನುಭವದ ಸವಿಯೂಟವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ "ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ"ಯು ಯೋಗ್ಯಜನರ ಮನಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಿನ ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆಯುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಲೇಬೇಕೆಂಬ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಸುಜನರ ನೆರವು ಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ವಾಚಕವೃಂದದ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವನ್ನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಯಾರು?

ಪುರಂದರಾಬ್ಧಿ ಸಂಭೂತೋ | ವಿಜಯಾರ್ಯ ಸುಚಂದ್ರಮಾಃ |
ಲಸನ್ಮತ್ಸಾಸ್ತಂ ತಪೋ ನಿತ್ಯಂ | ತಾಪತ್ರಯನಿವಾರಕಃ ||

ದೊಡ್ಡವರ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಅವರನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ನುರಿತ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಅರಿತು ನಲಿದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳುವ ಸವಿಮಾತು. ಈ ವಿಕೃತಿ ಸಂವತ್ಸರ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿ ದಿನವು ಶ್ರೀಮಧ್ವಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಅದರಲ್ಲೂ ಆಸ್ತಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರಳಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ದಿನ. ಶ್ರೀ ಮೋಹನದಾಸಾರ್ಯರು ಯಾವ ಮಹಾನುಭಾವರ ದಿವ್ಯ ಅನುಗ್ರಹಬಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದರೋ ಯಾವ ಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ವೈಯುಭ್ಯ ಆನಂದಬಾಷ್ಪದಿಂದ ಪರಿಪೂರಿತ ನಯನವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬಿಗಿವ ಕಂಠದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು 'ಸಾಕಿ ಪರತತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಹೃತ್ಯಮಲದಲ್ಲಿ ಆ ಸಿರಿಮೋಹನನಿರ್ಮಲನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನರ್ತನ ಮಾಡಿಸಿದರು' ಎಂದರೋ, ಅಂತಹ ಅಗಮ್ಯ ಮಹಿಮೆಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಭಕ್ತರಿಗೂ ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು

“ವಿ ಎನಲು ವಿಮಲತೆಯು |

ಜ ಎನಲು ಜಯವು |

ಯ ಎನಲು ಯಾಗಫಲವು |

ರಾ ಎನಲು ರಾಜ್ಯಪದ |

ಯ ಎನಲು ಯಮಭಟರು ನೋಯಿಸರು ಇವನ ಕುಲವ||”

ಅನ್ನುತ್ತಾ ಮೆರೆದರೋ ಆ ಪುಣ್ಯಜೀವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸ ಪರೇಣ್ಣಿರ ಗೌತಮೇ ವರ್ಷದ ಆರಾಧನೆಯ ಪವಿತ್ರದಿನ.

ಇಂತಹ ದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ! ಅದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ”ಯ ವಾಚಕವೃಂದವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಲೆಂದು
Samputa1(Sanchike1)

ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉದಹರಿಸಿ ಇವರ ಅಂಶ ಯಾವುದು? ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಸಿಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕಾದರೂ ಅದರ ಮೂಲದ ಜ್ಞಾನ ಎಷ್ಟು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಅದರ ಅಷ್ಟು ಭಾವನೆಯು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತದೆ. ಸಂದೇಹವಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತಿಯು ವ್ಯರ್ಥ ಮತ್ತು ಪಾಪಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಹರಿದಾಸಸಂಘದವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರನ್ನು ಆರಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ಣಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಆ ದಾಸವೃಂದದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರಿದ್ದಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಂಘದ ಪ್ರಭುಗಳೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರು.

ಅಂದು ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರವರ ಸಹೋದರರಾಗಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯದಂತಹ ಕೃತಿರತ್ನಗಳಿಂದ ಜನತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ಇಂದಿಗೂ ಕೀರ್ತಿರೂಪ ತೇಜಃಪುಂಜ ದೇಹದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ಹಯವದನ ವಿಠ್ಠಲಾಂಕಿತದಾಸರು ಅಣ್ಣಂದಿರ (ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಯರ) ಅಂಶವನ್ನು ಅತಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಆಪ್ತವಾಕ್ಯವು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ?

“ ನೆನೆಸಿದವರಘನಾಶನ | ದಾಸರ |

ನೆನೆಸಿದವರಘನಾಶನ || ಪ ||

ನೆನೆಸಿದವರಘನಾಶ | ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲದಕೆ |

ವನಜನಾಭನು ಒಲಿದು | ಘನವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವ |

ದಿನದಿನದಿ ವಿಜಯರಾಯರ ದಿವ್ಯತರವಾದ |

ಗುಣಕರ್ಮಗಳ ಬಿಡವೆ ನೆನೆದು ಕೊಂಡಾಡಿರೋ || ಅ ಪ || ”

ಶ್ರೀ ದಾಸರವರ ಅಂಶವು ಅದೇಕೆ ಅಷ್ಟು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇಡಬೇಕು? ಎಂದರೆ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೃತಿಕರ್ತೃಗಳೇ ಹೇಳಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ನೆನೆಸಿದವರ ಪಾಪನಾಶವಾಗುತ್ತದೆಂದು.

“ ಆದಿಯಲಿ ಸುರಮುನಿಯ ಪಾದಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ |
 ನೋದಲಿ ಸುರಲೀಲನೆಂಬ ಕಪಿ ತ್ರೇತೆಯಲಿ |
 ಆ ದ್ವಾಪರದಿ ನಿಕಂಪನನೆಂಬ ನಾಮದಲಿ ಶ್ರೀಧರನ ಸೇವಿಸುತಲಿ |
 ಕಾದಿದ್ದು ಕಲಿಯುಗದಿ ಪುರಂದರದಾಸರ |
 ಸ್ವಾದುವಚನವ ಕೇಳಿ ತುರುಕರುವಾಗಿದ್ದು |
 ಪೋದವಿಲ್ಲದೆ ಜನಿಸಿ ಬರುತ ಬರುತ ಮತ್ತೆ |
 ಮೇದಿನೀಸುರ ಜನ್ಮದಿ ”

|| ೧ ||

ಆದಿಯಲಿ ಎಂದರೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಾರದರ ಪಾದಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ, ತ್ರೇತೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಲೀಲನೆಂಬ ಕಪಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ, ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿಕಂಪನ ಎಂಬ ಯಾದವನಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಆಕಳ ಕರುವಾಗಿದ್ದು ಪುನಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೆಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯ್ತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಮೂಲ ರೂಪವಾವುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಹು ಸ್ಫುಟವಾದ ಮಾತು ಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಶ್ರೀ ಮೋಹನ ದಾಸರು

“ನೋದಲು ಋಷಿಗಳು ಕೂಡಿ ಸತ್ಪ್ರಯಾಗವ ನಾಕನದಿಯ ತೀರದಿ

ರಚಿಸಲು

ಪದುಷುಸಂಭವನಂಕಭವ ಬಂದು ಮುನಿಬೃಂದ ಹೃದಯ

ಸಂಶಯವಿಡಿಸಲು

ವಿಧಿವಿಷ್ಟು ಶಿವರೋಳಗೆ ಉತ್ತಮರ ತಿಳಿಯದೆಮದಡಭಾವವನ್ನಹಿಸಲು
 ಒದಗಿ ಭೃಗುಮುನಿ ಬಂದು ಸರ್ವೇಶ ವೈಕುಂಠಸದನನೆಂದ-

ರುಹಿದವರೇ ಇವರು ೧

ವಿಜಯರಾಯರ ಪಾದ ಭಜಿಸಿದವಗನವರತ ವಿಜಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ

ಸಂದೇಹವೇ ? || ಪ ||

ಗಜರಾಜವರದನ್ನಿಗೆ ನಿಜದಾಸರೆಂದೆನಿಸಿ ದ್ವಿಜರ ಕುಲದಿ

Samputa1(Sanchike1)

ಮೆರೆದರೋ ಇವರೂ || ಅ. ಪೆ ||”

ಭೃಗುಮುನಿಗಳೇ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪೂರ್ವಸಂದರ್ಭವು ಶ್ರೀ ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀ ವೇಂಕಟೇಶಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ತಿರುಪತಿ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ—

ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಶ್ಯಪಾದಿ ಮುನಿಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ತೊಡೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಶ್ರೀ ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಹೇಶ್ವರ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಇವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರಾರೆಂದು ಪರಿಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳ ಪೂಜನಂತೆ ಶ್ರೀಭೃಗುಋಷಿಗಳು ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ರುದ್ರದೇವ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಶಾಪವಿತ್ತು ವಾಪಸುಬಂದು ಶ್ರೀಹರಿಶ್ವೋತ್ತಮ, ಶ್ರೀದೇವಿಯು ಆ ನಂತರ ಸಂಪೂಜ್ಯಳು, ನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮವಾಯುಗಳು, ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಯ ವೇಶಕರು ಇತ್ಯಾದಿ ತಾರತಮ್ಯವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಜಾಗರೂಕವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ.

ಆ ತಾರತಮ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬೀರಿದ ಭೃಗುಋಷಿಗಳೇ ಇವರೆಂದರು ಶ್ರೀವೋಹನದಾಸರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ ಹಂದಾಸಸಂಘದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದ್ದು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರವರೆಂದರೆ 'ವಾಣೀಯರಸ ಪರಮೇಷ್ಟಿ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾವು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಕೋಪಯುಕ್ತರಾಗಿ ಬಿಡಿನುಡಿಗಳಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮನನೊಂದು ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಬೇಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತೆ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು ಭೃಗುಋಷಿಗಳ ಅಂಶರೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತೆ. ಇಂತಹ

† ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಥರೇ ದೇಹ ಬಿಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಿಂದುಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದ ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಗಮಕವಿದೆ. ದಾಸರವರ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಆ ಸುಳಾದಿಯನ್ನು ಉದಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಈ ಕಥೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾನುಭಾವರು ಇಂದು ಆರಾಧನೆಗೆ ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವರು ಭಕ್ತರಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳವಾವುದೆಂದು ಭಕ್ತರು ದರ್ಶನಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಗುಂತಕಲ್ ಸ್ಪೇರ್ಷೆಗೆ ೫ ಮೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಪ್ಪಗಿರಿ ಎಂದು ಬಸ್ಸುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರ ಕಟ್ಟಿ” ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಆ ಕಟ್ಟಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಮೋಹನ ದಾಸರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ನವಮಿ, ದಶಮಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಕಾಣ ದ್ವಾದಶೀ ಈ ದಿನ ಗಳಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಮತದ ಬಹುಜನ ಭಕ್ತರು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಲಮಂದಿ ಭಕ್ತರು ಬಹು ದೂರ ದಿಂದಲೂ ಬಂದು ಪ್ರಸಾದ ಪಡೆದು ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂತಹ ಕಠಿಣ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದರೂ ಸ್ವರೂಪ ಒಂದು ಸರಿಯಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಕಟ್ಟಿಯ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸುನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ದಾಸರವರು

“ ಈ ಯುಗದಿ ಸಾಧನವೆಂಬೋದೇ ನಾ ಕಾಣೆ ವಿಜಯರಾಯ |
ಯೋಗಿ ಸಿನ್ನವರಿಗೆ ಬೇಗ ಒದಗುವುದೋ ವಿಜಯರಾಯ || ”

ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಈ ಮಾತು ಆ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಿಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅದು ಶ್ರೀ ದಾಸರು ಮೂರನೇ ಬಾರಿ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಗಂಗೆ ತಂದು, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮೂವತ್ತು ಮಂದಿ ಆಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಅದನ್ನು ‘ವಿಜಯತೀರ್ಥವೆ’ಂದೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಚಿಪ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಸರವರು ವಾಸಮಾಡಿದ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಮಹದೇವರ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಮತ್ತು ಒಂದು ಶ್ರೀವೇಂಕಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಶ್ರೀ ಸೂರ್ಯದೇವರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಗುಡ್ಡವಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಪುರಾತನ ಮತ್ತು ದರ್ಶನೀಯ ಗುಡಿಗಳೂ ಇವೆ. ಇಂತಹ ವಹಾಸ್ಥಳ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರ ವಾಸಸ್ಥಳ.

ಆ ದಾಸರವರ ದೇಹಸಂಸ್ಕಾರವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ದಾಸರವರು ಹೊರಬಂದು ವಿಜಯತೀರ್ಥದ ಕಡೆ ಹೋಗಿಬಂದುದನ್ನು ಈಗ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ, ಶ್ರೀ ದಾಸರು ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಸ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಅವರ ನಿಜವಾದ ವಾಣಿಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವರು ದರ್ಶನ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಧನ್ಯರು ಅವರ ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆದವರು! ಪಡೆಯುವವರು!

ಈ ಪವಿತ್ರದಿನದಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ ಅನೇಕ ಉಪದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದೆರಡನ್ನಾದರೂ ಕಂಡು ಅವರಂದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಮಹಿಮೆಯು ನಮಗೆ ಏಕದೇಶವೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಅದುಕಾರಣ ಅವರಂದಂತೆ ವರ್ತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ದೇಹ ಶಾಶ್ವತವೆನ್ನಬೇಡ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆಯೆಂದು ನಂಬಿ ಮೆರೆಯಬೇಡ, ಪರಮಸಖನಾದ ಶ್ರೀಪತಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿ ಭಜಿಸುವನ್ನುತ್ತಾರೆ.)

ಭೈರವಿ ರಾಗ. ತಾಳ, ಧ್ರುವ

ಎಚ್ಚರ ಕೇಳೋ ಮನವೆ ನೆಚ್ಚದಿರು ಈ ಕಾಯ
ನಿಚ್ಚಲ ನಿನ್ನಾಧೀನ ಅಚ್ಚಟ ಇವನೆಂದು
ರೊಚ್ಚಲ್ಲದೆ ನೋಡೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗದು
ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಮಕಾರ ಪಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ
ಬೆಚ್ಚಿಸಿದಂತೆ ದೇಹ ಕಚ್ಚಿಕೊಳತಕ್ಕದೆ
ಎಚ್ಚತ್ತು ತಿಳಿದುಕೊ ಹುಚ್ಚಾಗದಿರು ನೀನು
ಮುಚ್ಚುವೋರೆಯಿಲ್ಲ ಬೆಚ್ಚರದಲಿ ನುಡಿದೆ

ಸಚ್ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಬಾಳು ಕುಚ್ಚಿತ ಪ್ರವರ್ತಿಸೆ
 ಕೆಚ್ಚಿದೆ ಯಮಭಟರು ಚೆಚ್ಚಿ ಒಟ್ಟಿಯ ಮಾಡಿ
 ಬಿಚ್ಚಿ ಭಂಗಪಡಿಸರು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟರಿದಾರಿ
 ಇಚ್ಛಕನಾಗು ಕಾಲೋಚಿತವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸು
 ರಚ್ಚಿಗೊಳಗಾಗದೆ ಕೊಚ್ಚಿ ಹರಿವ ನದಿ
 ನೆಚ್ಚಿಕೆ ಇಪ್ಪದಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚುಗೊಂಡಿರದಿರು
 ಎಚ್ಚರ ಕೇಳು ಮನವೆ ಅಚ್ಚುತನಂತ ನಮ್ಮ
 ವಿಜಯವಿಠಲ ಹರಿಯ ಸಚ್ಚರಿತವ ನೆನೆದು
 ಅಚ್ಚಗತಿಯನ್ನೈದು

ಮುಟ್ಟತಾಳ

ಹರಿವ ಹರಿಯ ಉದಕ ಕರದಿಂದಲಿ ತಡದು
 ಹರಿದಾಗಿ ನಿಲಿಸಿ ಮರಳೆ ಈಸುವೆನೆಂದು
 ಪರಿಚಿಂತಿಸಿದಂತೆ ಧರಣಿಯೊಳಗೆ ಬಂದ
 ಶರೀರ ಎನ್ನದೆನಲು ಹುರುಳಿಲ್ಲದೆ ಮಾತು
 ಬರಿದೆ ಪೋಗುವುದು ಹೊಸಗೆ ಹೋಗುವ ಉ
 ಸರು ನಿನ್ನಾಧೀನ ಇರಬಲ್ಲದೆ ಮನವೆ ?
 ಬರಿದೆ ನಂಬದಿರು ಮರುಳಾಟದ ಲೀಲೆ
 ಸುರಪಾಲಕ ನಮ್ಮ ವಿಜಯ ವಿಠಲನ
 ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸರವನೆ ಪೋಗಾಡು

ತ್ರಿವಿಡಿ ತಾಳ

ಎಂಥ ದಯವಂತ ಯದುಕುಲತಿಲಕ ಶ್ರೀ
 ಕಾಂತನು ಕರುಣಿಸಿಯಿತ್ತ ಸಾವ್ರಾಜ್ಯವ
 ಎಂತು ಪೇಳಲಿ ಮನವೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲಾಲಿಸು

ನಿಂತು ನಿಮಿಷ ಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಸುವ
ಕಂತುಜನಕ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲ ಹರಿಯು
ಚಿಂತಿಸು ಚಿರಕಾಲ ಚತುರಗುಣದಲ್ಲಿ

ಅಟ್ಟಿತಾಳ

ಕರ ಚರಣ ಚಕ್ಷು ನಾಸ ವದನ ಕರ್ಣ
ತರುನಾಯ ಜಿಹ್ವೆ ನಾನಾ ಉಪಾಯವ
ಹರಿ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿ ದಿನಪ್ರತಿ ನಡೆಸುತ್ತ
ದುರಿತಗಳಟ್ಟಿ ಕಾಡದಂತೆ ಪರಿಪರಿ
ಕರುಣದಿಂದಲಿ ಪರಿಪಾಲಿಸಿ ಸಂಗಡ
ತಿರುಗುತ್ತಲಿಪ್ಪನು ತನ್ನವನಿವನೆಂದು
ಮರಳೆ ಮನಸೆ ನೀನು ಹಲವು ಹಂಬಲಿಸಿ ಪಾ
ಮರನಾಗಿ ಕೆಡದಿರು ಸಂಸಾರವೆಂಬೋದು
ಉರಲುಪಾಶವು ಕಾಣೋ ಗೆಲಿಪರೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ
ಹರಣ ನೋದಲಾದ ಸಕಲ ವಡವಿ ವಸ್ತ್ರ
ಹರಿಪಾದಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ ಸುಖಿಯಾಗು ಮನವೆ
ಪರಮಪುರುಷ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನನ್ನ
ನೆರೆ ನಂಬೋ ನೆರೆ ನಂಬೋ ನೆರದು ಸಜ್ಜನರೊಡನೆ

ಅದಿತಾಳ

ಧರ್ಮ ಮರಿಯದಿರು ನಿರ್ಮತ್ಸರದಲ್ಲಿರು
ಕರ್ಮರ ಕೂಡದಿರು ದುರ್ಮತಿಯಾಗದಿರು
ದುರ್ಮದದಿರದಿರು ದುರ್ಮಾಯ ಬಯಸದಿರು
ನಿರ್ಮಳ ತೊರೆಯದಿರು ಮಾರ್ಮಲತು ನಡಿಯದಿರು
ಮರ್ಮವ ನೇಳದಿರು ವರ್ಮವ ಬಿಡದಿರು

ಪೇರ್ಮಿ ಎಂಬೋದು ದಾಟಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗ ಪಿಡಿಯದಿರು
 ನಿರ್ಮಳವಾಗಿದ್ದ ಅರ್ಮಿಪುರವ ಸೇರು
 ಕೂರ್ಮಾವತಾರ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನ್ನು
 ಸತ್ಯರ್ಮವ ನೆನೆದು ಅಧರ್ಮವ ಕಳೆಯೋ

೫

ಜತೆ

ಸುಖವಿಲ್ಲ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಸಂಸಾರವೆಂಬೋದು
 ಸಖನಾದ ವಿಜಯವಿಠಲನ್ನು ನೆನಸು ಮನವೆ

†

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ” — ಸಂ.

† ಅಪರೋಕ್ಷಿಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದವನ್ನೂ ಬದಲಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ನಮ
 ಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳ ಸನ್ನಿ
 ಧಾನವಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶಭಾಷೆ ಮತ್ತು
 ಮನೆತನದ ಭಾಷೆಗಳು ನಾನಾ ರೀತಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ
 ಯಿಂದ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗೂ ಪದ
 ಸುಳಾದಿಗಳ ಭಾಷೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿ
 ಕಾರ ಹರಿದಾಸಪಂಥದಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸು
 ತ್ತೇನೆ. — ಸಂ.

* ಉಗಾಭೋಗ

ಹಗಲು ನಿನ್ನ ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲ ಹಸಿವೆ ತೃಷೆಯಿಂದ
 ಇರಳೂ ನಿನ್ನ ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲ ನಿದ್ರೆಯ ಭರದಿಂದ
 ಎರಡರ ಬಾಧೆಗೆ ನಾನೊಳಗಾದೆನೋ ಪುರಂದರ ವಿಠಲ
 ಹಗಲು ನಿನ್ನ ನೆನೆಯಲಿಲ್ಲ

* ಉಗಾಭೋಗಗಳು ಎರಡಾರು ಹಿತವಚನಗಳಾಗಿದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
 ನಾಡುವಂತಿರುವವುಗಳು. ತಾಳ, ರಾಗಗಳ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಸವನ್ನೂ
 ಗಮನಿಸಬೇಕಾದಿಲ್ಲ.

ಕರ್ಣಾಟಕದ ಹರಿದಾಸರು

ಮತ್ತು

ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸೇವೆ

ಬರೆದವರು :

ಎಂ ರಾಮರಾಯರು,

ಸಂಪಾದಕರು : 'ಸುಬೋಧ'

ಭರತಖಂಡವನ್ನು ಭಕ್ತಭಾಗವತರ ತಾರುಮನೆಯೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಬಂಗಾಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಉತ್ತರ ಭಾರತ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅಂಧ್ರ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡುಗಳು, ಕರ್ಣಾಟಕ — ಹೀಗೆ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲೂ, ವಿವಿಧ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರೂ, ಭಾಗವತರೂ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ—ತಮ್ಮ ಜೀವಿತೋದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯವಧಿ ಮಂದಿ ಪಾಮರ ಜನತೆಯನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರ ನಾಮಸ್ಫುರಣೆ ಮಾಡುವುಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರೂ ಭಗವಂತನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವಿಕೆಯನ್ನೇ ಬೋಧಿಸಿರುವರಾದರೂ, ಕರ್ಣಾಟಕದ ಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಗಳು ಈ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಥವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾ, ಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಪುರಾಣಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ, ಪಂಚಭೇದ ತಾರತಮ್ಯಾದಿ ದ್ವೈತಮತ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ, ವೈರಾಗ್ಯಪರ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನೂ, ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೇಶಭಾಷೆಯಾದ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪದ, ಸುಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನುಡಿದು ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ಣಾಟಕದ ಈ ಭಕ್ತವರ್ಗಕ್ಕೆ ದಾಸರು ಎಂಬ ನಾಮವು ರೂಢವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಭಕ್ತಿಸಾಧನಸೋಪಾನಪಜ್ಞಿಯ ಶ್ರವಣ, ಕೀರ್ತನ, ಸ್ಮರಣಾದಿ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರೆಲ್ಲ ಭಕ್ತರೇ! ಆದರೂ ಹರಿದಾಸನೆನ್ನಿಸಲು ಸಾಧಕನು, ಈ ಸಾಧನಸೋಪಾನದ ಏಳೆಂಟು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಶ್ರೀಹರಿಗಾಗಿ ಆತ್ಮನಿವೇದನ ಮಾಡುವ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲೂ ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳನ್ನೂ, ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳನ್ನೂ ಮೆಟ್ಟಿತ್ತುಳಿದು, ವೈರಾಗ್ಯಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸದಿದ್ದವನನ್ನು ಹರಿದಾಸನೆಂದು ಲೋಕವು ಕರೆದು ಗೌರವಿಸಲಾರದು.

ಹರಿದಾಸನಾಗಲೆಳೆಸಿದವನು ಹೃದಯಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ಸದಾ ಆ ಧೈಯಸಾಧನೆಗಾಗಿಯೇ ಶ್ರಮಿಸತಕ್ಕವನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಹೃದಯಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯವಸಾಯ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ದಾಸ ಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ಒಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೃದಯ ಹೊಲವ ಮಾಡಿ, ಮನವ ನೇಗಿಲ ಮಾಡಿ

ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ ಎರಡೆತ್ತು ಮಾಡಿ

ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹಗ್ಗ ಕಣ್ಣಿಯ ಮಾಡಿ

ನಿರ್ಮಮವೆಂಬ ಗುಂಟೆಲಿ ಹರವಿರಯ್ಯಾ

ಮದಮತ್ಸರಗಳೆಂಬ ಮರಗಳನೇ ತಂದು

ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳೆಂಬ ಕಳೆಯ ಕಿತ್ತಿ

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ಮಂಚಿಕೆಯನೆ ಹಾಕಿ

ಚಂಚಲವೆಂಬ ಹಕ್ಕಿಯ ಹೊಡೆಯಿರಯ್ಯಾ

—ಹೀಗೆ ಹೃದಯಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ, ಹಾಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೆಂಬ ನಾಮಬೀಜವನ್ನು ನಾಲಿಗೆಯೆಂಬ ಕೂರಿಗೆಯಿಂದ ಬಿತ್ತಿದವನಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದರ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಲೌಕಿಕವಾದ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಸೂರೆಗೊಡಲೂ ಸಿದ್ಧನಾದವನಾಗಬೇಕು.

ಹರಿದಾಸಪದವಿಯೆಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದೇ? ಮಹಾಮಹಿಮ
ರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು
ಕುರಿತು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ, ದಾಸತ್ವದ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ
ಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಾಸಕೆಲ್ಲದೆ ಪೋಗಿ ಪರರ ಮನೆಗಳ ಪೊಕ್ಕು

ದಾಸನೆಂದು ತುಲಿಸಿಮಾಲೆ ಧರಿಸಿ

ಬ್ಯಾಸರಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕಾಡಿ ಬೇಡಿ ಬಳಲಿಸುತ

ಕಾಸು ಗೆಳಿಸುವ ನರನು ಹರಿದಾಸನೇ ?

ಡಂಭಕದಿ ಹರಿಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿ ಜನರಾ ಮುಂದೆ

ಸಂಭ್ರಮದಿ ತಾನುಂಬ ಊಟ ಬಯಸಿ

ಅಂಬುಜೋದ್ಭವ ಪಿತನ ಆಗಮಗಳರಿಯದೆ

ತಂಬೂರಿ ಮೀಟಲವ ಹರಿದಾಸನೇ

ಹಾಗಲ್ಲ—ಮತ್ತೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ

ನೀತಿಯೆಲ್ಲನನಿರು ನಿಗಮವೇದ್ಯನ ನಿತ್ಯ

ವಾತಸುತನಲ್ಲಿಹನ ವಂದಿಸುತಲಿ

ಗೀತಾರ್ತನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜಿಸುವ

ಪೂತಾತ್ಮರಾದ ಪುರಂದರದಾಸರಂತೆ, ಸಿಸ್ತುಹಿರಿಯಾ ವಿರಕ್ತನೂ ಆಗಿರು
ವವನು ಹರಿದಾಸನು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಭಕ್ತಿವಿರ್ಗಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಾಸಕೂಟವೆಂಬ
ಒಂದು ಪಂಥವೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜ ಶಿಷ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠ
ರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಂದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು
ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು. ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ
ಸಮಕಾಲೀನರು ಸೋದೆಯ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ
ಕನಕದಾಸರು. ಇವರ ತರುವಾಯ ಸುಮಾರು ನೂರ ಐವತ್ತು ವರ್ಷ
ಕಾಲ, ಈ ಹರಿದಾಸಪಂಥ ಹೇಗಿತ್ತು? ಎಲ್ಲಿತ್ತು? ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು?

ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕರ್ಣಾಟ
ಕದ ದುರಂತ ದುರ್ದಿನ — ತಾಳೇಕೋಟೆಯ ಯುದ್ಧ (೧೫೬೫) ನಡೆವು
ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮುಂಚೆ ಎಂದರೆ ೧೫೬೪ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಚ
ಭೌತಿಕದೇಹವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಮಹಾ
ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಿರ್ನಾಮವಾದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
ವೈಭವದೊಂದಿಗೆ, ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಮಹಿಮರು
ರಚಿಸಿದ್ದ ಎಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಗ್ನಿಯ ಪಾಲಾಗಿ ನಿರ್ನಾಮವಾಯಿತೋ
ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯ! ಅಲ್ಲದೆ, ಆಗ್ನಿ ಹಿಂದೂಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾರೂ
ಧೈರ್ಯದಿಂದ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದು
ರಿಂದ, ಶ್ರೀ ದಾಸರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು, ಎಲ್ಲಿ ತಲೆಮರೆಸಿ
ಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯ! ಹೀಗಾಗಿ, ಮುಂದೆ
ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಶತಮಾನಕಾಲ ದಾಸಕೂಟದ ಕದಚಿಹ್ನೆಯು
ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತರುವಾಯ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸವರ್ಯರು
ಕಾಶೀನಗರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದ
ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ 'ವಿಜಯವಿಠಲ' ಅಂಕವನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರಕಟ
ರಾಗುವ ಸುಯೋಗವೊದಗಿದದರಿಂದ ಅಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದ ದಾಸ
ಕೂಟವು ಪುನಃ ಚಿಗುರಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿತು.

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರಾಯರು ವರಕವಿಗಳಾಗಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಸುಳಾದಿ
ಗಳನ್ನೂ, ಪದಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರ ಸಂಕಲ್ಪ
ದಂತೆ, ಪೂರ್ಣವಾಗದೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ಇವರ
ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರಾದ ಭಾಗಣ್ಣದಾಸರೂ (ಗೋಪಾಲದಾಸರು), ಮೋಹನ
ದಾಸರೂ, ಮತ್ತು ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲೇ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರೂ, ಸುರ
ಪುರದ ಆನಂದದಾಸರೂ, ಕರ್ಜಿಗಿ ದಾಸಪ್ಪದಾಸರೂ ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ
ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹನೀಯರು. ಈ ಮಹಾನು
ಭಾವರ ಕವಿತಾಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಆ ಕಾಲದ ಕರ್ಣಾಟಕವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ
ಏಳಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ದಂಡಿರಬೇಕು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಹರಿನಾವೇಚ್ಛಾರಣೆಯು

ತಾನೇತಾನಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಜನಗಳ ಮನಸ್ಸು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಶಾಂತಿ ಸುಖ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ನಲಿದಾಡಿರಬೇಕು.

ಹರಿದಾಸರುಗಳು ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒಂದೇ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಲಾವಿದರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು, ದಾಸರ ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವಾಗ, ಅವರು ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದರು, ಅವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಗೀತಕಲೆಯೇ ಉದ್ಧಾರವಾಯಿತು ಎಂದೂ, ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪದಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆಯಿತೆಂದೂ ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಆದರೆ, ದಾಸರಾಯರು ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕೈಲಿ ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಚಿಟಿಗೆಯಿಂದ ತಾಳವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ, ಅರೆದೆರೆದ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಗಾನಮಾಡತೊಡಗಿದಾಗ, ಹಾಗೆ ರಚಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರೋದ್ಧಾರವಾಗಲೆಂದಾಗಲೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯಲೆಂದಾಗಲೀ ಉದ್ದೇಶಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹರಿನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ ನಡೆಯಬೇಕು, ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯಕುಹರದಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಅವನ ಹೃದಯಕುಹರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ತನ್ನೂಲಕ — “ಈಶ್ವರಸ್ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಹೃದ್ದೇಶೇರ್ಜುನತಿಷ್ಠತಿ” ಎಂಬ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯದ ನಿಶ್ಚಯತ್ವವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಗೋಚರವೆನ್ನಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾನವ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ಸನ್ನಿಧ್ಯವೊಂದು ಸ್ಮರಣಗೋಚರವಾದರೆ, ಮುಂದೆ ಧರ್ಮವೂ, ನೀತಿಯೂ, ಸತ್ಯಶಾಂತತೆಗಳೂ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವುವು, ಎಂದು ಆ ಮಹನೀಯರು ಉದ್ದೇಶಗೊಂಡರು. ಈ ಮಹೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಕೈಕೊಂಡ ಸಂಕೀರ್ತನ ಕಾರ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ, ಸಂಗೀತಕಲೆಯೂ ಬೆಳೆದಿರಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯಸಂಪತ್ತೂ ಬೆಳೆದಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಹೊಲವನ್ನು ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿ ಪೈರು ಬೆಳೆಸುವ ರೈತನ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶ ಧಾನ್ಯಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಹುಲ್ಲನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂ

ಬುದ್ಧವಷ್ಟೆ! ಹಾಗೆ ಧಾನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಹುಲ್ಲೂ ದೊರೆಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯ ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹಾಧ್ಯೇಯದಿಂದ ಕೈಕೊಂಡ ದಾಸರಾಯರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯವೂ, ಕಲೆಯೂ ಬೆಳೆದು ಕಳೆಗೊಂಡುವು.

ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಉದ್ದೇಶಗೊಂಡುದು ಮಾನವನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗೆ, ತನ್ನ ಜನ್ಮದ ಉತ್ಪತ್ಯದೇಸೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು, ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಎಂದರೆ ಈಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೇ—ಮಾನವನು, ತನ್ನ ಆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಜಾರಿ ದಾನವನಾಗುತ್ತಾ ನಡೆದಿದ್ದಾನೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೇ ಅವರು ಎಲಾ!

ಮಾನವಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು! ಅದ ಹಾನಿಮಾಡಲಿಬೇಡಿ, ಹುಚ್ಚಪ್ಪಗಳಿರಾ—ಎಂದು ತಿಳಿಯಹೇಳಿದರು.

ಮನುಷ್ಯನು, ಭಗವಂತನನ್ನು ಮರೆವುದರ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣುಗಳ ಆಸೆಗೊಳಗಾಗಿ ಎಂಬುದನ್ನರಿತ ಅವರು, 'ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣುಗಾಗಿ ಹರಿನಾಮಾವೃತ ಉಣ್ಣದೆ ಉಪವಾಸವಿರುವರೇ!' ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಇಂತಹ ಉತ್ಪತ್ಯ ಮಾನವ ಜನ್ಮವೂ, ಯಾವ ಕ್ಷಣಕ್ಕೋ ಮರೆಯಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಕಾಲನ ದೂತರ ಧಾಳಿ ಬಾರದ ಮುನ್ನವೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗಳಿಸಿರಿ' ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಎಲೈ, ಧನಧಾನ್ಯಪುತ್ರರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯುವರೆಂದು ನಂಬಿ ಯದುಪತಿಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೀರಾ ಹುಚ್ಚಪ್ಪಗಳಿರಾ, 'ಧನಧಾನ್ಯಪುತ್ರರು ಕಾಯುವರೇ?—ಇನ್ನಾದರೂ ಏಕೋಭಾವದಿ ನೆನೆಯಿರಿ ಚನ್ನಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯನ' ಎಂದು ತಿಳಿಯಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

“ ಶ್ರೀಪತಿವರ್ಗಸದೋ ನಃ ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪುಟ ೧ ★ ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ—ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶು. ೧೦ ★ ಸಂಚಿಕೆ ೨

ವಾ. ಚಂದಾ

೨

ರೂಪಾಯಿ

ಜಿಡಿ ಪ್ರತಿ:

೨೨

ಆಣೆಗಳು

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರು

“ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ! ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ!”

Samputa1(Sanchike2)

ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನ & ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಸುಲಭಹರಿ	ಶ್ರೀ ಮಂ. ಶಾ. ಸಂ. ಜಿ. ಕೆ. ಪಾಂಡುರಂಗಿಯವರು ೨
ಸಂಪಾದಕೀಯ	ಸಂಪಾದಕರು ೩
ಸದ್ಯದ ಸರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ	ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭೀಷಣರಾವ್ ಬಿ. ಎ. ಪ್ಲೀಡರ್, ದಾವಣಗೆರೆ ೧೨
ಹರಿದಾಸರ ಧಾರ್ಮಿಕಸೇವೆ	ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಾಮರಾಯರು ಸಂಪಾದಕರು, 'ಸುಬೋಧ' ೨೩
ಮಾರಮಣನ ತೋರೋ	ಶ್ರೀ ವೇಣುಗೋಪಾಲವಿಠಲದಾಸರವರು ೨೬
ತತ್ವಸುವಾಲಿ	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರು ೧

“ತತ್ವಸುವಾಲಿ” ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಣೀತವಾದ ತತ್ವಸುವಾಲಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯಪಾರಾಯಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಭಕ್ತರ ಮಾತಿನಂತೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಅಚ್ಚುಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಿಂತ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೪ ಪುಟಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

—ಸಂ.

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವಮಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ-
ಡುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಕ್ರಮ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ ೧	}	ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ—ವಾರ್ಗಶಿರ (ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೫೦)	{	ಸಂಚಿಕೆ ೨
------------	---	---	---	-------------

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ—ಬೇಹಾಗ್ ಆದಿತಾಳ.

ಅವನೇ ಧನ್ಯನಲಾ! ಜಗದೊಳ-

ಗವನೇ ಮಾನ್ಯನಲಾ!

|| ಪ ||

ಆತ್ಮೇತರಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಳಗಿದ್ದರು

ಸ್ವಾತ್ಮಲಾಭಸಿದ್ಧಿಯ ಸಾಧಿಸಿದಂ— ಧವನೇ ಧನ್ಯನಲಾ! ೧

ಆವಪರಿಯಲಿಂದಾದರು ತನ್ನಯ

ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಭಗವತ್ಪರನಾ- ದವನೇ ಧನ್ಯನಲಾ! ೨

ಶ್ರೀದವಿಠಲನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ

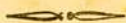
ಸಾಧುಸೇವ್ಯಚಿತ್ತು ಖಮಯನಾದಂ— ಧವನೇ ಧನ್ಯನಲಾ! ೩

ಸುಲಭಹರಿ

ಬರೆದವರು:

ಶ್ರೀ ಮ. ಶಾ. ಸಂ. ಜಿ. ಕೆ. ಪಾಂಡುರಂಗಿಯವರು

ಸ್ವೈತವೇದಾಂತ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಧಾರವಾಡ

“ಸುಲಭನೋ ಹರಿ ತನ್ನವರನರಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಗಲನೋ ರಮಾಧವ
ನೊಲಿಸಲರಿಯದೆ ಪಾಮರರು ಬಳಲುವರು ಭವದೊಳಗೆ”

—“ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ”

ಈ ನುಡಿಯು ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿದೆ. ಅಗಾಧಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರ ಅನುಭವದ ನುಡಿಯಿದು. ಅದರೇಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇದರ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಿದೆ?

ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲಿನಕಾಲದ ಮಾತು ಬೇರೆ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಧನ ಜೀವಗಳನ್ನೇ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಈ ಭರತಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತರುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಇದ್ದಿತು. ಗಾವುದ ಗಾವುದ ದಾಟು ವಸ್ತುರಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವರುನುಡಿದ ಮಾತುಗಳು ಹುಸಿ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಶಾಪ ಅಥವಾ ಅನುಗ್ರಹದ ಯಾವದೇ ಮಾತೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂತರೂ ಸಮಚಿತ್ತರೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರವರು. ಜೀವನದ ಪಕ್ವವಾದ ಅನುಭವ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲವಾದ ಶ್ರೀಹರಿತತ್ವದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಪದೇಶಗಳಿಂದ ಜನರ ತಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಿಲುಬನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರಮಾತ್ಮನ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಉತ್ತಮ ಪಂಡಿತರೂ ಹರಿದಾಸರೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯದ ಧ್ವನಿಯು ಸರ್ಗದ—

ಪಾದ್ಯೈಃ ಪುನಂತಃ ಸೃಧಿವೀಂ ದರ್ಶಯಂತೋ ಹರೇಃ ಪದಂ|
ಧೂತದುಸ್ಸಮಯಧ್ವಂತಾ ಆದಿತ್ಯಾ ಇವ ಗಾಂ ಗತಾಃ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯದೇ ಹೋಗದು. ಇಂತಹ ಉತ್ತಮರ
ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನದಂತಿರುವ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಮೇಲಿನ ನುಡಿಯನ್ನು
ಆಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ, ಹುಸಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಈಗಿನ ಜನರಿಗೆ ಆಮಾತಿನ ಅರ್ಥವಾಗುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೊಡಕು
ಗಳಿವೆ. ಇವರು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಆಲೋಚನೆ (Serious think-
ing) ಮಾಡಲೇ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಭಾಗ ಜನರಿಗೆ ಅನಾಸ್ಥೆಯೇ
ಹೆಚ್ಚು. ಕೇವಲ ಖ್ಯಾತಿಕಾಮಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬರುವವರು ಕೆಲವರು.
ಪರಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿ (Inclination) ಇರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ. ಜನರಿಗೆ
ಮಾತ್ರ. ಬಹುಜನರು ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಯ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೇ ಹಣ್ಣಾಗಿ
ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೇಲೆ ಅನುಕೂಲವಿರುವವರು ಕೀರ್ತಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ,
ಆಡಂಬರದ ತತ್ವಗಳ ಸೆಳವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಶಾಂತ
ವಾಗಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿಮರ್ಶಾಪೂರ್ವಕ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಕೊಳ್ಳು
ವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೂ, ಅದರಂತೆ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾ
ಗುವುದಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ. ಒಬ್ಬರಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹೊರಿಸುವ ಬೇಜ
ನಾಬ್ದಾರಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಿರುವ
ಕೆಲಜನರು ಸಹ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಗೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ.
ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಷಯಲೋಲುಪತೆ ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವದಾ ಹಬ್ಬಿ ಬೇರು
ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೋಗಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದು ಶಾಂತಿ, ಭೂತದಯೆ, ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆ
ಇವುಗಳನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ವ್ಯಾಸಕವಾದ ದುರಾಚಾರದ
ಹಾಹಾಕಾರವೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ. ಯಾರನ್ನೂ ತೆಗಳುವ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ
ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡುವ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ
ಗುರಿಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಮತ್ತೊಂದು

ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಸಂಪರ್ಕಸಾಧನಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸಂಪರ್ಕ
Samputa1(Sanchike2) 30

ಗಳೂ ಸಂಸರ್ಗಗಳೂ ಏರ್ಪಟ್ಟವೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಮಗೆ ದುಸ್ಸಂಗವೂ ವಿಷಯಸಿಪಾಸೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿವೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸತ್ಸಹವಾಸ ಎಂದಿಗೋ ಕಡಿದುಹೋಗಿದೆ. | ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಹೆಚ್ಚಿನಹಾನಿ ಎಂದರೆ ತಪಸ್ವಿನುಹಾವುರುಷರ ಅಭಾವ. ಈ ಅಲ್ಪ ಕಾಲಖಂಡದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆದ ಮಾಯಲಾರದ ಗಾಯವೆಂದರೆ ಇದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದಿಗೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದಾದರೂ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಮಹಾನುಭಾವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನಸ್ಸು ಸೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಅಗಾಧಮಹಿಮರು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿತ್ವ ಭಾವನೆಯ ಜ್ಯೋತಿಯು ನಂದದೇ ಬೆಳಗಿಬಂದಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಇದುವ ರೇವಿಗೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಧರ್ಮದಬಗ್ಗೆ ಅಭಿರುಚಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಾಳ್ಮೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಭರತಭೂಮಿಯ ದುರ್ದೈವ ಇಂದು ಫಲಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಶಾಪಾನುಗ್ರಹಸಮರ್ಥರೂ ದೇವರ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆಕಂಡು ತೋರಿಸುವವರೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವರು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಜನತೆಯನ್ನು ಧರ್ಮದಕಡೆಗೆ ಒಲಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರು! ಆದರೆ ನಾವೇ ದುರ್ದೈವಶಾಲಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ನಮಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಸುದೈವದಿಂದ ಅಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ದಾಸರಾಯರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಕೃತಿಗಳೂ, ನುಡಿಗಳೂ, ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಇಂದಿಗೂ ಇವೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಆಗುವಷ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ದೊರಕಿಸಲು ತನಕ ಪಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಉದಯ ಹೊಂದಿ ದೊಡ್ಡ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಲಣಿಯಾಗಿದೆಯನ್ನಬಹುದು. ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಅಪಾರವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವುದೊಂದೇ ಉಪಾಯ.

ಇನ್ನು ಸಾಧಕರ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಿಡಲು ಬಯಸುವೆನು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಪದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಓದಿದವರಿಗೆ ಸಹ

ಕಾಶ್ವತನಾದುದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ (ಮೋಕ್ಷದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ) ನಿಶ್ಚಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇರುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ತವರು ಯಾರೋ ಬದುಕಿದವರು ಯಾರೋ ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರೇ ಬಹಳ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವುವು. ಈ ರೀತಿಯ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಗೆ ದೃಢವಾದ ತತ್ವನಿಶ್ಚಯ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಪೂರ್ವಕ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ವಿಕಾರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಾಧಕ ಚಾಧಕ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮವು ನಾಲಿಗೆ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸು ಹರಿಯುವುದೇ ಬೇರೆ ಕಡೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಹಾಗೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಪ್ರಾಯಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಭವದ ಮಾತು. ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆ ಕುಳಿತರಲಿ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ, ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಧಕರಿಗೆ ಬಲು ದುಷ್ಟಿನ್ನೆ. ಪ್ರಯಾಸದಿಂದಾದರೂ ಆರಂಭದ ವಿಪತ್ತನ್ನು ದಾಟಲು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕರ್ತಾ, ಕಾರಯಿತಾ, ಭೋಕ್ತಾ, ಭೋಜಯಿತಾ ಸದಾ ಸ್ವಾಮೀ, ಅಂತರ್ಯಾಮೀ ಎಂದು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗಬೇಕು. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತನ್ನ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಲಿರಬೇಕು. ಆಗ ತಿಳಿಯುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ದೇವರ ಮಹಿಮೆ. ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ದಯೆ ತೋರುತ್ತಲಿರುವನು ಎಂಬುದು ಹೊಳೆಯುವುದು. ತಾನು ದೇವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ—ತೀರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ—ಸಾಗುತ್ತಲಿರುವೆನೆಂದು ಮನವರಕೆ ಆಗುವುದು. ಇಂತಹ ಭಕ್ತನಿಗೆ—ಹರಿದಾಸನಿಗೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಒಲಿಯುವನು. ಆಗ “ಸುಲಭನೇ ಹರಿ....” ಪದ್ಯದ ಪರಮಾರ್ಥವು ಗೋಚರವಾಗುವುದು. ಪದ್ಯದ ಸತ್ಯತೆಯು—ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದ ಸತ್ಯತೆಯು—ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಸತ್ಯತೆಯು

ಅನುಭವಕ್ಕೆ ನಿಲುಕುವುದು. ಆಗ ಪದ್ಯವು ಅನುಭವದ ಮಾತಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸವೃಂದವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ವಾಚಕರ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸೆಳೆಯದೇ ಮುಗಿಸಲಾರೆ. ಕೆಲವು ಜನರು ಅನುಚಿತವಾಗಿ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ದಾಸಕೂಟ, ವ್ಯಾಸಕೂಟ ಎಂದು ಭೇದಭಾವ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಇದು ಒರೆಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿಹೋಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲಜನರು ಇದನ್ನು ನಂಬುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ತೀರ ನಿಂದ್ಯವಾದುದು ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾದುದು. ಹಿರಿಯ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ: ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ, ಭಗವಂತನಿಗೆ, ವೇದಗಳಿಗೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯುತ್ತದೆ ಈ ವಾದ. ವಿವೇಕಿಗಳು ಯಾರೂ ಇದನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಲಾರರು. ದಾಸಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರವರ್ತಕರೆನಿಸುವ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು, ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರು ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಿ ಎರಡರದೂ ಮಧುರಸಂಗಮವನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅಂದಮೇಲೆ ಕುಚೋದ್ಯಗಾರರ ಕಲ್ಪನೆಯಾದ ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗೆ ಯಾವ ಅರ್ಥವಿದೆ? ನಿಜವಾದ ದಾಸನಾಗುವವನು ಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಇದು ಮೈಗೂಡಬೇಕಾದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣ ಮನನಗಳಿಂದಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವುದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯ? ಈ ಮಾತನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಸಾಧಕರಾದವರು ಈ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡಿ ಅನರ್ಥ ಸ್ಥಡೆಯದಿರಲಿ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವುದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರೂ ಇತ್ತಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ತಪ್ಪುವದಲ್ಲದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು.

ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ಶ್ರೀಕುರಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಲೇಖನದ ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಯಾಸ ಸಫಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವೆನು. ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿತ್ತು ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟು ಒಲಿಯಲೆಂದು ದಯಾಘನನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರಂತರ ಪಾರ್ಥಿವಸುವೆನು.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಕೂಟ

ದಾಸ ಎಂದರೆ ಸೇವಕ. ಹೀಗೆಂದೊಡನೆಯೇ ಯಾರ? ಎಂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೆ. ಜೀವನಿಗೆ ಸುಖ ಮಾತ್ರ ಬೇಕು. ದುಃಖವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೇಡ ಎಂಬಾಶೆ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಯಾವಾತನ ಸೇವಕ ನಾದರೆ ಸಂಸಾರಬಂಧನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖ ಮಾತ್ರ ಅನುಭವಿಸಬಹುದೋ ಆತನ ಸೇವಕತನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬೇಡದೆ ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಯಾರು ತಾನೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪುವರು? ಆದುದ ರಿಂದ ಯಾರ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಮುಂಚೆ, ನಿತ್ಯಿತತ್ತ್ವಜ್ಞರ ಮತ್ತು ಸಕಲ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವರ ಉಪದೇಶವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಶರಣುಹೊಗಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಹರಿದಾಸರೆಂದು ರೂಢಿನಾಮ ಉಚ್ಚವರೆಲ್ಲಾ ಹರಿದಾಸಪ್ರಭುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಉಪಸೇವಮಾತ್ರ ಶರಣರಾದುದ ರಿಂದ ಆ ಭಗವತ್ಪಾದರ ವಾಕ್ಯವೇ ನಮಗೆ ದಿಕ್ಕು. ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಭುಗಳು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ ಮಾತೆಂದರೆ “ಹರೀವ ಪರೋ ಹರೀವ ಗುರುಹರೀವ ಜಗತ್ತಿತೃಮಾತೃಗತಿಃ” ಹರಿಯೇ ಸಕಲ ದೇವೋತ್ತಮ, ಜಗದಾದಿಗುರುವು ಶ್ರೀಹರಿಯು. ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಆತನೇ ಆದಕಾರಣ ತಂದೆ. ಪಾಲಕನಾದಕಾರಣ ತಾಯಿ. ಶರಣ್ಯನಾದ ಕಾರಣ ಆತನೇ ಗತಿ, ಎಂದು. ಈಗ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಉತ್ತರ ಹರಿಯ ಎಂತ. ದಾಸ ಎಂದರೆ ‘ಹರಿದಾಸ’ ಎಂದಾಯ್ತು.

ಇನ್ನು ‘ಕೂಟ’ ಎಂದರೆ ರಾಶಿ. ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ‘ಹರಿಪಾಸಕೂಟ’. ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಅನಂತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹರಿದಾಸಕೂಟಕ್ಕೆ ಅಂತ ವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಿದ್ಧವಾಯ್ತು.

ಎಲ್ಲ ಜೀವರೂ ಹರಿದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿರುವವರೇ ಏನು? ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಯಾರೂ ಹರಿಭಕ್ತರೋ ಅವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಗುಂಪಿ ನವರೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಾಕ್ಯಾಡಂಬರವು ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ!

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಚರ್ಚೆ ತರಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇ “ವ್ಯಾಸಕೂಟ” ಎಂಬುದೊಂದುಂಟು ಎಂಬುವರ ವಾದ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವವರ ಹುಚ್ಚು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾದುದೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಚರ್ಚೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆನ್ನಬೇಕಾಯ್ತು.

“ವ್ಯಾಸ” ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣರಹಿತವಾದ ಪದವು ಸೂತ್ರಕಾರರಾದ ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣದೇವನಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ. ಆತ ನಿರುವುದು ಒಬ್ಬ. ಕೂಟಶಬ್ದವು ರಾಶಿನಾಚಕವೆಂದಮೇಲೆ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹೇಗಿಟ್ಟರೂ ರಾಶಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲವೇ?

ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಬಂದ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಹೇಗೆ? ಅನ್ನುತ್ತಾ ಕೆಲವರು ಬೇರೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ವ್ಯಾಸಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಶಾಸ್ತ್ರ) ಜ್ಞರು ವ್ಯಾಸಕೂಟದವರು, ದಾಸಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞರು ದಾಸಕೂಟದವರು, ಎಂದು. ಹೀಗೆಂದರೆ ಹರಿಭಕ್ತರಲ್ಲೇ ಎರಡು ಗುಂಪು; ವ್ಯಾಸಕೂಟದವರಿಗೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ವ್ಯಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಡ ಎಂದಾಯ್ತು. ಹರಿಭಕ್ತರಲ್ಲೇ ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಗತಿ, ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಗತಿ ಎನ್ನಬೇಕಾಯ್ತು. ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರಜನ್ಯ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಪ್ಪದ ಮಾತು.

ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನು ಶೃತಿಮಾತ್ರಗಮ್ಯ. ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ ಇವುಗಳ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಶೃತಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು ಎಂದಪ್ಪಣೆಯಿದೆ. ಹೀಗೆಂದಮೇಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದದೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದ ಹಾಗಾಯ್ತು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾದರೋ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಗತಿಕಾಣಿಸಿಬಿಡುತ್ತೆಂದರೆ ಸೂತ್ರಕಾರರ ಮಾತಿಗೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೇಳ

ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾಷ್ಯಕಾರರೂ ಅದನ್ನೇ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಶಾಖಾಭ್ಯಯನ
ವಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ
ಯಾಗಲಾರ. ಬರೇ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸಾಕೆಂದರೆ ಅದರ
ಅರ್ಥಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಉಪಾಸನೆ ಇಲ್ಲ. ಉಪಾಸನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಗಮ್ಯನಲ್ಲ.
ಅಂದಮೇಲೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಜನ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಗತಿದಾಯಕ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾಯ್ತು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು “ಶಾಸ್ತ್ರ
ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೇನೆ ಹರಿಯನ್ನು ಕುಣಿಸಿಬಿಡುವೆವು” ಎಂಬ ಗುಂಪು ಮುಖ್ಯ
ವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿ ಅಪರೋಕ್ಷ
ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಮೇಲಿನ ನಿಯಮ.

ಇನ್ನು ದಾಸರ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಗೊಡವೆ ನಮಗೇಕೆ? ಅದ್ವೈತ
ಅಜ್ಞರಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಳೆಪಟ್ಟು ಮುಂದರಿಸಲಾರದು,
ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಾದುದರಿಂದ ಮೈಲಿಗೆ, ಎನ್ನುವ ಗುಂಪಿನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ
ವಿಾಸಲಾದ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯದಿದ್ದರೆ ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ
ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ, ಅಷ್ಟೇ! ಮುಂದೆ ಬರೆಯಲ್ಪಡುವ
ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕಪಟಭಾವದಿಂದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ “ವ್ಯಾಸಕೂಟ”
ವೆಂದು ಅನ್ನುವುದು ಯಾವುದೋ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ
ನಿಂದೆಗಾಗಿ ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಕಬ್ಬಿನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಂದುದು
ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗದಿರಲಾರದು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರು ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿ ಕಾರಣನಾದ
ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃಷ್ಣರು. ಇಂದಿಗೂ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀಬಾದರಾಯಣಪ್ರಭುವಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು
ಮಧ್ಯಮತದವರಿಗಿಲ್ಲಾ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಅವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃಷ್ಣರಾದ
ನರಹಂತೀರ್ಥರೇ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹೃದಯವನ್ನು
ಹೊರಗೆಡಹುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಮತಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು. ಪ್ರಾಕೃತ
ಭಾಷೆಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ
ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾತುಗಳು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೇನು?
ಇವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರು,
Samputa1(Sanchike2)

ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು, ಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯಗುರುಗಳು, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತತ್ವರು
ಮೊದಲಾದ ಸನ್ಯಾಸಿವರರು ಬಹು ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯವುಳ್ಳ ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿಗಳ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನುಡಿದರು. ಯಾವ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಲಿ
ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಅದಕಾರಣವೇ ಆ ಪೂಜ್ಯರು ನಮ್ಮ ಮಾತೃ
ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ (ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ) ಪದ, ಪದ್ಯ, ಸುಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗ
ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಬಹುರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇನು ಹೇಳಬೇಕೋ
ತಿಳಿಯದು. ಅಥವಾ ಆ ಪೂಜ್ಯರುಗಳನ್ನು ಹಂದಾಸರಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ
ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಸಿದ್ಧನಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹನೀಯರ
ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿನ ಗುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರವು
ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಹಂದಾಸರಾದ ಎಲ್ಲ
ಪಂಡಿತರೂ ಒಪ್ಪುವ ಮಾತು. ಇಂದಿಗೂ ಅಧಿಕಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ
ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು “ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಹು ವಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬೋಧಪ್ರದ
ವಾಗಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತ ಅವುಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಹಾಡಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರು
ವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಪರವಾದಿನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವು
ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಎನ್ನಲಾಗದು. ಪರವಾದಿನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತರ್ಕವ್ಯಾಕರಣಾದಿ
ಷಡಂಗಗಳ ಜ್ಞಾನಪಾಟವವೇ ಗತಿಯೆನ್ನಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಪೂರ್ವೋಕ್ತರಾದ ಹಂದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಿಕಾಚಾರ್ಯ
ರವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು. ಇವರಿಂದೀಚೆಯೇ
ಹಂದಾಸರೆಂಬ ರೂಢಿ ಬಂತು, ಎಂದು ಕೆಲವರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಗಳವರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಕಾಲಮಾನಕ್ಕನುಗುಣ
ವಾಗಿ ಪರವಾದಿನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದವರಾದಕಾರಣ
ದಿಂದಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ
ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ವಾಸಲಾಗಲಿಲ್ಲವೇ
ಹೊರತು ಪುರಂದರದಾಸರ ಕಾಲದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹಂದಾಸರೆಂಬ
ರೂಢಿ ಬಂತೆನ್ನಬೇಕೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಜಗನ್ನಾತ್ಮನ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರಿತು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರವರೇ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ “ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್” ಎಂಬುದಾಗಿ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ನಾನುಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದೂ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದಮೇಲೆ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತು-ನಾರದಾಂಶ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಉಪನಿಷತ್ತು-ನಮ್ಮಂತಹವರನ್ನು ಮುಂದರಿಸಲಾರದೇ? “ಕಂಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾಯಿತಯ್ಯ - ಮಂಗಳಾತ್ಮಕ ಪುರಂದರದಾಸರನೆ ಕಂಡು” ಎಂದು ಹಿಗ್ಗಿದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರ ಸುಪ್ರೇಮಪಾತ್ರ ಶ್ರೀದಾಸರಾಜರ ಉಪನಿಷತ್ತು ಮೈಲಿಗೆ ಎನ್ನಬಹುದೇ? ಈ ದಾಸಾರ್ಯರ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರುವಿಕೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೇ ಬರೆದು “ವ್ಯಾಸಕೂಟ”ವೆಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಮ್ಮತಿ ಉಳ್ಳದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ವಾಚಕರೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

“ಶ್ರುತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಪಾಪವನೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಸಾಕು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. “ಆಚಾರವಿಲ್ಲದ ನಾಲಿಗೆ ನಿನ್ನ ನೀಚ ಬುದ್ಧಿ ಬಿಡು ನಾಲಿಗೆ” ಎಂದರು. “ವರಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಓದುವುದು ವಾಂಗ್ಮಯ್ಯ” ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯವಯ್ಯ! ಪದುಮನಾಭನವಾದ ಭಜನೆ ಸುಖವಯ್ಯ|| ಎನ್ನುವ ಪದದಲ್ಲಿ “ಮಧ್ವಮತ ಅಬ್ಧಿಯೊಳು ವಿನಾನಾಗಿರಬೇಕು” ಎಂದರವರು. ಹನುಮ, ಭೀಮ, ಮಧ್ವಮುನಿಯ ನೆನೆದು ಬದುಕಿರೋ|| ಎಂಬಲ್ಲಿ

“ಕಾಮಧೇನು ಚಿಂತಾಮಣಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷನಾದ ಸ್ವಾಮಿ
ಪ್ರೇಮದಿಂದಲಿ ನೆನೆಯುವವರ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆಣೆಯುಂಟೆ
ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲವೋ ಈತ ಮೋಕ್ಷಾದಿ ಸಂಪದವಿಗಳಿಗೆ
ಆ ಮಹಾ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನ ದಾರ್ಥ್ಯ ಭಕುತಿಯ ಕೊಡುವ”

ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನಗಂಡಮೇಲೆ ಅದಾವ ವ್ಯಾಸಕೂಟ!!

ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ

ಲೇಖಕರು:

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭೀಮರಾವ್ ಬಿ. ಎ.

ಪೀಡರ್, ದಾವಣಗೆರೆ.

ವಿಹಿತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಫಲಾಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದೇ ಪರಮಧರ್ಮವೆಂದೂ, ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಅಧರ್ಮವೆಂದೂ, ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯೇ ಆತ್ಮಂತಿಕ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸಾಧನವೆಂದೂ, ಅಧರ್ಮಾಚರಣೆಯು ದುಃಖ ಸಾಧನವೆಂದೂ ಇದೇ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಏರ್ಪಡುವ ನಿರ್ಣಯವೆಂದೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಉಪದೇಶವು. ಆದರೆ ಈಗ ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವವರು ವಿರಳ; ಕೇಳುವವರಂತೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. 'ಕಾಲ-ಮಹಿಮೆ' ಎಂಬೀ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಎರಡು ಪದಗಳು, ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಪೂರ್ವಸಂಸ್ಕಾರಬಲದಿಂದ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಾದರೂ, ಪ್ರಾಚೀನರ ಉಪದೇಶದ ನಿಜವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಲೋಕಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು, ದಿಕ್ಕುತೋಚದೇ, ತೇಲುತ್ತ ಮುಳುಗುತ್ತ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಳುವ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳಿದ್ದರೆ ಇಂತಹವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.

ಈಗಿನ ನಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಆಲಾಪಗಳ ಸಾರಾಂಶ:—

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಕರ್ಮಗಳೇ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳು. ಯಾವುದು ವಿಹಿತವೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ, ತಾನೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎರ್ಪ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಗಳೇ ವಿಹಿತಕರ್ಮಗಳಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿ ಆಶ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಧರ್ಮಗಳು, ಎಂಬೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು,

(ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಿದ್ದಿರಬಹುದು) ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ
 ವಿಲ್ಲದ್ದು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸರ್ವನಾಶವೇ ಆಗಲಿದೆ. ಭರತಖಂಡವು
 ಜಾತ್ಯಾತೀತವಾಗಬೇಕು. ಪರದಾಸ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗವನ್ನು
 ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಮೇಧಾವಿಗಳಾದ ನುರಿತ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರು
 ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆ ಹಚ್ಚುವರೇ? ಅದೆಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪದ ಮಾತು. ಪ್ರಯೋಜನ
 ವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಮಂದಮತಿಯೂ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
 ಹೀಗಿರಲು, ಫಲವನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸದೆ ಕರ್ಮಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು
 ಸ್ವವ್ಯಾಹತವಾಕ್ಯವೆನಿಸಲಾರದೇ! ನೀನೂ ಬದುಕು, ಪರರನ್ನು
 ಉಜ್ಜೀವಿಸು, ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥಪರನಾಗಬೇಡ, ಜನಸೇವೆಯೇ ಜನಾರ್ದನ
 ಸೇವೆಯಲ್ಲವೇ? ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಸಕಲರೂ
 ದುಡಿಯಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಸುಖವೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗ್ಯತೆ
 ಯಿದ್ದರೆ, ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ, ಇದಕ್ಕೂ ವಿಶಾಲವಾದ ಧೈಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ
 ದುಡಿಯಬಹುದು. ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಗಾಗಿ, ಮಾನವನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಯತ್ತಿಸ
 ಬಹುದು. ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತುಗಳೇ ಸುಖಸಾಧನೆಗಳು,
 ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಸುಖವೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ಲೋಕಾಂತರ
 (ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಲೋಕ) ಗಳುಂಟೇ, ಜನ್ಮಾಂತರ
 ಗಳಿವೆಯೇ, ಈಶ್ವರನೆಂಬೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆಯೇ, ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಮಾಡುವು
 ದೇನು, ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು ಇತ್ಯಾದಿಯಾದ ತೊಡಕಿನ
 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಈಗ ಅವಸರವಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ನಿಜವಾದರೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ
 ವರ್ತಿಸಿ, ಆ ಧೈಯಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಹಾನಿಯೂ
 ಇಲ್ಲ. ಐಹಿಕಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ತಿಸುವುದು ಮೊದಲನೇ ಕರ್ತವ್ಯವು.
 ಅದನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಹೇಳುವುವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ! ದೇಶದಲ್ಲಿ
 ದ್ರವ್ಯಸಂಪತ್ತು ಅಪಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ
 ವಿರಕೂಡದು, ಬಡತನವೇ ಆಶಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣ, ಅದು ದೇಹದಲ್ಲಿ
 ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿದ ರೋಗದಂತೆ ಇಡೀ ದೇಹಕ್ಕೆ ದುಃಖ
 ದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ, ಧರ್ಮದ ಸೋಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
 ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದುದೇ ಪರಮಧರ್ಮವು. ಬೇರಾವುದೂ

ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ದೇವರು ಎಂತ ಕುಳಿತರೆ, ಸರ್ವನಾಶವೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೂಗಿನ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಾಚೀನರ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬರಲು ಶಕ್ಯವಾಗಬಹುದೇ? ಅವರ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ? ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರ ಅಂತರಂಗದ ಕಿರುನುಡಿಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಲು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲವು? ಪ್ರಾಚೀನ ಸದುಪದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಪಂಡಿತಗಮ್ಯವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಾಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ತರ್ಕ, ವ್ಯಾಕರಣಾದಿಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅಭ್ಯಸಿಸಲೂ ಆಗದು. ಈ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿ, ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಜ್ಞಾನಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೆಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಉಪಜೀವನವು ಸಾಗದು. ಈ ಮುಂತಾದ ನಿರಾಶಾಜನಕವಾದ ವಾದಭರದಿಂದ ಮೋಹಪಟ್ಟು, ತಟಸ್ಥರಾಗಿರುವರು.

ಈ ಮೋಹಕವಾದಗಳ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜನರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಮಾನಸಿಕ, ವಾಚನಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕವಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅಜ್ಞರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಕಷ್ಟ. ಹಿತಸಾಧಕವಾದ ಕರ್ಮವೆಂದು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ, ಮುಂದೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಹಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ, ಪರಹಿತವನ್ನು ಅರಿಯುವುದಂತೂ ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಲವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಈ ದಿನ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಾದ ನಂತರ ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಡಿದ ಮಾತಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಮಾನಸಿಕ

ವ್ಯಾಪಾರಗಳಂತೂ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಫಲಿಸುತ್ತವೆ. ನಿತ್ಯನಾದ ಜೀವನು ದೇಹದಿಂದ ದೇಹಾಂತರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಸಾಧನ ಪರಿಪಕ್ವತೆಗಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವನ ಅನೇಕಾನೇಕ ಕರ್ಮಗಳು ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಫಲ ಕೊಡುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಯುಕ್ತಿ-ವಿರುದ್ಧವಾಗಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಯಾವ ಫಲವೆಂಬುದನ್ನೂ, ಅದು ತನಗೆ ಹಿತವೋ ಅಹಿತವೋ ಎಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಾರನು. ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮದಿಂದ ಅಪೂರ್ವವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಶೇಷವು ಹುಟ್ಟಿ, ಫಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹಿತಸಾಧಕವಾದರೆ ಧರ್ಮವೆಂದೂ, ಅಹಿತಸಾಧಕವಾದರೆ ಅಧರ್ಮವೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸುವುದುಂಟು. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೇ ಫಲ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಫಲವ್ಯಾಮಿಯಾದ ಈಶ್ವರನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಕರ್ಮಗಳು ಫಲಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ವತಂತ್ರನೂ, ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಸರ್ವಸಮನೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಅರಿಯುವಾರು? ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾನವನು ಮಾಡಲಾರನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ತಾನೇ ಅವತರಿಸಿ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಆಜ್ಞಾರೂಪವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳದ್ವಾರಾ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ಭಕ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅವತರಿಸಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಶದಪಡಿಸಿ ಅಜ್ಞರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ವಿಧಿಸಿಷೇಧಾತ್ಮಕವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವೆಂದೂ, ಈಶ್ವರನೇ ಫಲದಾತನಾದ್ದರಿಂದ, ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅತನ ಆರಾಧನೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕೆಂದೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನೂ ಆದ್ದರಿಂದ, ಅತನ ಪ್ರಸಾದವೇ ಸಕಲರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ್ದರಿಂದ ಸಕಲ ಅತನ

ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನನ್ನೇ ಶರಣುಹೊಂದಬೇಕೆಂದೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅನ್ಯವಾದ ಬೇರಾವ ಸಾಧನದಿಂದಲೂ, ಆತನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಜ್ಞಾನನಿಶ್ಚಯವು ದೊರೆಯಲಾರದಷ್ಟೆ. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಜ್ಞಾನವು ಅನೇಕ ವಿಧ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಆಗಬಹುದು. ಅಪನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆಲೋಚಿಸಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ವಸ್ತುಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಾಧನವಿರಬಹುದೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೇ ನಿಜವಾದ ವಿಜ್ಞಾನವು. ಅನ್ಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ 'ವಿಜ್ಞಾನ' ಶಬ್ದವು ಔಪಚಾರಿಕಪ್ರಯೋಗವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಸರ್ವರೂಪಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆ. ಧ್ಯಾನದಿಂದ ತನ್ನೊಳಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆಯು ಅವಶ್ಯಕ. ಮನಸ್ಸು ಬಹು ಚಂಚಲವಾದುದು. ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಧ್ಯಾನವು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅನ್ಯವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸದಂತೆ ಮಾಡಲು, 'ಧ್ಯೇಯೋ ನಾರಾಯಣಸ್ಸದಾ' ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನವೂ, ವಿಷಯಭೋಗದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಸುಖವು ನಶ್ವರವೂ ಕ್ಷಣಿಕವೂ ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನವೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯವೂ, ಎಂದರೆ ವೈರಾಗ್ಯವೂ, ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕತ್ರ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವು 'ಮನೋಜಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಸಾಧನೆಯಂತಿದೆ, ಸಮರ್ಥನಾದ ಸೈನಿಕನಿಗೆ ಕವಾಯಿತು (Drill) ಅವಶ್ಯವಿರುವಂತೆ. ಅನ್ಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಮನೋಜಯವು ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಕೇವಲ ಭ್ರಮೆಯೇ ಸರಿ. ಸ್ವವಿಹಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವಂತಾಗೂ ಬಹು ಜನ್ಮಗಳ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಸರಿ, ಕರ್ಮಾಚರಣವೇಕೆಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ದುರ್ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸದ ಮನಸ್ಸೇ ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸು. ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ವಶವರ್ತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಿತ್ತನೆ

ಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೋಜಯವೆಂಬುದು ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಹು ಎತ್ತರವಾದ ಮೆಟ್ಟಿಲು. ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನಂತರ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗವು ಬಹುಮೆಟ್ಟಿಗೆ ಸುಗಮವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಅತಿ ವಿರಳ. ಆದರೆ, ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಸರಿ, ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೇನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುವವರೇ ಬಹಳ. ಅವರು ಮೂಢರೇ ಸರಿ. ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದನಂತರವೂ, ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಕಲುಷಿತವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಪ್ರಾಕೃತ ಮನಸ್ಸು ಕಳಚಿಬಿದ್ದು, ಜೀವನು ಮುಕ್ತನಾಗುವವರೆಗೆ, ಸ್ವಧರ್ಮಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಶೇಷವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಲೋಕದ ಉಪಕಾರವೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞರು, ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆಯದೇ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಾನುವರ್ತಿಗಳಾಗಲು, ಜ್ಞಾನಿಯ ನಡಾವಳಿಯು ನಿರರ್ಶನ ವಾಗಿರಬೇಡವೇ?

ಐಹಿಕಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಬಾರದೆಂದಾಗಲಿ, ಐಹಿಕ ಸುಖಭೋಗ ಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದು ಅವಶ್ಯ ವೆಂದಾಗಲಿ, ಪರರ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯಬಾರದೆಂದಾಗಲಿ ಪ್ರಾಚೀನರು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲವು ಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಯತ್ನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಿತಿಯನ್ನೂ, ನಿಯಮಾಧೀನವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದ ಯತ್ನಗಳಿಂದ ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಇವುಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವೇ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ತನ್ಮೂಲಕ, ಸ್ವತಃ ಏನ, ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಲೋಕೋದ್ಧಾರವೂ ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ವಿಘಾತವುಂಟಾಗದಂತೆ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಐಹಿಕವನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿ, ಭಗವದ್ವತ್ಸವೆಂದು ಭೋಗಿಸಿ ತೃಪ್ತನಾಗ ಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲವೇ ಸ್ವಧರ್ಮ ಪರಧರ್ಮಗಳೆಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೇವಲ ಐಹಿಕ ಧೈಯಗಳಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಹೀಗಿರಲು

ದೇವರಿಂದಾನೆಂದೆಯೇ ಲೋಕಾಂತರಗಳುಂಟೇ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೆಂದ ರೇನು? ಇವೇಮೊದಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅವಸರವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಮೌಢ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿಯು. ನಾಸ್ತಿಕತತ್ವಗಳ ತಳಹದಿಯುಳ್ಳ ಇಂತಹ ವಾದಗಳು ವಿವೇಕಿಗಳಿಂದ ಸರ್ವಥಾ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯಗಳ ಯಾಥಾರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು, ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂದಾದರೂ, ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವನ್ನಾದರೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ, ಯತ್ತಿಸಬೇಕಾದುದು ಸಕಲರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರಬಲದಿಂದ ಪೂರ್ವೀಕರ ಪುಣ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದ, ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಅದ್ಯಾಪಿ ಭಾರತೇಯರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಿಣುಗುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧಾರೂವಾದ ಪ್ರಕಾಶಕಿರಣವನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸದೇ, ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ಅದನ್ನು ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸುವ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಜಾಗೃತರಾಗಬೇಕು.

ಈ ವಿಧವಾದ ಜನಜಾಗೃತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ನಾರದಾದಿ ಅಂಶಭೂತರಾದ ಹರಿದಾಸರ, ಪದ, ಪದ್ಯ ಸುಳಾದಿ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮಗ್ರಂಥಗಳು ಬಹು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ. ಇವು ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಾಮರರಿಗೂ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಂಸಾರಿಕ ದುಃಖದಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುವ ಜೀವರಿಗೆ, ಸಮಯೋಚಿತವಾದ ಪದ ಪದ್ಯಗಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ವಕಪಠನವೂ, ಗಾಯನವೂ, ಶ್ರವಣವೂ, ತತಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಃಶಾಂತಿಯನ್ನೊದಗಿಸಿ, ಆಲೌಕಿಕವಾದ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ದಾಸರನುಡಿಗಳು ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣಗಳೆನಿಸಿವೆ; ಸತ್ಯದ ಸವಿಯನ್ನುಂಡು ಅಡಿದ ಸತ್ಯನುಡಿಗಳು ಸತ್ಯವನ್ನರಸುವ ಜೀವನಿಗೆ ಹಿತವಾಗದಿರುವವೇ! ಇವು ವೇದೋಪನಿಷದಾದಿ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳಂತೆ ಬಹ್ವರ್ಥಗರ್ಭಿತವೂ ಆಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಶ್ರೀಗಳವರು ರಚಿಸಿರುವ ಪದದ ಒಂದು ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿನೋಡೋಣ:

ಇಂದು ಎನಗೆ ಶ್ರೀಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರ-

ವಿಂದನ ತೋರೋ ಮುಕುಂದ ಹರೇ

ಸುಂದರವದನನೆ ನಂದಗೋಪನ ಕಂದ

ಮಂದರೋದ್ಧಾರ ಅನಂದ ಇಂದಿರಾರಮಣ

|| ಅ. ಪ ||

ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂಬ ಭಕ್ತನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಈ ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿನ ಪದಗಳ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಗೂಢವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದೊಂದು ಪದದ ಭಾವವನ್ನು ಬಿಡಕಿ ನೋಡೋಣ:—

ಇಂದು—ಭಕ್ತನು ಈಗಲೇ ಪಾದಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಕರುಣಿಸೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದೆ ನೋಡಿ, ಈಗ ಮರೆಯಾದುದನ್ನು ನೋಡುವ ಭರವೋ ಅಥವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಬಳಲಿ, 'ಸುಖಮಾತ್ಮ್ಯಂತಿಕಂ ಯತ್ತತ್ ಬುದ್ಧಿಗ್ರಾಹ್ಯಮತೀಂದ್ರಿಯಂ' ಎಂಬಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅಲೌಕಿಕಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಉತ್ಕಟವಾದ ಉತ್ಸಾಹವೋ!

ಹೇ ಗೋವಿಂದ—ಸಕಲ ವೇದಾದಿ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಧ್ಯಾನಶೀಲನಾದ ಯೋಗಿಯೇ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯೆಂಬ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲವೇ?

ಪಾದಾರವಿಂದವ— 'ಎಕೈಕಶೋಕಸಂಗಾಢಿ ಧಿಯಾನುಭಾವಯೇತ್ ಪಾದಾದಿ ಯಾವದ್ವಸಿತಂ ಗದಾಭೃತಃ' ಎಂಬಲ್ಲಿ, ಪಾದವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಮೇಲೆಮೇಲಿನ ಭಗವದಂಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಧ್ಯಾನ ದಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಶುಕರು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಹೃತ್ತಮಶ್ಯಮನೇಕಾರ್ಭಂ ಶ್ರೀಪತೇಃ ಪಾದಪಂಕಜಂ' ಎಂದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ, ಪಾದದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಅದರ ಮಹಿಮೆ ಯನ್ನೇ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. 'ಆಪಾದಮೌಳಿಪರ್ಯಂತಂ' ಎಂಬುದು ಉಪಾಸನಾಕ್ರಮವು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾದಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೇ ಮೊದಲಾಗುವುದೆಂಬ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ.

ಶೋರೋ— ನೀನು ತೋರಗೊಟ್ಟರೆ ಉಂಟು, ಇಲ್ಲವಾದರಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾನುಗ್ರಹಮಂತರೇಣ ಅನುಪಲಭ್ಯ'ನೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ಣಯವನ್ನು
ಎಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ!

ಮುಕುಂದ—ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಪರಮಸ್ವಾಮಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನ
ಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು ನೋಡಲಿಚ್ಛಿಸಲಿ?

ಹರೇ—‘ದುರಿತಗಳ ನಾಶವಾಗದೆ ಮುಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು’ ಎನ್ನಬೇಡ
ಪ್ರಭೋ! ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ನಷ್ಟ
ವಾಗುತ್ತವೆ.

ಸುಂದರವದನನೆ—ಸೌಂದರ್ಯಗುಣವೇ ಮೌಕ್ತಿಕಾನಂದದಲ್ಲಿ ಹೇತು
ವಲ್ಲವೆ? ‘ಸೌಂದರ್ಯಸಾರ್ವಕರಸಂ ರಮಾಪತೇಃ ರೂಪಂ ಸದಾ
ನಂದಯತೀಹ ಮೋಕ್ಷಿಣಃ’ ಮುಕ್ತಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಜೀವರ
ಆನಂದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮನ್ಮಥಮನ್ಮಥನಾದ ನಿನ್ನ ಅಖಂಡ ಸೌಂದರ್ಯ
ರಾಶಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಹೇತುವಾಗಿದೆ.

ನಂದಗೋಪನ ಕಂದ—ನಂದಗೋಪನ ಮಗ—ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಅರ್ಥವು
ಮೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದದು, ಹೊಂದಿಸಬಹುದು — ಕಷ್ಟದಿಂದ.
ನಿತ್ಯಾನಂದರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಕಂದನಂತೆ ಎಶನಾಗುವೆ,
ಎಂಬ ಭಾವವು ಮಧುರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮಂದರೋದ್ಧಾರ—ಕಂದನೆಂಬುದರಿಂದ, ಶಿಶುನಂತೆ ಅಸಮರ್ಥನಲ್ಲ,
ನೀನು ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯುತನು—ಪರ್ವತಗಳನ್ನಾದರೂ ಲೀಲೆಯಿಂದ
ಧರಿಸಬಲ್ಲೆ.

ಆನಂದ—ನೀನು ಪೂರ್ಣಾನಂದಸ್ವರೂಪನಾದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನೂ
ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಲ್ಲಿಡಲು ಶಕ್ತನಾಗಿರುವೆ.

ಇಂದಿರಾರಮಣ—ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಅಭಾವದಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತರ
ಆನಂದಕ್ಕೆ ನ್ಯೂನತೆಯಿಲ್ಲ. ನೀನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ. ಅಖಂಡೈಶ್ವರ್ಯ
ಯುಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ, ಮುಕ್ತರು ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತ
ಪರ್ವಸ್ತವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹಿಂಜಿ ಹೀರಿದರೆ
 ದೊರೆಯುವ ಅನಂದಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ. ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ
 ಅರ್ಹವಾದುದು. ಸಕಲ ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮನನಾದಿ ದ್ವಾರಾ
 ಉಪಸೇವಿಸಲ್ಪಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ಇದರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ವ
 ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆಯಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಅದರ ರಸಾಸ್ವಾದದಿಂದ
 ಆನಂದಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ
 ಉತ್ತಮವಾದ ಲೋಕಸೇವೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು.
 'ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ' ಪತ್ರಿಕೆಯು ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಚಿರಕಾಲ ಸಲ್ಲಿಸಲಿ
 ಎಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕನೇ. ಈ ಆಶೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಲು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿ
 ಸುತ್ತೇನೆ.

ಓಂ ತತ್ಸತ್

ಉಗಾಭೋಗ

ಕೋಟಿಕೋಟಿಗೆ ನಿನ್ನ ನಾಮ ಒಂದೇ ಸಾಕು
 ದಾಟಿಸುವುದು ಭವಸಾಗರವ
 ಬೂಟಕತನದಲಿ ಹರಿದಾಸನಾದರೆ
 ತೋಟವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಟಿ ಎತ್ತಿದಂತೆ
 ನೀಟಾಗದು ಕಣೋ ಎಂದಿಗೂ ಯಮಭಟರ
 ಕಾಟ ತಪ್ಪದು ತಾ ಕಾಶಿಯೊಳಿದ್ದರು
 ಹಾಟಕಾಂಬರಧಾರಿ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ
 ನಾಟಿಸುವುದು ಮನಸು ನಿನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ

‘ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು’

ಹರಿದಾಸರ ಧಾರ್ಮಿಕಸೇವೆ

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ ಯಂ. ರಾಮರಾವ್, ಸಂಪಾದಕ, 'ಸುಬೋಧ'

ಸೃಷ್ಟಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮಾನವನೂ ಕೂಡ, ತನ್ನ ಜನ್ಮೋದ್ದೇಶವನ್ನೇ ಮರೆತು, ಪಶುತುಲ್ಯನಾಗಿ ಹೇಯಕಾಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ದುರಂತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ದಾಸರಾಯರು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು, ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಲೌಕಿಕದ ಅಸಾಧುಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗವಲಂಬಿಯಾಗಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಆದರೆ ಅದಾದರೂ ಏನು ಸುಲಭವಾದ ಕಾರ್ಯವೆ? ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಷಡ್ವೈರಿಗಳ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು, ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವುದೇನು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆದೀತೆ? ಇದನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು, ಮಾನವಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು — 'ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರಭುರಚ್ಯುತಃ' ಆದುದರಿಂದ, ಆ ಮಹಾಪ್ರಭುವು, ಆ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾನವಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹರಿನಾಮ-ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಹರಿಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಟ್ಟು, ತರುವಾಯ ಧರ್ಮ-ಮಾರ್ಗಾನುಸರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ತಮ್ಮ ಒಂದು ದೇವರನಾಮದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಧರ್ಮವೇ ಜಯವೆಂಬ ದಿವ್ಯ ಮಂತ್ರ

||ಪ||

ಮರ್ಮವನರಿತು ಮಾಡಲಿಬೇಕು ತಂತ್ರ||

||ಅ.ಪ||

ವಿಷವಿಕ್ಕಿದವಗೆ ಪದ್ರಸವನುಣಿಸಲಿ ಬೇಕು

ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿದವನ ಪೋಷಿಸಲಿ ಬೇಕು||

ವೃಷಿಮಾಡಿ ಕೆಡಿಸುವನ ಹಾಡಿ ಹರಸಲಿಬೇಕು
ಮೋಸಮಾಡುವನ್ನೆ ಸರು ಮಗನಿಗಿಡಬೇಕು||

ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮ ಎಂದು ಲೋಕ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು-ಹಾಗಲ್ಲ. ಉಪಕಾರ ಮಾಡದಿರುವನ ನಿಗೂ, ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ-ಅಪಕಾರ ಮಾಡಿದವನಿಗೂ, ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರ ಮಾಡಲಿತ್ತಿಸಿ ದವನಿಗೂ, ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ- ಸನಾತನ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಮಟ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದು ದಾಸರಾಯರ ಮಹೋದ್ದೇಶವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ನುಡಿಯಿಂದ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ—

ಹಿಂದೆ ನಿಂದಿಪರನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತಲಿರಬೇಕು
ಬಂಧನದೊಳಿಟ್ಟವರ ನೆನೆಯಬೇಕು
ಕೊಂದ ವೈರಿಯ ಮನೆಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗಲಿಬೇಕು
ಕುಂದೆಣಿಸುವವರ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಬೇಕು

ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯೇ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು ಗೌಣಪಕ್ಷವೆಂಬುದು ದಾಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ತೋರು ತ್ತದೆ. ಇತರರು ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗಾದರೂ ನಡೆಯಲಿ. ನೀನು ಅದರ ಗೊಡನೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ನೀನು ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಾರದೆ, ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸದೆ ದೂಷಿಸದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ, ಅವರೇ ನಿನ್ನ ಶುಷ್ಕಭಾವದ ಅಕರ್ಷಣೆಗೊಳಪಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತರರು ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರೂ, ಕೊಲ್ಲಲೆಣಿಸಿದರೂ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕುಂದನ್ನೆಣಿಸಿದರೂ ನೀನು ಧೃತಿಗಡೆದೆ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿರು ಎಂದು ಈ ನುಡಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು—

ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಬಡಿಯುವರ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು
ಕುಂದು ಸಹಿಸದವರ ಕರೆಯಬೇಕು

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರವಿಠಲನ

ಕೊಂಡಾಡಿ ತಾ ಧನ್ಯನಾಗಬೇಕು

ಲೋಕಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಬೋಧಕರಾಗಿ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲೂ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಮಹಾನುಭಾವರೆಲ್ಲರೂ ತಮಗೆ ಪರರಿಂದಾದ ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗಲೆಂದು ಬಯಸಿ, ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಗುಣವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ದಿನ ಅವರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ಬೆಳಗಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಧರ್ಮವು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದುದರಿಂದ, ಇತರ ಡೇಶಗಳವರೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಭಗವದವಲಂಬನೆಯೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಉಪಾಯ. ಈ ಭಾವನೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತೆಂದೊಡನೆಯೇ ಅವನು ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲೂ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದೆಯೆಂಬಂತವನ್ನು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವನು. ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲೂ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವವನು—ತನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರ್ವರ್ತಿಯೂ ಆದ ಭಗವಾನನೆಂಬ ಭಾವನೆಯೂ, ನಿಶ್ಚಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಯಾವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿರುವುದೋ ಅವನು, ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅಪಕಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಹೇಗೆ ಉದ್ಯೋಗಿಸುವನು? ಹೀಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರವು, ಭಗವತ್ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಕಲ ಚರಾಚರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ, ಅದು ಮಾತ್ರವೇ ಸುಖವಾದ, ಸಹಜವಾದ, ಸಮಂಜಸವಾದ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯವಾದೀತು. ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ದಾಸರಾಯರು, ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೇರಿತರಾಗಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ, ಕೇವಲ ನಿಷ್ಕಾಮಭಾವದಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಇಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಈ ಬಗೆಯ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ (Sanskrit) ಇಂದು ಯಾವ ವಸ್ತುಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದ

ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ಯಾವ ಭೌತಿಕವಸ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಯೂ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸ ಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಆಗಬೇಕಾದ ಸುಧಾರಣೆಯೇನಿದ್ದರೂ, ಅದು ಒಳಗಿನಿಂದ ಬರಬೇಕು. ಅಂತರಾತ್ಮಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ, ಮನುಷ್ಯನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವಲಂಬನ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದುರ್ದೈವವಶವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು-ಒಂದೂ ವರೆ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ನೆಲೆಸಿ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಿದ ಪರಕೀಯರ ಸಂಪರ್ಕ ದಿಂದ, ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟತೆಯುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆ ಮತೀಯರು, ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ಹಲವರನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಲು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಮತ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನತೆ ಮತ್ತು ದ್ವೇಷ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ, ನಮ್ಮ ದೇವರುಗಳೆಲ್ಲ ಕಲ್ಲು, ನಮ್ಮ ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳಿನಂತೆ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಪಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ದುಷ್ಟಭಾವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವರಮೇಲೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು, ಮೊದಲು ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದವರು, ದಾಸರಾಯರು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸರ್ವರ ಹೃದಯದಲ್ಲೂ ಈಶ್ವರಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದೆ ಎಂಬೊಂದು ಭಾವನೆಯು ಮೊದಲು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ನೆಡಲಿ; ಮುಂದೆ ಅವನು ಪಾಪಮಾಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಪರರನ್ನು ದೂಷಿಸಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು, ಪರರನ್ನು ವಂಚಿಸಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು? ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯನು ಸರ್ವದಾ, ಪರಹಿತಚಿಂತನೆಯಲ್ಲೇ ತೊಡಗಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವುದು. ತಾನು ಮಾಡುವ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯವೂ ಸರ್ವಭೂತ ಹೃದಯಾಂತರ್ವರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಯೇ ಎಂಬ ದೃಢಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವನು ಸರ್ವದಾ ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದುಡಿಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನು. ಇದು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವಲ್ಲವೆ? ಇಂತಹಮಾರ್ಗಾನುಸರಣೆಯು ದಾಸರಾಯರ ಈ ಉಪಾಯ ಬೋಧನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ

ಲಭ್ಯವಾದರೆ ಅದು ಮಾತ್ರವೇ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಹಬ್ಬಿರುವ ಅಶಾಂತಿ
ಅಮಂಗಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಿ, ಅಖಂಡ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿ-
ಸಲು ಸಹಾಯಕನಾಗುವುದು.

ಮಾರಮಣನ ತೋರೋ !

ಕೃತಿಕರ್ತೃಗಳು:

ಅದವಾನಿಯು ನನಾಬ್ ಬಸಾಲತ್‌ಜಂಗನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದಿನಾನರಾಗಿದ್ದ
ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನವರು.

[ಇವರು ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು. ಇವರು ಹಿಂದಿನ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರಿನ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠದಾಸರಾಗಿದ್ದರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರವರಿಂದ “ವೇಣುಗೋಪಾಲವಿಠಲ” ಎಂಬ ಅಂಕಿತ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.
ಸಂ.]

ರಾಗ—ಕಮಾಚ್ ಆದಿತಾಳ

ಮಾರುತೀ ಮಾರಮಣನ ತೋರೋ | ಮನದಲಿ ಪೊಳೆಯುತ || ಪ ||

ಹನುಮನಾಗಿ †ಹರಿವೇಷವ ಧರಿಸುತ | ಚಿನುಮಯನಾಜ್ಞದಿ ನಿಂದಿ
ಘನಮಹಿಮನೆ ನೀ ಗಗನದಿ ಪೋಗುತ ರಾಣಿಯ ಕ್ಷೇಮವತಂದಿ
ಕನಕಗಿರಿಗಳನು ಕಡೆಯುತ ಕಡಲನು ಘನದಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬಲಭೀಮ-
ನೆಂದೆನಿಸಿದಿ ೧

ದ್ವಾಪರದಲಿ ದ್ವಾರಕಿಯನು ಪೋಗುತ ಭೂಪಕೃಷ್ಣನ ಕೃತಂದಿ
ಕೋಪದಿ ಕಾರವಸೇನೆಯನೆಲ್ಲ ತಾಪಗೊಳಿಸುತಲಿ ನಿಂದಿ .

ದ್ರೌಪದಿ ದುಃಖವ ದೂರಮಾಡಿಸಿ ಭಾಪು ಭಾಪು ಬಲಭೀಮ-
ನೆಂದೆನಿಸಿದಿ ೨

ಕಾಣುತ ಮಾಯಗಳ ಮತವನೆ ಖಂಡಿಸಿ ಜಾಣಯತಿಯು ನೀನಾದಿ
ತ್ರಾಣದಿ ಶಿಷ್ಯರ ಒಡಗೂಡುತ ನೀ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕೆ ಬಂದಿ
ವಾನರ ಮುನಿ ನೀ ವ್ಯಾಸರಿಗೊಂದಿಸಿ ವೇಣುಗೋಪಾಲವಿಠಲನ
ಸ್ಮರಿಸುವ ೩

“ ಶ್ರೀಪತಿಮಾರ್ಗನದೋ ನಃ ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪುಟ ೧ ★ ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ—ಪುಷ್ಯ ★ ಸಂಚಿಕೆ ೩

“ಮರದಿಯೇನೋ ರಂಗ ಮಂಗಳಾಂಗ
ತುರು ಕರು ಕಾಯ್ವಲ್ಲಿ ತೊಂಡನಾಗಿದ್ದೆನ್ನ”
—ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು

ವಾ. ಚಂದಾ ವಿ ರೂಪಾಯಿ * ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ: ೨೫ ಅಣೆಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು
Samputa1(Sanchike3)

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೨
ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರುಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ	
ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿ	ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್ ಬಿ. ಎ. ೪
ಪುರುಷಾರ್ಥ	ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭೀಮರಾವ್ ಬಿ. ಎ. ೧೩
ದಾಸರಾಯರ ಹಿರಿಮೆ	ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ.ಎ.(ಆನರ್ಸ್), ಬಿ.ಒ.ಎಲ್. ೧೪
ತತ್ವಸುನಾಮಿ	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರು ೩

ನಾಚಕರಿಗೆ.....

“ಪುರುಷಾರ್ಥ” ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಲೇಖಕರ ಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ
 ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಹೋಗಿದೆ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ‘ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀ ಬಿ.
 ಭೀಮರಾವ್ ಬಿ.ಎ., ಪ್ಲೇಡರ್, ದಾವಣಗೆರೆ’ ಎಂದು
 ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ, —ಸಂ.

“ಶ್ರೀಪತ್ನಿಮಾರ್ಗನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿಸ್ಸಾಲಾದ
ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವನಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ-
ಡುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ
೧

ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ—ಪುಷ್ಯ
(೧೯೫೧—ಜನವರಿ)

ಸಂಚಿಕೆ
೩

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ಶ್ರೀರಾಗ ಭಾಪು ತಾಳ

ಬಂದು ನಿಂದ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂದ

ಪ

ಬಂದು ನಿಂದನಿಂದು ಭಾಗವತರಪ್ರಿಯ

ಕಂದರ್ಪಜನಕ ಶ್ರೀಕರುಣಾಕರಮೂರ್ತಿ

ಅ.ಪ

ಕುಟಿಲಕುಂತಳದೇವ ವಟುವೇಷದಿಂದಲಿ

ನಟನೆ ಮಾಡುತ ದಿವ್ಯ ಪಟುತರದಲಿ ತಾನು

೧

ಮುರಳಿಯನಾದುತ್ತ ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ ಜನರ

ಕೊರಳಪದಕ ಹಾರ ಧರಿಸಿ ತಾ ನಲಿಯುತ್ತ

೨

ಸುಜನರ ಪೊರೆಯುವ ಕುಜನರ ತರಿಯುವ

ವಿಜಯಸಾರಥಿ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ

೩

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಮನ್ಮನೋಭೀಷ್ಟವರದಂ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಫಲಪ್ರದಂ
ಪುರಂದರಗುರುಂ ವಂದೇ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದಯಾನಿಧಿಂ

ಶ್ರೀ ಹರಿದಾಸರಿಗೆಲ್ಲ ಪುರಂದರದಾಸರೆಂದರೆ ಮೈಯುಬ್ಬಿಹೋಗುತ್ತೆ.
ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರಂತಹವರು ‘ಪುರಂದರದಾಸರೇ
ದಾಸರೆನಬೇಕು’ ಎಂದರೆ? ಆ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರಾಯರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮ
ತಂದೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಪುನಃ ತಮಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗೆ
ನಿಂದು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಮಹನೀಯರಾದ ಶ್ರೀದಾಸಾರ್ಯರವರ
ನೆನಪು ಬಂತೆಂದರೆ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಸುರಿಸುತ್ತಾ—

‘ದಾಸರ ಭಾಗ್ಯವಿದು| ಪುರಂದರ| ದಾಸರ ಭಾಗ್ಯವಿದು
ಸರ್ವದೇಶದೊಳು ತುಂಬಿ ಸೂಸುತಿದೆ||’ ಎಂದು ನಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

“ಭೂಸುರಜನ್ಮದಿ ಬಂದು ಬೆಳೆದು ಉಪ-
ದೇಶಗೊಂಡು ಮಧ್ವಮತವ ಪೊಂದಿ
ಲೇಸಾಗಿ ಭಕ್ತಿವಿರಕ್ತಿಜಾನದಿ ವಿ-
ಶೇಷನಾಗಿ ನಾ ಬಾಳುವುದೆಲ್ಲ| ದಾಸರ ಭಾಗ್ಯ

‘ಶ್ರವಣ ಕೀರ್ತನ ವಂದನ ಸ್ತೋತ್ರ ಹರಿನಾಮ
ತವಕದಿಂದ ನುಡಿಯುವ ಕವನ
ನವನವ ವಚನವು ಮಂತ್ರಸಂಕಲ್ಪವು

ಸವಿದು ಸುರಿತ ನಾ ಬಾಳುವುದೆಲ್ಲ| ದಾಸರ ಭಾಗ್ಯ

:: ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ! ಸಾಧನ ಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ! ::

ಸಾಧನ ಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ! :: ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ! ::

ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ!

ಸಾಧನ ಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ!

ಇಂದ್ರನಿಲನಿ ಇಂದ್ರನಿಲ :: ಇಂದ್ರನಿಲನಿ ಇಂದ್ರನಿಲನಿ

ಇಂದ್ರನಿಲನಿ ಇಂದ್ರನಿಲನಿ :: ಇಂದ್ರನಿಲನಿ ಇಂದ್ರನಿಲನಿ

'ಯಾತ್ರೇ ತೀರ್ಥ ದಿವ್ಯ ದಾನಧರ್ಮಗಳು
 ಕ್ಷೇತ್ರ ಮೆಟ್ಟಿಬಹ ಸಂಭ್ರಮವು
 ಮಿತ್ರರ ಕೂಡಾಡಿ ಹರಿಪರನೆಂದು ಸ-
 ತ್ಪಾತ್ರನಾಗಿ ನಾ ಬಾಳುವುದೆಲ್ಲ| ದಾಸರ ಭಾಗ್ಯ
 'ಹರಿದಿನದುಸವಾಸ ಜಾಗರ ಪಾರಣೆ
 ಗುರುಹಿರಿಯರಲಿ ವಿಹಿತ ಸೇವೆ
 ಹಿರಿದಾಗಿ ಮಾಡೋದು ಪರಿಪರಿಯಿಂದಲಿ
 ಹರುಷದಿಂದಲಿ ನಲಿದಾಡುವುದೆಲ್ಲ| ದಾಸರ ಭಾಗ್ಯ
 'ಷಡುರಸ ಭೋಜನ ದಿವ್ಯವಸನ ನಿತ್ಯ
 ಉಡುವುದು ಹೊದುವುದು ಹಸನಾಗಿ
 ತಡೆಯದೆ ಜನರಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡು| ಸುಖ
 ಬಡುತಲಿರುವ ವಿಚಿತ್ರಗಳೆಲ್ಲ| ದಾಸರ ಭಾಗ್ಯವಿದು"

ಎಂದು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಎಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀದಾಸರವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೈಗೊಂಡರೆ ಅದು ಬಹು ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ.

ಹೀಗೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿರೋಣವೆಂದರೆ ಅದು ಒಳಿತಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವ ವಿಜಯಕಾರರು 'ಉತ್ತಮಶ್ಲೋಕಶಿಖಾಮಣೀನಾಂ ಮನೋವಿಶುದ್ಧಿಶಿ ಚರಿತಾನುವಾದಃ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದಮೇಲೆ, ದೊಡ್ಡ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ನೆನಪನ್ನಾದರೂ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡವೆ? ಅಲ್ಲದೆ, ಯಾವ ವಿಶೇಷಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ 'ಸೂತ್ರಗಳು' ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳೆಂದೂ ಯಾವ ವಿಶೇಷಣವಿಲ್ಲದೆ 'ವ್ಯಾಸ'ರೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯವತೀಹೃದಯನಂದನರಾದ ಶ್ರೀ ಬಾದರಾಯಣರೆಂಬುದೂ ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧವೋ ಹಾಗೆ 'ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರಯ್ಯ' ಎಂದರು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಮಾಸದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯು ಈ ಮಹನೀಯ ದಾಸರಾಯರ ಪುಣ್ಯದಿನ. ಹೀಗಾಗಿ ದಾಸರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ಹರಿದಾಸರೂ ಸವಿನೆನಪಿಲ್ಲ.

ತಂದು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹ ಸಂಪಾದಿಸಲಿ! ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಇನ್ನಷ್ಟು!

ದಾಸರು ಯಾರು? ಎಂಬುದು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ತಿಳಿವು. ನಾರದರೇ ಅವತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರಂತಹ ಆಪ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರು

“ನಾರಜನಕನ ಸನ್ನಿಧಾನದಿ ಸಾರಗಾಯನ ಮಾಡುವ
ನಾರದರೆ ಈ ರೂಪದಿಂದಲಿ ಚಾರುದರುಶನ ತೋರಿದ” ಎಂದರು.

ಶ್ರೀ ದಾಸರವರ ಉದರಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಗುರುಪುರಂದರದಾಸರವರು—

“ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯರ ದಾಸರೊಳು ಪುರಂದರ-

ದಾಸರ ಮಹಿಮೆ ವರ್ಣಿಸಲಾರೆನವ್ವ

ಪ.

‘ಮೂರು ಲೋಕದ ಅರಸು ಮಾ ಭೂದುರ್ಗಯ ಸಹಿತ

ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ ದಯಮಾಡಿ ಬಂದು

ನಾರದರೆ ಇವರೆಂದು ಪುರಂದರದಾಸರಿಗೆ

ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನವ್ವ”

೧

ಎಂದರು. ಶ್ರೀ ಗರುಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸದೇವನೇ “ನಾರದೋ ವಿಷ್ಣು ಸೇವಾರ್ಥಂ ನಾಯ್ವಾವೇಶಯುತೋಽಜನಿ” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತಾವ ಪ್ರಮಾಣ!

ಶ್ರೀ ನಾರದರೇ ಮಹಾಮಹಿಮೋಪೇತ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು. ಭಕ್ತಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ದೇಶದೇಶ ತಿರುಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸುಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿ, ಶುದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಭಕ್ತವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ—ಧರ್ಮ ನಾಶಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲೂ—ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಯಾವ ರೂಪದ ಅನುಕೂಲವಿರದ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಹರಿನಾಮವನ್ನು ಅಂತರಂಗ ದಲ್ಲಾದರೂ ಅಂದುಕೊಂಡು, ಎಷ್ಟೋ ಪಾಪಫಲಾನುಭವದಿಂದ ದೂರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದವರು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ ನಾಲ್ಕಾರು ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮನನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ—

“ಮಧ್ವಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪದ್ಧತಿ ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ
ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಡಬ್ಯಾಡಿ
ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮನಹುದೆಂಬ ಜ್ಞಾನವ
ಅರಿತು ಬಾಳ್ವುದಕೆ ಪರತರ ಮತವಿದು—ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ||”

ಎಂದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲಾದರೂ ನಾವು ಶ್ರೀತತ್ವವಾದ ಮತದಲ್ಲಿ
ಜನ್ಮತಾಳಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಮುಂದಾದರೂ
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ನಮ್ಮನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರೇ!
ಅನ್ನದ ಮಾಧ್ವನಿಲ್ಲ. ಜನ್ಮಾರಭ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದಿದ ಗಣ್ಯವಂಡಿತವರೇಣ್ಯ
ರಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರು

“ದಾಸರಾಯ ಪ್ರತಿವಾಸರದಲಿ ಶ್ರೀನಿ-

ವಾಸನ ತೋರೋ ದಯಾಕರಮೂರುತಿ—ದಾಸರಾಯ”

ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡ
ಲೋಸುಗವೇ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆಯೇ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ
ದಾಸರವರು ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವಂತೆ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ

“ಸೀಮೆಯೊಳು ಪ್ರಾಕೃತದ ಗೀತೆಯಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿ

ತಾಮಸರ ಸದೆಬಡೆದು ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತದೊಳು

ಆ ಮಹಾಬಿರುದತ್ತಿ ಸಾರಿ ಡಂಗುರ ಹೊಯಿಸಿ

ಕಾಮನಯ್ಯನ ಕುಣಿಸುವ

ಶುದ್ಧ ಭಕುತಿಯಿಂದ ಸಿರಿವಿಠಲನ ಸಿರಿಪಾದ

ಪದ್ಮಗಂಧವ ಮಧುಪನಂದದಲಿ ಸೇವಿಸುತ್ತ

ತದ್ಧಿಮಾ ಧಿಮಿಕೆಂದು ಕುಣಿಸಿ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತ

ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕದಿಂದಲಿ

ಶುದ್ಧಮಂದರಿಗೆಲ್ಲ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬಿಡದೆ

ಹೊದಿದ್ದ ಪಾಪಗಳ ತಿರುಗಗೊಡದೆಲೆ ಕಾಲಿ—

ಲೊದ್ದು ಕಡೆಗೆ ನೂಕಿ ಸುಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದ—

ಪದ್ಧತಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಪೇಳಿದ”

•Samskṛta (Sanskrit)• ದಬಾಪ್ಪದಿಂದ ತುಂಬಿದ ನಯನಾರೂಢದ

ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರ ಅನುಗ್ರಹವು ಎಂತಹ ಮೇಲ್ಮೈಯುಳ್ಳ
ದೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ—

“ದುರ್ಜನರ ಮಸ್ತಕಾದ್ರಿಗೆ ವಜ್ರಪ್ರಹರವಿದು
ಸಜ್ಜನರ ದಿವ್ಯ ಚರಣಾಬ್ಜಕ್ಕೆ ಭೃಂಗವಿದು
ನಿರ್ಜರರ ಮೆಚ್ಚು ಮೂರ್ಜಗದೊಳಗೆ ಬಲು ಹೆಚ್ಚು
ಲಜ್ಜೆಯನು ತೊರೆದು ನಿತ್ಯ

ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಬಿಡದೆ ದಾಸರ ಕರುಣವೆಂಬ
ವಜ್ರ ಕವಚವ ತೊಟ್ಟು ನುಡಿದವನ ನುಡಿ ಸತ್ಯ
ಅರ್ಜುನಾಗ್ರಜ ಒಲಿದು ಸಾಗಿಸುವ ಕರುಣದಲಿ
ಅಬ್ಜ ಭವನೊಡನೆ ಗತಿಗೆ—ಎಂತು ವರ್ಣಿಸಲಿ ಎನಗಳವಲ್ಲ”

ಎಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಗುಣನಿಧಿ ಶ್ರೀದಾಸರವರ ಪುಣ್ಯದಿನವು ಈ ಪುಷ್ಯಮಾಸದ
ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮಂಗಳವಾರ (ತಾ|| 6-2-1951). ಅವರ ಅನುಯಾಯಿ
ಗಳಾದವರು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ದಿವ್ಯದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ
ಇತೋಪ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆಯಲೆಂದು ಆಶಿಸು
ತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಉಗಾಭೋಗ ಒಂದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕವೃಂದಕ್ಕೆ
ನೆನಪು ತರುತ್ತೇನೆ.

“ಹುಟ್ಟುವ ಭೀತಿ ಹೊಂದುವ ಭೀತಿ
ವಿಠಲನಂಘ್ರಿಯ ನೆನೆಯದವಗೆ
ಕಾಲನಭೀತಿ ಕರ್ಮದಭೀತಿ ಗೋ-
ಪಾಲನ ದಾಸನಾಗದವನಿಗೆ
ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದ ಮಹಾಭೀತಿ ಶ್ರೀಹರಿನಾಮವನುಚ್ಚರಿಸದವಗೆ
ಹಲವು ಮಾತಿನೇನು ಹಲವುಭೀತಿ
ಚಲುವ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಪೂಜಿಸದವಗೆ”

ಶ್ರೀವಿಠಲನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಶ್ರೀದಾಸರು ನಮಗೆ ಕರುಣಿಸಲಿ!
ಶ್ರೀಹರಿಯು ದಾಸರ ಕರುಣಾಕವಚವೆನುಗೆ ತೊಡಿಸಲಿ!!

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರುಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿ

ಲೇಖಕರು:

ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್ ಬಿ. ಎ.

ಪ್ರಪಂಚೋತ್ಥಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರದ ಸಾರವೇ ಅಡಕವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ಭಗವದ್ಗೀತಾ, ಭಾಗವತ ಮುಂತಾದ ಸದಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಸತ್ತತ್ತವಗಳನ್ನೇ ಹರಿದಾಸರುಗಳು ಸವಿಮಾತುಗಳಿಂದ ಸರಸವಾದ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರಿರುತ್ತಾರೆ ಹರಿದಾಸರ ವಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಣಿ. “ಅನರೆಂದ ವಚನಗಳೆಲ್ಲ ವೇದಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವನಿಯೋಳ್ ತುಂಬಿದುವು| ಒಂದರೆ ಗ್ರಹಿಸಿದವರ ಭವರೋಗ ಭಸ್ಮವಾಗುವುದು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನುಡಿದಿರತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಪಂಡಿತರ ನಿರ್ಮತ್ತರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಲೋಡನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಹರಿನಾಸರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿಗೂ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಖ್ಯೆಯು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಪರರು ದಾಸ-ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಲು ಕುಳಿತರೆ, ಹರಿದಾಸರ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟು ಅಗಾಧವಾದುದು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ವಿಶ್ವತೋಮುಖವಾದುದು ಎಂಬುದು ಮನದಟ್ಟಾಗಿ ವಿಸ್ಮಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪಂಚರಾತ್ರ ಭಾರತ ಭಾಗವತಾದಿ ಪುರಾಣಗಳ ಜ್ಞಾನವೂ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿದೆ ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಭಾಷ್ಯ, ಟೀಕಾ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಾಸಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳೇ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಎಷ್ಟು ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸರ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವು ಅಕ್ಷಯವಾದುದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ “ಸುಧಾ ಓದಿದ ನಂತರ ಪದ ಓದು” ಎಂಬ ನಾಣ್ಣು ಡಿಯು ಬಂದಿರುವುದು.

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಪೀಠಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಭಾಷ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತ್ಯಗಳೆನಿಸಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರನಾಮಗಳು, ಸುಳಾದಿಗಳು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ದಾಸಕೂಟಪರಂಪರೆಗೆ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ ಗೌರವವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮಹಾನುಭಾವರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರು, ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರತಿವಾದಿನಿಗ್ರಹಪೂರ್ವಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಸ್ಥಾಪನಮಾಡಿ ಮಧ್ವಮತ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದವರೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದುವುಗಳೇ ಎಂಬುದು ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಎರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅವರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಶೋಧಿಸಿದ್ದರು, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎಂಥ ದೀಕ್ಷೆಯಿದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿದ್ದಿತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಅನೋಘವಾದ ಕೃತಿಗಳೇ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು, ವ್ಯಾಸತ್ರಯಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪ್ರೌಢವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು. ಅವರಿಂದ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನೂ ದಾಸಕೂಟದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಅಂಕಿತವನ್ನೂ ಪಡೆದವರು. “ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಂದ ಭಾಸುರ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವ ಪಡೆದು ರಮೇಶನನೊಲಿಸಿದೆ ದಾಸರಾಯ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ತಾವು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ದಾಸರಾಯರ

ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರ
 ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ “ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಚರಣಕಮಲದರುಶನವೆನಗೆ ಏಸು
 ಜನ್ಮದ ಸುಕೃತ ಫಲದಿ ದೊರಕಿತೋ ಎನ್ನ ಸಾಸಿರ ಕುಲಕೋಟಿ ಪಾವನ
 ವಾಯಿತು ಶ್ರೀಶನ ಭಜಿಸುವುದಕ್ಕಧಿಕಾರಿ ನಾನಾದೆ” ಎಂದೂ “ಗುರು
 ವ್ಯಾಸರಾಯರೆ ಕರುಣದಿಂದೆನಗೆ ವರಮಹಾಮಂತ್ರಗಳ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು
 ಪುರಂದರವಿಠಲನೆ ಪರನೆಂದರುಹಿ ದುರಿತಭಯವನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸಿದರಾಗಿ”
 “ಅಂಕಿತವಿಲ್ಲದ ದೇಹ ನಿಸಿದ್ಧ| ಅಂಕಿತವಿಲ್ಲದ ಕಾವ್ಯ ಶೋಭಿಸದು|
 ಅಂಕಿತವಿಲ್ಲದಿರಬಾರದು ಎಂದು| ಪಂಕಜನಾಭ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರವಿಠಲನ|
 ಅಂಕಿತವೆನಗಿತ್ತು ಗುರು ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.
 ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು
 ಶ್ಲಾಘಿಸುವುದರಲ್ಲಿ “ನೀತಿಯಲ್ಲವನರಿತು ನಿಗಮವೇದ್ಯನ ನಿತ್ಯವಾತಸುತ
 ನಲ್ಲಿಹನ ವರ್ಣಿಸತಲಿ| ಗೀತನರ್ತನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜಿಸುವ
 ಪೂತಾತ್ಮ ಪುರಂದರದಾಸರಿವರಯ್ಯ—ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರಯ್ಯ”
 ಎಂಬುದಾಗಿ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದಾಸರಾಯರ ಕೃತಿ
 ಗಳನ್ನು “ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್” ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
 ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ
 ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು “ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ತನುಮನನ ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಬೇಕು|
 ಮುದ್ದಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಮುನಿಯೋಗಿಗಳಿಗೆ|| ಮಧ್ವಮತಾಬ್ಧಿಯಲಿ
 ಮಿನಾಗಿರಲಿಬೇಕು| ಶುದ್ಧನಾಗಿ ತತ್ತ್ವ ಶೋಧಿಸಲಿಬೇಕು—ಇದು
 ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯವಯ್ಯ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಾರಿರುತ್ತಾರೆ.
 ಅಲ್ಲದೆ “ಮಧ್ವಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪದ್ಧತಿ ಬಿಡಬೇಡಿ ಬಿಡಬೇಡಿ ಬಿಟ್ಟು
 ನೀವು ಕೆಡಬೇಡಿ” ಎಂದು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ನುಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. “ಸತ್ಯಂ
 ಜಗತಿದು ಪಂಚಭೇದವು ನಿತ್ಯ ಶ್ರೀಗೋವಿಂದನ ಕೃತ್ಯ ತಿಳಿದು
 ತಾರತಮ್ಯದಿ ಕೃಷ್ಣನಧಿಕನೆಂದು ಸಾರಿ” ಎಂಬ ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತದ
 ಸಾರವನ್ನೇ ಸಾರಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ತತ್ತ್ವದಾರ್ಥ್ಯವೂ,
 ಸತ್ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ತೀವ್ರಾಸಕ್ತಿಯೂ
 ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ಶೋಧಿಸಿ ಗ್ರಂಥಗಳ—ಸುಳಾದಿಯ ಮೋದದಿಂದಲಿ ಬಹಳ ಕವಿತೆ ಮಾಡಿ ಸಾಧುಜನಕೆ ಸಕಲ ಆನಂದವಿತ್ತು—ವಾದಿ ಜನರನು ಗೆದ್ದು ವಾದಿಸಿ ಮಾಧವ ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲನ ಪಾದಕಮಲಕೆ ಮಧುಪನಂದದಿ ಸಾದರದಿ ತೋರಿಸುತ ಮೆರೆಯುವ ರತುನ ದೊರಕಿತಲ್ಲ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರು ಪರಂಧಾಮವನ್ನೈದಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು “ಸುಖತೀರ್ಥ ಮುನಿಯ ಮನಕನುಕೂಲ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರನಿಕರಗಳ ಕವನರೂಪದಲಿ ರಚಿಸಿ ಭಕುತರ್ಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ತೋರಿ ಸಂತೋಷದಲಿ ವಿಖನಸಾರ್ಚಿತ ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಠಲನ ಪದಕೆ ತೆರಳಿದರು ವಿಜಯರಾಯರು” ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ‘ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಭಾಗಣ್ಣ’ನೆಂದು ಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರು, “ಮಧ್ವಮತದ ಸಾರ ಕವನದಿ ರಚಿಸಿದ್ದೊ ಷಿಜಯರಾಯ.... ಶುದ್ಧತತ್ವಸಾರ ಸುಳಾದಿಸದಮಾಡಿ ವಿಜಯರಾಯ—ಹೃದ್ಯದಿ ಧಿಮಿಕೆಂದು ಹರಿಯ ಕುಣಿಸಿದ್ದೊ ವಿಜಯರಾಯ—ಭಕ್ತಜನರಿಗೆ ತತ್ವೋಪದೇಶ ಮಾಡಿ ವಿಜಯರಾಯ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ-ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರು “ಮಧ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನ—ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನ—ಶುದ್ಧ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಮೊದ್ದಿ ಕೊಂಡಾಡುವವಗೆ ಆನಂದ ಆನಂದ ಮತ್ತೆ ಪರಮಾನಂದ” ಎಂದು ಭಕ್ತಿಪರವಶರಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. “ಶ್ರುತಿಗೆ ಅಪ್ರಮಾಣ್ಯ ಬಾರದಂತೆ ಮಧ್ವಮತಕೆ ವಿರೋಧವಾಗದಂತೆ ಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗೆ ಸುಜನರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಪತಿಯ ಸೇವಿಸಿ ಸುಗತಿ ಪಡೆಯೋ ಪ್ರಾಣಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಉಪದೇಶವು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ: “ವಿಷಯದಲಿ ಮನ ಸನ್ನಿಹರ್ಷವಾದರೆ ವಶಕೆ ಬರಲರಿಯದಯ್ಯ, ಎಸೆವ ಶ್ರುತಿಸ್ತೃತಿಯೆಂಬ ನಿಶಾಣದಲಿ ಮಸೆಮಸೆದು ವಶಮಾಡಿಕೋ ಬಿಡದಲೇ ಮನುಜ.....ವಿವಿಧ ಆಂಗಿರಾದಿ (Sanchike3)ನಾಗಿ, ಶ್ರವಣೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಹವಣಿಸತು.

ಜ್ಞಾನದ್ರವಿಣದಿಂದಲಿ ಕೇಳಿಕೊ ಭವಣೆದೂರಾಗುವುದೊ ಮನುಜ.”

ಐಜಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತತ್ತ್ವಜ್ಞರ
ಅಮೋಘ ವಾಕ್ಯವಿದು:—

“ಜ್ಞಾನಪುಟ್ಟುವಂತೆ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಿಸೋ| ಹೀನ ಉಕುತಿಗಳ
ಖಂಡನೆ ಮಾಡಿಸೋ| ದೀನವತ್ಸಲ ವಾಸುದೇವ ವಿಠಲರೇಯ”

ಇದರಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸವರ್ಯರುಗಳ ಹಿತನುಡಿಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿವೆ.
ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತರಭೀತಿಯಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸರುಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಪರಾಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ
ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕೃತಿರಚನೆಮಾಡಿ ಲೋಕೋಪಕಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾ
ರಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಿಗ್ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹರಿದಾಸರ
ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಗಾಭೋಗ

ಎನ್ನ ಕಡೆಹಾಯಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರ

ನಿನ್ನ ನೆನೆಯುತಲಿಹುದು ಎನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರ

ಎನ್ನ ಸತಿಸುತರಿಗೆ ನೀನೇ ಗತಿ

ನಿನ್ನ ನೊಪ್ಪಿಸುವುದು ಎನ್ನ ನೀತಿ

ಎನ್ನ ಪಡಿಯಿಕ್ಕಿ ಸಲಹುವುದು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ

ನಿನ್ನ ಅಡಿಗೆರಗುವುದು ಎನ್ನ ಕರ್ಮ

ಎನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳ ಎಣಿಸುವುದು ನಿನ್ನದಲ್ಲ

ನಿನ್ನ ಮರೆದು ಬದುಕುವುದು ಎನ್ನದಲ್ಲ

ಇನ್ನೆಂದಿನಾ ರಿಗೆ ಮೋರೆಯಿಡುವೆ ಪುರಂದರವಿಠಲ.

ಪುರುಷಾರ್ಥ

ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವರು. ಇಚ್ಛಿತ ವಿಷಯಭೋಗದಿಂದ ಸುಖವಾಗುವುದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಈ ಸುಖಾನುಭವವು ಕ್ಷಣಿಕ ವೆಂಬುದೂ ಸರ್ವಾನುಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅನ್ಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೋ ಮತ್ತು ದುಃಖಮಿಶ್ರವಲ್ಲದ ನಿತ್ಯಸುಖವು ಲಭಿಸಬಹುದೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದುಃಖವಾದ ನಿತ್ಯಸುಖಾನುಭವವು ಕೇವಲ ಬಿಸಿಲುಕುದುರೆಯಲ್ಲದೇ ಸತ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೋಗ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು ಭೋಗಿಸುವುದೇ ಪುರುಷಾರ್ಥವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ವರೂ ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಈ ದೇಹವು ನಷ್ಟವಾದ ಮೇಲೆ ಸುಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ; ಅನುಭವಿಸು ವವನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿತ್ಯಾನಂದದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು, ದೇಹ ಭಿನ್ನನಾದ ಚೇತನನ್ನೂ, ಆತನಿಗೊಂದು ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಿದ್ಧವಾದ ಅನಂತ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಚೇತನರಿರುವರೆಂದೂ, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಪರಮಚೇತನನಿರುವನೆಂದೂ, ಆತ ನಿಂದಲೇ ಸಕಲ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಾರಗಳೂ ನಡೆಯುವವೆಂದೂ ತಿಳಿದು, ಚೇತನನಿಗೆ ದೇಹಾಂತರಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ, ಪರಲೋಕಗಳನ್ನೂ, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿ, ದೇಹವನ್ನು ದಂಡಿಸಿ, ಭೋಗವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದು, ವಿಚಾರಶೀಲನಾದ ಮಾನವನಿಗೆ ಶೋಭಿಸದು. ಶೇಷಕಾಲಪರಿಪ್ತಿ ತಿಗಳನ್ನೆ ದೂರಿಸಿ, ಕಷ್ಟದಿಂದ ಯತ್ನಿಸಿ, ಸುಖಸಾಮಗ್ರಿ

ಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಮೂಢನಾದ ಹೇಡಿಮಾನವನ ಕುತ್ತಿತ ವಿಚಾರಗಳಿವು. ಧೀರನಾದವನು ಈ ಕುಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು, ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಬಲವನ್ನೂ, ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ದುಡಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆಂಬ ಮುಂತಾದ ವಾದಸರಣಿಯು ನಾಸ್ತಿಕನದು.

ಸದ್ಯಃಕಾಲದ ನಾಗರಿಕ ಲೋಕವೂ ಇದೇ ನಾಸ್ತಿಕವಾದವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಾತ್ಮವಿವೇಚನೆಗೊಳಗಾಗಿ, ತಾವು ನಾಸ್ತಿಕರೆಲ್ಲ ವೆಂದೂ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಸುಖ ಶಾಂತಿಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾ, ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಸ್ತಿಕ ತತ್ವವಲಂಬನದಿಂದ, ಭೋಗಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾದ ಹೊನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು, ಮಣ್ಣುಗಳ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠರು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ದುರ್ಬಲರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಲೋಕಹಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪರಪೀಡೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅನರ್ಥಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಾವು ದುರ್ಬಲರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮಾನವನ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೈತಿಕ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆಯು ಸಕಲರ ಪ್ರಥಮಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸನಸಭೆಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣವೇ ಮಾನವನ ಸಕಲ ಯತ್ನಗಳ ಗುರಿಯೆಂದಿರಿಸ್ತೇವೆ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮೋಹಕವಾದಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಉಭಯರ ತತ್ವತಃ ಭೇದವಿಲ್ಲ ದುರ್ಬಲರ ರಕ್ಷಣೆಯೆಂಬುದು ಸೋಗು; ಸ್ವಾರ್ಥವೇ ಅಂತರಂಗದ ಗುರಿ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಬಲಿಷ್ಠರ ಆಕ್ರಮಣವು ಯಥೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ದುರ್ಬಲರೆಂಬವರು ಅನ್ಯವಶರಾಗದೇ ತಮ್ಮ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಇವರ ರಕ್ಷಣಾಸೋಗಿನ ಮರ್ಮ. ದುರ್ಬಲ ಪಂಗಡಗಳು ಏಕೇಭವಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರಾಗುವಂತೆ ಅವರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವೆವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವ ಮುಖಂಡರ ಇಂಗಿತವಾದರೂ ಇದೇ ಆಗಿದೆ. ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ವಾಕ್ಯಾಡಂಬರದಲ್ಲಿ ಪರ್ಮವಸಾನವಾಗುತ್ತಿವೆ. ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನೆತ್ತಲು ಸಾಧಕವಾದ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನ

ಗಳೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸನಸಭೆಗಳು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೂ, ವಿಧಾಯಕವಾದ ದಂಡನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯ ಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು, ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದಿರುವುದೇನು? ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ನೂತನ ಶೋಧಗಳು! ಅಗಾಧವಾದ ಪ್ರಾಕೃತಶಕ್ತಿಗಳ ವಶೀಕರಣದಿಂದ, ವಿವಿಧ ಭೋಗ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವೂ, ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಕರ್ಯಗಳೂ, ದೂರಶ್ರವಣ, ದೂರದರ್ಶನ, ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ದೊರೆತಿರುವುದು ನಿಜ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿನಾಶಕಾರಕ ಅಸ್ತ್ರಗಳೂ (ಅಣುಬಾಂಬು ಮೊದಲಾದುವುಗಳೂ) ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಾನವನ ಸುಖವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವೆಯೇ? ಯಂತ್ರವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತು ಲೋಕಾಂತರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಸುಖವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂದು ಮಾನವನು ತಿಳಿದಿರುವನು? ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಧೈಯವು ವಿಷಯಭೋಗ ದಿಂದಲೇ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೆಂಬ ತತ್ವದಿಂದ ಭಿನ್ನವೇ? ಸರ್ವಥಾ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ.

ಸುಖವು ಲಭಿಸುವುದೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸುವ ಮೊದಲು ಸುಖದುಃಖಗಳೆಂಬ ಅನುಭವವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುವುವೆಂಬುದನ್ನು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದೊಳಿತು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಸಂಪರ್ಕವಾಗುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸುಖದುಃಖಗಳಾಗುವುವೇ? ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದೊಂದು ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಸುಖವಾಗಲಿ ದುಃಖವಾಗಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾದ ಅನುಭವವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನ ಶಿರಚ್ಛೇದನ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ದುಃಖವೂ, ಶತ್ರುವಿಗೆ ಸಂತೋಷವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈರುಳ್ಳಿಯನ್ನು ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟರೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ವಾಂತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಬಹು ರುಚಿ ಎಂದು ಚಪ್ಪರಿಸುವನು. ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜನ್ಯವಾದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ 'ಇದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟ ಅಥವಾ ಇದು ಅನಿಷ್ಟ' ಎಂಬ (ರಾಗದ್ವೇಷಗಳೆಂಬ) ಅಭಿಮಾನವೇ ಸುಖದುಃಖ

ಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದನೇಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ರಾಗವೇಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅದೇ ವಸ್ತುವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವೇಕೆ, ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಉತ್ತರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಕೊನೆಗೆ ಅವರವರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳದ್ವಾರಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಸುಖದುಃಖಾದಿ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ದೇಹಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಸ್ತುವೂ ಅನುಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. 'ನಾನು ಸುಖೀ, ನಾನು ದುಃಖೀ, ನನ್ನ ದೇಹ, ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು' ಇತ್ಯಾದಿ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ 'ನಾನು' ಎಂಬುದೇ ಅದು. ಅದು, ತನ್ನನ್ನೂ, ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಚೇತನವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚೇತನವಿದೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಚೇತನರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಚೇತನರಿಗೆ ದೇಹಸಂಬಂಧವು ಈಗ ಮಾತ್ರ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು, ಈ ದೇಹದೊಂದಿಗೆ ಅವನ ನಾಶವೂ ಆಗುವದಿದ್ದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನ, ಅಜ್ಞಾನ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಸುಖ, ದುಃಖ ಮೊದಲಾದ ಅನಂತ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಂಡುಬರುವ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಬೇರಾವ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚೇತನರು ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ನಿತ್ಯರಾಗಿದ್ದು, ದೇಹದಿಂದ ದೇಹಾಂತರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ, ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಭಿನ್ನರಾಗಿ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾದ ಫಲವೂ ದೊರೆಯದೇ, ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅನಿಷ್ಟಫಲಗಳೂ ದೊರೆಯುವುದರಿಂದ, ಸುಖ ದುಃಖಗಳು ನಮ್ಮ ಅಧೀನವಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸರ್ವಾನುಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಸ್ವತಂತ್ರರಾದ ಈ ಚೇತನರು ಸ್ವತಂತ್ರವಸ್ತುವೊಂದರ ವಶರಾಗಿ, ಅದರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಚೇಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ, ಅದರಿಂದ ದತ್ತವಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಭೋಗಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾದ ದೇಹಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಭಾವಾನುಸಾರವಾದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಫಲಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಆ ಸ್ವತಂತ್ರವಸ್ತುವಿನ (ಪರಮಾತ್ಮ,

ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ವಸ್ತುವಿನ) ನಿತ್ಯಾಧೀನರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಕೇವಲ ಈ ದೇಹವು ಬಿದ್ದುಹೋಗುವವರೆಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯತ್ನಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ಅನೇಕಾನೇಕ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆ ಎಲ್ಲ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದಷ್ಟು ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ದುಃಖಪ್ರಚುರವಾದ ಈ ನಶ್ವರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಈಗ ಹೊಂದದಂತೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮಹದಂ ತರವಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಯುಕ್ತಿಸಿದ್ಧವಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೂ, ವಿಷಯಭೋಗ ದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸುಖವು ಅಲ್ಪವೂ ಕ್ಷಣಿಕವೂ ಆಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಢವಾಗಿರುವ ನಿತ್ಯಸುಖಾಪೇಕ್ಷೆಯು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ನೆಲೆಸಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ; ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಡಲು ಶಕ್ಯವಾದುದೇ ಇರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಈ ನಿತ್ಯಸುಖದ ಸಿದ್ಧಿಯೇ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವು. ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ದಾಸರಾಯರು ಈ ಸಾಧನಮಾರ್ಗದ ಸರಳಚಿತ್ರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವರು:—

ಮಾಡಲರಿಯೆ ಸುಸಾಧನವನು| ದುಷ್ಟಚಿತ್ತನು| ಪಾಪಕರ್ಮದಿ ರತನು
ಬೇಡುವೆ ಬಹುವಿಧ ಸುಖವನು| ಆಶಾಬದ್ಧನು| ಇದಕೆ ಗತಿಯೇನು
ಬೇಡಿದುದೆಲ್ಲ ಕೊಡುವೆ ನೀನು| ಎಂದು ಬಂದೆನು| ಆಶ್ರಿತ ಸುರಥೇನು
ಬೇಡದಂದದಿ ಮಾಳ್ವ ಧೊರೆ ನೀನು| ಇದೇ ವರವನು| ನೀಡಬಹುದಯ್ಯ
ನೀನು (ಗುರುಗೋಪಾಲ ವಿಠಲ)

ನಿಜ್ಞ, ಸುಭಕುತಿಯೊಳಚ್ಯುತನಂಫ್ರಿಗ
ಳರ್ಚಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುತೆಚ್ಚರದಿ
ತುಚ್ಛ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಚ್ಛೈಸದೆ ಯ
ದೃಚ್ಛ ಲಾಭದಿಂ ಪ್ರೋಚ್ಛನಾಗುವದೆ|| ಫಲವಿದು ಬಾಳ್ವದಕೆ
(ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲ)

ಎಲ್ಲ ಸಜ್ಜನರ ಮನದ ನಾಸ್ತಿಕ ಭಾವನೆಯು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಶುದ್ಧ-
ಭಕ್ತಿಗಳು ಅಂಕುರಿಸುವಂತೆ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಓಂ ತತ್ಸತ್ ಓಂ

ದಾಸರಾಯರ ಹಿರಿಮೆ

ಲೇಖಕರು:

ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ B.A.(Hon.); B.O.L.
ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಬೆಂಗಳೂರು

“ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರಯ್ಯ” ಎಂದು ಚಂದ್ರಿಕಾಚಾರ್ಯರು ತುಂಬು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಪ್ರೇಮ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದ ದಾಸವರ್ಯರೇ ಪುರಂದರದಾಸರು. ದಾಸರಾಯರೆಂದು ಹರಿದಾಸ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಮುಂಬರಲಿರುವ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯದಿನ ಇಡೀ ಕರ್ಣಾಟಕವೇ-ಸಾಹಿತಿಗಳೂ, ಸಂಗೀತಕಾರರೂ ಮತ್ತು ಹರಿದಾಸರೂ-ದಾಸರಾಯರ ಸವಿನೆನಪನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ತಮತಮಗೆ ತೋರಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವರು. ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಅದೇಯೆ

ಸಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ರೂಪುನೆತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಲಲಿತವೂ, ಮಧುರವೂ ಆದ ಕನ್ನಡನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತತ್ವದ ತಿರುಳನ್ನೇ ಬಿತ್ತಿದ ಮಹನೀಯರಿವರು. ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ “ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್” ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮಪಾಡುಗಬ್ಬಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಆಜನ್ಮದ ಗುರುಗಳಿಂದಲೇ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡವರಿವರು. ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವೃಕ್ಷವು ನರಹರಿತೀರ್ಥರೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನರಿಂದ ಬಿತ್ತಲ್ಪಟ್ಟು ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು, ವ್ಯಾಸರಾಜರು ಮತ್ತು ವಾದಿರಾಜರೆಂಬ ರಾಜತ್ರಯದಿಂದ ಅಂಕುರಿತವಾಯಿತು. ಅದು ವೃಕ್ಷವಾಗಿ ಕವಲೊಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಯಶಸ್ಸು-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ದಾಸರಾಯರಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹರಿದಾಸ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರವರ್ತಕರೆಂಬ ಬಿರುದು ಇವರಿಗೇ ಸಲ್ಲುವುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಹಾ (Sanchika)ಯು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ರೂ

ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ—ಲೇಖಕನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ—ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಗಾನಪ್ರಿಯನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನನ್ನು ವೀಣಾಗಾನದಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇವರ್ಷಿಗಳಾದ ನಾರದರೇ ದಾಸರಾಯರಾಗಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ನಾರವೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವರಲ್ಲವೇ ನಾರದರು; ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸ್ವಾವರಂಗ ಕೊಡುವ ಪವಿತ್ರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಈ ದೇವರ್ಷಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯರಾದ ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರತತ್ವರಹಸ್ಯವನ್ನೇ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವರು. ಅಂದರೆ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರಸಾರವನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಕೆಲವೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಯಸುವ ಸರ್ವರಿಗೂ ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ಬಹು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ದಾಸರಾಯರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವಜನ್ಮವು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನ ಜನ್ಮವು ಸಾಧನಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ ಸಾರುತ್ತಿವೆ. ಮನ ಮೊದಲಾದ ಏಕಾದಶೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಹೃಷೀಕೇಶನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದಕ್ಕುಂಟು? ಇಂತಹ ಪರಮ ದುರ್ಲಭವಾದ ಸಾಧನಜನ್ಮವು ಬಂದಿದ್ದೂ ಅದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಮಾನವತೆಯಾದರೂ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾದೀತೇ “ಏತದ್ಬದ್ಧಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಾಸ್ಯಾಃ ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಭಾರತ” (ಪರಮಾತ್ಮನು ಕ್ಷರಾಕ್ಷರ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮನಾಗಿ ಭಿನ್ನನಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಲೋಕದಲ್ಲೂ ವೇದಗಳಲ್ಲೂ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದು ಪಸಿದ್ಧನು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದು ನೀನು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗು ಮತ್ತು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗು) ಎಂಬ ಭಗವದುಕ್ತಿಯಂತೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸದೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಲೌಕಿಕ ಪದಾರ್ಥಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲವೂ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಆತ್ಮ-

ಜ್ಞಾನವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದುದು. ಅತ್ಯಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಜೀವರೂ ಸ್ವೋತ್ತಮರನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಾತು. ಆದರೆ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಏನನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿದಿದ್ದರಲ್ಲವೇ? ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಮುಮುಕ್ಷುಗಳು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವರು? ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು; ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಬೇಕು, ಪರಮಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಅವನ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯೋಪೇತವಾದ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕು; ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು; ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮೀಚೀನವಾದ ಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಬೇಕು, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದವು ಮೊಳೆಯಬೇಕು—ಹೀಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವನ ಸಾಧನೆಯು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹರಿಯು ಅತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಸಾದವೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಈ ಸಾಧನೆಯಾದರೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ನಡೆಯುವುದೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುವವನು ಅವನೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಈಯೆಲ್ಲ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ದಾಸರಾಯರು ಎಂಬೇ ಸಾಲಿನ ಸಣ್ಣ ಉಗಾಭೋಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವರು:

ಸತತ ಗಣನಾಥ ಸಿದ್ಧಿಯನೀವ ಕಾರ್ಯದಲಿ
ಮುಕುತಿ ಪಥಕೀವ ಮನ ಮಹರುದ್ರ ದೇವರು
ಭಕುತಿದಾಯಕಳು ಸಿರಿಭಾರತೀದೇವಿ
ಯುಕುತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವನಜಸಂಭವನರಸಿ
ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ನಡೆಸಿ ಸುಜ್ಞಾನ ಮತಿಯಿತ್ತು
ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ನಮ್ಮ ಪವಮಾನನು
ಚಿತ್ತದಲಿ ಆನಂದ ಸುಖವನೀವಳು; ರಮಾ
ಭಕ್ತಜನರೊಡೆಯ ಶಿರಿ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನು
ಸತತ ಇವರಲಿ ನಿಂತು ಕೃತಿಯ ನಡೆಸುವನು

ಸತ್ಯಸಂಗ್ರಹ (Sanskrit) ನೂ, ಅಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವಂತೆ

ಮಹದೇವರೂ, ಹರಿಭಕುತಿಯನ್ನು ಭಾರತೀದೇವಿಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ
ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯೂ, ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಪೂರ್ವಕ
ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಾಯುದೇವರೂ, ಹರಿಭಕುತಿಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಆನಂದವನ್ನು ರಮಾದೇವಿಯೂ ಕೊಡುವರೆಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ
ಇವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂತು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿಸಿ ಭಕುತರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು
ಆಗುಮಾಡಿಸುವವನು ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಎಂದು ಪರಮರಹಸ್ಯತತ್ವವನ್ನು
ಲಲಿತವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿರುವರು.

ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕರುಣಾಸಮುದ್ರನಾದ
ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಡೆಸುವನೆಂದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ
ಅತಿಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾದ ಜಗತ್ಸತ್ಯತ್ವ ಜ್ಞಾನ, ಭೇದನಿತ್ಯತ್ವ ಜ್ಞಾನ,
ಮತ್ತು ಜೀವರತಾರತಮ್ಯಪೂರ್ವಕ ವಿಷ್ಣುಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಜ್ಞಾನ ಇವು
ಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಒಂದೇ ಒಂದುಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು
ನೋಡಿದರೆ ಯಾರಿಗೆತಾನೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗದಿರದು ?

ಸತ್ಯ ಜಗತಿದು ಪಂಚಭೇದವು ನಿತ್ಯ ಶ್ರೀಗೋವಿಂದನ
ಕೃತ್ಯವರಿತು ತಾರತಮ್ಯದಿ ಕೃಷ್ಣನಧಿಕೆಂದು ಸಾರಿರೈ||

ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಜಗತ್ಸತ್ಯತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಅತ್ಯವ
ಶ್ಯಕ. ಹಿರಿಯ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯು ಸತ್ಯವೂ ವಿಚಿತ್ರವೂ ಆದ ಜಗನ್ನಿ
ರ್ಮಾಣಾದಿ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದಲ್ಲವೇ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
ನ್ಯಾಯಾಮೃತ ಮೊದಲಾದ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಜಗತ್ಸತ್ಯತ್ವವನ್ನು
ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದು. ಇದನ್ನರಿತ ದಾಸರಾಯರು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ
ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವರಲ್ಲವೇ? ಭೇದವು ಸತ್ಯವೆಂದು ಮಾತ್ರ
ತಿಳಿದರೆ ಸಾಲದು. ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲೂ
ಅದು ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಭೇದವು
ಕೆಲಕಾಲವಿದು ಅನಂತರ ಹೋಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು
Samputa 1 (Sanchike 3)

ಅರಿತಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮರ, ಜೀವ ಜೀವರ, ಜೀವ ಜಡರ, ಜಡಪರಮಾತ್ಮರ ಮತ್ತು ಜಡ ಜಡದ ಪರಸ್ಪರ ಭೇದವು ಸತ್ಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ನಿತ್ಯವೂ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ತತ್ವವನ್ನೂ ದಾಸರಾಯರು ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನುಡಿದಿರುವರಲ್ಲವೇ? ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವು ಜೀವತಾರತಮ್ಯ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಸರ್ವಜೀವರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವರು. ಶ್ರೀ ಹರಿಯೊಬ್ಬನೇ ನಿರವಧಿಕ ಸಮರ್ಥನೆಂಬ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಜ್ಞಾನವು ಸುದೃಢವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರವಾಹವು ಸಂತತವಾಗಿ ಹರಿಯುವುದು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ತತ್ವವನ್ನೂ ದಾಸರಾಯರು ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಕೃತಿರತ್ನದಲ್ಲಿ, ದಾಸರಾಯರು ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ದೊರೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಈ ಒಂದೊಂದು ಸಾಧನೆಯೊಂದಿಗಿದರೂ ಹರಿಯು ಒಲಿಯುತ್ತಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗುರುಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಕರುಣೆಯಿಲ್ಲ? ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವ ತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣು ಮುಕುತಿ” ಎಂದು ಸಾರಿದ ದಾಸವರ್ಯರು ಗುರೂಪದೇಶವು ಹರಿಕರುಣೆಯಿಂದಲೇ ಒದಗುವುದು ಹಾಗೆ ಸದ್ಗುರೂಪದೇಶವಾದಮೇಲೆ ಹರಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು “ವರಗುರು ಉಪದೇಶ ನೆರವಾಯಿತೆನಗೀಗ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು.” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸದ್ಗುರೂಪದೇಶ, ಹರಿದಾಸರ ಸಂಗ, ಮಮಕಾರಹಾಸಿ, ನಾಮಸ್ಮರಣ, ಏಕೋದ್ಯಮವೆಂಬ ದೃಢನಂಬಿಕೆ, ಸದಾಕಾಲ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನ, ತಂದೆತಾಯಿ ಬಂಧು ಬಳಗ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಿಯಿಂದಲೂ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವುದು, ಈ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಆನಂದವು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದು, ಹರಿ ವಿಮುಖರಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕರುಣೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಯಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುವು.

ಮತ್ತು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಹರಿಯು ತನ್ನನ್ನೇ ಕೊಡುವನೆಂಬ ಸಾಧನ
ರಹಸ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಸಣ್ಣ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿರುವ ದಾಸರ ಜ್ಞಾನ
ಭಂಡಾರವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು!

ಹೃದಯವೆಂಬ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ
ಗಳೆಂಬ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಉತ್ತು ನಾಲಿಗೆತುದಿ
ಯಿಂದ ಹರಿನಾಮವೆಂಬ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕು. ನಿರ್ಮಮತೆಯೆಂಬ
ಗುಂಟುವೆಯಿಂದ ಕಳೆ ಕೀಳಬೇಕು. ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಮರಗಳನ್ನು
ಕಡಿದುಹಾಕಿ ಮನಶ್ಚಾಂಚಲ್ಯವೆಂಬ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದರೆ
ಆಯುಷ್ಯರಾಶಿಯು ನಿಮ್ಮದಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಉದಯಾಸ್ತಮಾನ
ಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಕೊಳಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವು ನಿಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಅಳೆಯು
ತ್ತಿರುವುದು. ಕೊನೆಗೆ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ,
ಪಾಪರಾಶಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬರುವುದೆಂದು ಸುಂದರವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ
ದಾಸರಾಯರು ಆಯುಷ್ಯಸಾರ್ಥಕತೆಗೆ ಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯ
ವೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುವರಲ್ಲವೇ?

ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಹೊಳೆಯಬೇಕಾದರೆ,
ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮುಸುರೆ ತೊಳೆದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಅಧರ್ಮ
ವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿ ಹರಿ ಪರಬೊಮ್ಮನೆಂದಾರಾಧಿಸಿದರೆ ಮುಕುತಿಯು
ದೂರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಿದ ದಾಸರಾಯರು ನಾರದಾಂಶರಲ್ಲದೆ
ಬೇರೆ ಯಾರು?

ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ಭಕುತಿಯ ರೂಪವನ್ನಾದರೂ ಅವರು ಹೇಳದೆ ಇಲ್ಲ.
“ಇದೀಗ ಭಕುತಿಯು ಮತ್ತಿದೀಗ ಮುಕುತಿಯು” ಎಂಬ ಸುಂದರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ
ಸದ್ಜ್ಞಾನ, ಸದ್ಭಕ್ತಿ, ಸದ್ವೈರಾಗ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಸಾತ್ವಿಕ
ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಕೃತ್ಯಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಕೇವಲ ಉಪದೇಶ
ದಿಂದ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವ ಆಚರಿಸಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು

ಸಾತ್ವಿಕರನ್ನು ಸತ್ತ್ವಮಾರ್ಗಕ್ಕೆಳೆದ ದಾಸರಾಯರೇ ದಾಸವರ್ಯರು.
ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಹರಿದಾಸರೆಂಬ ಅನ್ವರ್ಥ
ನಾನುಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಾಂತರ್ಗತ
ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ತೊಡಗಿದರೆ ಅದೇ ನಿಜವಾಗಿ
ನಾವು ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ
ಆರಾಧನೆ.

ಮನ್ಮನೋಭೀಷ್ಟವರದಂ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಫಲಪ್ರದಂ
ಪುರಂದರಗುರುಂ ವಂದೇ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದಯಾನಿಧಿಂ

ಉಗಾಭೋಗ

*ಹಲ್ಲಣವಿಲ್ಲದೆ ಕುದುರೆ ಹತ್ತಿ ಓಡಿಸಿದಂತೆ
ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕದೆ ಪರಮಾನ್ನದಂತೆ
ಸೊಲಿಗೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅಳಿದಂತೆ
ಎಲ್ಲರ ಸಾಧನ ಒಂದೆಂಬ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗಿ
ಬೆಲ್ಲ ಬೇವಾಗುವುದವಗೆ ನೋಡಿ ಮೆದ್ದರೂನು!
ಮಲ್ಲಮರ್ದನ ನಮ್ಮ ಗೋಪಾಲವಿಠಲನ ಪಾದ-
ಪಲ್ಲವವನು ಕಾಣ ಎಲ್ಲಿ ಪೋದರೂನು

—ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಾಸಲಾಪ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪುಟ ೧ ★ ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ—ಮಾಘ ★ ಸಂಚಿಕೆ ೪

ಸಂಪಾದಕರು:

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ
Sampada1(Sanchike4)

ಚಂದಾದರ:

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ರೂ. ೩
ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ಅಂಕ 80

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಶ್ರೀಹರಿಭಜನಪದ್ಧತಿ	೩
ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರಗತ ಪದಾರ್ಥತರತಮವಿಚಾರ	೧೩
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೧೮
ತತ್ತ್ವಸುವಾಲಿ	೭

“ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ”

ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ
ಸವಿನಯ ಧನ್ಯವಾದಗಳು

ಈಗ ನಾಲ್ಕನೇ ಸಂಚಿಕೆಯು ತಮ್ಮ ಕರಗತವಾಗಿದೆ. ಚಂದಾಹಣ (ರೂ. ೩—೦—೦) ವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದಿರುವವರು ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸದ ಸಂಚಿಕೆ ಹೊರಡುವುದರೊಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಈ ಹರಿದಾಸ-ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇವೆ: ಅಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಧರ್ಮ-ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಗಳ ಬೆಂಬಲ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

—ಸಂ.

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ
ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವನಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ.
ಡುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ನಲಿದು

ಸಂಪುಟ
೧

ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ—ಮಾಘ
(೧೯೫೧—ಫೆಬ್ರವರಿ)

{ ಸಂಚಿಕೆ
೪

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ನಮೋ ವಸ್ತಾತ್ವಿಕಾ ದೇವಾಃ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿ ಪರಾಯಣಾಃ
ಧರ್ಮಮಾರ್ಗೇ ಪ್ರೇರಯಂತು ಭವಂತಸ್ಸರ್ವ ಏವ ಹಿ ೧

ತತ್ತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳಿರಾ! ತಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿ
ನಿರತರು. ತಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನನ್ನನ್ನು ಜಗದ್ಧಾರಕನಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು
ವಿಗೆ ಸಮೃತವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸೋಣವಾಗಲಿ.

ಅಪಾದಮೌಳಿಪರೈಂತಂ ಗುರೂಣಾಮಾಕೃಷ್ಣಂ ಸ್ಮರೇತ್

ತೇನ ವಿಘ್ನಾಃ ಪ್ರಣಶ್ಯಂತಿ ಸಿದ್ಧ್ಯಂತಿ ಚ ಪುನೋರಭಾಃ
Samputa1(Sanchike4)

ಗುರುಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಅವರ ಪಾದಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಶಿರಸ್ಸಿನ
ವರೆವಿಗೆ ಸ್ಮರಣೆಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸ್ಮರಿಸುವುದರಿಂದ ವಿಘ್ನಗಳು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆಶೆಗಳು ಫಲಿಸುತ್ತವೆ.

ವೃದ್ಧೀಮಂಡಲಮಧ್ಯಸ್ಥಾಃ ಪೂರ್ಣ ಬೋಧಮತಾನುಗಾಃ

ವೈಷ್ಣವಾ ವಿಷ್ಣು ಹೃದಯಾಃ ತಾನ್ಮಮಸ್ಯೇ ಗುರೂನ್ಮಮ ೩

ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ ಮತವನ್ನು
ವಲಂಬಿಸಿದ, ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡ,
ವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಗುರುಗಳು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮನ್ಮನೋಭೀಷ್ಟವರದಂ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಫಲಪ್ರದಂ

ಪುರಂದರಗುರುಂ ವಂದೇ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠ ದಯಾನಿಧಿಂ ೪

ನನ್ನ ಬಯಕೆಗಳು ಈಡೇರುವಂತೆ ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ, ಎಲ್ಲ
ಭಕ್ತರ ಆಶೆಗಳನ್ನೂ ಸಲ್ಲಿಸುವ, ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ,
ದಯಾಕರರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರನಾಮಕ ಗುರುಗಳನ್ನು ನಮಿಸುವೆನು.

ಪುರಂದರಾಬ್ಧಿಸಂಭೂತೋ ವಿಜಯಾರ್ಯಸುಚಂದ್ರನಾಃ

ಲಸನ್ಮತ್ಸ್ವಂತ ಪೀ ನಿತ್ಯಂ ತಾಪತ್ರಯನಿವಾರಕಃ ೫

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅ ವ ತ ರಿಸಿ ದ
ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠಚಂದ್ರನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಸರ್ವದಾ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಮೂರು ಬಗೆಯ ತಾಪಗಳನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸುವವನಾಗಲಿ.

(ಈ ಮೂಲ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ಭವತು” ಎಂದು ಅಧ್ಯಾಹಾರ ಮಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.)

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ
ಶ್ರೀವಿಜಯವಿಠಲ ಪ್ರಸೀದ

ಶ್ರೀಹರಿಭಜನ

ಪದ್ಧತಿ

[ಸಂಕ್ಷೇಪ

ರೂಪದಲ್ಲಿ]

ಆದಿಮಂಗಳ

ರಾಗ ಸಾಟಿ

ಸತತ ಗಣನಾಥ ಸಿದ್ಧಿಯನೀವ ಕಾರ್ಯದಲಿ
ಮತಿ ಪ್ರೇರಿಸುವಳು ಪಾರ್ವತೀದೇವೀ ಮು-
ಕುತಿಸಥಕೆ ಮನವೀವ ಮಹರುದ್ರದೇವರು ಭ-
ಕುತಿದಾಯಕಳು ಭಾರತಿದೇವಿಯು ಯು-
ಕುತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವನಜಸಂಭವನರಸಿ
ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ನಡಿಸಿ ಸುಜ್ಞಾನ ಮತಿಯಿತ್ತು
ಗತಿ ಪಾಲಿಸುವ ನಮ್ಮ ಪವಮಾನನು
ಚಿತ್ತದಲಿ ಆನಂದಸುಖವನೀವಳು ರಮಾ
ಭಕ್ತಜನರೊಡೆಯ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರವಿಠಲನು
ಸತತ ಇವರೊಳು ನಿಂತು ಕೃತಿಯು ನಡಿಸುವನು

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ

ಸ್ತೋತ್ರ

ರಾಗ ಕಮಾಚ್, ಅದಿತಾಳ

ಅಂಬಾತನಯ

ಪ

ಅಂಬಾತನಯ ಹೇರಂಬ ಪೂರ ಕರು-

ಣಾಂಬುಧಿ ತನ ಚರಣಾಂಬುಜಕೆರಗುವೆ

ಅ. ಪ

ದಶನಮೋದಕಪಾಶಾಂಕುಶಪಾಣಿ
ಅಸಮಸಹ ಚಾರುದೇಷ್ಟ ವಂದಿಸೆ

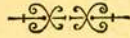
೧

ಬೃಂದಾರಕಬೃಂದವಂದಿತಚರಣಾರ-
ವಿಂದಯುಗಳ ದಯದಿಂದ ನೋಡೋ ಎನ್ನ

೨

ಪಾತಕವನಧಿಪ್ರದ್ಯೋತಸನ್ನಿಭಜಗ-
ನ್ನಾಥವಿಠಲನ ಸಂಸ್ಪ್ರೀತಿವಿಷಯ ಜಯ

೩

ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ

ರಾಗ ನಾಡನಾಮುಕ್ತಿಯೆ ಅದಿತಾಳ

ಪಾರ್ವತಿ ಪಾಲಿಸೆನ್ನ ಮಾನಿನಿ ರನ್ನೆ
ಪಾರ್ವತಿ ಪಾಲಿಸೆನ್ನ

ಪ

ಪಾರ್ವತಿ ಭಕತರಸಾರಥಿ ವಂದಿಸೆ
ಸುರಪತಿಗಜಮುಖಮೂರುತಿಮಾತೇ

ಅ. ಪ

ಮನದಭಿಮಾನಿಯೆ ನೆನೆವೆನು ನಿನ್ನನು
ಅನುಕರಿಸೆನ್ನನು ಅಂಬುಜಪಾಣಿ

೧

ಮಂಗಳೆ ಮೃಡನಂತರಂಗಳೆ ಹರಿಪದ-
ಭೃಂಗಳೆ ತುಂಗಳೆ ಪನ್ನಗವೇಣಿ

೨

ಗುಣಪೂರ್ಣವೇಣುಗೋಪಾಲವಿಠಲನ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಡುವಂಥ ಶೂಲಿಯಿ ರಾಣಿ

೩

ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವರ

ಸ್ತುತಿ

ಕಾಂಬೋದಿ ರ್ಭುಂಪೆ

ಕೈಲಾಸವಾಸ ಗೌರೀಶ ಈಶ

ಪ

ತೈಲಧಾರೆಯಂತೆ ಮನಸು ಕೊಡು ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಭೋ ಅ.ಪ

ಅಹೋರಾತ್ರಿಯಲಿ ನಾನು ಅನುಚರಾಗ್ರಣಿಯಾಗಿ

ಮಹಿ ಎಲ್ಲ ಚರಿಸಿದೆನೊ ಮಹದೇವನೇ

ಅಹಿಭೂಷಣನೆ ಎನ್ನ ಅವಗುಣಗಳೆಣಿಸದೆಲಿ

ವಹಿತಫರ್ನುದಲಿಡು ವಿಷ್ಣು ಭಕುತಿಯ ಕೊಡು

೧

ಮನಸು ಕಾರಣವಲ್ಲ ಪಾಪಪುಣ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲ

ಅನಲಾಕ್ಷು ನಿನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಲ್ಲದೇ

ದನುಜಮದಗಜಹರಿಯೆ* ದಂಡಪ್ರಣಾಮವೆ ಮಾಳ್ವೆ

ಮಣಿಸು ಈ ಮನಸು ಸಜ್ಜನರ ಶಿರಿಚರಣದಲಿ

೨

ಭಾಗೀರಥೀಧರನೆ ಭವಭಯವ ಪರಿಹರಿಸಿ ಲೇ-

ಸಾಗಿ ವಲಿದೆನಗೆ ಶರ್ವದೇವ

ಭಾಗವತಜನಪ್ರಿಯ ವಿಜಯವಿಠಲನಂಭೈ

ಜಾಗುಮಾಡದೆ ಭಜಿಸ ಭಾಗ್ಯವನೆ ಕೊಡು ಶಂಭೋ

೩

ಶ್ರೀ ಭಾರತೀದೇವಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ

ಅನಂದಭೈರವಿ ಅಟ್ಟಿ

ಶರಣಜನರನೆಲ್ಲ ಪೊರೆವ ಭಾರತಿ ನಿನ್ನ ಚರಣಕ್ಕೆ

ಮೊರೆ ಹೊಗುವೆ| ಕೈ ಮುಗಿವೆ

ಪ

* ಸಿಂಹ

ಕರೆಕರೆಗೊಳಿಸುವ ಕಠಿಣ ಭಯವನೆಲ್ಲ
ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು| ಪರಾಕು

ಅ. ಪ

ಸ್ತುತಿಯ ಮಾಡುವೆ ನಿನ್ನ ಸುತನ ಬಿನ್ನಪವನ್ನು
ಅತಿಶಯದಿ ಕೇಳಬೇಕು ಈ ನಾಕು
ಮತಿವಂತಜನರ ಸಮ್ಮತವಗೊಳಿಸುವಂಥ
ಜಿತವಾದ ಭಾಗ್ಯವೀಯೇ| ನೀ ಕಾಯೇ

೧

ಕಾಮಾದಿಗಳನೆಲ್ಲ ನೇಮದಿ ಗೆಲುವಂಥ
ಪ್ರೇಮಕವಚ ತೊಡಿಸೆ| ಉದ್ಧರಿಸೆ
ಭೂಮಿ ಕಾಮಿನಿಯರ ಹೇಮ ಹೇಯವೆನಿಸೆ
ಸೋಮಶೇಖರನ ಜನನೀ| ಸನ್ಮಾನೀ

೨

ಮಾತೆ ಯನ್ನಯ ಒಂದು ಮಾತ ಲಾಲಿಸುವುದು
ವಾತನ್ನನಿಜದಯಿತೇ| ಪ್ರಖ್ಯಾತೇ
ಖ್ಯಾತ ಶ್ರೀವರದಗೋಪಾಲವಿಠಲನ ಯ-
ನ್ನತುಮದೊಳು ಸೂಚಿಸೇ| ಸುಮನಸೇ

೩

ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರ

ಆರಭಿ ಆದಿ

ಸೂತ್ರ ನಾಮಕ, ಸುಂದರಾನೇಕಸೂತ್ರ ನಾಮಕ

ಪ

ಸೂತ್ರ ನಾಮಕ ಸತ್ಪಾತ್ರ ಗುಡ ಶಿಖಿ-

Sample 1 (Santhi) ಗಾತ್ರ ಪವಿತ್ರ

ಅ. ಪ 87

ರಾಮಸದಾಬ್ಜ ಭೃಂಗ ರಾವಣಭಂಗ
ಕಾಮಗಜಸಿಂಗ
ತಾಮಸಕುಲಕೆ ನೀ ಧಾಮಕೇತು ಬುಧ-
ಸಾಮನಸಾಗ್ರಣಿ ಕಾಮಿತಫಲದ

೧

ಪಾಂಡುನಂದನ ಪಾಂಡು ಎನ್ನ-
ಖಂಡಪಾವನ
ಅಂಡಜಾಧಿಪನ ಕಂಡು ಭಜಿಸಿ ದೋ-
ರ್ಧಂಡ ಮಿಳಕುಲಕೆ ಚಂಡಪ್ರಚಂಡ

೨

ಜ್ಞಾನದಾಯಕ ಅನಂದತೀರ್ಥ
ದೀನಪೋಷಕ
ಭಾನುಕೋಟೀತೇಜ ವ್ಯಾಸವಿಠಲನ
ಧ್ಯಾನದೊಳಿಹ ಸನ್ಮಾನಸಹಂಸ

೩

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯವರೆ ಸ್ತುತಿ

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ಅಟಿ

ಪಾಲಿಸೆ ಎನ್ನ ಇಂದಿರೆ ದೇವೀ

ಸ

ಪಾಲಿಸೆ ನಾ ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿರ್ಪೆ
ಶ್ರೀಲೋಲಪದಕೀಲಾಲಜ ತೋರಿ

ಅ. ಪ

ಚಿತ್ರಕೃತಿ ನಿತ್ಯಜಡಪ್ರಕೃತ್ಯಭಿಮಾನಿ
ಸತ್ಪ್ರಮಾಣವಾದ ಕೀರ್ತನೆ ನುಡಿಸುತ

೧

ಮಂತ್ರಗಳರಿಯೆನು ಮಂದಮತಿಯು ಸ್ವ-
ತಂತ್ರದವನಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಾಪ್ಯದೃಷ್ಟಕರ್ತೃ

೨

ಗುಣಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅರಿತು ಉಳ್ಳ ಲ-
ಕ್ಷಣವಂತೆ ವಿಜಯವಿಠಲನ ನಿಜಾಂಗನೆ

೩

ದೇವರನ್ನು

ಕರೆಯುವುದು

ಮೋಹನ ಆದಿ

ಬಾರೋ ನಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ

೪

ಗೊಲ್ಲಬಾಲಕರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪೆಗಲೇರಿ
ಗುಲ್ಲು ಮಾಡದೆ ಮೊಸ- ರೆಲ್ಲ ಸವಿದ ಕೃಷ್ಣ

೫

ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲುಕವ| ಶಿಸ್ತಾಗಿ ಘಣೆಯೊಳಿಟ್ಟು
ಮಸ್ತಾಗಿ ಕುಣಿವ ಪರ| ವಸ್ತುವ ಕಾಣೆನಿಂದು

೬

ಮೂರ್ಜಗವನೆಲ್ಲ| ಬೊಜ್ಜೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು
ಗೆಜ್ಜೆಯ ಕಟ್ಟಿ ತಪ್ಪು| ಹೆಜ್ಜೆಯನಿಕ್ಕುತ್ತ

೭

ಘಾರೆರು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು| ಶೀರೆಗಳನೆ ಒಯ್ದು
ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕರ| ತೋರೆಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

೮

ಅಂಗನೆಯರ ವ್ರತ | ಅಂಗವ ಮಾಡಿದ
ಅಂಗಜನಯ್ಯ ಶ್ರೀ | ರಂಗವಿಠ್ಠಲರಾಯ

೫

ದೇವರು

ಬಂದುದು

ಪೂರ್ವಿ ಆದಿ

ಬಂದದೊಂದು ಚಂದ ಸಾಲದೆ | ಗೋಪಿಯ ಕಂದ ಪ

ವಿಕಟಾಂಗಿ ಪೂತನಿಯ ಕೊಂದು
ಶಕಟಾಸುರನ ಪಾದನಿ ತುಳಿದು
ಧಿಕ್ಕಿಟ ಧಿಕ್ಕಿಟ ಧಿಕ್ಕಿಟ ಎನುತಲಿ
ಅಕ್ಕರದಿಂದಲಿ ಕುಣಿಯುತ ಮನೆಗೆ

೧

ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನೆತ್ತಿ
ಗೋವುಗಳನೆ ಕಾಯ್ದು ತನ್ನ
ಮಾವ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದು
ಅವ ಕೂಡಿ ಪಾಡುತ ಮನೆಗೆ

೨

ಬಾಲಚಂದ್ರ ಶೇಖರನ
ಸುಲಭದಿಂದ ಬಾಧೆಯ ಬಿಡಿಸಿ
ಪಾಲಿಸಿದ ಕರುಣದಿಂದ
ವೇಲಾಪುರದ ಚನ್ನ ಕೇಶವ

೩

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಜಂಜೂಟ ಅದಿ

ಸದಾ ಎನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡೋ ಶ್ರೀಹರಿ ಪ

ನಾದಮೂರ್ತಿ ನಿನ್ನ ಪಾದ ಮೋದದಿಂದ ಭಜಿಸುವೆ ಅ. ಪ

ಜ್ಞಾನವೆಂಬೊ ನವರತ್ನದ ಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ವೇಣುಲೋಲನೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಭಜಿಸುವೆ ೧

ಭಕ್ತಿರಸವೆಂಬ ಮುತ್ತುಮಾಣಿಕ್ಯದ ಹರಿವಾಣದಿ
ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಮುತ್ತಿನಾರತಿ ಎತ್ತುವೆ ೨

ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಿಡುವನಲ್ಲ ಎನ್ನ ನೀನು ಬಿಡಲು ಸಲ್ಲ
ಘೆನ್ನಮಹಿಮೆ ವಿಜಯವಿಠಲ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ಕೇಳೊ ಸೊಲ್ಲ ೩

ನೈವೇದ್ಯಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ನಂತರ

ನರ್ತನಸೇವೆ

ಘರ್ಮ ಅದಿ

ವಿಠಲಯ್ಯ| ವಿಠಲಯ್ಯ ಪ

ತಟಕ್ಕೋಟಿನಿಭಕಾಯ| ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲಯ್ಯ|
ವಿಠಲಯ್ಯ ಅ. ಪ

ಭಜಿಸುವೆ ನಿನ್ನನು| ಅಜಭವಸುರನುತ
ಭಜಕಾಮರತರು| ಕುಜನಕುಠಾರ ೧

ನೀ ಕರುಣಿಸದೆ| ನಿರಾಕರಿಸಲು ಎನ್ನ
ಪಾಕುವರಾರೋ ದಯಾಕರಮೂರುತಿ ೨

ತರಣಾಗತರನು| ಪ್ರೇರೆಸನೆಂಬ ತವ
ಬಿರುದುಕಾಯೋ| ಕರಿವರದಜಗನ್ನಾಥ

ಮಂಗಳ ಆರತಿ

ಸಾದನಾಮುಕ್ತಿಯು ಅಟ.

ಮಂಗಳಂ ಜಯಮಂಗಳಂ

ನಿಗಮವತಂದ ಮತ್ಸ್ಯಗೆ ನಿತ್ಯಮಂಗಳ
ಅಗಣಿತಕೂರ್ಮಗೆ ಅತಿಮಂಗಳ
ಜಗವನುದ್ಧರಿಸಿದ ವರಹಗೆ ಮಂಗಳ
ಮಗುವ ಕಾಯ್ದು ನರಸಿಂಹನಿಗೆ

ದಾನವ ಬೇಡಿದ ವಾಮನಗೆ ಮಂಗಳ
ಕ್ಷೋಣಿಪರನು ಕೊಂದಗೆ ಮಂಗಳ
ಜಾನಕಿದೇವಿಯರಮಣಗೆ ಮಂಗಳ
ಜ್ಞಾನಿಗಳನೆ ಕಾಯ್ದು ಗೋಪಾಲಗೆ

ಬುದ್ಧರೂಪದಲಿಹ ದೇವಗೆ ಮಂಗಳ
ಶುದ್ಧಾಶ್ವಾರೂಢಗೆ ಮಂಗಳ
ಮಧ್ವವಲ್ಲಭಹಯವದನಗೆ ಮಂಗಳ
ಉದ್ಧರಿಸುವ ದೇವರ ದೇವಗೆ

ಮಂಗಳಂ

ಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯಗುರುಗಳ ಸ್ತವನ

ಬೇಹಾಗ್ ಆದಿತಾಳ

ಶರಣರ ಸುರಭೂಜ| ಗುರುರಾಜ ಸ

ವರಮಂತ್ರಾಲಯಪುರಮಂದಿರ ಸುಂ—
ದರ ಮುನೀಂದ್ರ ಭಾಸ್ಕರಸಮತೇಜ ೧

ಕಾಮಿತಾರ್ಥಗಳ ಕಾಮಧೇನುವಿನ
ನೇಮಮಾರಿ ಕೊಡುವೋ ಮಹರಾಜ ೨

ಭೇಶಕೋಟಿಸಂಕಾಶನಾದ ಕಮ—
ಲೇಶವಿಠಲನ ದಾಸನೆ ಸಹಜ ೩

ಸಮರ್ಪಣೆ

ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ ಮನಸೇಂದ್ರಿಯೈರ್ವಾ
ಬುದ್ಧಾಶ್ರಿತನಾ ವಾಽನುಸೃತಸ್ತಭಾವಂ
ಕರೋಮಿ ಯದ್ವತ್ಸಕಲಂ ಪರಸ್ಮೈ
ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ

ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳಿ

ಅನಯಾ ಸೇವಯಾ

ಅಸ್ಮದ್ಗುರ್ವಂತರ್ಗತ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ—

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರಿಯತಾಮಾ

ಎಂತ ಹೇಳಿ ಸಮಸ್ಥಾರಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

† ಕೃಷ್ಣವೃಕ್ಷ

ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರಗತ ಪದಾರ್ಥತರತಮವಿಚಾರ

ಪ್ರಕಾಶಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ—

“ಅಂಶಾನಂದಬಲಜ್ಞಾನದೇಶಕಾಲಾಪರೋಕ್ಷಕಾಃ
ಲಯಸೃಷ್ಟಿಪದಾವೇಶಗುಣಲಕ್ಷಣಕಾಂತಯಃ”

೧. ಅಂಶ, ೨. ಅನಂದ ೩. ಬಲ, ೪. ಜ್ಞಾನ, ೫. ದೇಶ (ವ್ಯಾಪ್ತಿ),
೬. ಕಾಲ, ೭. ಅಪರೋಕ್ಷ, ೮. ಲಯ, ೯. ಸೃಷ್ಟಿ, ೧೦. ಪದ (ಅಧಿಕಾರ),
೧೧. ಅವೇಶ, ೧೨. ಗುಣ, ೧೩. ಲಕ್ಷಣ, ೧೪. ಕಾಂತಿ (ಪ್ರಕಾಶ). ಹೀಗೆ
ತಾರತಮ್ಯವು ೧೪ ಬಗೆ, ಎಂದರು ಶ್ರೀ ಬಾದರಾಯಣರು.

“ತಾರತಮ್ಯಪರಿಜ್ಞಾನೇ ಮಹಾತಾತ್ಪರ್ಯಮಿಷ್ಯತೇ”

ಎಂದರು ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು. ಆ ವಚನದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರು ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದಲ್ಲಿ ಗುಣತಾರತಮ್ಯಸಂಧಿಯ
೨೩ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

“ತಾರತಮ್ಯಜ್ಞಾನ ಮುಕ್ತಿ—

ದ್ವಾರವೆನಿವುದು ಭಕ್ತಜನರಿಗೆ

ತೋರಿ ಪೇಳಿ ಸುಖಾಬ್ಧಿಯೊಳು ಲೋಲ್ಯಾದುವುದು ಬುದ್ಧರು

ಕ್ರೂರಮಾನವರಿಗಿದು ಕರ್ಣಕ—

ತೋರವೆನಿವುದು ನಿತ್ಯದಲಿ ಅಧಿ—

ಕಾರಿಗಳಿಗಿದನರುವುದು ದುಷ್ಟರಗಳ ಬಿಟ್ಟು”

ಎಂದು ವಿಶದಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ೧೪ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು
ನಿತ್ಯವೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಹುಜನ್ಮಗಳ ಶಾಪ

ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಭಗವದನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷತಃ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಶ್ರೀ
ಪಾಸರಾಯರ ವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ.

“ಪ್ರಣತಕಾಮದನಂಘ್ರಿ ಸಂದರು—

ಶನವಪೇಕ್ಷೆಗಳುಳ್ಳವಗೆ ನಿ—

ಚ್ಚಣಿಕೆಯೆನಿಪುದು ಜಡನೊವಲು ಬ್ರಹ್ಮಾಂತತರತಮವು

ಮನವಚನದಿಂ ಸ್ಮರಿಸುವರ ಭವ—

ವನಧಿ ಶೋಷಿಸಿಪೋಗುವು ಮ ಕಾ—

ರಣನೆನಿಸುವುದು ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವಿರಕ್ತಿಸಂಪದಕೆ”

ಪರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ, ಅರೋಹಣ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ ಸಂಧಿ ಪದ್ಯ ೧೭ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅದುದರಿಂದ “ಪದಾರ್ಥತರತಮವಿಚಾರ”ವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ೧೪ ಬಗೆ
ಪಾರತನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು. ಹೆಗಸರೂ ಇವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು
ನಿತ್ಯವೂ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ ಭಗವದನುಗ್ರಹ
ಪಡೆಯಲಿ. —ಸಂ.

೧. ಹರಿ:— ಸರ್ವೋತ್ತಮ, ಸರ್ವತಂತ್ರ, ಸ್ವತಂತ್ರ, ಗುಣಪೂರ್ಣ,
ದೋಷವಿರೂಪ, ಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣ, ಸ್ವರಮಣ.

೨. ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ:— ನಿತ್ಯಮುಕ್ತಳು, ನಿರ್ವಿಕಾರಳು, ನಿತ್ಯ
ಸುಖಸಂಪೂರ್ಣಳು, ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಳು.
ಗುಣದಿಂದ ಅಸಮಳು.

೩. ಬ್ರಹ್ಮ, ವಾಯು, ಮಜುಗಳು.

(ಕಲ್ಯಾಣಿ ಆನೇಕರೂಪರು—ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತ ಸಂಬಂಧ ರಹಿತರು.)

೪. ಸಸೃಷ್ಟಿ, ಭಾರತಿ, ಮಜುವೇದಿಯರು:— ,,

೫. ಶೇಷ, ಗರುಡ, ರುವ, ಮಹದೇವ).

೬. ಜಾಂಬವತಿ, ಕಾಳಿಂದಿ, ನೀಲಾ, ಭವ್ಯಾ, ಲಕ್ಷಣಾ,
ಮಿಶ್ರವಿಂಸಾ(ಈ ಆರು ಮಂತ್ರಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯರು).

೭. ವಾರುಣೀ (ಶೇಷದೇವರ ಪತ್ನಿ), ಸೌಪರ್ಣೀ (ಗರುಡ ದೇವರ ಪತ್ನಿ), ಪಾರ್ವತೀ (ರುದ್ರದೇವರ ಪತ್ನಿ).

೮. ಇಂದ್ರ, ಕಾಮ.

೯. ಅಹಂಕಾರಿಕ ಪ್ರಾಣ.

೧೦. ಸ್ವಾಯಂಭುವನು, ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಅನಿರುದ್ಧ, ಶಚಿ, ರತಿ.

೧೧. ಪ್ರವಹನಾಯು. (೪೭ ಮಂದಿ ವಾಯುಪುತ್ರರಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಗಳು).

೧೨. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಯಮ, ಶತರೂಪಾದೇವಿ (ಮಾನವೀದೇವಿ).

೧೩. ವರುಣದೇವರು.

೧೪. ನಾರದರು (ದೇವರ್ಷಿಗಳು).

೧೫. ಅಗ್ನಿದೇವರು, ಪ್ರಸೂತೀದೇವಿ (ದಕ್ಷನ ಪತ್ನಿ), ಭೃಗು.

ವಿ.ಸೂ.—ಪ್ರಹ್ಲಾದರಾಜರು. (ಇವರು ಕರ್ಮಜದೇವತೆಗಳಾದರೂ ಶ್ರೀ ನಾರದರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಶ್ರೀ ವಾಯುದೇವರ ಸನ್ನಿಧಾನ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಭೃಗುಮುಷಿಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಮರು, ವಸಿಷ್ಠಾಡಿ ಮುಷಿಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮರು).

೧೬. ಮರೀಚಿ, ಅತ್ರಿ, ಆಂಗೀರಸ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕೃತೂ, ವಸಿಷ್ಠ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ವೈವಸ್ವತಮನು (ವಿನಸ್ತ್ವಾನಾಮಕ ಸೂರ್ಯನ ಮಗುಶ್ರಾದ್ಧ ದೇವ).

೧೭. ಮಿತ್ರ, ನಿಮಿಮತಿ, ಪ್ರಾವಹಿ (ಪ್ರವಹ ಪತ್ನಿ), ತಾರಾ (ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಪತ್ನಿ).

೧೮. ಗಣಪತಿ, ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನ, ಕುಬೇರ, ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳು:—

(ಇವರಿಗೆ ಸಮಾನರು ಶತಸ್ಥಶೇಷರು ೮೫ ಜನರು).

೨೦ ರಿಂದ ೧೮ ಪೂರ್ತಿಯಿರುವವರು ಭಕ್ತಿ ಯೋಗಿಗಳು.

ತತ್ತ್ವಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು.

೧೯. ಕರ್ಮಜದೇವತೆಗಳು:—(ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಪರೋಕ್ಷರಹಿತರು

ವಿಜ್ಞಾನಯೋಗಿಗಳು, ಸಾಧನಾನಂತರ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳು).

ದೇವಜಾತಿ:—ಅಗ್ನಿಪುತ್ರ, ಪಾನಕ, ನಾಯುಪುತ್ರ ಮರೀಚಿ (ತಾಪಸ), ಇಂದ್ರಪುತ್ರ ಜಯಂತ, ಯಜ್ಞ, ಶಂಭು.

ಮುಷಿಜಾತಿ:—ಚ್ಯವನ, ಊಚಥ್ಯ, ಕರ್ದಮ, ಭಾರದ್ವಾಜಾದಿ
ಲಂ ಮಂದಿ ಮುಷಿಗಳು.

ಗಂಧರ್ವರು:—ಎಂಟುಜನ.

ಪಿತೃಗಳು:—ಎಳುಜನ (ಸಾಂಶರು)

ಅಸ್ಪರಸ್ತ್ರೀಯರು:—೯೨ ಜನರು.

ಜಯವಿಜಯಾದಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು:—೫೬ ಜನರು.

ಸನಕ, ಸನಂದನ, ಸನತ್ಕುಜಾತ:—ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ
ವಿಶ್ವಕರ್ಮ:—ದೇವಬಡಗಿ. [ಹುಟ್ಟಿದವರು.

ರಾಹು, ಕೇತು, ಮಂಗಳ, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರು.

ಯಜ್ಞಸಾಧನ ಪದಾರ್ಥಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು.

ವಾಹನ ಜೀವರು:—ಐರಾವತ, ಉಚ್ಚೈಶ್ರವಸ್ಸು ಮುಂತಾದು
ವಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು.

ಹನ್ನೊಂದುಜನ ಮನುಗಳು.

ಬಲ್ಯಾದಿ ಇಂದ್ರರು ಎಳು ಜನ.

ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರಾದ ನೂರು ಮಂದಿ ರಾಜರು.

೨೦. ಭಾಗೀರಥಿ (ವರುಣಪತ್ನಿ). ಸಂಜ್ಞಾ (ಸೂರ್ಯಪತ್ನಿ). ರೋಹಿಣಿ
(ಚಂದ್ರಪತ್ನಿ),—ಪರ್ವಣ್ಯ (ಮೇಘಾಭಿಮಾನಿ).

೨೧. ಅನಾಖ್ಯಾತ ದೇವತೆಗಳು:—

೨೨. ಸ್ವಾಹಾದೇವಿ:—ಅಗ್ನಿಪತ್ನಿ (ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತಾ)-

೨೩. ಬುಧ:—ಜಲಾಭಿಮಾನಿ.

೨೪. ಉಷಾ (ನಾಮಾತ್ಮಿಕಾ ಉಷಾ), ಯಶೋದಾದೇವಿ, ದೇವಕೀ-
ದೇವಿ.

೨೫. ಶನೈಶ್ವರ, ಧರಾದೇವೀ.

೨೬. ಕರ್ಮಾಭಿಮಾನಿ ಪುಷ್ಕರ :—

೧೯ ರಿಂದ ೨೬ರ ಪೂರ್ತಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಯೋಗಿಗಳು.

೨೭. ಅಜಾನಜ ದೇವತೆಗಳು:—ಅಗ್ನಿ ಪುತ್ರರು ೧೬೦೦೦ ಮಂದಿ—
ಇವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪತ್ನಿಯರು. ಯಕ್ಷರು ೭೦. ದಾನವರು ೩೦.
ಚಾರಣರು. ಅಸ್ಸರರು. ಗಂಧರ್ವರು. ಸಿದ್ಧರು. ಸಾಧ್ಯರು.
ವಿದ್ಯಾಧರರು. ಗುಹ್ಯಕರು. ನಾಗರು. ಕಿನ್ನರರು. ಕಿಂಪುರು-
ಷರು. ಅಸುರರು. ರಾಕ್ಷಸರು. ಗೋಪಿಕಾಪ್ರಿಯರು,—ಕಾತ್ಯಾ-
ಯಿನೀವ್ರತಸ್ಥರು, ನೂರುಜನ ಕಮ್ಮಿ ಶತಕೋಟಿ ಋಷಿಗಳು.
ಪಿತೃಗಳು.

೨೮. ಚರಪಿತೃಗಳು:—

೨೯. ದೇವಗಂಧರ್ವರು:—೨೭ ರಿಂದ ೨೯ರ ಪೂರ್ತಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಿಗಳು.
೩೦ ರಿಂದ ೨೯ರ ಪೂರ್ತಿ ಸಾಂಶರು.

೩೦. ಮನುಷ್ಯ ಗಂಧರ್ವರು:—

೩೧. ಮನುಷ್ಯರಾಜರು:—

೩೨. ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮರು:—

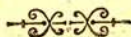
ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮರು (ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರು)	ಚರ-ಸ್ಥಾವರ	} ೨೦೦೦೦
ಮನುಷ್ಯಮಧ್ಯಮರು (ನಿತ್ಯಸಂಸಾರಿಗಳು)	,, ,,	
ಮನುಷ್ಯಾಧಮರು—*ತಮೋಯೋಗ್ಯರು—	,, ,,	

ಚರ:—ಮನುಷ್ಯ, ಪಶ್ವಾದಿಗಳು, ಖೇಚರ,

ಭೂಚರ, ಜಲ ಚರಪ್ರಾಣಿಗಳು-ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಾದಿಗಳು

ಸ್ಥಾವರ:—ವೃಕ್ಷ, ಲತಾ, ತೃಣಾದಿಗಳು.

*ಪಿಶಾಚಗಳು	} ೧೦೦೦೦
ರಾಕ್ಷಸರು	
ದೈತ್ಯರು	

‘ಅಂಕಿತ’

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರು, ಭಾರತೀಶ ಶ್ರೀ ವಾಯು ದೇವರ ಅವತಾರರೆಂಬುದು ‘ಬಳಿತ್ಥಾಸೂಕ್ತ’ ಮೊದಲಾದ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯಷ್ಟೆ! ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು: ಅವರ ಸನ್ಯಾಸಸ್ವೀಕಾರದ ನಂತರ ೩೨ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ತಾವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಿಯರಾದ ಕಾರಣ ಆ ಜಗಮೊಡೆಯನಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನನ್ನು ಒಲಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದೂ ತಿಳಿದಿದೆಯಷ್ಟೆ!

ಶ್ರೀಹರಿಯು ಗಾನಲೋಲನಹುದೆಂದು ಲೋಗರಿಗೆ ಸಾರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೃತಿ (ಗ್ರಂಥ) ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಶ್ರೀ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರವು ಸಾಲದೆ! ಆ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮಧ್ವರು—

“ಆನಂದತೀರ್ಥಮುನೀಂಸ್ತೃಕ್ಯತಾಹರಿಗೀತೀಯಂ ಪರಮಾದರತಃ |
ಪರಲೋಕವಿಲೋಕನಸೂರ್ಯನಿಭಾ ಹರಿಭಕ್ತಿವಿವರ್ಧನಶೌಂಡತಮಾ ||”

ಎಂದರು. ಈ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರವು ಪರಲೋಕ (ಮುಕ್ತಿ)ವನ್ನು ಐದಿಸ ಬಲ್ಲದೆಂದೂ ಪರಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಪರಮಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವು ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತಿ ಎಂದೂ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಗಾನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಶನಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದೂ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸಾರಿದ್ದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರಿಗೆ ಮೈಯುಬ್ಬುವ ಮಾತು. ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರೀ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ ವನ್ನು ಗಾನಮಾಡುವ ಭಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಧ್ವಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ತಮ್ಮ ತಿಷ್ಠರೊಡಗೂಡಿ ಗಾನ ಮಾಡದೆ

ಪರಮಾತ್ಮಗೆ ನೈವೇದ್ಯಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ತೋತ್ರದ ದ್ವಾದಶ (ಹನ್ನೆರಡು) ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ ನಂತರ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ತಾವು ಭಕ್ತಪುರಸ್ಕರ ಕೊಟ್ಟುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನೆಂದು ಹಿಗ್ಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಹರಿದಾಸರು ಹಾಡಿದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ಪರಿವಾರಸಹಿತ ನಮ್ಮ ಕರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಂದೇಹ ಉಳಿದಿಲ್ಲ!

ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿ ಒಲಿಸಲು ಹೊರಡುವವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಕಿತ ಎಂದರೆ ಮುದ್ರಿಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರೇ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪುತಿ ಅಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲೂ “ಅನಂದತೀರ್ಥ” ಎಂದು ಅಂಕಿತವಿಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದೇ ದ್ವಾದಶ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿನ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಶ್ರೀ ನರಹರತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು “ರಘುಪತಿ” ಅಥವಾ “ನರಹರಿ” ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೇವರ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವರ ನಾಮರೂಪವಾದ ಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಬಂದರು. ಹೀಗೆ ‘ಯಾರು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದು’ ಎಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಗುರುತಿಗೆ “ಅಂಕಿತ” ಎಂದು ಸಂಕೇತ.

ಪ್ರಕೃತ, ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ೬ ಶತಮಾನಗಳಾದವು. “ಅದೃಶ್ಯೋ ರಾಪ್ಯಪೀಠೇಽಸ್ತಿ ದೃಶ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಬದರೀ ತಟೇ” ಎಂದರೆ ಜನಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಉಡುಪಿಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದೊಡ್ಡಬದರಿಯಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುರಾಣವಚನವು ಪ್ರಮಾಣ.

ಈ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಪ್ರವೇಶದ ದಿನವು ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಪರಮ ಸವಿನೆನಪಿನ ದಿನ. ಈ ವರ್ಷವು ನಮ್ಮ “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ” ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಮೊದಲ ಮಧ್ವನವಮಾ. ಈ ಶುಭೋದಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಘನಾಸದ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಪಂಥದಲ್ಲಿ “ಅಂಕಿತ”ವನ್ನು

ಪಡೆಯುವ ಬಗೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡವರ ಮಾತಿ ನೋಡನೆ ಬರೆದು
“ಅನಂದತೀರ್ಥ” ಎಂಬ ಅಂಕಿತವುಳ್ಳ ಶ್ರೀ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಪೂರ್ಣ
ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರ ವಿಶೇಷಸ್ತವವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

‘ಅಂಕಿತ’ವೆಂಬುದು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತ್ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು, ಗಾನ
ಮಾಡಿ ದೇವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲೋಸುಗ
ರಚಿಸಿದ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಕಾಣಬಹುದು. ಅವರ ಸಾಕ್ಷಾ
ಚ್ಛಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹರಿಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ
ಅಂಕಿತ ಇಡುವುದನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಕಿದರು. ಮುಂದೆ ಆದ್ಯರೆಂದು
ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ೬೦ ಜನರ ಗುಂಪು “ಅಚಲಾನಂದವಿಠಲ” ಮೊದಲಾಗಿ
ಅಂಕಿತಪಡೆದು ಕನ್ನಡಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತ
ಬಂದರು. ಬಹುಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಪರಮ-
ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತಾಡುವ ಪ್ರಭುಗಳು—ಶ್ರೀ ಧ್ರುವಾಂಶರು,
ಭಾಗವತಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಿಂದ
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತ ಉಪಾಸನಾಮೂರ್ತಿ “ಶ್ರೀರಂಗವಿಠಲ”
ನೆಂದು ಅಂಕಿತವಿಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ
ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಮೊದಲಾದ ಯತಿವರೇಣ್ಯರೂ “ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ”
“ಹಯವದನ” ಮೊದಲಾದ ಅಂಕಿತದಿಂದ ಗುರುಗಳ ಆಶಯವನ್ನು
ಕಾಪಾಡುತ್ತ ಬಂದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅವತರಿಸಿದ ಶ್ರೀನಾರದಾಂಶರಾದ
ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸವರ್ಯರಿಗೆ “ಪುರಂದರವಿಠಲ” ಎಂಬ ಅಂಕಿತವನ್ನು
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜಯತಿವರೇಣ್ಯರು ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ
ದರು. ಈ ಅಂಕಿತದಾನವು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಕ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ
ನೆಡೆಯುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯದವನ ಕೃತಿಗಳ
ಗಾನದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು
ಸಾರಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ, ಶಾಂತಿಪಾಠವು
ಸದ್ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗದೆ ಫಲ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿಪಾಠವಾಗುವವರೆವಿಗೂ
ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಆತನು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ
ಮುಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಸರ್ವಜ್ಞರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಬಿಚ್ಚಿ

ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ದಾಸರಾಯರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ನಿಯಮ-
ಗಳುಂಟು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರಾಡಿದ ಕೆಲವು ಮಾತು-
ಗಳನ್ನು ಬರೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ” ಶ್ರೀ
ದಾಸರಾಯರು—

“ಮನವೆ ಆಲಿಸಿ ಕೇಳು ಬಿನ್ನೈಸುವೆನು ನಿನಗೆ
ಚೆನುಮಯಮೂರುತಿಯ ಘನಗುಣನಾಮ ಕೇ-
ರ್ತನೆ ಮಾಳ್ವ ಬಗೆಯನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು
ಘನಮಹಿಮೆ ನಾರಾಯಣನ ಅಮಿತ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ
ಅನುಭವಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ತುತಿಸುವುದು
ಮನ ನೊದಲಾದೆ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಅ-
ವನ ಪಾದದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೇ-ರ್ತನೆ ಗೈಯೋ ಮನವೆ
ನಿನಗೆ ಮುಖ್ಯಗತಿಗೆ ಸಾಧನವೆಂದು ಸಾರಿದೆ
ಅನುಮಾನ ಮಾಡೆ ಸಲ್ಲ ಎಂದೆಂದಿಗು
ಬಿಡುಗು ದೈವಂಗಳ ಕಾಲಿಲಿ ಒದ್ದ ಮಧ್ಯ-
ಮುನಿಮತದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧದೀಕ್ಷಿತನಾಗೊ ಕು-
ಜನರ ನೆರಹಿಕೊಂಡು ಕುಜೇಷ್ಟ ಕಥೆ ಪೇಳಿ
ಘನ ಅಂಧಂತಮಸಿನೊಳು ಬೀಳದಿರು
ವನಜಭವಾಂಡದೊಳು ಹರಿದಾಸತ್ವಬೀಜ್ಜೆ-
ಬಲು ಕೆಷ್ಟು ಕೆಷ್ಟನೆಂದು ಕಾಣೋ
ಮನುಜಾಧಮಗೆ ಇದು ಸುಲಭವಲ್ಲವೊ ಪ್ರಾಣಿ
ಇನಿತು ಇದರೊಳಗೆ ತ್ರಿವಿಧ ಬಗೆಯುಂಟು
ಗುಣವಂತನಾಗಿ ನೀನು ಕಾಲಕ್ರಮಣೆ ಮಾಡು
ಅನುದಿನದಲ್ಲಿ ಹರಿಸೇವೆಗೆ ವಿಮುಖನಾಗದೆ
ತನು ಉಬ್ಬಿ ರೋಮಾಂಚನ ಆನಂದಬಾಷ್ಪದಿ ಗಾನ-
ವನು ಮಾಡು ಘನ ಜ್ಞಾನ ಪುಟ್ಟುವುದು ಅನಿಮಿಷೇ-
ತನ ಪ್ರೀತಿ ದಿನದಿನಕೆವೆಗ್ಗಳವಾಗುವುದು

ನಿನಗೆ ಪೇಳಿದೆ ಶುದ್ಧಭಾವವಿದನು ಮನಸಿ ತಂದುಕೊಂಡು

ಜ್ಞಾನಿಯಾಗೋ

ಗುಣಗಣಾಂಬುಧಿ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರವಿಠಲನು

ಅನುಸಾರಿಯಾಗಿ ತಾನೇ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗುತಿಪ್ಪನು”

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ

“ಪಾಮರ ಮನುಷ್ಯರು ದಾಸವೇಷವ ಧರಿಸಿ ನೇಮನಿತ್ಯಗಳಿಲ್ಲ

ಪೋಗಾಡಿಸಿ

ಕಾಮಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಮಾಮನೋಹರನ

ಲೀಲೆ ಪೇಳಿದರೇನೋ

ತಾಮಸದಾಸನೆಂದು ತಿಳಿಯೋ ಘೋರ ತಮಸು ಅವಗಾಘವುಡು

ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ

ಈ ಮಹಿಯೊಳು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ವಸನವೇ

ಮಹಾಫಲವೆಂದು ಹಿಗ್ಗಿ ಕೆಟ್ಟು ಪೋಗುವವು”

ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸೂತ್ರಗಳ ಹಾಗೆ, ಬಹು ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯ ಉಳ್ಳುದಾಗಿ ಮಿತಾಕ್ಷರ
ಉಳ್ಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು ಅಡುವಾಗ “ವನಜ ಭವಾಂಹ
ಜೊಳು ಹರಿದಾಸತ್ವದೀಕ್ಷೆಯನು ಬಲು ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟವೆಂದು ಕಾಣೋ”

ಎಂದ ಮಾತನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರು

“ಗುರುದಾಸರಾಯರೆನೆಗೆ ದಾಸತ್ವನೀಡೋ ಕ್ರಮ |

ಕರುಣದಿಂದಲಿ ವ್ಯಾಸಕಾಶಿಯಲಿ | ಹರುಷದಿಮನಮುಟ್ಟಿ ಪೇ

ಳಿದ್ದೆ ಪೇಳುವೆನು” ಎಂಬುವ ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ “ಅಂಕಿತ”

ಸ್ಮದಾನ ಕ್ರಮ ಹೇಳುತ್ತಾ—

“ಮುನಿಮಧ್ಯ ಹೃದಯವೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥವಿದು |

ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದದೆ ಘನನಾದ ತೈತ್ತಿರೀಯ*ದಲ್ಲಿ ಪೇಳಿದಶಾಂತಿ

* ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಮನದಿಪೇಳಿಸುತ್ತ ತತ್ವಗಳ ಅನುವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತ

ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪಾಠ

ವನರುಹ ತೋರಬಹುದು ನಂಬಿದವರಿಗೆ
ವನಜನಾಭನಪಾದ ತುತಿಸಂಥ ಶಕ್ತಿಗೆ
ಘನಸದರೂಪದಂಕಿತವ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತು
ಅನುನಯದಿ ಶಾಂತಿಪೇಳಿಸಿ ತತ್ವಗಳ
ಮನದಿಂದಲೀಯಬಹುದು ಸುಗುಣರಿಗೆ
ಮನುಜರಿಗಂಕಿತವು ಶಾಂತಿಯು ಯಿಲ್ಲದೆಲೆ
ಅನುವಾಗಿ ಪೇಳ್ದ ತತ್ವಗಳು ವೃಥಾ ಕಾಣೊ
ದನುಜದಲ್ಲಣ ವಿಜಯ ವಿಠಲನ ದಾಸತ್ವ-
ತನಧರಿಸೋದು ಬಲುಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟನೆಂದೂ *

ಇಷ್ಟೆಂದುದೂ ಅಲ್ಲದೆ—

“ ಸ್ವತಂತ್ರದಾಸನು ತುತಿಸಲು ಫಲವೇನು
ಸತತಮಾಡುವಪುಣ್ಯಜಿತಕೆನಿಲ್ಲದೆಲೆ *ಅ-
ಸತಿಯವ್ರತದಂತೆ ಚ್ಯುತನಾಗಿ ಪೋಪುದು
ಗತಿಗೆ ಸಾಧನನಿಲ್ಲ ರತಿಪತಿಸಿತ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನ
ಅತಿದಯ ಪಡೆದವರ ಶಿಷ್ಯನಾಗದೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ || ”

ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ,

ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಆ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ
ಅಂಕಿತವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ “ತಸ್ತುಮುದ್ರಾಂಕಿತ ಧರಿಸಬೇಕು
ಭುಜದಿ’ ‘ಸಿರಿಬೊಮ್ಮ ಭವಾದ್ಯರಿಗೆ ತರತಮಭೇದದಿಂದ ಎರಗಿ ಪೊರೆ
ಎಂದಾಡಲಿಬೇಕು’ ‘ಅನ್ನಪಾನಕ್ಕೆ ಅವಸರಬೀಳದಿರಬೇಕು’ ‘ಅಂದವರೂ
ತನಗೆ ಬಹು ಬಂಧುಗಳು ಎನಬೇಕು’ ‘ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳನೆಲ್ಲ ನಿಗ್ರಹಿಸ
ಬೇಕು’ ‘ಭಾವ ಶುದ್ಧದಿ ನಿತ್ಯ ತಿರುಗಬೇಕು’ ‘ಕಣ್ಣಿದ್ದೂ ಕುರುಡನೆಂದೆನಿ
ಬೇಕು’ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳು ಸಾರುತ್ತಿರುವಾಗ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸ ಪಂಥದಲ್ಲಿ

* ಅಸತಿ = ಸತಿವ್ರತಾಧರ್ಮ ಕಟ್ಟಿ ವಳು

‘ಅಂಕಿತ’ದ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿಯದೆ ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ಸರಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲಯಾಸನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಲಿ, ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೃತಿರತ್ನಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ತರುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಗತ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೊರೆದು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ‘ಅಂಕಿತ’ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದಾಗಲಿ, ಗುರುಗಳ ಮುಖದರ್ಶನವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಅಂಚೆಕಛೇರಿಗಳ ಮೂಲಕ ‘ಅಂಕಿತ’ ಪಡೆಯುವುದಾಗಲಿ, ಭಾಷ್ಯಕಾರರು, ಟೀಕಾಕಾರರು, ಟಿಪ್ಪಣೀಕಾರರು ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿಯದೆ ಮನಬಂದಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಬಿಡುವುದಾಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ಕೆಡುವುದಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಪಾರ್ಥ ಬರೆದು ಬೀರುವುದಾಗಲಿ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸವರರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ದ್ರೋಹವೆಂದೇ ನಿಶ್ಚಿತವಲ್ಲವೇ !

ಮುಂದಾದರೂ, ಹರಿದಾಸಪಂಥ ಬೇಕೆನ್ನಿಸುವವರು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಡೆಸುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ. ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯದಾಸರಾದ ಆ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮತಿಗಳು ಶ್ರೀ ಭಾರತೀದೇವಿಯವರೊಡನೆ ನಮಗೆ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಿ.

“ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ” ಯಿಂದ ಸಕಲ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೀರಿಸಲಿ !

ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಬೋಧರ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಗಮನದ ಸವಿನೆನಪಿನದಿನದಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೇ.

“ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಸ್ತುತೀಯಸ್ತು ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧಕಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀ ವಿಕ್ರಮ-ಫಾಲ್ಗುಣ

ಸಂಪುಟ ೧

ಸಂಚಿಕೆ ೫

ಚಂದಾದರ:

ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ. ೩

ಬಿಡಿಪ್ರತಿ ಅಣೆ ೫

ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ!
ಸಾಧನಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ!

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

೦

“ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರವಾಸರಂ”

ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್, ಬಿ. ಎ.

೨

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು

ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಾಮರಾವ್ ‘ಸಂಚೋಧ’

೧೭

ಸಂಪಾದಕೀಯ

೨೩

ತತ್ವಸುನಾಲಿ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಒ. ಗನ್ನಾಥದಾಸರಾಯರು

೧೧

ತತ್ವಸುನಾಲಿ!

ಈ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಆರಾಧನೆಯೂ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರವರ ಆರಾಧನೆಯೂ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೨ ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತತ್ವಸುನಾಲಿ ಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅನಿವಾರ್ಯಪ್ರಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ವಾಚಕರು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸದೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.

— ಸಂ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವನಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮೂ-
ಡುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ ೧	ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ—ಫಾಲ್ಗುಣ (೧೯೫೧—ಮಾರ್ಚಿ)	{ ಸಂಚಿಕೆ ೫
------------	--------------------------------------	---------------

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ಆದಿತಾಳ

ಯಾರೇನೆಂದರೋ ಹರೇ ವ

ಮೂರುಲೋಕದಲಿ ಮುದ್ದುಸುರಿವೋ ನಿನ್ನ ಅ. ಪ

ದ್ರುಪದನಮಗಳ ಸಲಿಗೆಧ್ವನಿಯ ಕೇಳಿ
ಕೃಪೆಯಿಂದಕ್ಷಯವಿತ್ತ ದ್ವಾರಕಾನಿವಾಸ ನಿನ್ನ ೧

ಸಕಲಭಾಗವತರು ಜೊತೆತಾಳಮೇಳದಿಂದ
ತಕಿಟ ತಕಿಟ ಧಿಮಿಕಿಟೆಂದು ಕುಣೆವೋ ನಿನ್ನ ೨

ಜಗದ ಉದ್ಧಾರ ಮೇಲ್ಗಿರಿಕೋನೇರಿಯತಿಮ್ಮ
ಭಕತರ ಸಲಹುವ ಪುರಂದರವಿಠಲ ನಿನ್ನ ೩

“ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರಯ್ಯ”

ಲೇಖಕರು:

ಶ್ರೀ ನರವಣಿ ರಾಮರಾವ್ ಬಿ.ಎ.

[ಅ|| ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್, ಮೈಸೂರು ಗೌರ್ಮೆಂಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು.]

“ದಾಸರ ಮಹಿಮೆಗೆ ಅನಂತ ನಮೋ ನಮೋ
ದೇಶದೊಳಗೆಲ್ಲ ಸರಿಗಾಣೆನೋ

.....

ಅಪಾರಮಹಿಮೆಯ ತೋರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯ
ರೂಪವೆ ಮನದೊಳಗಿಟ್ಟು ನಲಿವ
ಗೋಪಾಲವಿಜಯವಿಠ್ಠಲನ ದಾಸರೊಳು
ಈ ಪುರಂದರದಾಸರಿಗೆ ಸಮವುಂಟೆ”

“ತಂದೆ ಪುರಂದರದಾಸರ ಮಹಿಮೆಗಳ
ಒಂದೊಂದು ನೋಡಲು ವಿಚಿತ್ರ ತೋರುತಲಿದೆ

.....

ಸಿಂಧುಶಯ ಸಿರಿವೇಣುಗೋಪಾಲ ಇವರ-
ಮುಂದೆ ಕುಣಿದಾಡಿದನು ಒಂದರಘಳಿಗೆ ಬಿಡದೆ”

ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ಗೀತೆ” ಎಂದರೆ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯೇ, “ಭಾಗವತ” ಎಂದರೆ
ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಭಾಗವತವೇ ಎಂಬುದು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ದಾಸರೆಂದರೆ
ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ವಿಷಯ. ಇತರ
ಹರಿದಾಸರುಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸುವಾಗ್ಗೆ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು
ಹೇಳಿಯೇ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಬೇಕು; ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು, ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ-
ದಾಸರು ಮುಂತಾಗಿ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

ಸುಮ್ಮನೆ “ದಾಸರು” ಅಥವಾ “ದಾಸರಾಯರು” ಎಂದರೆ ಸಾಕು; ಆ ಸಂಜೋಧನೆಯು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಿಗೇ ಸಲ್ಲುವುದು. ಹರಿದಾಸರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸರಾಯರ ಸ್ಥಾನ ಅಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಈ ಭಾವವನ್ನು ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಯೇ ಪರಮಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಿಕಾಚಾರ್ಯರು “ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರಯ್ಯ” ಎಂಬ ಉದ್ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು.

ದಾಸರಾಯರಿಗೆ ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಂದ ಇಂಥ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಶಂಸನದ ಗೌರವವು ಲಭಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಪವಿತ್ರ ಜೀವಿತವೇ ಕಾರಣ. “ಗೀತನರ್ತನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಪೂಜಿಸುವ ಪೂತಾತ್ಮ ಪುರಂದರದಾಸರಿವರಯ್ಯ” ಎಂಬ ಆ ಗುರುಗಳ ವಾಕ್ಯವೇ ಇದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ದಾಸರಾಯರ ಚರಿತೆಯು ಅಷ್ಟು ಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳೇ ಕಾರಣ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅವರ ವಂದನಾರೂಪವಾದ ಶ್ಲೋಕವು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:—

“ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನಂ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಪ್ರವರ್ತಕಂ
ಪುರಂದರಗುರುಂ ವಂದೇ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದಯಾನಿಧಿಂ”

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರೆಂಬ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನವು ಕರ್ಣಾಟಕದೇಶಕ್ಕೆ ದೊರೆತುದು ಅನರಿಗುಂಟಾದ ವೈರಾಗ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ. ದಾಸರ ವೈರಾಗ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ಭಾಗ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ದಾಸರು ದಾಸತ್ವದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ರತ್ನ ಪಡಿವ್ಯಾಪಾರದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ಸಾಹುಕಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಧನವಂತರಾಗಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೋಭಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಜೀವನವು ಸಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅವರ ನಾನುವು ಜನಗಳ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ರತ್ನ ಪಡಿವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿಯೇ ಜೀವಿತವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಂದೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ದಾಸರತ್ನವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಭಕ್ತವರರಾದ ಶ್ರೀನಾರದರು ಈ

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದುದು ರತ್ನಪಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಲೋಕೋದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಭಗವತ್ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಪುರಂದರಗಡದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರು ಅವರು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಮುಸುಕಿದ್ದ ತೆರೆಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿ ಸರಿಸಿದುದೇ ತಡ; ನವಕೋಟಿ ಸಾರಾಯಣರೆಂದೆನಿಸಿದ್ದ ಈ ಸಾಯಕರು “ಮನೆಧನಕನಕವಾಹನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೃಣಕೆ ಬಗೆದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆಂದು ಬುಧರಿಗೆ” ದಾನ ಮಾಡಿಯೇಬಿಟ್ಟು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡುದರಿದ್ರರಾದರು. ಆದರೆ ಐಹಿಕ ಸುಖಸಾಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಧನದಿಂದ ದರಿದ್ರರಾದರೂ ಶ್ರೀಧರನ ಸೇವೆಗೆ ಸಾಧನವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ಪಡೆದು ನಿಜವಾದ ಶ್ರೀಮಂತರಾದರು. ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಇವರು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟವರಾದರು. ಬಡವರನ್ನು ಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕಡುಶ್ರೀಮಂತರು “ಬಡವತೊಳಗೆ ಎನ್ನಿಂದಾರು ಬಡವರಿಲ್ಲ; ಕೊಡುವರೊಳಗೆ ನಿನ್ನಿಂದಾರು ಕೊಡುವರಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಬಡತನದ ಹಿರಿತನವಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿದರು. ಹಾಗೂ “ಬಡತನವೆಂಬುದು ಕಡೆತನಕಿರಲಿ” ಎಂದು ಹಾರೈಸಿದರು. ತಿರುಕರನ್ನು ಕಂಡರೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರು ತಿರುಕೆಯು ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ “ಮಧುಕರವೃತ್ತಿ ಎನ್ನದು ಅದು ಬಲು ಚೆನ್ನದು” ಎಂದು ಅದನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾ ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡಿದರು. “ಹರಿ ನೀನೆನಗೊಲಿವಂತೆ ಮಾಡು, ಒಲಿದರೆ ತಿರಿವಂತೆಮಾಡು” ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಐಶ್ವರ್ಯ, ಮಕ್ಕಳು, ಪದವಿ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡವರನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ; ಆದರೆ ಬಡತನಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡವರೆಂದರೆ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರೇ. ಏಕೆಂದರೆ ಐಹಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಪಾರತ್ರಿಕಸಾಧನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ. ಐಶ್ವರ್ಯವು ನಮ್ಮನ್ನು ಮದಾಂಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಹಣವು ಸಿಂಹಯವದನನ ಸ್ಮರಣೆಯ ಮರೆಸುವುದು. ವಿಷಯಭೋಗೇಚ್ಛೆಯು ಉಪಭೋಗಿಸಿದಷ್ಟೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬರುವುದೇ ಹೊರತು ಕುಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಷಯವೈರಾಗ್ಯವೇ ಸದ್ಗತಿ

ಸಾಧನೆಗೆ ಸೋಪಾನ. “ವಿಷಯನೆಚ್ಚಿನವಗೆ ಪರದ ಕುಶಲವೇತಕೆ”
ಅದುದರಿಂದ “ವಿಷಯಭೋಗದ ತೃಣಕೆ ಉರಿಯಾಗಿರಲುಬೇಕು”
“ವಿಷಯದ ವಿಚಾರಬಿಡು, ವಿಹಿತಕರ್ಮವ ಮಾಡು, ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯ
ಬೇಡು” ಎಂಬುದಾಗಿ ದಾಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ
ವ್ಯಾಜವಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಾರಿದರು. ಸಾರಿದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ತಾವು
ಆ ರೀತಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ಅನಂತರ ಜನಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. ಐಹಿಕ
ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇತರರಿಗೆ ಸೂರೆಗೊಟ್ಟು ತಾವು ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯ
ವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡರು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಭಾವವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಕೆಲವರು
ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ದಂದ್ರರಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೇ
ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ
ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ದಂದ್ರರಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು
ತಪ್ಪಿದುದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಗ “ಐಶ್ವರ್ಯವೆಂಬುದೇನು ಶಾಶ್ವತ” ಎಂದು
ವೈರಾಗ್ಯದ ಸೋಗನ್ನು ತಾಳುವರು. ಇದು ನಿಜವಾದ ವೈರಾಗ್ಯದ
ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ್ಗೂ
ಕಳ್ಳಕಾಕರ ದೆಸೆಯಿಂದಲೋ, ದುರ್ವ್ಯಾಸಾರ ದುಂದುಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದಲೋ
ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವುದಾದರೂ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು
ತಿಳಿದು ವಿರಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ನಟಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದೂ ನಿಜವಾದ
ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಭಾಗ್ಯವಿದ್ದು
ಅದನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೆ
ಇರಬಹುದು, ಆಗಲೂ ಅದು ವೈರಾಗ್ಯವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ
ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಲಿ, ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಬಿರುದು ಸನ್ಮಾನಗಳಿಗಾಗಲಿ
ಧನತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದೂ ವೈರಾಗ್ಯದ ಕುರುಹಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ
ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುವುದೂ ವೈರಾಗ್ಯವಲ್ಲ.
ನಿಜವಾದ ತ್ಯಾಗ ಅಥವಾ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದರೆ, ಯಥೇಚ್ಛವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ
ಮಿಬೇಕು, ಅಥವಾ ಅದನ್ನೆ ಗಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಿಬೇಕು; ಅದನ್ನು

ಭೋಗಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ಅನುಕೂಲವೂ ಇರಬೇಕು; ಹೀಗಿದ್ದೂ ಅದನ್ನು ಪರಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ—ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದರ ನಿಸ್ಸಾರತೆಯನ್ನರಿತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ತಿರಸ್ಕಾರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಈ ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಕೀರ್ತಿಕಾಮನೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ, ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕು; ಒಂದುಸಲ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮರುಗಬಾರದು. ಪುನಃ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದಕ್ಕೇ ಶುದ್ಧ ವೈರಾಗ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಲೋಭ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಇತರ ವಿಷಯ-ಭೋಗಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ. ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪರಮವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳು ಈ ಪುರಂದರದಾಸರು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇನು! ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಇದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ನನಕೋಟಿನಿಧಿಗೆ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದು, ಪರಮಲೋಭದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವರು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಪುನಃ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮರುಗದೆ “ಅದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಒಳಿತೇ ಆಯಿತು, ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಧರನ ಸೇವೆಗೆ ಸಾಧನಸಂಸತ್ತಾಯಿತು” ಎಂದು ಹಿಗ್ಗಿದರು. ಅವರು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದ್ದರೆ ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಬಡತನವನ್ನು ಕಡೆತನಕ ಬಯಸಿದರು. “ಕೆಟ್ಟಿನೆಂದೆನಲೇಕೆ ಕ್ಲೇಶಪಡಲೇಕೆ| ಹೊಟ್ಟೆ-ಗೋಸುಗ ಪರರ ಕಷ್ಟಪಡಿಸಲೇಕೆ| ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯಿಸುವನಲ್ಲ| ಬೆಟ್ಟದೊಳಿದ್ದರೇನು ವನದೊಳಿದ್ದರೇನು| ಘಟ್ಯಾಗಿ ಸಲಹುವ ಪುರಂದರವಿಠಲ” ಎಂಬ ದಾರ್ಥ್ಯವು ಅವರಲ್ಲಿ ಜೆನ್ನಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವರಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಅಂಜಿಕೆಯೆಂದರೆ ದೇವರು ಎಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ-ಬಟ್ಟೆಗೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವಷ್ಟು ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೋ ಎಂಬುದೇ. ಈ ಕಳವಳದಿಂದ ಅವರು ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಡು ಡೇನೆಂದರೆ:— “ಹರಿ ನೀನೆನಗೊಲಿವಂತೆ ಮಾಡು, ಒಲಿದರೆ ತಿರಿವಂತೆ ಮಾಡು, ತಿರಿದರೆ ಆರೂ ನೀಡದಂತೆ ಮಾಡು, ಆರು ನೀಡಿದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ

ತುಂಬವಂತೆ ಮಾಡು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದರೆ ಬಟ್ಟೆ ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡು, ಬಟ್ಟೆ ದೊರೆತರೆ ಇಂಬು ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡು, ಇಂಬು ದೊರೆತರೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲಿ ಇಂಬುದೋರೋ ಪುರಂದರವಿಠಲ". ನಮ್ಮ ದಾಸರಾಯರದು ಈ ಬಗೆಯಾದ ಘನವೈರಾಗ್ಯ.

ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದರೆ ಧನ ಮನೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದೇ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಆಶೆಯನ್ನೂ ಅಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು. ವಿಷಯನಿಸ್ಸಂಗಿತ್ವವೇ ನಿಜವಾದ ವೈರಾಗ್ಯ. ತನ್ನ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಏಕಾಂತವಾಗಿದ್ದರೇ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದಲ್ಲ. "ಶ್ರೀರಮಣನಪಾದವಾರಾಧಿಪುರದಕ್ಕೆ ನಾರಿಯ ಧಾರುಣಿಯ ಧನವ ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತೆ ವೈರಾಗ್ಯವಲ್ಲ ಕಂಡ್ಲಿ ಧೀರರಿಗೆ! ನಾರಿಸುತರುಗಳು ಶರೀರಸಂಬಂಧಿಗಳು ಎಂತೆಂದಿರಬೇಕು! ನೀರಿನೊಳಗೆ ಇನ್ನು ಕಮಲವು ಇದ್ದಂತೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲದಲಿರಬೇಕು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರಾಯರು ವೈರಾಗ್ಯಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಭಾವವನ್ನೇ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರು "ಈಸಬೇಕು ಇದ್ದುಜಯಿಸಬೇಕು! ಹೇಸಿಕೆ ಸಂಸಾರವಲ್ಲಿ ಆಶೆಲೇಶವಲ್ಲದ್ದಾಗೆ" ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂಬುದೂ ವೈರಾಗ್ಯದ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಹಿತಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬುದು ದಾಸರಾಯರ ಮತ. ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತ ವೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಿಷ್ಕಾಮನಾಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದಾಸರಾಯರು "ವಿಷಯದ ವಿಚಾರ ಬಿಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅನಂತರ "ವಿಹಿತಕರ್ಮವ ಮಾಡು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿದರು.

ವಿರಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ರಾಗರಾಹಿತ್ಯ ಅಥವಾ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಎಂದರ್ಥ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಶಾಂತ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಿರಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. "ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರವಳಿಯಡಿ ವಿಹಂಗಗಮನ ಸಿಲುಕುವನೆ ಮರುಳೆ! ಕಾಮಕ್ರೋಧವ ಬಿಡದನಕೆ!

ಹರಿಭಕುತರ ಪಾದಪದಮುಕ್ತೈರಗದೆ ಪುರಂದರವಿಠಲನು ಸುಲಭನೆ
 ಮರುಳೆ". ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆದ
 ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ದು ಪರಮಾತ್ಮನ
 ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು. "ಘನಮಹಿಮ ಚೈವಗೋಪಾಲ-
 ವಿಠಲನ ನೆನೆದು ಸಕಲಸುಖವುಣುವುದೆ ವೈರಾಗ್ಯ" ಈ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು
 ತಾಳಿದವರೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.
 ಇಂಥವರೇ ನಿಜವಾದ ಲೋಕಶಿಕ್ಷಕರು. ಉಳಿದವರು ಡಾಂಬಿಕರು,
 ಉದರವೈರಾಗ ಶಾಲಿಗಳು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ
 ಸುಹಾನುಭಾವರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ವೈರಾಗ್ಯವು ಅದರ್ಶವೈರಾಗ್ಯ
 ವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎನೇನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅಪಾರ ಧನರಾಶಿಯೊಡತನದ್ದೂ,
 ರಾಜಾಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅತ್ಯಧಿಕ ಗೌರವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ
 ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ
 ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಜೋಳಿಗೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂಬೂರಿ, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಗೆಜ್ಜೆ, ಬಾಯಲ್ಲಿ
 ಹರಿನಾಮ — ಇವುಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ ಹೊರಟ ಉರುಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿ
 ಅವರಲ್ಲವೆ? ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೈಬಿಡದೆ, ಅವರು ತನುಸಂಬಂಧಿ-
 ಗಳಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ತನುವಿರುವವರೆಗೂ ಅವರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ
 ಇರತಕ್ಕುದೆಂದೂ, ತಮ್ಮ ಸಾಧನದಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಸಾಧನವೂ ಆಗಲೆಂದೂ
 ಅವರನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ತಾಮರಸಜಲದಂತೆ
 ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಭವಸಾಗರವನ್ನು ಈಸಿ ಜೈಸಿದ ಜಗಜ್ಜಟ್ಟಮೂರ್ತಿ
 ಅವರಲ್ಲವೆ! ಯೋಗವಿವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರಲ್ಲಿ ಭಾಸುರ-
 ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಂಕಿತವನ್ನು ಪಡೆದು ತತ್ಪರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು
 ಅರಿತು ಸದ್ವೃತ್ತಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೂ ಸತ್ಸಂಗದಿಂದಲೂ ದಿನಗಳನ್ನು
 ಕಳೆಯುತ್ತಾ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ
 ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ
 ಲೋಕೋಪಕಾರವನ್ನೆ ಸಗ ಕೀರ್ತಿಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಮೆರೆದ ಪರಮಶೋಭನ
 ಮೂರ್ತಿ ಅವರಲ್ಲವೆ! "ಕಾಂತಾ ಕ್ರೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಮದ್ಯರಾಜಾಃ
 ಸಂಪುಟಾಃ (Sanchika5) 16

ಈ ಮೇಯಾದೆಗಳ ಮರ್ವಗಳನೆ ಕಡಿದು| ನಿಷ್ಕಾಮದಲಿ ಸಿರಿರಂಗನ
ನಾಮವನೆ ಸೈಕೊಂಡು| ಆ ಮಹಾರಚನೆಯಲಿ ಸೀಮೆಯೊಳು ಪ್ರಾಕೃತದ
ಗೀತೆಯೊಳು ಕೊಂಡಾಡಿ| ತಾಮಸರ ಸವೆಬಡಿದು ಮಧ್ವಸಿದ್ಧಾಂತದೊಳು|
ಆ ಮಹಾ ಬಿರುದತ್ತಿ ಸಾರಿ ಡಂಗುರ ಹೊಯಿಸಿ| ಕಾಮನಯ್ಯನ
ಕುಣಿಸುವ| ಶುದ್ಧಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಿರಿವಿಠಲನ್ನು ಸಿರಿಪಾದದ್ವಗಂಧವ
ಮಧುಸನಂದದಿ ಸೇವಿಸುತ್ತ| ತದ್ಧಿವಾ ಧಿಮಿಕೆಂದು ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡುತ್ತ
ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕದಿಂದಲಿ” ತಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ, ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ
ಮಹಾನುಭಾವರಿವರೆಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀವಿಜಯರಾಯರು ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

“ಹೃದಯದಿ ರೂಪವು ವದನದಿ ನಾಮವು

ಉದರದಿ ನೈವೇದ್ಯವು ಶಿರದಿ-

ಪದಜಲನಿರ್ಮಾಲ್ಯನ ಧರಿಸುತ್ತ ಕೋ-

ವಿದರ ಸದನಹೆಗ್ಗದವ ಕಾಯುವುದೆ

ಫಲವಿದು ಬಾಳ್ವದಕೆ.....

ದಾಸರಾಯರ ವೈರಾಗ್ಯವು ಯಾವ ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ್ದೋ ಅವರ
ಭಕ್ತಿ ಸಂಪತ್ತೂ ಅಷ್ಟೇ ಉನ್ನತವಾದುದು. ಭಕ್ತಿ ಪಾರವಶ್ಯದಿಂದ
ಅವರು ಹಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿರುವುದೇ
ಅವರ ನಿಂತಿರಲುಭಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. “ಕೃಷ್ಣಾಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಣಾ
ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದಂತೆ” ಎಂಬ ಹಾಡು ಅವರ ಮುಖಾರವಿಂದದಿಂದ
ಹೊರಸೂಸಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಿವ್ಯ
ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಆ ಭವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಪಾರವಶ್ಯದಿಂದ ಅವರು ದೇಹದ ವಿಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಇಂಥ ಅಮಿತವಾದ ಭಕ್ತಿರಸವು ಅವರ ಹೃದಯಪಾತ್ರೆಯನ್ನು
ತುಂಬಿ ಉಕ್ಕೇರಿ ಗಾನರೂಪವಾಗಿ ಹೊರಸೂಸದೆಹೋಗಿದ್ದರೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಈಗ ಅವರಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ಕೀರ್ತನಸುಧಾಬಿಂದುಗಳು
ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನೋಂದು ಬಿಂದಿರತಕ್ಕ ಸಜ್ಜನರ ಹೃದಯದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು

ಹೃತ್ತಾಪವನ್ನು ಶಮನಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅವರ ರಸನೇಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿ ವಾಕ್ಯಾದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿವಿಧ ಸಾಂಸಾರಿಕಕ್ಷೇಶಗಳಿಂದ ನೊಂದು ಮನಗುಂದಿರತಕ್ಕ ದೀನಜನರಿಗೆ ಸಂಜೀವನಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಂತು, ಇಂಥ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲದ ಇತರರೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದಲ್ಲ; ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವೇನಿದೆ? ಎಂದರೆ, ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೀರ್ತನರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬಾಯಿಮಾತಲ್ಲ. ತತ್ರಾಪಿ ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣಿಯು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಭಗವಂತನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸಾದವು ಲಭಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಸಾದವು ಬಿಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಲಭಿಸಲಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆ ಭಕ್ತಿಯ ಈರ್ಷ್ಯಾಸೂಯೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದಲೂ ಕಳಂಕಿತವಾಗದೆ ನಿರ್ಮಲವಾದುದಾಗಿರಬೇಕು ಅದು ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದುದಾಗಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆಂದು ಪರಿಮಿತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿರಬಾರದು. ಅದು ಸತತ ಪ್ರವಾಹರೂಪವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಡಚಣೆಗಳು ಬಂದರೂ ಅದು ತಡೆಗಟ್ಟಲ್ಪಡದೆ ಇರಬೇಕು. “ಅಂತರಾಯಸಹಸ್ರೇಣಾಪಿ” ಅದು ಅಪ್ರತಿಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ತೈಲಧಾರೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾದ, ನಿರ್ವಾರ್ಥವಾದ, ನಿರ್ಮಲವಾದ, ನಿಸ್ಸೀಮವಾದ, ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬರಸವು ನಮ್ಮ ಧಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸಿತೆಂದರೆ ಭಕ್ತಿವಿದ್ಯುಲ್ಲತಾಪ್ರಭೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಯಾವತ್ತೂ ನಾಡಿಗಳು ಸ್ಪಂದನಗೊಂಡಿತೆಂದರೆ ದೇಹದಮೇಲಣ ಸ್ಮೃತಿ ತಪ್ಪುವುದು, ಮನಸ್ಸು ಭಗವಚ್ಚರಣಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗುವುದು, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಗವದಾರಾಧನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತೇ ಎಂದು ಕಾದಿರತಕ್ಕ ತತ್ತ್ವಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳು ನೂತನಪ್ರಾಯ ಬಂದವರೆಂತೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವರು. ಹೀಗೆ ತತ್ತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ಆ ಭಕ್ತನು “ಬಿಗಿನ ಕಂಠದಿಂ ವೃಗ್ವಾಸ್ತುಗಳಿಂ ನಗೆಮೊಗದಿಂ ರೋಮಗಳಿಗಿದು | ಮಿಗೆಸಂತೋಷದಿ ನೆಗೆದಾಡುತ ನಾಲ್ಕೊಗನಯ್ಯನ ಪದ ಪೊಗಳಿ ಹಿಗ್ಗುವ”ನು ಇದು ಭಕ್ತಿ

ಪಾರವ್ಯದಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿಂಟಾಗತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಹ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ವರುಣನು ವಾಗ್ವ್ರಪವಾದ ತರಂಗಿಣಿಯನ್ನೇ ಪ್ರವಹಿಸಿಬಿಡುವನು. ಈ ವಾಕ್ಯುಗಕಾದರೂ ಎಂಥವು! ಶುಷ್ಕ-ವಾಕ್ಯುಗಳಲ್ಲ, ಲೋಕವಾರ್ತೆಗಳಲ್ಲ, ಅಸಂಬದ್ಧಪ್ರಲಾಪಗಳಲ್ಲ; ಅವು ಜ್ಞಾನಪುಂಜಗಳು, ಅನುಭವದ ಅಮೃತಬಿಂದುಗಳು. ಎಲ್ಲವೂ ಲೋಕೇಶ್ವರನಾದ ಭಗವಂತನ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು. ಇದೇ ಕೀರ್ತನತರಂಗಿಣೀ ಇದೇ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರವಾಹ. ಅಮೃತಬಿಂದುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಅವ- ತರಂಗಿಣಿಯ ಉಗಮಸ್ಥಾನವು ಹೃದಯಗರ್ಭ. ಆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಇದು. ಹೃದಯಗುಹಾವಾಸಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಾಂಗುಳಿನಿಂದ ಕಾಂತಿಯು ಹೃದಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ-ಖರ್ಪರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಅಮರತರಂಗಿಣಿಯು ಹೊರಬಿದ್ದಂತೆ ಭಕ್ತಿಪ್ರವಾಹವು ಹೊರಸೂಸುವುದು. ಆಗ “ಹರುಷದಿಂದಲಿ ಸ್ವರಪೆತ್ತಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ರಾಗಗಳಲಿಡಿರುನಿಂದು, ಎರಡು ಕಂಗಳ ಧಾರೆಸುರಿಯೆ ಪುಳಕೋತ್ಸಹದಿ ಕೊರಳುಬಿಟ್ಟ ತೊದಲು ಡಿಗೆ ವೈಷ್ಣವಣೆಹಾರೆ ಹರಿ ಹರೀ ಹರಿಯೆಂದು ಹರಿದಾಡು”ವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು.

ಇಂತಹ ಅವೋಘವಾದ ಭಕ್ತಿರಸವು ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುದ್ದಿತು. “ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು ಎನಗೆ ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿಯಿತು, ಅಚ್ಚುತನ ನಾಮವೆಂಬ ಅಚ್ಚಮದ್ದು ತಲೆಗೆ ಎರಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಹಾಡ್ದು ಡಿಕೊಂಡು ಕುಣಿದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. “ವರಗುರು ವುಪದೇಶ ನೆರವಾಯಿತೆನಗೀಗ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು”, “ಅದವ್ವೆಲ್ಲ ಒಳಿತೇ ಆಯಿತು” ಇವೇ ಮುಂತಾದ ದೇವರನಾಮಗಳು ಅವರ ಭಕ್ತಿ-ಪ್ರಾಣವಶ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ “ಗೀತನರ್ತನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜಿಸುವ ಪೂತಾತ್ಮ ಪುರಂದರದಾಸರು” ಇವರು. ಇಂಥ ಭಕ್ತಿಯು ಕಲಿತರೆ ಬರುವುದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಭಗವದನುಗ್ರಹವು ಬೇಕು.

“ನವರತ್ನಗಳು ಕಂಡಕಂಡ ತಾವಿನಲ್ಲುಂಟೆ
 ನವವಿಫ ಭಕುತಿಗಳು ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲುಂಟೆ
 ದೇವ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯು ಕಂಡರೆ ಬಾರದು ಕಲಿತರೆ ಬಾರದು
 ಪುರಂದರವಿಠಲ ನಿನ್ನ ದಯವಾಗದನಕ”

ಭಕ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದಂಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಭಕ್ತಿಯು ನಿರವಧಿಕ, ನಿರ್ವ್ಯಾಜ, ಮತ್ತು ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿದ್ದ ರಪ್ಪೇಸಾಲದು; ಅದು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ ಸುದೃಢಸ್ನೇಹಕ್ಕೇ ಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಅನಂತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣೈಕಧಾಮನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಕ್ರಿಯಾರೂಪ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನಂತು ಅವನಲ್ಲಿಭಕ್ತಿಮಾಡಬೇಕು. ಇಂಥ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನವು ದಾಸರಾಯರಲ್ಲಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೋಧಿಸಿರತಕ್ಕ ತತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ನೀತಿರಹಸ್ಯಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ. “ಅವರೆಂದವಚನಗಳೆಲ್ಲ ವೇದಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವನಿಯೋಳ್ ತುಂಬಿದವು.” ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೆ “ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಹರಿಯೇ ಪರದೇವತೆ” “ಸತ್ಯಜಗತ್ತಿದು ಪಂಚಭೇದವು ನಿತ್ಯ” “ಮಧ್ವಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪದ್ಧತಿ ಬಿಡಬೇಡಿ” “ಜಯವಸೆ ಜಯವಸೆ ಈ ಮನೆತನಕೆ” ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲವುಕೀರ್ತನೆಗಳೇಸಾಕು. ಅವರ ಅಗಾಢಕೃತಿರಾಶಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗಾಢವಾದುದೆಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗದಿರದು. ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಕರತಲಾಮಲಕ. ಜ್ಞಾನದಾಯಕರಾದ ನಾರದಾಂಶ ಸಂಭೂತರೇ ಅವರೆಂದಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನಿದೆ ! ದಾಸರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶ ಶ್ರೀಚಂದ್ರಿಕಾಚಾರ್ಯರವರಿಂದ. “ಗುರುವ್ಯಾಸರಾಯರೆ ಕರುಣದಿಂದನೆಗೆ ವರಮಹಾಮಂತ್ರಗಳು, ಉ ಪ ದೇ ಶಿ ಸಿ ದ ರು| ಪುರಂದರವಿಠಲನೆ ಪರನೆಂದರುಹಿ ದುರಿತಭಯವನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸಿದರಾಗಿ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾದ ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರೂ ಸಹ ಇವರನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿರುವ ಪದವಲ್ಲಿ “ನೀತಿಯೆಲ್ಲವನಿತು ನಿಗಮವೇದ್ಯನ ನಿತ್ಯವಾತಮತನಲ್ಲಿಹನ

ವರ್ಣಿಸುತಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸರಾಯರ ಕೃತಿಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ
 “ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್” ಎಂಬ ಅಸಾಧಾರಣ ಅಭಿಧಾನವು ಆ ಗುರುವರರು
 ಹೃತ್ತನ್ನಿ ವರ್ಣನಾ ಗಿತ್ತ ಗೌರವದ ಬಿರುದು. ದಾಸರಾಯರ
 ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತನ್ನೇಯುವದಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನದಂಡ ಬೇಕೆ?
 ಈ ಪರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾನವ-
 ಜನ್ಮವೇ ಸಾರ್ಥಕ.

ಜ್ಞಾನಭಕ್ತುತಿವೈರಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾನವಜನುಮವದೇತಕೆ
 ಸುಡು ಸುಡು| ಆಹಾರಭಯನಿದ್ರೆ ಪ್ರೀತೀಗೋಷ್ಠಿ
 ಎಂಬಿವು| ವಿಹಾರಪಶುಪಕ್ಷಿವೃಗಕೆ ದಕ್ಕಲುಸಂ
 ದೀನವತ್ಸಲ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ನೆನೆವ
 ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕ ಜನುಮವೇ ಸಾಕು||

ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ
 ಲಭಿಸಬೇಕು.

‘ಜ್ಞಾನಭಕ್ತುತಿವೈರಾಗ್ಯ ನೀನು ಪಡೆಯೊ ಮಾನವೆ
 ಶ್ರೀನಿಧಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ದಯದಿಂದ ’

ಹೀಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಅಸರೋಕ್ಷ
 ಜ್ಞಾನಿಗಳೆನಿಸಿ. ಭಕ್ತಿಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ
 ಸಜ್ಜನರನ್ನದ್ಧಾರಮಾಡಿದ ಪರಮಭಾಗವತೋಃಮುನಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ
 ದಾಸರ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಪಾಮರಜನಗಳಿಗೆ ಅರೋಪಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ
 ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾದುದಲ್ಲವೆ? “ಅವನೇನಿವೆ ಅಸನೊಬ್ಬ ಪುರಂದರದಾಸ”
 ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಡವನನ್ನು ಕುರಿತು ಅಡುವ ಲೋಕರೂಢಿಯ ಮಾತು
 ತತ್ತತಃ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ತಮಗಿನ್ನ ಅಪಾರವಾದ
 ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಬೇಕೆಂತಲೇ ಬಡತನವನ್ನು
 ಕೈಕೊಂಡದಾಸರಾಯರೆಲ್ಲಿ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ಧೂಳನ್ನೇ ಕಾಣದ ಸಾಮಾನ್ಯ
 ಬಡಜನರೆಲ್ಲಿ? ದಾಸರಾಯರಲ್ಲಿದ್ದ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು, ಭಕ್ತಿಸಂಪತ್ತು
 ವೈರಾಗ್ಯಸಂಪತ್ತು ಇವುಗಳು ಅಸ್ತದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು? ಇಂಥ
 ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಂತ.

ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ದಾಸರಾಯರು. “ನಾನ್ಯಾಕೆ ಬಡವನು ನಾನ್ಯಾಕೆ
 ಸರದೇಶಿ ಶ್ರೀನಿಧೀ ಹರಿಯೆ ನೀನಿರುವ ತನಕ” ಎಂಬ ದಿಟ್ಟತನದ
 ಪಾಣಿಯು ದಾಸರಾಯರು ಬಡವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.
 ಪದುಮನಾಭನ ಪಾದಭಜನೆಯೇ ದಾಸರಾಯರ ಅಕ್ಷಯಭಾಗ್ಯ,
 ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯೇ ಸಂಪತ್ತು, ವಿಸ್ಮರಣೆಯೇ ವಿಸತ್ತು. ಈ ಭಾಗ್ಯ ದುರ್ಲಭ.
 ಮಿಕ್ಕವರ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೂ ದಾಸರಾಯರ ಈ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗಸಾಟಿ?
 “ನಿಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯದೊಡ್ಡದೋ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯದೊಡ್ಡದೋ| ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ
 ನೀವು ನಾವು ಸಾಟಿಮಾಡಿ ನೋಡುವ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ದಾಸರಾಯರೇ
 ಲೌಕಿಕಭಾಗ್ಯವಂತರನ್ನು ಅವರ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಒರೆಹಚ್ಚಲು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.
 ದಾಸರಾಯರ ಹೆಸರೇ ಪುರಂದರದಾಸರೆಂದು “ಪುರಂದರ” ನೆಂದರೆ
 ಸಕಲ ವೈಭವಗಳೊಡೆಯನಾದ ಇಂದ್ರನೆಂದರ್ಥ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
 ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು “ಇಂದ್ರನಾಮಕರಾದ ದಾಸರೊಲಿದಮೇಲೆ
 ಚಂದ್ರಪ್ರಕಾಶ ವಿಜಯವಿಠಲ ಪೋಳೆವ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇಂಥ ದಾಸತ್ವವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. “ವಿಪುಲದೋಷಗೆ
 ಹರಿದಾಸನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿ ಸಾಧನ ದೊರೆಯಬೇಕು”
 “ಘನಮಹಿಮೆ ನಾರಾಯಣನ ಅಮಿತ ಅದ್ಭುತಶಕ್ತಿ ಅನುಭವಕೆ
 ತಂದುಕೊಂಡು ಸ್ತುತಿಸುವುದು| ಮನವೊದಲಾದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅವನ
 ಪಾದದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೀರ್ತನೆಗೈಯೊ ಮನವೊವನಜಭವಾಂಡದೊಳು ಹರಿದಾಸತ್ವ
 ದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು ಬಲುಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟಕಷ್ಟವೆಂದುಕಾಣೋ” “ದಾಸನಾಗುವುದಕ್ಕೆ
 ವಿಸುಜನ್ಮದ ಸುಕೃತ ಭಾಸುರರವಿಕೋಟಿ ಶ್ರೀ ಶ ಸು ಗು ಣ ವಂ ತ
 ಸಾಶರಹಿತ ನಿನ್ನ ದಾಸರ ದಾಸ್ಯವ| ಲೇಸಾಗಿ ಕೊಡು ಕಂಡ
 ಪುರಂದರವಿಠಲ.”

“ದಾಸನಾದವಗೆ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿವಾಸ
 ದಾಸನಾಗದವನೆಲ್ಲಿ ಪೋದರಾಭಾಸ
 ದಾಸನೆಂದೆನಿಸಿದ ಭಾರತಿಯ ಗಂಡ
 ಲೇಸಾಗಿ ಸತ್ಯಲೋಕವನಾಳ್ವ ಶೌಂಡ
 ದಾಸರಹೃದಯದಿ ಮಿನುಗುವ ಶ್ರೀಶ

ವಾಸವಾದಿವಂತ್ಯ ದ್ವಿಸಾಸಿರಾಂಬಕ ಶರಣ್ಯ
ದಾಸರಿಗೊಲಿವ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರವಿಠಲ"

ಈ ರೀತಿ ಪರನಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ದಾಸರಿಗೆ
ಯಾವುದಕ್ಕೇನು ಕೊರತೆ? "ದಾಸಜನರಪ್ರಿಯ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ
ದಾಸನಾದವನಿಗೆ ಅವುದು ಕೊರತೆ ಕಾಣೆ" "ದಾಸರಿಗುಂಟೆ ಭಯಶೋಕ"
ಇಂಥ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ಪಾಪಪುಣ್ಯದ ಲೇಪವೂ ಇಲ್ಲ, ಜಿಲ್ಲ ಶ್ರೀಪುರಂದರ
ವಿಠಲರಾಯನ ಬಲ್ಲವರಿಗೆಲ್ಲಿಹುಮೊ ಪಾಪಪುಣ್ಯದಲೇಪ" ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ
ನಿನ್ನವರಿಗಂತೂ ಹರಿಯೆ! ವಿಧಿ ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆ, ನಿಷೇಧ ನಿನ್ನ ವಿಸ್ಮೃತಿ
ಯೆಂಬ ವಿಧಿಯೊಂದನೆ ಬಲ್ಲರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ". ಹರಿದಾಸರಿಗೆ
ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಸ್ವರ್ಗದ ಮುತ್ತಿಗೆಯನು ಬಿಡಿಸುವರು| ಮಾರ್ಗಣದಿಂದೆಚ್ಚೊತ್ತು
ಪಾತಾಳದುದಕವ| ವಿಗ್ರಹಭೂಮಿಯಲಿಟ್ಟು ಮೆರೆವರು| ಅಗಣಿಪುರಂದರ-
ವಿಠಲನಾಳುಗಳು|| "ಐನತ್ತು ಸಾವಿರಯೋಜನವೆತ್ತ| ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವೆತ್ತ
ಸಂಜೀವನವೆತ್ತ| ಇವನಿಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೀಡಾತುವುವೆತ್ತ| ಪುರಂದರವಿಠಲನವರ-
ಪ್ರತಿಮರು ಕಾಣರೊ|| "ಹತ್ತಿನ ಪಟ್ಟಣವ ನೇಗಿಲಿಲೆತ್ತಿದನೊಬ್ಬ|
ಅಸ್ತಮಿಸಿದ ವಿನಮೂಡಲದುದಯವಿತ್ತನನೊಬ್ಬ| ಪೃಥ್ವಿಯಬಿಲ್ಲಿಂದ
ಹರಹಿ ಇತ್ತವನೊಬ್ಬ| ಪೃಥ್ವಿಯ ಗೋವಿನಂತೆ ಕರೆದು ಕೊಟ್ಟವನೊಬ್ಬ|
ವಸ್ತುಪುರಂದರವಿಠಲನಿತ್ತಸಲಿಗೆ ಎಂತೊ || " "ಭಾಗೀರಥಿಯ
ನೀಂಟಿದರುಂಟೆ| ಸಾಗರವಾಪೋಶನಕೊಂಡವರುಂಟೆ| ನಾಗಾಭರಣವ
ಮಾಡಿದವರುಂಟೆ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ದಾಸರಲ್ಲದಲೆ" "ಹರಿದಾಸರಿಗನ್ನು
ಎನು ತೀರದಯ್ಯ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ಕರುಣ ಓವಿ ಕಾವುತಲಿದೆ."

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ಇಂಥ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ
ಅವರ ಗುರುವರೇಣ್ಯರು "ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರಯ್ಯ"
ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದುದು. ದಾಸರಾಯರಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದವರು ಅತ್ಯಂತ ಮಂದಭಾಗ್ಯ
ರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವೇನು? "ದಿಟ್ಟವಿಜಯವಿಠಲನ ಮನಮುಟ್ಟ
ಭಜಿಸುವುದು ದಾಸರಕರುಣವೆನ್ನಿ"

“ಘೋರನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಪಾರಜನರು ಜೀರುತಿರಲು
 ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದ ನಾರದರಿವರೋ! ಅವತಾರಮಾಡಿ
 ಧಾರುಣ್ಯೋಳ್ ಮತ್ತೆ ಬಂದರು| ಸರ್ವೋತ್ತಮನು
 ನಾರಾಯಣನೆಂದು ಸಾರಿದರು| ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿಯಲು
 ಮಾರಜನಕ ವಿಜಯವಿಠಲ ಅರಿಗಾದರು ಒಲಿವಕಾಣಿಗೊ
 ಜೀಸರದೆ ಭಜಿಸಿರೊ ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರ||

ದಾಸರಾಯರನ್ನು ಏನೆಂದು ಭಜಿಸೋಣ! ಶ್ರೀ ವಿಜಯರಾಯರೇ
 ನಮಗೆ ದಾರಿತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ನಾವು
 ಮಾಡೋಣ.

“ಗುರು ಪುರಂದರದಾಸರೇ ನಿಮ್ಮ ಚರಣಸರಿಸಿಜ ನಂಬಿದೆ
 ಗುರುವರಿತನ ಮಾಡಿ ಎನ್ನನು ಪೊರೆವ ಭಾರವು ನಿಮ್ಮದೆ|
 ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗನಾದ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಧ್ಯಾನಿಸಿ
 ನಿಜಸುಜ್ಞಾನವ ನಿರುತ ಕೊಡು ಎಂದು ಭಜಿಸೆನೊ

ಕೇಳ್ ಗುರುವರ||

ಎನ್ನನೋಭೀಷ್ಟವರದಂ ಸರ್ವಾರ್ಜೀಷ್ಟಫಲಕ್ರದಂ
 ಪುರಂದರಗುರುಂ ವಂದೇ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದಯಾನಿಧಿಂ||
 ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನಂ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಪ್ರವರ್ತಕಂ
 ಪುರಂದರಗುರುಂ ವಂದೇ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದಯಾನಿಧಿಂ||

||ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು||

ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು

ಲೇಖಕರು:

ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಾಮರಾವ್

ಸಂಪಾದಕರು, 'ಸುಜೋಧ', ಬೆಂಗಳೂರು

ಹಿಂದಾಸಪಂಥಚರಿತ್ರಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ತಾರಾಗಣಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು. ಈ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರಿಂದ ನ್ಯಾಯವೇದಾಂತಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ—ಸಂಸ್ಕೃತವಾಙ್ಮಯಜ್ಞಾನಸರಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಲವು ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಹರಿಯಗೊಡಿಸಿ, ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪದ ಸುಳಾದಿ ಉಗಾಭೋಗಗಳೆಂಬ ಚಿಲುಮೆಗಳದ್ವಾರಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂತರ ಮಂದಿ ಸುಜೀವಿಗಳೆಂಬ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಲು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ಈ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿ ಕಳೆಗೊಂಡುದು. ಈ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಕಿಷ್ಕವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸವರ್ಯರಿಗೆ ಅಂಕಿತಪ್ರವಾನ ಮಾಡಿ, ಪುರಂದರವಿಠಲಾಂಕಿತದಿಂದ ಪದ ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಿ ಶ್ರೀಹಿಂದಾಸಪಂಥವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿರೆಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಂದಿನಿಂದ. ತಮ್ಮ ಆಗಾಧ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ನುಡಿದಿರುವ ಅನೇಕ ಭಗವನ್ನಾಮಕೀರ್ತನೆಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು 'ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್' ಎಂದು ಗೌರವಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಆಮೂಲ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಆ ಮಹನೀಯರ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವಿರಕ್ತಿಗಳ ನೈಜವಾದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು 'ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರಯ್ಯ' ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದ, ಆ ಮಹನೀಯರ ಗುಣಗ್ರಹಣಶೀಲತೆಯೂ, ಪರಮೋದಾರಸ್ವಭಾವವೂ ವಂದನೀಯವಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅಂದಿನ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿವೃಂದದಲ್ಲಿ ಕೌಸ್ತುಭ-
ರತ್ನಪ್ರಾಯರಾಗಿ, ಸಾರ್ವಭೌಮವಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರಾದರೂ,
ದೀನಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾದುದು ಅತಿಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ
ವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಸುದೈವವಿಂದ ಎಂದು ಹರ್ಷ-
ಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಂದು ಈ ಮಹನೀಯರು ಕೇವಲ
ಪಂಡಿತಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದು, ಕೇವಲ ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮತ್ತು
ತಾತ್ಪರ್ಯವಾದಗಳಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ,
ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು, ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರು,
ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಮುಂತಾದ ಮಹಾನುಭಾವರ ಮೂಲಕ ಇಂದು
ಪಡೆದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಹರಿದಾಸನಾಜ್ಞೆಯಸುಧೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸುಯೋಗ
ಒದಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ತಾವು
ಸ್ವತಃ ಪಾಮರಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಕನ್ನಡದ ತಿಳಿಮಡಿಗಳಿಂದ
ಪದ ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ರಚನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ, ಇತರರನ್ನೂ
ಹಾಗೆ ಪ್ರೇರಿಸುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲದೆ
ಅನ್ಯಥಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಾರದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಂಡಿತರು
ಮಂಡೆಯನ್ನೊಡೆದುಕೊಂಡರೂ ಅರ್ಥವಾಗದಂತಹ ಚಂದ್ರಿಕಾ, ತರ್ಕ-
ತಾಂಡವಾದಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಮಾಡಲು ಶಕ್ತರಾದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು—

ಉ:—ನೀರಮೇಲಣ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ ಈ ದೇಹವಷ್ಟಿರ
ಬಾರದು ತಿಳಿಯೆ ನಿಮಿಸವೋ ನಿಮಿಸಾರ್ಥವೋ
ಹಾರಲೇತಕೆ ಪರಸತಿ ಪರಧನಕ್ಕಾಗಿ
ಹಾರಲೇತಕೆ ಗೇಣುಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊರೆವುದಕ್ಕೆ
ಅರಿಗಾರೋ ಯಮದೂತರು ಎಳೆವಾಗ
ಆರು ಬಿಡಿಸುವರೊ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣನಲ್ಲದೆ
ಹಾರಲೇತಕೆ ಪರಧನ ಪರಸತಿಗಾಗಿ

ಮತ್ತು

ಗಾಳಿಗಿಕ್ಕಿದ ದೀವಿಗೆಯಂತೆ ದೇಹವೆಂದು
 ವೇಳೆವೇಳೆಗೆ ಶ್ರುತಿಸ್ತೃತಿ ಸಾರುತಲಿದೆ
 ಹಾಳುಹುಟ್ಟಿಯಿಂದ ಫಲವೇನು ಇಲ್ಲ
 ನಾಲಿಗೆಯಿದ್ದು ನಾರಾಯಣ ಎನ್ನಬಾರದೆ
 ಕಾಲಕಾಲದಿ ಹರಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳ
 ಕೇಳದವನ ಜನ್ಮ ವ್ಯರ್ಥ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ
 ಹಾಳು ಹುಟ್ಟಿಯಿಂದ ಫಲವೇನು ಇಲ್ಲ.

ಎಂಬಂತಹ ಮೃದುಮಧುರ ತಿಳಿಗನ್ನಡಪದಗಳಿಂದ ಗೂಢತತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು
 ನುಡಿದು ಪಾಮರಜನತೆಯ ಜ್ಞಾನಸಾಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಸಹಾಯ
 ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಜಗತ್ತು ಇವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರೂ
 ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಇದೆ.

ಬಾಲ್ಯಸಂನ್ಯಾಸ ಪಡೆದು, ದಿನದ ತಮ್ಮ ಅರವತ್ತುಘಳಿಗೆಯನ್ನೂ
 ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿಚಾರದಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವರಾದರೂ, ಲೋಕದ ಗೃಹಸ್ಥ-
 ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಎಷ್ಟು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿರುವ
 ರೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಉಗಾಭೋಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು—

ಅತಿಥಿ ಬಂದು ಅನ್ನವ ಬೇಡಿದರೆ ಬೇಗ
 ಗತಿ ನಮಗಿಲ್ಲ ಕೂಡದು ಕೂಡದೆಂಬರು
 ಸತಿಸುತರಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸುವರು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವ
 ಸತತ ಬಂದ ಪೃಷ್ಟಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ
 ಅತಿಯಾದಿ ಕುಳ್ಳರಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವರು
 ಮಾತಾಪಿತೃಬಳಗವ ಮನೆ ಹೊಗಳಲೀಯರು
 ಮತಿಹೀನರು ಕೆಲಬರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ
 ಸತಿಸುತರಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸುವರು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವ

ತಮ್ಮದೊಂದು ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನೊಳಗೇ
 ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರು

ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು, ತಮ್ಮ ಸ್ವಾನುಭವವೋ ಎಂಬಂತೆ
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ

ನಿಧಿಯಮೇಲಿದ್ದು ಆ ನಿಧಿಯನರಿಯದಂತೆ
ತನ್ನ ಕಂಠಮಣಿಯ ತಾ ಮರೆದಂತೆ
ಕಣ್ಣೆರೆಯದ ಹಸುಳೆ ತಾಯನರಿಯದಂತೆ
ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಪ್ಪ ನಿನ್ನನರಿಯದಂತೆ
ನಿನ್ನ ತೋರಿದರೆನಗೆ ನಿನ್ನ ದಾಸರು ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ

ಅವರ ಕನ್ನಡಕವಿತಾವೈಭವವೂ ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯಗಳ
ಅನುಪಮಸಾಮಂಜಸ್ಯವೂ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ಚರಣಗಳಿಂದ ಗೋಚರ
ವಾಗುತ್ತವೆ.—

ಕಾಮಿತಫಲವೀವ ಬಹುಶಾಖೆಗಳಿಂ
ಕೋಮಲಕರ ಚರಣಯುಗಳ ಪಲ್ಲವದಿಂ
ಶ್ರೀನಾಭಿಕುಸುಮದಿಂದಾದ ಮಕರಂದದಿಂ
ಶ್ರೀಸತಿ ತನುಕಲ್ಪಲತಾವಿಲಾಸಂಗಳಿಂ
ಶ್ರೀಕುಕಮುಖ್ಯದ್ವಿಜಗಣದಿಂದ ಸೊಗಸಿಪ್ಪ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಲ್ಪತರುವಾ ಸಾಂದೆವೈಯ

ಕರುಣಾಜಲದಿಂ ಚರಣಾಬ್ಜಗಳಿಂ
ವರನಾಭಿಸುಳಿಯಿಂ ಪರಮಹಂಸಕುಲದಿಂ
ಮೆರೆವ ಅಗಾಧಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ಸರೋ-
ವರದಿ ಮುಳುಗಿ ಕಳೆದೆನ್ನೊ ಭವತಾಪವ

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒಂದು ಕೃತ್ತರುವಿಗೆ
ಹೋಲಿಸಿ, ಆ ತರುವಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಶಾಖೆಗಳು, ಪಲ್ಲವ, ಮಕರಂದ,
ಅದಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿದ ಲತಾದಿಗಳು, ಅದನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಪಕ್ಷಿಗಣ
ಮುಂತಾಮುವುಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ, ಕಾಮಿತಫಲ-
Samputa1(Sanchike5)

ದಾತೃತ್ವ, ಕೋಮಲಕರ ಚರಣಗಳು, ಶ್ರೀನಾಭಿ, ಶ್ರೀಸತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಶುಕಮುಖ್ಯದ್ವಿಜಗಣ, ಇವುಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಕ್ತಜನತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಕಲ್ಪತರುಸದೃಶನು ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾಪಪರಿಹಾರಕ ಸರೋವರದಂತೆ ಭವತಾಪಪರಿಹಾರಕನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು, ಆತನ ಕರುಣೆಯೇ ಸರೋವರದಲ್ಲಿನ ಜಲ, ಆತನ ಚರಣಗಳೇ ಸರಸ್ವಿನಲ್ಲಿನ ಕಮಲಗಳು, ಆತನ ಶ್ರೀನಾಭಿಯೇ ಸುಳಿ. ಆತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಆರಾಧಿಸುವ ಪರಮಹಂಸರ ಗುಂಪೇ ಸರಸ್ವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಹಂಸಕಾರಂಡವಾದಿ ಜಲಪಕ್ಷಿಸಮೂಹಗಳು, ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿ, ಇಂತಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸರೋವರವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಜಗದ ಜೀವಿಗಳು ಭವತಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು, ತಮ್ಮ ಮೃದುಮಧುರ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರ ಪದಗಳಿಂದಲಂತೂ, ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಭಾವುಕಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರು, ಅಮೃತವೇ ತೊಟ್ಟಕ್ಕುತ್ತಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಸುಖಾನುಭವವಾಡಬಹುದು.

ರಂಗಯ್ಯನ ಓಲಗ ಸರ್ವಸುಲಭವೋ—ಎಂದು ವರ್ಣಿಸತೊಡಗಿ, 'ದೂರ ಹೋಗಲಿಬೇಡ, ತೊಡೆಯ ಗುದ್ದಲಿಬೇಡ, ನೀರನೆರೆಯಬೇಡ' ನಿಗಡದಲ್ಲಿರಬೇಡ' ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ, ನರನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ನಾರಾಯಣನೆಂದು ನಂಬಿ ನುಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಅಂತಹವರನ್ನು ಸಲಹುವನು ಎಂದು ಭರವಸೆಯಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ನುಡಿಯಿಂದ, ಅನ್ಯದೇವರುಗಳ ಆರಾಧನೆಯು ಸಂತೇಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರದಂತೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿ ನೀನೇ ಗತಿಯೆಂದು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಕಾಯ್ವನು ಎಂದು ಭರವಸೆಯಿತ್ತು ಭಕ್ತಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾದಸೇವಾಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಮೂಡಿಸುವುದೇ ಅವರ ಪರಮಧ್ಯೇಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು
ಉದಾಹರಣೆ ಸಾಕು.

ಪಾಪಾಟವಿಗೆ ದಾವಾನಲ
ಕಾಮಾನಲಕೆ ಕಾಲಾಂಬುದ
ಮೋಹಾಂಬುದಕೆ ಝಂಝಾನಿಲ
ಕೋಪಾನಿಲಕೆ ಭುಜಂಗಮ
ಸಿರಿಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಸೇವೆ
ಭವಭುಜಂಗಕೆ ಗರುಡ

ಭಕ್ತನ ಸಕಲ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಶ್ರೀಹರಿ-
ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿರತವಾಗಿದ್ದರೆ, ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕೃತ್ವಾಂತಾಗುವುದು-
ಅವನಿಗೆಹೇಗೆ ಜನನ-ಮರಣಭೀತಿ ತಪ್ಪುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು
ತಮ್ಮ ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿ
ಸಾರ್ಥಕವಾದುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಭಕ್ತಲೋಕವನ್ನು ಜಾಗೃತ
ಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನೇತ್ರಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಲಿವೆ
ಶ್ರೋತ್ರಗಳು ಹರಿಕಥೆಯ ಕೇಳುತ್ತಲಿವೆ
ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ಎನ್ನಮನಸು ಶ್ರೀರಂಗನಲ್ಲಿ
ಪಾತ್ರವಾಡುತ್ತಿದೆನ್ನ ಗಾತ್ರ ಕೃಷ್ಣನಮುಂದೆ

ಹಸ್ತಗಳು ಮಂಟಪಶುದ್ಧಿಯನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ
ವಸ್ತುಕವು ಹರಿಚರಣಕ್ಕರಗುತ್ತಿದೆಕೋ
ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ
ಕಸ್ತೂರಿ ತುಳಸಿಯನು ಮೂಗು ಅಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ

ಹರಿನಾನ್ಮುರಣೆಯನು ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನು ಜಿಹ್ವೆ
ಹರಿಭಕ್ತುತಿಸುಧೆಯ ಪಾನಗಳಿಂದಲಿ
ಹರಿಪ್ರೀತಿಯಾಗಿದೆ ನೋಡಿದರೆನ್ನ ಸೇಹ
ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ರಾಯನ್ನು ಮನಮಂದಿರದಿ ಕಂಡೆ

ಹೀಗೆ ಸಾಧನೆ ನಡೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಸೇರಿದೆನು 'ಸೇರಿದೆನು ಜಗದೀಶನ,
ಆದ್ದರಿಂದ 'ನರಕಜನ್ಮದ ಭಯವು ಎನಗೆ ಇನಿತಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ
ಸಾರಿ, ಈ ಬಗೆಯ ಸುಖಾನುಭವ ಮಾಡಬಯಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ
ವೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಹರಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ—ಸೇ ವೇ ಯಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಸರಿಯಾಗಿ ನೂರ-
ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಜನಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸತ್ಪರಾರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ
ದೇವಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಬೃಂದಾವನಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಮುನ್ನೂರೈವತ್ತು
ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಫಾಲ್ಗುಣ ಬಹುಳ ತದಿಗೆ ಆ ಪ್ರಭುಗಳ ಪುಣ್ಯದಿನ.
ಸಿರ್ಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಸೋದೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ವಭಕ್ತರು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸೇರಿ
ಆ ಮಹನೀಯರ ಗುಣಗಾನಮಾಡಿ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಪಾತ್ರ
ರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಎಲ್ಲ ಮಾಧ್ವಯತಿಗಳ ಬೃಂದಾವನದೊಳನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀಶನ
ಪ್ರತೀಕವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಹನೀಯರ ಎದುರಿಗೆ ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ
ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸನ ಪ್ರತೀಕವಿರುವುದು ಏನೋ ಒಂದು ವಿಶೇಷವು ಈ
ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ

ವೆಂದರೆ ಈ ಗುರುಗಳ ಬೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರತೀಕವು ಹಂಸಾಧಿರೂಢವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹನುಮ, ಭೀಮ, ಮಧ್ವಪ್ರತೀಕಗಳು ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇಂತೂ ಯಾವ ಯತಿಗಳ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ವಿಶೇಷ. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮದೇವರನ್ನು ತಮ್ಮ ದಾಸರಾಗಿದ್ದ ಭೂತರಾಜರಿಂದ ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಿಂದ ರಥಸಹಿತನಾಗಿ ತರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮಠದ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಇರುವಂತೆ ಆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಈಗಲೂ ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾಲದ ಕಲ್ಲಿನ ರಥವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದು. ಧ್ವಜಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಹಂಸದಮೇಲೆ ಕೂತು ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿರುವ ಭಕ್ತವರೇಣ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಶ್ರೀಪಾದಂಗಳ ವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇವರು ಜೀವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವುಳ್ಳ ಗುಂಪಿನವರೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಊಹೆ ಏಕೆ! ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರಾಯರು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಈ ಪ್ರಭುಗಳ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿವ್ವಾರೆ. ಆ ಸುಳಾದಿ ಇದು—

ಧ್ರುವತಾಳ

ಮಾಧವನಂಘ್ರ ನಿತ್ಯ ಮೋದವಲ್ಲ ಭಜಿಸ
ಸಾಧು ಸನ್ಮನಿವರ್ಯ ಮೋದತೀರ್ಥರಪಾದ
ಸಾದರದಿಂದ ಭಜಿಸಿ ಮೇದಿನಿಗೆ ಭಾರವಾದ ಮಾಯಾವಾದಿಗಳಗೆದ್ದಾ
ವಾದಿರಾಜರ ಮಹಿಮೆ ವರ್ಣಿಸಲರ್ಹನಲ್ಲ
ಮಾಧವ ವೇದವೇದ್ಯ ವಿಜಯವಿಠಲ ತಾನು
ಆದರದಿಂದವರ ಭುಜದಿ ಹಯವಕ್ತ್ರನಾಗಿ
ಪಾದವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಸ್ವಾದವಾದ ಕಡಲಿಹೂರಣವನು ಉಂಡ
ಶ್ರೀಧರನ ಮಹಿಮೆ ಸಾಧುಜನರು ಕೇಳಿ

ಮಟ್ಟಿತಾಳ

ಕಡಲಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ, ಒಡೆಯ ತಾ ಪೊಡವಿಯಲಿ
ಮೃಡನುತಗೋವಿಂದ ಜಡಧ್ವಂವಾಣದಲಿ
ಕಡಲಿ ಸಕ್ಕರಿವೆರಸಿ ಲಡ್ಡುಗೆಮಾಡಿದ

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀ ಖರ—ಚೈತ್ರ

ಸಂಪುಟ ೧

ಸಂಚಿಕೆ ೬

ಚಂದಾದರ:

ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ. ೩

ಬಿಡಿಪ್ರತಿ ಅಣೆ ೫

ಸಂಪಾದಕರು:

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨

Samputa1(Sanchike6)

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತೋತ್ರ	೩
ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಸಂದೇಶ	೫
ವಿಶ್ವಾಸ್ ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ.ಎ.(ಆನರ್ಸ್), ಬಿ.ಬಿ.ಎಲ್.	೫
ಸಂಪಾದಕೀಯ—“ತಿಳಿಕೊ ನಿನೊಳಗೆ ನೀನೇ”	೨೨
ತತ್ವಸುವಾಲಿ	೧೩

“ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ”

ಗ್ರಾಹಕವರ್ಗ, ಲೇಖಕವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರಿಗೆಲ್ಲ
ನೂತನವರ್ಷದ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಈಗಾಗಲೇ ಐದು ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಾಗ್ಗೂ ಇನ್ನೂ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ
ಮಹನೀಯರು ಈ ಅರನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಮೇಲಾದರೂ
ಉದಾರಹೃದಯದಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ
ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇವೆ. —ಸಂ.

ಸಡಗರದಭಕ್ತ್ಯ ವಾಯಸಘೃತನೀಡೆ
 ಒಡೆಯನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಪರಿವಾರಸಹಿತುಂಡು
 ಕಡಗೋಲು ನೇಣು ಪಿಡಿದುಡುಪಿಲಿಸಿಂದಾ
 ಉಡುರಾಜಮುಖ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನು
 ಬೆಡಗುಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಬಗೆಕೇಳಿ

ತ್ರಿಪುಟಿತಾಳ

ತಾಮಸಗುಣುಳ್ಳ ಪಾಮರಜನರಿಗೆ
 ಈ ಮಹಿಮೆ ದೊರಕುವದೆ ಸ್ವಾಮಿ ಸಿಲುಕುವನೆ
 ಕಾಮಿಸಿ ಕೋಟಿವರಾಸ ನಾಮನುಡಿಯೆ ಪರಂಧಾಮ ದೊರೆಯದು
 ಭೂಮಿಯೊಳಗಿದ್ದ ಭ್ರಾಮಕ ಜನರಿಗೆ
 ವಾಮದೇವನೆ ಪಿರಿಯನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯ ಕೊಡುವ
 ಕಾಮಾದಿವಂದ್ಯ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನು
 ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ದೊರಕುವನೆ ಕೇಳಿ

ಅಟ್ಟಿ ತಾಳ

ಅಜ ಸ್ಯಾಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದಿಗ್ವಿಜಯಮಾಡಲು

ಪುರಕೆ

ನಿಜಸುಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರೆಂಬೊ ಮುನಿಯು
 ಅಜಪನದಕೆ ಬಂದು ಅಖಿಳರನಾಳದ
 ನಿಜವಾಯು ಹನುಮ ಭೀಮ ಮಧ್ವನೆನಿಸಿದ
 ವಿಜಯಸಾರಥಿಪಾದರಜದ ಮಾಹಾತ್ಮೆಯಿಂದ
 ಗಜಪೈರಭಂಜನ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಭಜನೆಗೈಯುತ ಬಹುಕಾಲದಿ
 ಋಜುಗಣಪಜ್ಜಿಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತ

ನಿಜನಿರ್ಮಲ ಸುಜ್ಞಾನಧ್ಯಾನದಿಂದ ಜ್ಞಾನಸಕುವದ ಮನವುಳ್ಳ
 ಸುಜನಶಿರೋಮಣಿ ವಾದಿರಾಜನು ತಾ ನಿಜವಾಗಿ ಬೊಮ್ಮಾಂಡು

ಪುರಾಣಸಾಧಕದಿಂದ

ಅಜಪದಸಲ್ಪದು ಲೇಶ ಸಂಶಯ ಬ್ಯಾಡಿ ನಿಜ ನಿಜ ನಿಜವೆಂದು

ನಿತ್ಯದಿ ಕೊಂಡಾಡಿ

ಆದಿತಾಳ

ಮನಶುದ್ಧರಾಗಿ ಮಾಧವನಂಘ್ರಿಯನು| ದಿನದಿನದಲ್ಲಿ
 ನಂಬಿಕೊಂಡಿಪ್ಪರೆ
 ಅನವರತಾನಂದ ಗುರುಮಧ್ಯರಾಯರ ದಿವ್ಯ ವನಜ ಪಾದಂಗಳ
 ಸ್ಮರಿಸಲು
 ಹೆನುಮೇಶ ನಮ್ಮ ತಿರಿವಿಜಯವಿಠಲ ತಾನು
 ಮುನಿವಾದಿರಾಜರ ಸಾಮಾನ್ಯರೆಂತೆಂದು ಎಣಿಸಿದವರನ್ನು
 ಘನವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಪ

ಇನತನೂದ್ಭವ ಕೋಪದಿಂದ, ಕಾರಣ, ಮಹಿಮೆ—
 ಯನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಅನುದಿನ ಸುಜನರು

ಜತ್ತೆ

ಮೋದತೀರ್ಥರಮತ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದ
 ವಾದಿರಾಜಮುನಿಯು ವಿಜಯವಿಠಲದಾಸ

* *

ಋಜುಗಳೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳುಳ್ಳ ಜೀವರು.
 ಈ ಋಜುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಾತವ್ಯರೆಂಬವರು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರೆಂದು
 ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು “ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣ”ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ
 ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗುರುರಾಜರ ಅಂತಸ್ತು ಅದೆಷ್ಟು
 ಹಿರಿಯದು!!

ಈ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ನಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಪವಿತ್ರಮಾಡಲಿ!
 ಅನತಾರಮಾಡಿದ್ದು—ಶಾ. ಶ. ೧೪೦೨ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂ. (ಕ್ರಿ. ಶ. 1480)
 ಪುಂಡಾವನಪ್ರವೇಶ—ಶಾ. ಶ. ೧೫೨೨ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರ
 ಫಾಲ್ಗುಣ ಬಹುಳ ೩ ಬುಧವಾರ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1600)

“ಯಮಿವರನೇ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ರಥೋತ್ಸವ—
 ಸಮಯವಿದೆಂದುತ್ಕ್ರಮಣವ ತೊರೆದೆ

ವಾದಿರಾಜಗುರು

(ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು)

ಶ್ರೀಗುರುಪ್ರಸಾದೋಸ್ತು

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವನಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ.
ದುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ ೧	ಶ್ರೀ ಖರ—ಚೈತ್ರ (೧೯೫೧—೧೫೫೨)	{ ಸಂಚಿಕೆ ೬
------------	------------------------------	---------------

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ಉದಯರಾಗ

ರಾಗ ಭೂಪಾಳಿ (ಅಥವಾ ಧನಶ್ರೀ) ಅಷ್ಟತಾಳ

ಏಳು ವಾರಿಜನೇತ್ರ ಏಳು ಚಿನುಮಯಗಾತ್ರ
ಏಳು ಪಾಂಡವಪಾಲ ಏಳು ಸಿರಿಭೂಲೋಲ
ಏಳು ಪಾವನಚರಿತ ಏಳೆರಡುಜಗಭರಿತ
ಏಳು ಯದುಕುಲಲಲಾಮ

ಮೂಡುತಿವೆ ಅರುಣಕಿರಣೋಡುತಿವೆ ತಮದ ಕುಲ
ಬಾಡುತಿವೆ ತಾರಿನನ* ಬೇಡುತಿವೆ ಚಕ್ರವಾ-
ಕಾಡುತಿವೆ ಕೀರ ಬಲು ಪಾಡುತಿವೆ ತುಂಬೆ ನಲಿ-
ದಾಡುತಿವೆ ಖಗಸಮೂಹ||

ರೂಢಿ†ಯೊಳು ಮುನಿಜನರು ನೋಡಿ ರವಿಗತಹರಿಯು

ಷೋಡಶಸುಪಚಾರಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಿ ಮನದಡೆಯ ಕೊಂ-
ಡಾಡಿ ಕುಣಿದಾಡಿ ಭವಕಾಡನೀಡಾಡಿ ವರ-
ಬೇಡುತ್ತೈದಾರೆ ಗಡ ಏಳಯ್ಯ ಬೆಳಗಾಯಿತು

ವಿಷ್ಣು ಪದೆ ವೃದ್ಧನದಿ ಕೃಷ್ಣ ವೇಣ್ಯವಿಳಸಂ-
ಹೃಷ್ಣಪದಕಾವೇರಿ ಇಷ್ಟದಾಯಕಿ ಯಮುನೆ ಅಘ-
ನಷ್ಟಕಾರಣೆ ಭೀಮೆ ಶಿಷ್ಟಾಂಗಿ ತುಂಗೆ ವರ-
ತುಷ್ಟಿದಾಯಕ ನದಿಗಳು
ಕೃಷ್ಣ ನಿನ್ನ ಡಿಯುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉ-
ತ್ಕೃಷ್ಟಪದ ಪಡೆವೆವೆಂದಸ್ವದಿಗುತಟದಿಂದ
ಚೇಷ್ಟಿತತರಂಗದಿಂ ಸ್ಪಷ್ಟಬಂದಿವೆ ಕರುಣ-
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಿವರ ನೋಡಯ್ಯ ಹರಿಯೇ

ಕೇಶನಾಕೇಶಕಕುಭೀಶಾದಿ ಅಮರರಾ-
ಕಾಶದಲಿ ದುಂದುಭಿಯ ಘೋಷ ಮೊಳಗಿದರನಿ-
ಮೇಷ ಮುನಿ ವೀಣೆಯೋಹ್ಲಾಸದಿಂ ಪಿಡಿದು ಧ-
ನಶ್ರೀ ಭೂಪಾಲಿಯಿಂದ||
ಶೇಷಶಯನವಿಳನಿದೋಷಗುಣಪೂರ್ಣ ಸ-
ರ್ವೇಶ ಮುಕ್ತುಂದ ಭಟಕೋಶನೆಂದವರುನಿನ
ಬೇಸರದೆ ಪಾಡುತಿಹರು ಶ್ರೀಶ ಪ್ರಸನ್ನೇಂಕ-
ಶೇಶನೆ ಒಲಿದು ಉಪ್ಪವಡಿಸೊ ಹರಿಯೇ

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತೋತ್ರ

ಆರಭಿ (ಮಧ್ಯಮಾವತಿ)—ಆದಿತಾಳ

ರಮಾ ಸಮುದ್ರನ—ಕುಮಾರಿ ನಿನ್ನಯ
ಸಮಾನರ್ಯಾರಮ್ಮಾ

ಪ

ಸುಮಾಸ್ತ್ರನಯ್ಯನೆದೆಮೇಲೆ ಸತತ ಬ—
ಹುಮಾನದಲಿ ಮೆರೆವ ಮಹಾಮಹಿಮಳೆ

ಅ

ಕನಕಮಕುಟಮಂಡಿತ ಕುಟಲಾಳಕಜಾಲೇ| ಶ್ರೀಚಂ—
ದನ ಕುಂಕಮ ಕಸ್ತೂರಿಲಕಾಂಕಿತ ಫಾಲೇ
ಮಣಿಮಯಕುಂಡಲಶೋಭಿತಕರ್ಣಕಪೋಲೇ| ಚಂಪಕ
ನನೆ ನಾಸಾಗ್ರದೊಳಗುವ ಮೌಕ್ತಿಕ ಲೋಲೇ||
ಮಿನುಗುವ ಮಾಣಿಕಮಣಿಯಧರಪುಟದೊ—
ಳನಿವರ ವಜ್ರದಿ ಕಣಿಗಳ ರಾಜಿ ದ—
ಶನಯುತ ಸ್ತ್ರೀರಾನನ ಶುಭಕಾಂತಿಯಿಂ
ವನಜಭವನ ಮನೆಗೆ ಮಂಗಳಗರವ

೩

ಕೊರಳೊಳು ಪರಿಮಳ ಪರಿಪರಿ ಪುಷ್ಪದ ಮಾಲೇ| ಒಪ್ಪುವ
ಕರಿರಾಜನ ಕರದಿರುವಿಕೆ ಕರಗಳ ಲೀಲೇ
ಶರಣಾಗತಜನಪರಿಪಾಲನರತಶೀಲೆ| ಗಂಡನ
ಪರಿರಂಭಣ ಸಾವ್ರಾಜ್ಯದ ಸುಖದನುಕೂಲೇ||
ಕರುಣಿಸಮೃತವ ಕರುಣಕಟಾಕ್ಷದ
ಶಿರಿಯ ಬೆಳಗಿನೊಳ್ ಪರಿಚರಿಸುವ ಸುಜ—
ನರ ಚರಣಾಂಬುಜ ಪರಿಮಳದೊಳು ಮಘ
ವೆರಗಿಸುವದು ಸೌಂದರ್ಯ ಶಿಖಾಮಣಿ

೨

ರಮಣೀಯವಿಮಲಕಮಲದಳಾಯತ ನೇತ್ರೇ| ಚಂಪಕ
 ಸುಮದ ಸುವರ್ಣಪರಿಮಳದ ಸುಂದರಗಾತ್ರೇ
 ಕಮಲಭವೇಂದ್ರಾದ್ಯಮರಮುನಿಗಣಸ್ತೋತ್ರೇ| ಶ್ರೀ
 ಕಮಲೇಶವಿಠಲರಾಯನ ಕರುಣಕೆ ಪಾತ್ರೇ||
 ಭ್ರಮಿಸುವೆನು ಭವದತಿಮಿರದೊಳಗಹಂ
 ಮಮ ಮದದಿಂದಲಿ ಸುನಾಗರ್ಗವರಿಯದೆ
 ವಿಮಲದೃಷ್ಟಿಚಂದ್ರಮನವ್ಯುತಕಿರಣ
 ನನುಗೆ ಸಲಿಸೆ ಮಾರಮಣಿ ಮಜ್ಜನನಿ

೩

ಮೇಲಿನ ಪದವು ಶ್ರೀ ಅನಂದದಾಸರಾಯರು ರಚಿಸಿದ್ದು. ಇವರ
 ಜನ್ಮಸ್ಥಳವು ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸನರ್ಯರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಚೀಕಲಪರಿವಿ.
 ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಸುರಪುರಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ. ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರ
 ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಶವಿಠಲದಾಸರವರು ಅಂಕಿತಕೊಟ್ಟು ಉದ್ಧರಿಸಿದವರು.
 ಅಂಕಿತಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ದಿನ ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯ ಮಂಗಳವೂ ಮಾಡಿದರಂತೆ
 ಶ್ರೀ ಅನಂದದಾಸರವರು. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತಂಜಾವೂರಿನ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ
 ಘನವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಗೌರವವನ್ನು ಮತ್ತಾರಿಗೂ
 ಸಲ್ಲಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಇವರು ಸುರಪುರದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣದೇವರನ್ನು ಅನನ್ಯ-
 ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಮ್ಮ ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯಗುರುಗಳ
 ಬೃಂದಾವನದ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಸರೋಕ್ಷಸಡೆವ ಮಹಾಸುಹಮಿರವರು.

ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವೆರಡರ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಹರಿದಾಸರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ
 ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದನ್ನು ಕಾಣಲು ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪದವನ್ನು
 ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಮಹನೀಯರ ಪುಣ್ಯದಿನ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿ (೧೨).

ಇವರು ವಾಸಮಾಡಿದ ಮನೆ ಸುರಪುರದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

—ಸಂ.

ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರ ಸಂದೇಶ

ಲೇಖಕರು:

ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್), ಬಿ. ಒ. ಎಲ್.
ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರು ಈಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ
ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಭಕ್ತಿ ಸಂಘದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ನಡೆಯಿಂದಲೂ ನುಡಿಗಳಿಂದಲೂ
ಸಾತ್ವಿಕಜೀವರ ಸ್ವರೂಪೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲನುಕೂಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ
ನುಡಿಗಳಿಂದ ತೋರಿಬರುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅಲ್ಪಮತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ
ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದೇ ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ.

ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರವರ ಅವತಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ.
ಚಂದ್ರಿಕಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲವೆಂದರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ವಾದವಿವಾದವು ಮೇಲಿನ
ಹಂತವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದುಕಾಲ. "ತಾತ್ಪರ್ಯ ಚಂದ್ರಿಕಾ, ನಾಯಾನೃತ,
ತರ್ಕತಾಂಡವ ಮೊದಲಾದ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳು ರಚಿತವಾಗಿ ವಾದಕೋಲಾ-
ಹವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಮತನಿರಾಕರಣಪೂರ್ವಕ ಸ್ವಮತಸ್ಥಾಪನೆಗೆ
ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಆ ವಾದ-ವಿವಾದಗಳ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೇಯ
ತತ್ವಜ್ಞಾನವು ಅಲ್ಪಮತಿಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಸಾತ್ವಿಕ
ಜೀವರಷ್ಟೇಜನ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದವರು ಸಂಸ್ಕೃತಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲದೆ
ಕೇವಲ ಪೂರ್ವಸಂಪ್ರದಾಯಶರಣರಾಗಿದ್ದುದುಂಟು. ಸಂಸ್ಕೃತಾಭ್ಯಾಸ
ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ತಿಳಿಯಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಧ್ವಮತಾಂಭೋಧಿಯ ಮಹೋರ್ಮಿ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಣ್ಣುಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವರೂ ಇದ್ದರು. ಸುಖತೀರ್ಥರ
ಸುಖಜನಕಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಬೇರೆ ದುಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ
ಕಡೆಗೆ ಮನಮೊಲಿಯುವಂತೆ ಇದ್ದರು. ಆಚಾರವಂತರಂತೆ ಕಂಡರೂ

ಅನೇಕರು ಅಡಂಬರದ ಅಚಾರಗಳಿಗೀಡಾಗಿ ಕೇವಲ ಐಹಿಕಮೋಹಿತರಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಗೆ ದೂರವಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಸಜ್ಜನರು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೂರವಾಗಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಜ್ಜನರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವರು ದಾಸರಾಯರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ನುಡಿಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವ ಸಂದೇಶವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ನಡೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರ್ವಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ದಾಸರಾಯರು ಮಾನವನು ತನ್ನ ಜನ್ಮದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನರಿತು ಅದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಾರಿರುವರು. ಭಾಗವತಾಚಾರ್ಯರೂ ಸಹ “ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರಾಣಿ” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವಜನ್ಮದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಬಿತ್ತರಿಸಿರುವರು. “ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿಯೂ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ ವಿಧಾತನು “ಪುರುಷಂ ವಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಾವಬೋಧಧಿಷಣಂ ಮುದಮಾಪ ದೇವಃ” ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲನುಕೂಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪುರುಷನನ್ನು (ಮಾನವನನ್ನು) ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು.” ಎಂದರೆ ಮಾನವ-ಜನ್ಮದ ಗುರಿಯೂಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವೇ. ಸಕಲಗುಣಪೂರ್ಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಪದಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಅಲ್ಲವೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ. ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂಬುದನ್ನೂ ಸಹ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವನು. “ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷೌಲೋಕೇ ಕ್ಷರಶ್ಚಾಕ್ಷರ ಏವಚ.....ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ ಪರಮಾತ್ಮೈತ್ಯು-ಡಾಹೃತಃ.....ಅತೋಽಸ್ಮಿ ಲೋಕೇ ವೇದೇ ಚ ಪ್ರಥಿತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ.....ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಾಸ್ಯಾಃ ಕೃತಕೃತ್ಯಶ್ಚ ಭಾರತ” — ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದು ಲೋಕ ಮತ್ತು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ಧನಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗು ಮತ್ತು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗು. ಅಂದಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಯದವನ ಮಾನವಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವಾದಂತಲ್ಲವೇ? ಇದನ್ನೇ ದಾಸರಾಯರು ಈ ತಮ್ಮ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ:—

ಮಾನವಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು ||ಪ|| ಇದೆ
ಹಾನಿಮಾಡಲಿಬೇಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪಗಳಿರಾ ||ಅ. ಪ||
ಕಣ್ಣು ಕೈ ಕಾಲ್ಕಿವಿ ನಾಲಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ
ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿ ಮರುಳಾಗುವರೆ?
ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಹರಿಯ ನಾಮಾಮೃತ
ಉಣ್ಣದೆ ಉಪವಾಸ ಇರುವರೆ ಬೋಡಿ!

ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವು ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಿಂದಾರ್ಜಿಸಿದ ಪುಣ್ಯವಶದಿಂದ
ದೊರೆಯಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ
ಬಂದಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹುಚ್ಚತನ. ಹುಚ್ಚನಾದವನು ತನ್ನ ಕೆಲಸದ
ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸದೆಯೇ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಬಹು ಬೆಲೆಬಾಳುವ
ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡುವನಲ್ಲವೇ? ಅಂತೆಯೇ ಏಕಾದಶೇಂದ್ರಿಯ-
ಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ದೇಹ ಬಂದಿರುವಾಗ ಲೌಕಿಕ ಸುಖವೆಂಬ
ಮಣ್ಣಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿ ಹಾಳಾಗುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಈ ದೇಹವು
ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಹರಿಯ ನಾಮಾಮೃತ ಸವಿಯುವುದರಿಂದ.
ಅಮೃತಪಾನಮಾಡಿದವನೇ ಅಮೃತನಾಗುವನು. ಹಾಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು
ಅರ್ಚಿಸದವನು ಉಪವಾಸವಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಕಾಲನ ದೂತರು ಕಾಲ್ಪಿಡಿದೆಳೆವಾಗ
ತಾಳು ತಾಳೆಂದರೆ ತಾಳುವರೆ?
ಧಾಳಿ ಬಾರದ ಮುನ್ನ ಧರ್ಮವ ಗಳಿಸಿರೋ
ಸುಳ್ಳಿನ ಸಂಸಾರ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು ಬೇಡಿ

ಮನುಷ್ಯನು ಮರಣಧರ್ಮಿಯು. ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಅವನು
ಯಮನಾಳುಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಎಂದು ಮೃತ್ಯುವು ಬರುವುದು
ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅರಿಯರು. ತಾನು ನೂರುವರ್ಷಗಳು ಬದುಕಿಯೇ
ಸಾಯುವೆನೆಂದು ಯಾವನೂ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬಂದ
ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ
ಈ ಮದೂತರು ಬಂದು ಈ ದೇಹವನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು

ಹೋಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯವದೇಹದಿಂದ ಧ್ರುವನಾದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಶ್ರೀಹರಿಸ್ಮರಣರೂಪನಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಸಂಸಾರದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವುದೇ ಹೊರತು ಅದರಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದಿರುವುದೆಂದರೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಒದಗುವ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಮನಸೋಲದಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಸಾರವನ್ನೇ ಸುಳ್ಳುಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಸುಳ್ಳುಮಾಡುವುದು ಎಂದರೆ ವೃಥಾ ಮಾಡುವುದೆಂದರ್ಥ. “ಯತ್ರ ತ್ರಿಸರ್ಗೋ ಮೃಷಾ” ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು:—

ಏನು ಕಾರಣ ಯದುಪತಿಯನು ಮರೆತಿರಿ

ಧನ ಧಾನ್ಯ ಪುತ್ರರು ಕಾಯುವರೆ?

ಇನ್ನಾದರು ಏಕೋಭಾವದಿ ಭಜಿಸಿರೋ

ಜಿನ್ನ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯನ

ಮಾನವನು ಲೌಕಿಕಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ಇಷ್ಟೆ; ಅವನಿಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಆಪತ್ತುಗಳು ಬರುವುವೆಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಬಲ್ಲ. ಆ ಆಪತ್ತುಲಬ್ಧಿ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರಾರೆಂದು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಪದಾರ್ಥದ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನವಿಡುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೂ ಕೇವಲ ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಾದವರು ತನ್ನನ್ನು ಆಪತ್ತುಲಬ್ಧಿ ರಕ್ಷಿಸುವರೆಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಅವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಮರೆಯುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ದಾಸರಾಯರು, ಈ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಮಾನವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವ! ನೀನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣ, ನೀನು ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯ, ನೀನು ಹಡೆದ ಮಕ್ಕಳು ಕಾಯುತ್ತಾರೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಿರುವುದು ತಪ್ಪು. ಆಯಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸುವವನು ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದರೆ ಇದ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಏಕೋಭಾವದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ

ಎಲ್ಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಪಡೆಯಿರಿ. ಹೀಗೆ ದುರ್ಲಭವಾದ ಮನುಷ್ಯದೇಹದ ಸಫಲತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಅನೇಕವೇಳೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವು ಬಹು ನೀಚವೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿದಿರುವುದು. ಜೊತೆಯವರು ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವರೋ ಎಂದು ಹಿಂಜರಿಯುವುದೂ ಉಂಟು. ಈ ಬಗೆಯ ನಾಚಿಕೆಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ ಅನೇಕವೇಳೆ ತಾನಿರುವ ವಾತಾವರಣವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕರು ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು ಹಿಂಜರಿಯುವುದನ್ನು ದಾಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ಈ ಪಾಡುಗಬ್ಬದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. “ನಾಚಿಕೆಗೊಳಬೇಡ ಮನದಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕೆಡಬೇಡ, ನೀಚವೇನೋ ನಮ್ಮಚ್ಯುತನೋಲಗ? ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಡುವ ನಿನಗ್ಗಿಚ್ಚಿನಪದವಿಯು” ಅಂದರೆ ನಿರ್ಲಜ್ಜನಾಗಿ ಸದಾ ಸರ್ವತ್ರ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅಂಶ. ಮೌನವ್ರತವು ಮುಖ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸದೆ ಮೌನವಾಗಿರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ದಾಸರಾಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಮೌನವೆಂದರೆ ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯೊಂದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡದಿರುವುದು. ಮೌನವೆಂದು ಹರಿಯನ್ನು ಮರೆತರೆ ಅದು ಕೇವಲ ರೋಗವೇ ವಿನಾ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಅವರ ಈ ನುಡಿಯನ್ನಾದರೂ ನೋಡೋಣ. “ಹರಿಯೆಂದರೆ ಇವರ ಶಿರ ಹರಿದು ಬೀಳುವುದೇ? ಹರಿನಾಮ (ಇವರ) ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಲ್ಲವೇ? ವರದ ಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯನ ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ಸಿಡಿಲೆರಗಿ ಕೊಲ್ಲುವುದೇ? ಏನಾಯಿತೋ ಈ ಜನಕೆ ಮೌನವನು ಹಿಡಿದು ಮರೆತರು ಹರಿಯು” ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮ ಬಂದಾಗ ಜೀವನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ದಾಸಾರ್ಯರ ಪರಮಾಭಿಪ್ರಾಯ.

ಆದರೆ ಮೋಕ್ಷವು ಎಲ್ಲ ಜೀವರ ಸ್ವತ್ತಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗೇ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಯೊದಗುವುದಲ್ಲವೇ! ಅನಧಿಕಾರಿಯಾದ ತಾಮಸಜೀವಿಯು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಯಸಿ ಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಆಗುವುದೇನು? ರಾಹುವಿನಂತೆ ವಿಪರೀತ ಫಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ

ಸಾಧನೆಯಿಲ್ಲ ಸಾತ್ವಿಕಜೀವರಾಶಿಯವರಿಗೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರಿಗಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲೂ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ಫಲಗಳು ದೊರಕುವುವು ದುರ್ಜನ (ತಾಮಸ) ರಿಗೂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ದಾಸರಾಯರ ಈ ನಾಮದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು:—

ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತೆ ಧರೆಯೊಳು ದುರ್ಜನರು

ಜಾಲಿಯ ಮರದಂತೆ

ಮೂಲಾಗ್ರಪರಿಯಂತ ಮುಳ್ಳುಕೊಡಿರುವಂಥ

ದುರ್ಜನರು ಲೋಕಕ್ಕಾಗಲೀ ತಮಗಾಗಲೀ ಯಾವ ತರಹೆಯ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡುವಂತೆಯಾಗಲೀ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಸಂಸಾರತಾಪತಸ್ತರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆರಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನದ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಂದರೆ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಹಣ್ಣು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯ-ಕರ್ಮವೆಂಬ ಪುಷ್ಪವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ರಸವಾದರೋ ವಿಷ. ಇನ್ನು ಮಧುರಾದಿರಸವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು? ದುರ್ಜನನಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಯ್ತು. ಹೋಗಲಿ; ಅವನಾದರೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಬಹುದಲ್ಲ? ಎಂದರೆ ಅದೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಊರ ಹಂದಿಗೆ ಷಡ್ರಸಾನ್ನಕ್ಕಿಂತ ದುರ್ಗಂಧದ ಹೊಲಸಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವಲ್ಲವೇ? ಅದರ ದುರ್ಗಂಧವಾದರೂ ಬಿಟ್ಟೀತೆ? ಅಂತೆಯೇ ಮಹಾತಾಮಸಿಯಾದವನು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಅವನು ಸುಜನನಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ. ಅವನ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅವನು ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡುವುದರ ಬದಲು ಅವನು ತನ್ನ ಪಾಪಕರ್ಮವೇ ಪುಣ್ಯಸಾಧನವೆಂದು ಮೋಸಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವನು. ಮತ್ತೊಂದು ಉಗಾಭೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅರ್ಥವು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಶದವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು. “ಹರಿಗುರುಗಳಿಗಿರಗದ ಹರಿಭಕ್ತಿಯರಿಯದೆ ಕೆರವತಿಂಬ ನಾಯಿಗೆ ತುಪ್ಪವೋಗರ ಸೊಗಸುವುದೇ? ಹರಿನಾಮಕ್ಕೆ ಹರಿದಾಸರು ಕರಗುವರಲ್ಲದೆ ನರಕಭಾಜನ ಪಾಮರನು ಕರಗುವನೆ? ಚಂದ್ರಕಿರಣಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯೊಸರುವುದಲ್ಲದೆ ಗೋರ್ಕಲು ಒಸರುವುದೆ ಪುರಂದರ-ವಿಠಲ” ತಾಮಸಜೀವಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅಸಕ್ತಿಗ್ರಾಹ

ಬರುವುದಿಲ್ಲ. “ಹಂದಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ತುಪ್ಪ ತಿಸಿಸಲು ಗಜೇಂದ್ರನಾಗಬಲ್ಲದೆ?”
 ಚಂದಿರನ ಪೂರ್ಣಕಳೆಯನು ತೋರಲು ಅಂಥ ನೋಡಬಲ್ಲನೇ?.....
 ಪರಿಪರಿ ಬಂಗಾರವಿಟ್ಟರೆ ದಾಸಿಯು ಅರಸಿಯಾಗಬಲ್ಲಳೇ? ಮೋಡಕ್ಕೆ
 ಮಯೂರ ಕುಣಿವಂತೆ ಕುಕ್ಕುಟ ಕುಣಿಯಬಲ್ಲದೇ? ರೂಢಿಗೊಡೆಯ
 ನಮ್ಮ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ಮೂಢಜ್ಞಾನಿ ಬಲ್ಲನೇ?” ಯಾರಾದರೂ
 ತಾಮಸಿಯನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ
 ದಾಸರಾಯರ ಉತ್ತರವಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ. “ಬೇವಿನಬೀಜವ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಲ್ಲದ
 ಕಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಜೇನುಮಳೆಗರೆದರೆ ವಿಷ ಹೋಗುವುದೇನಯ್ಯ? ಏನು
 ಓದಿದರೇನು? ಏನು ಕೇಳಿದರೇನು? ಮನದೊಳಗಿನ ತಾಮಸ
 ಬಿಡಲೊಲ್ಲನು”. ಹರಿಕಥಾಶ್ರವಣ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ
 ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಶ್ರವಣವೆಲ್ಲವೂ ಕೊಳಲ
 ದನಿಗೆ ತಲೆದೂಗುವ ಸರ್ಪದ ಶ್ರವಣದಂತೆ. ಕಡೆಗೆ ಅದು ಕೊಳಲನ್ನು
 ಊದುವವನನ್ನೇ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಲ್ಲವೇ? ತಾಮಸಿಯು ಆಚಾರಶೀಲ
 ನಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅದು ಕೇವಲ ಡಂಭಾಚಾರವೇ ಹೊರತು ಹರಿಪ್ರೀತಿಕರ-
 ವಾದ ಆಚಾರವಲ್ಲ. ದಾಸರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ತಾಮಸಿಗಳಿಲ್ಲದಿರಲಿಲ್ಲ.
 ಅವರ ಆಚಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಸರಾಯರು “ನಗೆಯು ಬರುತ್ತಿದೆ”
 ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. “ಮಾಡುವುದು ಅನಾಚಾರ ಮನೆಮುಂದೆ ಬೃಂದಾವನ”
 ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ದುರ್ಜನರು ದುಷ್ಟಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೇಸದೆ
 ಆಚಾರಶೀಲರಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು, “ಹೀನಗುಣವ ಮನದೊಳಗಿಟ್ಟು
 ತಾನು ವಿಷದಪುಂಜನಾಗಿ ಮಾನದಿ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನನ ಧ್ಯಾನ
 ಮಾಡುವವನ ಕಂಡು” ನಗದೆ ಏನುಮಾಡಿಯಾರು ದಾಸರಾಯರು?
 ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸುದೀರ್ಘಕಾಲ
 ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಜೀವನೂ ಹೊಂದಲಾಗದ ಆನಂದವನ್ನು
 ಪುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲನುಕೂಲವಾಗುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿಯು
 ತಾಮಸಜೀವಿಗೆ ಹೇಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ದಾಸರಾಯರು ಈ
 ಚಿಕ್ಕ ದೇವರನಾಮದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ:

ಕುರುಡುನಾಯಿ ಸಂತೆಗೆ ಬಂತಂತೆ
 ಅದು ಏತಕೆ ಬಂತೋ?
 ಖಂಡಸಕ್ಕರೆ ಹಿತವಿಲ್ಲವಂತೆ
 ಖಂಡ ಎಲುಬು ಕಡಿದಿತಂತೆ
 ಹೆಂಡಿರ ಮಕ್ಕಳ ನೆಚ್ಚಿತಂತೆ
 ಕೊಂಡ್ಲೋಗುವಾಗ ಯಾರಿಲ್ಲವಂತೆ||
 ವೇದ ವಾದಗಳ ನೋಡಿತಂತೆ
 ಗಾದೆ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತಂತೆ
 ಹಾದಿತಪ್ಪಿ ನಡೆದು ಯಮನ
 ಬಾಧೆಗೆ ತಾ ಗುರಿಯಾಯಿತಂತೆ||
 ನಾನಾ ಜನ್ಮವ ನೆತ್ತಿತಂತೆ
 ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತಂತೆ
 ಕಾನನ ಕಾನನ ತಿರುಗಿತಂತೆ
 ತಾನು ತನ್ನನೆ ಮರೆಯಿತಂತೆ||

ತಾಮಸಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಮಾನವಜನ್ಮವು ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ
 ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಹರಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ
 ತಮಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಧನೆಯಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. “ಮಂಗನ
 ಕೈಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಹಾಂಗೂ ಹೀಗೂ ಕಳೆದೀತಂತೆ ರಂಗ ಪುರಂದರ-
 ವಿಠಲನ ಮರೆತು ಭಂಗ ಬಹಳ ಪಟ್ಟಿತಂತೆ” ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವ
 ರಾಶಿಗಳು ತಮಗೆ ಬಂದ ಮಾನವ ಜನ್ಮದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥ
 ಮಾಡದೆ ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು
 ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ಧರ್ಮಃ ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಃ ಪುಂಸಾಂ
 ಏಷ್ವಕ್ಲೇನಕಥಾಶ್ರಯಾಂ ನೋತ್ಪಾದಯೇದ್ಯದಿ ರತಿಂ ಶ್ರಮ ಏವ ಹಿ
 ಕೇವಲಂ” ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿಯೂ ಹರಿಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯು
 ಹುಟ್ಟದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಕೇವಲ ಶ್ರಮವೇ ಸರಿ ಎಂಬ
 ಭಾಗವತವಾಕ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಸಾಧನೆಯು ಕೇವಲ ಸಾತ್ವಿಕಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೊರತು

ಅನಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಲ್ಲ, ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ ದಾಸಾರ್ಯರು ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಸಾಧನೆಯು ಸ್ವೋತ್ತಮಾನುಗ್ರಹಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. “ಸ್ವೋತ್ತಮಾ ಗುರವಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕರಾದ ಬಿಂಬಸ್ವರೂಪರಾದ ಸ್ವೋತ್ತಮರಾದ ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹವು ಅವಶ್ಯ ಸಂಪಾದನೀಯವೆಂದು ಅವರು ಶಾಸ್ತ್ರತತ್ವವನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಿದ್ದಾರೆ.

“ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ ಪರಿಪರಿ ಶಾಸ್ತ್ರವನೋದಿದರೇನು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು ಯುಕುತಿ”

ಈ ಸಣ್ಣ ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಿಳಿಸಿರುವುದಾದರೂ ಏನು? ಮೋಕ್ಷವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅವರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಸಾತ್ವಿಕಜೀವನ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲಾರನೆಂದಲ್ಲವೇ? ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು! ಅವರೇ ಮುಂದುವರಿದು “ಸಾರಿ ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವ ಮಾಡದೆ ಧೀರನೆಂದು ತಾ ತಿರುಗಿದರೇನು?” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಓದಿದರೆ “ಸ್ಯಾನ್ಮಹತ್ಸೇವಯಾ ವಿಪ್ರಾಃ” ಎಂಬ ಭಾಗವತೋಕ್ತಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಮೃತಿಪಥದಲ್ಲಿ ಬರುವುದಲ್ಲವೇ? ಯಾರು ಸಜ್ಜನರು? ಯಾರ ಸಂಗವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮುಮುಕ್ಷುವಾದವನಿಗೆ ಬೇಕು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸಹ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅದೇ ದೇವರನಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. “ಮಾರಜನಕ ಸಿರಿಪುರಂದರವಿಠಲನ ಸಾರಮಹಿಮೆಗಳ ತೋರಬಲ್ಲಸದ್ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವತನಕ..” ಸಜ್ಜನರೆಂದರೆ ಸಕಲಗುಣಗಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ದೋಷರಹಿತವಾದಸನ್ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬಲ್ಲವರು. ಅವರೇ ಸ್ವೋತ್ತಮರು—ಸದ್ಗುರುಗಳು!

ಸದ್ಗುರೂಪದೇಶದ ಮಹತ್ವವನ್ನಾದರೂ ಅವರು ತಿಳಿಸದೆ ಇಲ್ಲ. ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪಡೆದು ಜಗತ್ತಿಗೇ ಗುರೂಪದೇಶದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಗುರು ಉಪದೇಶ ಇಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ, ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಯೋಗ, ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ

ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಉರಗನ ಉಪವಾಸದಂತೆ ಕಾಣಿರೋ— ಹಾವು ಅನ್ನೇಕ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕೇವಲ ವಾತಾಹಾರದಿಂದಲೇ ಇರಬಲ್ಲದು. ಅಂದರೆ ಉಪವಾಸವಿದ್ದಂತಾಯಿತಲ್ಲವೇ. ಈ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನು? ಕೇವಲ ದೇಹಶೋಷಣವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನು? ಹಾಗೆ ಗುರೂಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಯಂ ಕಲಿತ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ, ಯೋಗವಾಗಲಿ, ಆಚಾರವಾಗಲಿ, ಹಠಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. “ಧರ್ಮಃ ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಃ ಪುನಾಂ ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನ ಕಥಾಶ್ರಯಾಂ ನೋತ್ಪಾದಯೇದ್ಯದಿರತಿಂ ಶ್ರಮ ಏವ ಹಿ ಕೇವಲಂ” (ಪುರುಷರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಥಾರತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಅದು ಕೇವಲ ಶ್ರಮವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ.) ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಅಂದುದು ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಥಾರತಿಯನ್ನೇ ಫಲವನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೇವಲ ಗುರೂಪದಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೇ ವೀರ್ಯವತ್ತರವಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಶ್ರಮಮಾತ್ರವೆಂದು ದಾಸರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತಮ್ಮ ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಋಷಿಗಳ ಸೇವೆಯಿಂದ ಶೂದ್ರಜನ್ಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಉತ್ತಮಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ದಾಸಶಿರೋಮಣಿಗಳು “ವರಗುರು ಉಪದೇಶ ನೆರವಾಯಿತೆನಗೀಗ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು? ಹರಿದಾಸರ ಸಂಗ ದೊರಕಿತು ಎನಗೀಗ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು?” ಎಂದು ಗುರೂಪದೇಶ ವಾದ್ದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು ಕರಗತವಾದಂತೆ ಅನಂದದಿಂದ ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಹಾಡಿ ಈಗಲೂ ಕುಣಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಫಲವಾದರೂ ಏನು? “ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ” ಮುಕುಂದ ದಯಮಾಡ್ಡ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟನಾದ ಸಾತ್ವಿಕಜೀವನು ಮೊದಲು ಯಾವುದು ಸಾರಭೂತ, ಯಾವುದು ಅಸಾರ ಎಂಬುದನ್ನರಿತು ಜಗತ್ತು ಅನಿತ್ಯವೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಜಗದ್ವಿಷಯಕ ವಾದ ಅಭಿಮಾನವು ತಪ್ಪಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯವಾಗಿಯೂ ಉಳಿದ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಗುಣವಾಗಿಯೂ ಸ್ನೇಹವು

ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು. ಸ್ವಯೋಗ್ಯನಾದ ಅಸರೋಕ್ಷ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಾಧನ. ವೈರಾಗ್ಯ ಎಂದರೆ ದೈವದತ್ತವಾದುದನನುಭವಿಸದೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದ ಜೀವಿಸುವುದಲ್ಲ. “ತೇನ ತ್ಯಕ್ತೇನ ಭುಂಜೀಥಾಃ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಅವನ ಅನುಗ್ರಹವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅನುಭವಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಸಾಧನಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬಾದರಾಯಣದೇವರು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ದಾಸರಾಯರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದೆ ಇಲ್ಲ. “ಹುಟ್ಟಲಿಕೆ ಮೊದಲೆ ತಾಯ ಮೊಲೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆಯೋ ಸ್ನೇಹವಾ?” ತೊಟ್ಟಿಲೊಳು ಮಲಗುವಾಗ ಗಳಿಸಿ ನೀ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡುಣುತಿದ್ದೆಯಾ, ಮರುಳೆ?” ಎಂದವರು ಜೀವನು ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದಿಷ್ಟೇ. “ಸಂತೋಷದಿಂದರ್ಚಿಸಿ ಭಜಿಸು ನಿಶ್ಚಿಂತ ಪುರಂದರವಿಠಲನ” ಎಂಬಂತೆ ಸುಖದುಃಖಗಳು ಈಶಾಧೀನವು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆನಂದದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಹಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು “ಕೊಡುವ ಕರ್ತ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತಿರೆ ಬಿಡು ಬಿಡು ಚಿಂತೆಯನು” ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. “ಸರಸಿಜಾಕ್ಷ ತನ್ನ ಸೇರಿದ ಜನರನು ಬಿಡನಣ್ಣ” ಎಂದು ಅಭಯಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದರೆ ಬಿಡದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೇಗೆತಾನೇ ಬಿಟ್ಟು ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾದೀತು? “....ನೃಣಾಂ ಸರ್ವೇ ಕ್ರಿಯಾಯೋಗಾಃ ಸದಾ ಸಂಸೃತಿಹೇತವಃ ತ ಏವ ಆತ್ಮನಿಶಾಶಾಯ ಕಲ್ಪಂತೇ ಕಲ್ಪಿತಾಃ ಪರೇ” (ಜೀವರು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳೂ ಯದೃಸಿ ಸಂಸಾರಕ್ಕೇ ಕಾರಣ ಅದರೂ ಅವೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೂಜಾರೂಪವೆಂದು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುವು) ಎಂದು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಂಸಾರವನ್ನೇ ಹರಿಯ ಕರುಣೆಗೆ ಸಾಧನರಂಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹರಿದಾಸ-ವರ್ಯರು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ತಿಳಿಯಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. “ಹೇಸಿಕೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಶಾಲೇಶ ಮಾಡವ್ವಂಗೆ ಈಸಬೇಕು, ಇದ್ದು ಜೈಸಬೇಕು” ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಸುಖಗಳು ಇವನನು ಪರಮಾತ್ಮವಿಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುವು.

ಆದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಮೋಸಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಸಾರಿಸಾರಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಗುರೂಪದೇಶದಿಂದ ಮುಮುಕ್ಷುವು ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಎಂತಹುದೆಂಬುದನ್ನು ದಾಸರಾಯರ ಸರಸಸರಳವಾದ ದೇವರನಾಮಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. “ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಾಃ ಗುರವಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಷ್ಟಂ ದೈವಂ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಃ| ಆಚಾರ್ಯಾಃ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಾಃ ಸಂತು ಮೇ ಜನ್ಮಜನ್ಮನಿ” ಆವಾವ ಮರುಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಸ್ವೋತ್ತಮರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಪರಿಯಂತ ಗುರುಗಳೆಂದೂ ಇಷ್ಟದೈವವು ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಪರಮೇಷ್ಟನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿನಾರಾಯಣನೆಂದೂ ಭಜಿಸುವ ಜ್ಞಾನವಿರಲಿ. ಅಂದರೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಮತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೇ ಸುಜೀವಿಯು ಅಶಿಸುವನಲ್ಲವೇ! ಅದನ್ನೇ ಶ್ರೀ ದಾಸಾರ್ಯರವರು “ಹನುಮ ಭೀಮ ಮಧ್ವಮುನಿಯ ನೆನೆದು ಬದುಕಿರೋ” ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನ ಬೇಡ, ಮನೋಭೀಷ್ಟವನ್ನು (ಮೋಕ್ಷವನ್ನು) ಅವರು ಕೊಡಬಲ್ಲರು. (“ವಿಷ್ಣುರ್ಹಿ ದಾತಾ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ವಾಯುಶ್ಚ ತದನುಜ್ಞಯಾ” ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಿಯೂ ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವುದು.) ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಪಡುವ ಅವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ “ಕವಿತಾವಾಕ್ಯವಲ್ಲವಿದು.....ಭವಬಂಧನವ ಬಿಡಿಸುವ, ನಮ್ಮ ಕಾವ, ಪುರಂದರವಿಠಲನ ದಾಸ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಜೀವೋತ್ತಮರಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅವರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆ-ಮಾತಾದ ಚಿಕ್ಕನಾಮದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ, ಪಂಚಭೇದ, ಜಗತ್ಸತ್ಯತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹರಿಸಮೋತ್ತಮನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. “ಸತ್ಯ ಜಗತ್ತಿಡು, ಪಂಚಭೇದವು ನಿತ್ಯ, ಶ್ರೀಗೋವಿಂದನ ಕೃತ್ಯವರಿತು ತಾರತಮ್ಯದಿ ಕೃಷ್ಣನದಿಕೆಂದು ಸಂಗೀತಾ ಗೀತಾಸಂಗೀತಾದರೆ ಈ ಜ್ಞಾನವೇ ಅವಶ್ಯಕವಾಗುವುದು.

ಪರಮಾತ್ಮನ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿಯೇ ಸಕಲ ಶಾಸಗಳ್ಳೂ ಹೊರಟಿವೆ. “ವಿಷ್ಣೋಸ್ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಏವ ಸರ್ವಾಗಮಾನಾಂ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ” ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಗುಣಗಣಗಳಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಹಾಗೆ ತಿಳಿದರೇಯೇ ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಬೇಕಾದರೆ. “ನ ತಾದೃಶೀ ಪ್ರೀತಿರೀಡ್ಯಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷಜ್ಞಾತರಿ ಯಾದೃಶೀ ಸ್ಯಾತ್” ಗುಣಗಣಮಂಡಿತನಾಗಿರುವುದೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹಿರಿಮೆ. ಇದೇ ಜ್ಞಾನವೇ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕದ್ದು ಏನು ತಿಳಿದರೂ ಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. “ಏತದ್ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಸ್ಯಾಃ ಕೃತಕೃತ್ಯಶ್ಚ” ಎಂಬ ಭಗವದ್ವಚನವೂ ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ಹರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟುವುದು. ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದವನು ಜಗದ್ಭಿನ್ನನಾಗಿರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ! ಆದ್ದರಿಂದ ಜಡದಿಂದ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನನೋ ಹಾಗೆ ಜೀತನಜಾಲದಿಂದಲೂ ಹರಿ ಭಿನ್ನನಾಗಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವರ ಅಭೇದವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವೂ ಅಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವೂ ಅಲ್ಲ. ಇದನ್ನೇ ದಾಸರಾಯರು ಮೂರು ನುಡಿಗಳುಳ್ಳ ಮುದ್ದುನಾಮದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಎರಡೂ ಒಂದಾಗದು ಎಂದೆಂದಿಗು ರಂಗ” ಇದಕ್ಕೆ “ಸ್ವಾಸುಪರ್ಣ” ಶ್ರುತಿಯನ್ನೇ ಕನ್ನಡಿಸಿ ಯುಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಕ್ಷಿಗಳು

ಒಂದೇ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಇರುತಿಹವು

ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ಫಲಗಳನುಂಬುದು ಮ-

ತ್ತೊಂದು ಫಲಗಳನುಣ್ಣುದು ರಂಗ

ಒಂದೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಫಲ ಭೋಕ್ತೃ ಒಬ್ಬನಾದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಕರ್ಮಫಲಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ವಿರುದ್ಧಧರ್ಮಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಎಂಬುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

ಹಲವು ಕೊಂಬೆಗೆ ಒಂದು ಹಾರಿತು, ಒಂದು

ಹಲವು ಕೊಂಬೆಗೆ ಹಾರಲಿರಿಯದು.

ಹಲವನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬಲ್ಲಿದು, ಒಂದು

ಹಲವನೆಲ್ಲವನರಿಯದು ರಂಗ

ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರುವನು ಪರಮಾತ್ಮನಾದರೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇರುವನು ಜೀವ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನಾದರೆ ಜೀವನು ಅಪ್ಪಜ್ಞ. ಹೀಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ, ಅಪ್ಪಜ್ಞತ್ವಗಳಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರ ಐಕ್ಯವು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನೂರೆಂಟು ಕೊಂಬೆಗೆ ಹಾರಿತು ಅದು

ಹಾರಿ ಮೇಲಕ್ಕೇ ಮೀರಿತು

ಮೀರಿ ಪುರಂದರವಿಠಲ ನಿಮ್ಮನು

ಸೇರಿ ಸುಖಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿತು ರಂಗ

ಸಾವಿರಾರು ಜನ್ಮಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಜೀವನು ಇನ್ನು ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸೇರಿ ನಿತ್ಯಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಅಂದಮೇಲೆ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಪರಮಾತ್ಮನಾದರೆ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು ಜೀವನು. ಹೀಗೆ ಜೀವನು ಅಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಅಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಜೀವನಿಗೂ ಐಕ್ಯವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು? ಇದರಿಂದ “ಈಶ್ವರೋಹಂ ಸೋಹಂ” ಎಂಬ ಉಪಾಸನೆಗಳು ಅಸುರಉಪಾಸನೆಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನೇ ದಾಸರಾಯರು ಪಾಮರರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. “ಕರವ ಮುಗಿದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ” ಎಂಬ ನಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ ಉಭಯಭಿನ್ನನೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಸದ್ಜ್ಞಾನ. ಇಂತಹ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪರಿಪೂರ್ಣನೆಂದು ಶ್ರುತಿಗಳು ಸಾರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯು ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ವಿವರಿಸುವ ಈ ಸುಳಾದಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಲಲಿತವಾಗಿ

ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಹೃದಯನಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು.
 ಪಾದನಖ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜಾನುಜಂಘ ಪರಿಪೂರ್ಣ
 ಊರುಕಟಿಪರಿಪೂರ್ಣ ನಾಭಿಕುಕ್ಷಿಪರಿಪೂರ್ಣ
 ಉರಕಂಠಪರಿಪೂರ್ಣ ಅಂಬುಜಮುಖಪರಿಪೂರ್ಣ
 ಶಿರೋಬಾಹುಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಿರೋರುಹಪರಿಪೂರ್ಣ
 ಸರ್ವಾಂಗಪರಿಪೂರ್ಣ ಪುರಂದರವಿಠಲಪರಿಪೂರ್ಣ
 ಕೇವಲ ಅವಯವ ಮಾತ್ರ ಪರಿಪೂರ್ಣಗಳೆಂದಲ್ಲ.

ಅನಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅನಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ
 ಶ್ರೀವಲ್ಲಭ ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಭೂವಲ್ಲಭ ಪರಿಪೂರ್ಣ
 ಸಕಲಲೋಕದೊಳೊಬ್ಬನೆ ಪುರಂದರವಿಠಲನು ಪೂರ್ಣ
 ಅವನ ಒಂದೊಂದು ಅವಯವವೂ ಸರ್ವತ್ರಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂಬುದನ್ನು
 ಶ್ರುತಿಯ ಕನ್ನಡಾನುವಾದದಿಂದಲೇ ದಾಸವರ್ಯರು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
 ವಿಶ್ವತೋಮುಖನಾಗಿ ವಿಶ್ವತೋ ಬಾಹುವಾಗಿ
 ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುವಾಗಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನು
 ತಾನಿಹ ಕಾಣಿರೋ

ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಓದಿದಕೂಡಲೇ “ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುರುತ ವಿಶ್ವತೋ
 ಮುಖೋ, ವಿಶ್ವತೋ ಬಾಹುರುತ ವಿಶ್ವತಸ್ಪಾತ್” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯು
 ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರದು. ಹೀಗೆ ಪರಮಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ
 ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಮೋಕ್ಷಸಾಧಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂದೇಶ
 ವೇನೆಂದು ನೋಡೋಣ. “ನವರತ್ನಗಳು ಕಂಡ ಕಂಡ ತಾವಿಲುಂಟೆ?
 ನವವಿಧ ಭಕುತಿಗಳು ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲುಂಟೆ? ದೇವ ನಿನ್ನ ಭಕುತಿ ಕಂಡರೆ
 ಚಾರದು ಕಲಿತರೆ ಬಾರದು ಪುರಂದರವಿಠಲ ನಿನ್ನ ದಯವಾಗದನಕ”
 ಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ವೈರಾಗ್ಯ ಜ್ಞಾನಗಳು ಬರುವಂತೆ ಭಕ್ತಿಯೂ
 ಹರಿಪ್ರಸಾದಲಭ್ಯವೆಂದು ಮೊದಲು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಶ್ರವಣವು ಅತಿಮುಖ್ಯ. ಅದೇ ಮೊದಲನೆಯದು. ಶ್ರವಣವಿಲ್ಲದೆ
 ಹರಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು?

ಹರಿಕಥಾ ಶ್ರವಣಮಾಡೋ....

ಪಥ ವೈಕುಂಠಕಿದು ನೋಡೋ

ಶ್ರವಣವೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ದಾರಿ. ಎಷ್ಟೇ ಸಲಕರಣೆಗಳಿದ್ದರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಂಪ್ರೀತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು

ಕೇಳನೋ ಹರಿ ತಾಳನೋ

ತಾಳಮೇಳಗಳಿದ್ದು ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ

ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಗಾನ ಸಲಕರಣೆಗಳಿದ್ದರೂ ಡಂಭಕದ ಕೂಗಾಟವೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿಯು ಉಕ್ಕಿಬಂದು

ಅಡಿಗಡಿಗಾನಂದಬಾಷ್ಪ ಪುಳಕದಿಂದ

ನುಡಿನುಡಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯೆನ್ನುತ

ದೃಢಭಕ್ತರನು ಕೂಡಿ ಹರಿಕೀರ್ತನೆ ಸಾಡಿ

ಕಡೆಗೆ ಪುರಂದರವಿಠಲನೆಂದರೆ ಕೇಳ್ವ

ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶವಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆಯೇನು ಬಂತು? ಪರಿಪೂರ್ಣನಲ್ಲವೇ ಅವನು! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ “ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ” ಎಂದು ಏನಾದರೂ ಕೊಡಿ, ಅದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ “ಯೋ ಮೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ” ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನುಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇರೆ ಕೇಳಬೇಕೆ? ಧ್ಯಾನದ ರೀತಿಯನ್ನಾದರೂ ಅವರು ತಿಳಿಸದೆ ಇಲ್ಲ. “ಕಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ನೋಡೋ ಹರಿಯ, ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದಲಿ ನೋಡೋ ಮೂಜಗದೊರೆಯ” ಧ್ಯಾನವು ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅನಂದದಾಯಕವೆಂದು

ಎನೆಹಾಕದೆ ಮೇಲೆ ನೋಡು—ಮುಂದೆ

ತವಕದಿಂದಲಿ ವಾಯುಬಂಧನ ಮಾಡು

ಸವಿದು ನಾದವ ಸಾನಮಾಡು ಅಲ್ಲಿ

ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಲಿ ನಲಿನಲಿದಾಡು

Samputa (Sanghikē) ಶವಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿಯು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದೆ

ತನ್ನ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳೂ ಹರಿಯಧೀನವೆಂದು ಜೀವನು ತಿಳಿಯುವನಲ್ಲವೇ! ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಹರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸದೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸೊಡಂಬಡದು. ಆಗ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ಹರಿಸೇವೆಗೆಂದು, ಹರಿಸೇವೆಯೆಂದು ಅವನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವನು. ಅದನ್ನೇ ದಾಸರಾಯರು “ಸಕಲವೆಲ್ಲವು ಹರಿಯ ಸೇವೆಯೆನ್ನಿ” ಎಂದು ಅತಿಸುಲಭವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ದಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. “ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನು ತನುವ ನೀರೊಳಗದ್ದಿ ಫಲವೇನು?” ಎಂದು ಧರ್ಮವು ಧರ್ಮವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹರಿಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಭಜಿಸಿದರೆ ಆಗುವ ಮೋಕ್ಷದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಬಿತ್ತರಿಸದೆ ಇಲ್ಲ. “ಇಲ್ಲಿಂಥಾ ಸುಖಗಳುಂಟೋ ಅಲ್ಲಿಂಥಾ ಸುಖಗಳುಂಟು—ದುಃಖಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಸುಖ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುನಃ—ನಾಶವುಂಟು; ದಿನಕೊಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಾದಂಥ ಸುಖವಾಗಿ ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಅಪ್ರಾಕೃತವಾದ ಸುಖವನನುಭವಿಸುತ್ತ ಕ್ರಮದಿ ತಿರುಗುವರು ಆಂದೋಳಿಕ ಭತ್ರಚಾಮರ ಸದಾ ಪೀತಾಂಬರ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತ” ಇಂಥ ಮೋಕ್ಷವು ಯಾರಿಗೆತಾನೇ ಬೇಡ? ಆದರೆ ಅದು ಸುಮ್ಮನೆ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಷ್ಟೇ. “ಇಂಥಾ ಸುಖವು ಬೇಕಾದರೆ ನೀಚವೃತ್ತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಪರಲೋಕಸುಖವೀವ ಪುರಂದರ-ವಿಠಲನ ಭಜಿಸು ಜೀವ.”

ಈ ಸುಖವು ಬೇಡವೆಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವರಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ದಾಸರಾಯರೂ ಅವರಿಗಾಗಿ ಜನ್ಮವತ್ತೆಲ್ಲ.

ಉಗಾಭೋಗ

ಕುಲಿಶವ ನಂಬಿದ ನರಗೆ ಶೈಲದ ಭಯ ಉಂಟೆ
ಜಲದ ನೆಲೆ ಬಲ್ಲವಗೆ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಚಿಂತೆಯೆ?
ಭಲದಂಕವಿಜಯವಿಠಲನ ಚರಣ ವಿ.

ರಲು ಕಾನರಾರಿಂದಿನ್ನಾಕೆ ಮರುಗುವೆ ಪ್ರಾಣ

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

“ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೇ”

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥಾಚಾರ್ಯರವರ ಸಾ ಕ್ಷಾ ಚೈ ಷ್ಯ ರಾ ದ ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ರಚಿಸಿದ ದೇವರ-
ನಾಮವಿದು. ಹೊಸವರ್ಷ (ಶ್ರೀಮತ್ ಖರಸಂವತ್ಸರ)ದ ಜೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಗಳವರ ದಿವ್ಯಸಂದೇಶರೂಪವಾದ ಪದವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಮಹಾನುಭಾವರ ದಿವ್ಯವಾಕ್ಸರಣಿ, ಆ ಕಾಲದ ಮಾತಿನಭಂಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಹೊಸವರ್ಷದ ಹೊಸತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರೆತ ಈ ನಾಮದಲ್ಲಿನ ಉಪದೇಶವಾಕ್ಯಗಳು ನಮಗೆ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಕಲಿಸಿ, ಸನಾತನಸ್ವಾಮಿಯು ಶ್ರೀಗುರುವರ್ಯರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಿ! ಹೃದಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕುಣಿಸಲಿ! ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಯುಂಟಾಗಲಿ! ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯೊಂದೇ ಈ ಬಾರಿಯ ಸಂಪಾದಕೀಯ—ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹದಿನೈದು ನುಡಿಗಳ ತಾಪ್ತರ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಹೆಜ್ಜೆ ಯಿಟ್ಟವರು ಈ ಮಹನೀಯ ಯತಿವರೇಣ್ಯರು.

ರಾಗ ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ಝಂಪತಾಳ

ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೇ | ಮರುಳೆ | ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೇ ಸ.

ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀ | ಅಳಕೋ ಪೋದಾಯುಷ್ಯ

ಕಳಕೋ ದುಷ್ಕರ್ಮವನ್ನು | ವಿಷಯದಿಂ

ಸೆಳಕೋ ಯಿಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು | ಸ್ವಲ್ಪಾರು
ಗಳಿಸಿಕೋ ಜ್ಞಾನವನ್ನು | ಮರುಳೆ

ಅ.ಪ.

ಅಹರನಿದ್ರಾ ಸಂಗ ಮಹದಾದಿಕ್ಯಮಿಕೇಟ-
ಸಹವಾಸ ದುರ್ಯೋನಿಗೂ | ಇದ್ದದ್ದು
ಬಹುಶ ತಂದುಕೊ ಮನಸಿಗೂ | ಅಷ್ಟೇವೆ
ಸುಹಿತವೆಂಬೇವೆ ನಿನಗೂ | ಈ ಮಾತು
ಏಹಿತವಲ್ಲವೋ ಎಂದಿಗೂ | ಮರುಳೆ

ಸಾದರದಿ ಜನರಿಂದ ಅಹುದೆನಿಸಿಕೊಂಬುವುದು
ಸಾಧಾರಣಲ್ಲೆಂದಿಗೂ | ಚಿತ್ತೈಸಿ
ಮೋದದಲಿ ಚರಿಸೋ ಯಿಂದೂ | ಕೃಷಿಪೋಷ್ಕ-
ವಾದ ವೃಷಭಾದಿಗಿಂದೂ | ಈ ಧರ್ಮ
ಸಾಧಿಸದೆ ಪ್ರಾಪ್ಯವೇನೋ | ಮರುಳೆ

ಸೋತು ನಡೆದ್ದಾಂಗೆ ಬಹುಮಾತುಗಳ ಚಾತುರ್ಯ
ನೀತಿವಾದದಲಿ ಧೈರ್ಯ | ಮೋದಲಾದ
ನೀತಿಯನು ನಡಿಸೋ ಪಿರಿಯ-ಜನರ ಬಹು-
ಪ್ರೀತಿಯನು ಪಡಿಸೋ ಚರಿಯ | ಹಾಸ್ಯಗಾ-
ರಾತ ಮಾಡುವುದನರಿಯ | ಮರುಳೆ

ಧನವ ದೊರಕಿಸಿ ದಿವ್ಯ | ಮನೆಮಾಳ್ಗಳನೆ ರಚಿಸಿ
ದಿನದಿನಕೆ ಪೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ | ನಾಲ್ವರೊಳು
ಘನವಂತನೆಂದೆನಿಸುತ | ಇದ್ದದ್ದು
ಖನಗ ವೇಶ್ಯಾದಿಸಹಿತ | ಅಂತ್ಯಜಗೆ
ಕೊನೆಜಾತಿಗಲ್ಲ | ನೀತಿ | ಮರುಳೆ

ಮಿ೦೦ ವಸನಾಶನದ| ಸಾರಸುಖವನ್ನು ತನಗನು-

ಸಾರಿ ಜನರ ಕೂಡಿ| ನಿರ್ಭಯದಿ

ಬಾರಿಬಾರಿಯಲಿ ರೂಢಿ-ಯೊಳಗಿದ್ದ

ಘೋರಯಾತ್ರಿಗಳ ಮಾಡಿ| ಸಂಚರಿಸ

ಭೈರಾಗಿಗಣವ ನೋಡಿ| ಮರುಳೆ

೫

ಅವಗಹನಸ್ನಾನವನು| ವಿಹಿತ ಜಪಸತ್ಕರ್ಮ

ಹವಿರನ್ನ ಭೋಜನವನು| ಮಾಡುತ್ತ

ತ್ರಿವಿಧಜನಸಮ್ಮತಿಯನು| ಬಡಿಸಿ ಮ-

ತ್ತವರಿಂದ ಹಣವ ನೀನು| ಗಳಿಸಲಾ-

ಕವಿಗೇಯ ಮೆಚ್ಚೊನೆನೋ| ಮರುಳೆ

೬

ದಾಸನೆಂದೆನಿಸಿ ಧನದಾಸೆಯಿಂದಲಿ ಸರ್ವ

ದೇಶದೇಶಗಳ ಚರಿಸಿ| ಮುಡುಪಿರುವ

ಕಾಸುಗಳ ಸಂಪಾದಿಸಿ| ನಿಜತನುವ ಸ-

ತಿಸುತಾಪ್ತರ ಪೋಷಿಸಿ| ಯಿದ್ದರೆ

ಘಾಸಿಯಮನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುವುದೇನೋ ಮರುಳೆ

೭

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿತು| ಕಡಿಗ್ಗೆ ಚ್ಚುತನ*ವಾಕ್ಯೃತಿಯ

ಕೊಚ್ಚುತ್ತ ಜನಂಗ್ಲೇಳಿ| ದೃಗ್ಗೋಷ

ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸೂಳೀ| ಸೋಗಿನೊಳು

ತುಚ್ಛದಲಿ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿ| ಯಿದ್ದರೆಮ

ಕಿಚ್ಚಿಗಿಕ್ಕನೆ ನೋಡು ಖೋಡೀ| ಮರುಳೆ

೮

ಬುದ್ಧಿಯಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನ್ಯಾಯಾದಿಗಳನೋದಿ

ಮುದ್ದುಭಾಷಣಗಳಿಂದ್ಲಿ ಸಭೆಯೊಳಗೆ

ಗಿದ್ದು ವಾದಿಗಳ ವೃಂದ್ಲಿ ದೂರ ಪ್ರ-

*ವಾಕ್ + ಕೃತಿಯ

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪುಟ
೧

ಶ್ರೀ ಖರ—ನೈರಾಖ—ಜ್ಯೇಷ್ಠ
(೧೯೫೧—ಮೇ—ಜೂನ್)

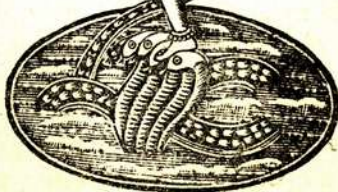
{ ಸಂಚಿಕೆ
೭-೮

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ.

ನಾರ್ಸಿಕ ಚಂದಾ

ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು;

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು.

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜವೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ [ರಾಗ-ಕಲ್ಯಾಣಿ ತಾಳ-ಝಂಪೆ]	೧
ದೇವ ಬಂದ...!	೨
ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳವರು	೪
ವೇದವೂ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೂ	೧೪
ಶ್ರೀನರಸಿಂಹ ಸುಳಾದಿ	೧೮
ಪತಿವ್ರತಾಲಕ್ಷಣ ಸುಳಾದಿ	೨೨
ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತು	೨೬
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೩೧
ಶ್ರೀ ಗುರುತಿಲಕ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು	೩೫
“ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೇ”	೩೬
ತತ್ವಸುವಾಲಿ	೮೫

ಚಂದಾ ಸಲ್ಲಿಸದವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ

ಪತ್ರಿಕೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಕೈಸೇರುವಂತೆ ಆದುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸ-ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರವು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯು ತನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಡಿಯಿಡುವ ಕಾಲ ಸಮಾಪಿಸುತ್ತ ಬಂತು, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ವರ್ಷದ ಚಂದಾ ಹಣ ಕಳುಹಿಸದಿರುವುದರಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಬಂದೀತೆಂಬ ಗಾಬರಿ ನಮಗೆ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಬೇಗ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಪತ್ರಿಕೆಯ ಏಳಿಗೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

—ಸಂಪಾದಕ

ಸಿದ್ಧವೆನಿಸುವುದರಿಂದ| ಅಣುಗನಿಗೆ
ಇದ್ದ ಮದ್ದೇವೆ ಚಂದ| ಮರುಳೆ

ನೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವನು ಓದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆ-
ಗೋದನೋದಕವ ಕೊಟ್ಟು| ಪ್ರವಚನದ
ನಾದವುಂಟೇನೊ ಗುಟ್ಟು| ಯದ್ಯಪಿ
ಸಾಧಿಸಿ ನುಡಿ ಮನವನಿಟ್ಟು| ಮಿಥ್ಯಾ
ವಾದಿಗಾದರು ಕೃತ್ಯವೇನಸಾಧ್ಯವೊ| ಮರುಳೆ

೧೦

ರಾಗತಸ್ವಂಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಬಹು-
ಶಾಗಮದಿ ಸಿದ್ಧವಾದ| ಚರ್ಯಗಳ
ಹೀಂಗಿತರಸಾಧಾರಣಾದ| ಕರ್ಮಗಳ
ವಾಗಾದಿ ಮಾನುಷ್ಯವಾದ| ಸೃಜಿಸುವುದೆ
ನಾಗಶಯನನಿಗೆ ಮೋದ| ಮರುಳೆ

೧೧

ಈಪರಿಯಲಿರುವಂಥ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ನೋಡಿ
ನಾ ಪಾರಗಾಣುವ ಸುಪಥ| ಯಿಲ್ಲೆಂದು
ಕೋಪದಲಿ ನುಡಿಯೆಕುಪಥ| ನೀನು ಬಲು ಸಂ-
ತಾಪ ಪಡಲು ವ್ಯರ್ಥ| ನಿನ್ನಷ್ಟು
ಇತರಿಗಾರಿಗು ಇಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತು ಮರುಳೆ

೧೨

ಆವಾವಕರ್ಮದಿಂದಾವಾವದೈಯಿಂ-
ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ| ಸುಜ್ಞಾನ
ವೇವಭವಬಂಧನೀಗಿ| ತದ್ವಿದ್ಯೆ
ಭುವನ ಸುಖವೆಂದು ಬಾಗಿ| ಸರ್ವತ್ರ
ಜವನ ಭಯಕಳೆಯೆ ಯೋಗೀ| ಮರುಳೆ

೧೩

ಮಣಿಯು ಸಿಕ್ಕಿರಲದನು ತೃಣಮಾಡಿ ನಿಷ್ಕಕ್ಕೆ
 ದಡೆದು ನೀಚತ್ವವನ್ನು | ಪಡೆಯದೆ
 ಗುಣಿಸೊ ನಾಮಾರ್ಥವನ್ನು | ಎಚ್ಚರದೆ
 ಮಣಿಸಿ ಈ ದೇಹವನ್ನು | ಯಿಲ್ಲಿರಿಸಿ
 ಉಣಬ್ಯಾಡ ದುಃಖವನ್ನು | ಮರುಳೆ

ಭರತಖಂಡದೊಳು ಭೂಸುರಜನ್ಮ | ಸರ್ವಜ್ಞ-
 ವರಶಾಸ್ತ್ರದಧಿಕಾರವ | ಕಳಕೊಳದೆ
 ಚರಮಸೌಭಾಗ್ಯೋದ್ಭವ | ಜ್ಞಾನದಿಂ
 ನಿರಕುತಿಯ ಮೂಲಭಾವ | ಪಡೆಯೊ ನೀ
 ನೃಹರಿರಘುಪತಿಯ ಸುಪ್ರೇಮ ಪಡಿ ಮರುಳೆ

|| ಶ್ರೀ ||

ಶ್ರೀ ಮೋಹನದಾಸಾರ್ಯರ ಸ್ತೋತ್ರ

ಮಾಂಡಾ

ಆದಿತಾಳ

ಪಾಹಿ-ಪಾಹಿ-ಪಾಹಿ | ಗುರು | ಮೋಹನರಾಯ ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ ||ಕ||
 ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ ಗುರುಮೋಹನಸಿಂಧುರ ಶ್ರೀಹರಿಪಾದಸಂಕೇರುಹಭಜಕ

ಅ||ಕ||

ನವವಿಧಭಕುತೆಂಬೊ ಸರಪಳಿಗಳೊಳು
 ನವನವರೂಪದಿ ನಲಿವ ಸುಧೀರ

||೧||

ಪದುಮ ನಾಭನ ಧ್ಯಾನದ ಮದವೇಂ
 ಪಡೊಪದಿಗೆ ಹರಿಪದಾವ ಗಾಹೀ

||೨||

ವಿಜಯದಾಸರ ಪದರಜನ ಧರಿಸಿ ನೀ-
 ರಜಪ್ರಾಣೇಶ ವಿಠಲ್ಲನಿರಿಸಿದಿ

||೩||

ಟಿಪ್ಪಣಿ:— (ನುಡಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವಾಗ "ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ" ಎಂದು ಎರಡು

ಪಾಹಿ ಮಾತೆ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವನಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ-
ಡುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ ೧	ಶ್ರೀ ಖರ—ನೈರಾಖ—ಜೈಷ್ಠ (೧೯೫೧—ಮೇ—ಜೂನ್)	{ ಸಂಚಿಕೆ ೭-೮
------------	---------------------------------------	-----------------

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ಇದು ಭಾಗ್ಯ !

ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯ ಇದು ಭಾಗ್ಯವಯ್ಯ

ಪದುಮನಾಭನಪಾದಭಜನೆ ಸುಖವಯ್ಯ

ಕಲ್ಲಾಗಿರಲಿಬೇಕು ಕಠಿಣಭವಶರಧಿಯೊಳು

ಬಿಲ್ಲಾಗಿಯಿರಬೇಕು ಬಲ್ಲವರ ಮುಂದೆ

ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಧವನ ಮನವ ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು

ಬೆಲ್ಲವಾಗಿರಬೇಕು ಭಕತಜನಗಳಿಗೆ

ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ತನುಮನವ ತಿದ್ದುತಲಿಯಿರಬೇಕು

ಮುದ್ದಾಗಿಯಿರಬೇಕು ಮುನಿಯೋಗಿಗಳಿಗೆ

ಮಧ್ವಮತಚಬ್ಧಿಯೊಳು ಮೀನನಾಗಿರಬೇಕು

ಶುದ್ಧವಾಗುಣಬೇಕು ಹರಿಕಥಾಮೃತವ

ವಿಷಯಭೋಗದ ತೃಣಕೆ ಉರಿಯಾಗಿ ನಿಲಬೇಕು

ಕೃಷಿಯ ಮಾಡಲಿಬೇಕು ಸಚ್ಛಸ್ತ್ರಗಳನು

ಝಷಕೇತುಜನಕ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರವಿಠಲನ-

ವಿಷಯ ವಿಷಯದಿ ನೆನೆವ ಮತಿಯಿರಲಿಬೇಕು

ಪ

ಅ.ಪ

೧

೨

೩

ದೇವ ಬಂದ....!

ರಾಗ—ಜಂಜೂಟಿ

ತಾಳ—ಅದಿ

[ಹಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಾಮದ ೩ ಅಥವಾ ೫ ನುಡಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಹಳೆಯ ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ೧೫ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. —ಸಂ.]

ದೇವ ಬಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿ ಬಂದನೋ

ದೇವರದೇವಶಿಖಾಮಣಿ ಬಂದನೋ

ಪ

ಮತ್ಪ್ರಾಪ್ತಾರ ಬಂದ ಸ್ವಚ್ಛವೇದವ ತಂದ

ಅಚ್ಯುತಾನಂತಮಧುಸೂದನ ಬಂದನೋ

೧

ಮಂದರೋದ್ಧಾರ ಬಂದ ಮಾಮನೋಹರ ಬಂದ

ಬೃಂದಾವನಪತಿ ಗೋವಿಂದ ಬಂದನೋ

೨

ಸೂಕರರೂಪ ಬಂದ ಸುರಮುನಿವಂದ್ಯ ಬಂದ

ನಾಕಜನರಿಗೊಲಿದು ವಸುಧೆಯ ತಂದನೋ

೩

ನರಹರಿರೂಪ ಬಂದ ನರಕೋದ್ಧಾರ ಬಂದ

ತರಳನ ಕಾಯ್ದು ಹಿರಣ್ಯಕನ ಕೊಂದನೋ

೪

ವಾಮನನಾಗಿ ಬಂದ ಭೂಮಿ ಬೇಡುತ ನಿಂದ

ಮೋಮಕೆ ಬೆಳೆದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಬಂದನೋ

೫

ಕರಶುರಾಮನು ಬಂದ ದುರುಳ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆ ಕೊಂದ
ಸರಮಪಾವನ ನಮ್ಮ ಪೊರೆವನು ಬಂದನೋ

೬

ದಶರಥಸುತ ಬಂದ ದಶಮುಖನರಿ ಬಂದ
ವಸುಧೆಸುತೆಯಪತಿ ಹಸನ್ಮುಖ ಬಂದನೋ

೭

ದೇವಕಿಸುತ ಬಂದ ಮಾವನ ಪೋಗಿ ಕೊಂದ
ಐವರಿಗೊಲಿದಂಥ ಶ್ರೀವರ ಬಂದನೋ

೮

ಬಾದ್ಧರೂಪನು ಬಂದ ಭುಜಗಶಯನ ಬಂದ
ಮುದ್ದು ಮೋಹಿನಿಯರ ಮೋಹಿಸಿ ನಿಂದನೋ

೯

ಕಲ್ಪಿರೂಪನು ಬಂದ ಕಲಿಯ ಕಾಣುತ ಕೊಂದ
ಶಿಲ್ಪುವೆ ಭಕುತಂಗೆನ್ನುತಾ ನಿಂದನೋ

೧೦

ಉರಗಶಯನ ಬಂದ ಗರುಡಗಮನ ಬಂದ
ನರಗೊಲಿದವ ಬಂದ ನಾರಾಯಣ ಬಂದನೋ

೧೧

ಶಂಖಚಕ್ರವ ಧರಿಸಿ ಕಂಕಣ ಕೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿ
ಪಂಕಜನಾಭ ತಾ ಪಾಲಿಸಲು ಬಂದನೋ

೧೨

ಬೆಟ್ಟದಮೇಲಿದ್ದು ಭಕತರ ಸಲಹುವ
ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಕರ್ತನು ಬಂದನೋ

೧೩

ಜಗವನುದ್ಧರಿಸುತ್ತ ಖಗವಾಹನ ಬಂದ
ತ್ರಿಜಗಕಥಿಕ ಶೇಷನಗದಲಿ ನಿಂದನೋ

೧೪

ನಿಗಮಗೋಚರ ಬಂದ ನಿತ್ಯತೃಪ್ತನು ಬಂದ
ನಗೆಮುಖ ಪುರಂದರವಿಠಲನು ಬಂದನೋ

೧೫

ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳವರು

ಲೇಖಕರು :

ಶ್ರೀ ಯಂ. ರಾಮರಾಯರು

ಸಂಪಾದಕರು : “ಸುಬೋಧ”, ಬೆಂಗಳೂರು.

ತಪೋವಿದ್ಯಾವಿರಕ್ತ್ಯಾದಿಸದ್ಗುಣಾಘಾತಕರಾನಹಂ
ವಾದಿರಾಜಗುರೋ ವಂದೇ ಹಯಗ್ರೀವದಯಾಶ್ರಯಾಃ

ಭವಿಷ್ಯತ್ಸಮೀಪದಸ್ಥರೆಂದು ಸುವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ
ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮಹಿಮೆ ಅಗಾಧವಾದುದು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ-
ಭಗವತ್ಪಾದರ ಸತ್ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಮಧ್ವಮತವನ್ನು ಧರಿಸಿದ
ಮಹಾನುಭಾವರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೂ ಅಗ್ರಪೀಠ
ಉಂಟು. ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರೂ
ಅಗಾಧ ಸಂಸ್ಕೃತಪಂಡಿತರಾಗಿ ಆ ಗೀರ್ವಾಣವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಗ್ರಂಥ
ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪಂಡಿತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿರುವಂತೆಯೇ
ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಪದ-ಸುಳಾದಿ-ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ
ಪಾಮರವರ್ಗಕ್ಕೂ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರವರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರು
ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಂದಲೇ ಸನ್ಯಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಉಡುಪಿಯ
ಅಷ್ಟಮಠಗಳ ಪೈಕಿ ಸೋದೇಮಠದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಮೂಲಪುರುಷರಾದರು.
ಈ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳನೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ವಾಗೀಶತೀರ್ಥರವರ
ವರಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರೇ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯ ‘ಹೂವಿನಕೆರೆ’ ಎಂಬೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ದೇವರ ರಾಮಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಗೌರೀದೇವಿ ಎಂಬ ಸಾತ್ವಿಕ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ
ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ, ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ
Samputa1(Sanchike7-8)

ಒಂದು ಪುತ್ರರತ್ನವು ಜನಿಸಿತು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಭವಿಷ್ಯದ್ವಾಣಿಯಂತೆಯೇ ಮಂಗಳಸ್ನಾನಾನಂತರ ಶಿಶುವನ್ನು ಬಂಗಾರದ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಠಕ್ಕೆ ತರಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀ ವಾಗೀಶತೀರ್ಥರವರು, ಕಮಂಡಲೋದಕವನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ, ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಲೂ ನೇತ್ರಾನಂದಕರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದಗೊಂಡರು. ಅದಿತ್ತೀದೇವಿಯು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದುದಿವದ ವಾಮನನಂತೆ, ಶ್ರೀಗೌರೀದೇವಿಯ ಉದರಸಂಜಾತನಾದ ಆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಭೂವರ ಅಥವಾ ಭೂವರಾಹನೆಂಬುದಾಗಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ಭೂವರಾಹನು ಮಹಾತ್ಮರಾದ ವಾಗೀಶತೀರ್ಥರ ಪರಮಾರ್ಪಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದವರ ಕಣ್ಮನಗಳನ್ನಾಕರ್ಷಿಸುವಂತಹ ದಿವ್ಯಸುಂದರವಿಗ್ರಹನಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪುತ್ರನಾದ ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಚೌಲೋಪನಯನಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ನೆರವೇರಿ ಅವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯಾಸಂಗವೂ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ವಟು ಭೂವರಾಹನು ಶ್ರೀಹಯಗ್ರೀವಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದು, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾದಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಲ್ಲೂ, ವಾಕ್ಪಟುತ್ವದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮನೆನಿಸಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಅತಿಶಯ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯ ಶಿಷ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಶ್ರೀ ವಾಗೀಶರು ಬಾಲಕನಿಗೆ ನ್ಯಾಯವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಾಠಮಾಡಿಸಿದರು. ಸಾಂಗವೇದಾಧ್ಯಯನವಾಯಿತು. ಸಾಮವೇದದಲ್ಲಿ ವಟು ಭೂವರಾಹನು ಅದ್ವಿತೀಯನೆನಿಸಿದನು.

ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀ ವಾಗೀಶತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ, ಕೇವಲ ಅಶನಾರ್ಥಿಗಳ್ಯಾರು, ನಿಜವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ್ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು, ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಫಲಗಳು, ಬೇರೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೀಗೆ ಸಾಲಾಗಿಡಿಸಿ ಅವರವರ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಬೇಕಾದವರು ಬೇಕಾದುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿಕೊಟ್ಟರಂತೆ! ಆಗ ಆ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲನೇಕರು ನಾನು ತಾನೆಂದು ಮುಂದೆಬಿದ್ದು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರಂತೆ! ಬಾಲಕ ಭೂವರಾಹನು ಏನನ್ನೂ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸ್ವಾಮಿಗಳು—
ಎಕೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೀಯೆ? ನೀನೂ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದರಂತೆ!
ಆಗಲಾಬಾಲಕನು—ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಇವುಗಳಲ್ಲೊಂದೂ ಬೇಡ, ನನಗೆ
ಬೇಕಾದುದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ; ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬುವಾಗಿ
ನುಡಿದು—

† ಗುರುಭಕ್ತುತಿ ಬೇಕು| ಹಿರಿಯರ ಕರುಣ ಬೇಕು|

ಹರಿಕಥೆಗಳ ನಿತ್ಯ ಕೇಳುತಿರಬೇಕು||

ವಿರಕ್ತುತಿ ಬೇಕು| ವಿಷ್ಣುವಿನಾರಾಧನೆ ಬೇಕು|

ವರಮಂತ್ರಜಪ ಬೇಕು| ತಪಬೇಕು ಪರಗತಿಗೆ|

ಶಿರಿಹಯವದನನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಬೇಕು|

ವಿಷಯನಿಗ್ರಹ ಬೇಕು||

ಎಂಬ ತನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿದನಂತೆ! ಆಹಾ! ಈ
ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಆ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಿತವೆನ್ನಿಸಿರಬಹುದು!

ವ್ಯಾಸಂಗವು ಮುಂದರಿಂದಂತೆಲ್ಲಾ, ಗುರುಗಳು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸುಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತ, ಶಾಸ್ತ್ರಚರ್ಚೆ, ವಾದಿನಿಗ್ರಹ, ವಿದ್ವತ್
ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಾದಿಗಳು ಮುಂತಾದುವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಇವನನ್ನೇ ಮುಂದು
ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದರು.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಆತನ ಮಾತಾಪಿತ್ಯಗಳ ಉದರದಲ್ಲಿ* ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನು
ಹುಟ್ಟಲು, ಶ್ರೀ ವಾಗೀಶರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವಿತ್ತು
ವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥರೆಂದು ನಾಮಾಂತರಗೊಳಿಸಿದರು.

ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರು
ರಾಜಗುರುಗಳಾಗಿ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತ
ಮಹಾಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಥೇಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ

† ಶ್ರೀವೇಂಕಟೇಶದರ್ಶನ ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನೇ ತಾಳೆ

—ಸಂ.

* ಕೆಲಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಇವರೂ ಶ್ರೀ ಸುರೋತ್ತಮತೀರ್ಥರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಅಶ್ರಮ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರಿಂದಲೇ. ಯುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಕಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕರ್ತರು.

—ಸಂ.

ಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಅವರ ಬಳಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ನ್ಯಾಯಸುಧಾ, ನ್ಯಾಯಾಮೃತ, ತರ್ಕ-ತಾಂಡವ, ಚಂದ್ರಿಕಾ ಮುಂತಾದ ಪರಮಪ್ರಾಥಮ್ಯಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕವೂ ಕರ್ಣಾಟಕಸಾರ್ವಭೌಮ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನನ್ನೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿತು. ಆತನು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರನ್ನು ಪ್ರಸಂಗಾಭರಣತೀರ್ಥರೆಂಬ ಬಿರುದಿನಿಂದ ಕರೆದು ಗೌರವಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ವಿಜಯನಗರರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಹೊಂದಿ ಉಡುಪಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮಠದ ಪೂಜಾ ಆರಾಧನೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟಮಠದ ಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಎರಡೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಪೂಜಿಸುವ ಈಗಿನ ಪರ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಸ್ವಾಮಿಗಳವರಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ, ಪಾಮರಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪದಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಉತ್ಸಾಹವು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿತು. ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರೂ, ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರೂ ಆಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಶಿಷ್ಯಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿದ್ದು, ಹರಿಭಜನೆ, ಕೀರ್ತನೆ, ಪದ ಸುಳಾದಿಗಳ ರಚನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಕಲ ಅರ್ಥರಹಸ್ಯಗಳೂ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿದ್ದ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರು ಅಂತಹ ಅಮೌಲ್ಯಸಂಗತಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ತಿಳಿಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕಲ್ಲ, ಎಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಪರಮೋಪಕಾರ ಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಜನತೆ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಲದಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿಮಠಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಪೂಜಾನಂತರ ನಡೆಯುವ ಭಜನೆಯ ಕ್ರಮವು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರವರ ಕಾಲದಿಂದೀಚೆಗೇ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿತೆಂಬುದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸಾಯಂಕಾಲದ ಪೂಜಾನಂತರದಲ್ಲಿ “ಲಕ್ಷ್ಮಿನಿನಾರಾಯಣ ಜಯ| ಲಕ್ಷ್ಮಿನಿನಾರಾಯಣ” ಎಂಬೀ ಪದವನ್ನು ಉಡುಪಿಯ ಸಕಲ ಮಠಗಳವರೂ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಭಕ್ತಜನರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ನೋಡಿರಬಹುದು, ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೂಜಾ

ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಕೃತಪದಗಳಿಂದ ಭಜನೆಯು ಅಖಂಡವಾಗಿ ನಡೆದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರ ದೇವರನಾಮಗಳು ಮೃದುಮಧುರವಾದ ತಿಳಿಗನ್ನಡ ಪದಗಳಿಂದಲೂ ವಿವಿಧ ಅಪೂರ್ವ ರಾಗತಾಳಗಳಿಂದಲೂ ಕರ್ಣಾಪ್ಯಾಯನ ವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವರ 'ಧವಳಗಂಗೆಯ ಗಂಗಾಧರ ಮಹಲಿಂಗ' ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಮಹಾರುದ್ರದೇವರ ಮೇಲಿನ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ— ಶ್ರೀ ಶಂಕರನು ಮಾಧವನ ತೋರಿಸುವ ಗುರುವರ್ಯರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಪ್ರಭುವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಗುರುವರ್ಯ ರುದ್ರದೇವರು—ಅರ್ಚಿಸಿದವರ ಅಭೀಷ್ಟ ಪೂರ್ಣಮಾಡತಕ್ಕವನು, ದುಶ್ಚರಿತರನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿಡುವವನು, ಹೆಚ್ಚಿದ ಅಘರಾಶಿಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ತರಿವವನು, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಅಚ್ಯುತಗಲ್ಲದ ಅಸುರರ ಬಡಿವವನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ—ಅಚ್ಯುತನಿಗೆ ಸಮ್ಮತ-ರಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಬಲಿ ವಿಭೀಷಣ ಮುಂತಾದ ಅಸುರರಿಗೆ ರುದ್ರದೇವರಿಂದ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರನನ್ನು ಗೆಲಿದ ಮನೋಹರ ನೂರ್ತಿಯಾದ ನೀನು ಮುರಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸೋ—ನಿನಗೆ ಶರಣಾರ್ತಿ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಿರೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜೆನ್ನ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಶ್ರೀಹಯವದನಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ತೈಲಧಾರೆಯಂತೆ ಎಂದರೆ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನೆನೆವಂತೆ ಮಾಡಲು ಶ್ರೀ ರುದ್ರದೇವರ ಅನುಗ್ರಹವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ನಾನು ಅನ್ಯರನ್ನು ನಂಬಿಲ್ಲ—ಇದುವರೆಗೆ ಕಳೆದಷ್ಟು ಕಾಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು—ಹೋಗಲಿ, ಇನ್ನಾದರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸೋ ಮುಕ್ತಾಂ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಮಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನೂ, ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಮುನಿವರ್ಯರನ್ನೂ ಮನಸಾರೆ ಕೀರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ವಮತವು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಶಪಥಪೂರ್ವಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ತೊಡಗಿ—“ವರಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಧಿಕೆಂದು ಶಿರವರಿದು ಮುಂದಿರಿಸಲೋ, ಪರಮತಜಾಲಗಳು ವೇದವಿರುದ್ಧವೆಂದು (ಸ್ಥಾಪಿಸಲು) ಶರಧಿಯನು ನೆರೆದಾಟಲೋ| ಭಾಗವತ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಬಹುಭಾಗ್ಯವೆಂತೆಂದು ಭಾರ ಶಿರದಲಿ ವಹಿಸಲೋ| ಭಾಗವತ ಏಂದಕಣಿ ಬಹುನರಕವೆಂತೆಂದು ಪರ್ವತಾಗ್ರದಿ ಧುಮುಕಲೋ|

ಪರಲೋಕಸಾಧನೆಗೆ ತಾರತಮ್ಯಮತವೆಂದು ಕ್ರೂರವಿಷವನು ಕುಡಿಯಲೋ! ಹರಿದಿನಕೆ ಮರು (ಬೇರೆ) ದಿನವು ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂತೆಂದು ಹರಿವ ಹಾವನು ಹಿಡಿಯಲೋ|| ವಿದಿತದೈವಗಳೊಳಗೆ ವಿಷ್ಣು ಉತ್ತಮನೆಂದ ವೇದಗಳ ವಡನುಡಿಸಲೋ|| ಗುರುಮಧ್ವರಾಯರೇ ಆತ್ಮರಕ್ಷಕರೆಂದು ಅನಲ ಕೈಯಲಿ ಹಿಡಿಯಲೋ—ಶಿರಿಹಯವದನನು ಅಮಿತಗುಣಪೂರ್ಣನೆಂದು ಅಶರೀರವನು ನುಡಿಸಲೋ||” ಅದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಸಂಶಯವ್ಯಾಕೆ—ಅನುದಿನವು ಶ್ರವಣಮನನಾದಿ ಸಾಧನ ಮಾಡಿರಿ. ಈ ಮಧ್ವಮತವು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದುದು ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಗುರುವರ್ಯರು ತಿರುಪತಿಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಆ ಮಹಾನುಭಾವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಪರ್ವವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಮಯವಾಗಿ ಕಾಣಬರಲು, ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಲು ಮನವೊಪ್ಪದೆ ಮೊಳಕಾಲುಗಳಿಂದಲೇ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲಿನವರೆಗೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರಂತೆ! ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ಸಾರಿದೆನೋ ನಿನ್ನ, ವೇಂಕಟರನ್ನ’ ಎಂಬೀ ಪದವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಣವೇ ಪ್ರಧಾನವಸ್ತು. ಅದರಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಲ ಅರ್ಥ-ಅನರ್ಥಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೂ ನಡೆಯುವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ‘ಹಣವೇ ನಿನ್ನಯ ಗುಣವೆನಿತು ಬಣ್ಣವೆನಯ್ಯ’ ಎಂಬ ಈ ಸುಂದರ ಪದದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ!

ಹಣವಿಲ್ಲದವನೊಬ್ಬ ಹೆಣಕೆಂತ ಕಡೆಯಯ್ಯ

ಬಿಲೆಯಾಗದನೆಲ್ಲ ಬಿಲೆಯು ಮಾಡಿಸುವಿ

ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಿಡ್ತಲ್ಲೇ ತರಿಸುವಿ

ಕುಲಗೆಟ್ಟವರ ಸತ್ಕುಲಕೆ ಸೇರಿಸುವಿ

ಹೊಲೆಯನಾದರು ತಂದು ಒಳಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವಿ

ಅಂಗನೆಯರ ಸಂಗವ ಮಾಡಿಸುವಿ

ಶೃಂಗಾರಾಭರಣಗಳ ತರಿಸುವಿ

ಮಂಗಳನಾದರು ಅನಂಗನೆಂದೆನಿಸುವಿ
ಕಂಗಳಿಲ್ಲದವಂಗೆ ಮಗಳ ಕೊಡಿಸುವಿ

ಹರಣಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥ ದುರಿತವ ಬಿಡಿಸುವಿ
ಸರುವಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನರನೆನ್ನಿಸುವಿ
ಅರಿಯದ ಶುಂಠನ ಅರಿತವನೆನ್ನಿಸುವಿ

ಮಾತ್ರವಲ್ಲ—ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಆಗುವ ಅನರ್ಥವೆಂದರೆ—
ಸಿರಿಹಯವದನನ ಸ್ಮರಣೆ ಮರೆಯಿಸುವಿ

ಎಂದು ನುಡಿದು ಪರಗತಿಯನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಮನುಜನು, ಹಣದ ಸಂಬಂಧ
ವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರಬೇಕು
ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಣದಿಂದ ಲೌಕಿಕವಾಗಿ ಒದಗುವ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಅನರ್ಥ
ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ, ಸಾಧಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ
ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಲಾರದ ಧನವು ಕೈಸೇರಿ ಹೇಗೆ ಅನರ್ಥವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ
ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ 'ಸಕಲಸಾಧನವೆನಗೆ ಕೈಸೇರಿತು' ಎಂಬೀ
ಪದವನ್ನು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಗತಿಸಾಧನೆಗೆ ಭಗವತ್ಪಾದದಲ್ಲಿ
ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ,
ಸತಿಸುತರಲಿ ಭಕ್ತಿ, ಕಂಸಾರಿ ಪೂಜೆಯಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಇವು ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ
ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ವಿಷಯಂಗಳಲಿ ಧ್ಯಾನ, ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿ
ಮನವು, ವಸುಧೆ ದುರ್ಜನರ ಕಥೆ ಕೇಳುವುದೆ ಶ್ರವಣ, ಹಸನಾಗಿ
ಎಣಿಸುವ ಹೊನ್ನಿನ ಜಪವು, ಬಿಸಿಲೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸುವುದೆ ಮಹಾತಪವು,
ಇನ್ನೂ ಕೇಳಿ: ಮಾಟದ ಪಯೋಧರವೇ ಕಲಶಪೂಜೆ, ಉದರದ
ಯಾತ್ರೆಯೇ ಮಹಾಯಾತ್ರೆ, ಬೂಟಕತನದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತಪೇಳ್ವುದೆ ಮಂತ್ರ,
ಹೆಂಡತಿಯ ಕೊಂಡೆಯಮಾತುಗಳೆ ಉಪದೇಶ, ಚಂಡಕೋಪವೆಂಬೋದೆ
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ.—ಓದುವುದೆ ಎಲ್ಲಣ್ಣ ಕಲ್ಲಣ್ಣನೆಂಬುವುದು—ಈಪರಿಯ
ಧನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಹಯವದನಸ್ವಾಮಿ ನಾ ನಿನ್ನ ಮರೆತೆ—ಈಪರಿಯಲ್ಲಿ
ಮುಕುತಿಯ ಸಾಧನಕೆ ತುಸವೂ ಉಪಯೋಗ ಬಾರದ ಈ ಧನವು ಕೈಸೇರಿ

ಸಂಸಾರಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರಲು ನನಗೆ ಸಕಲ ಸಾಧನವೂ ಆದಂತಾಯಿತು ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಸಾರಭೂತವೂ, ಲಾಕಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಹಿತಸಾಧಕವೂ ಆದಂಥ ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇವರನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಪದ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕುತ್ಯೈದು ಭಾವಿನೀಷಟ್ಪದಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ—ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಮತದ ಅತಿಮುಖ್ಯತತ್ವಗಳಾದ ಜಗತ್ಸತ್ಯತ್ವ, ಪಂಚಭೇದ ತಾರತಮ್ಯಾದಿಗಳು, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ, ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪೂರ್ಣತ್ವ, ನಿರ್ದೋಷತ್ವ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವರ್ಣಿಸುತ್ತ, ಬಹು ಚಮತ್ಕಾರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ—

ಎಲ್ಲವಿಲ್ಲೆಂಬುವಿಗೆ ನುಡಿವುದ—

ಕೆಲ್ಲ ನಾಲಿಗೆ ಕೇಳ್ದ ಕರ್ಣಗ—

ಳಿಲ್ಲ ಪೇಳ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಲ್ಲ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲವೆಲೆ

ಎಂದು ನಿರಾಕರಿಸಿ—ಎನ್ನ ಗುಣಗಳ ಪೊಗಳುತಿರು ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರಮತವೆ ಸುಮತ” ಎಂಬ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ—“ಅನ್ಯ ಮತಗಳ ಜರಿದು ಈ ಸಂ| ಪನ್ನ ಮರುತನ ಮತವ ಮನದಲಿ| ಮನ್ನಿಸುತ ಮನನವನು ಮಾಳ್ವರನಿನ್ನು ಸಲಹುವೆನು||” ಎಂಬ ಆ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಿತ್ಯ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಭತ್ತರಲುದ್ದಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಣಿಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ‘ಶ್ರೀಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮಸಾರ’ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯೂ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ‘ವೈಕುಂಠವರ್ಣನೆ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ‘ಶ್ರುತಿಪುರಾಣಗಳ ಮೊತ್ತವನು ನೆರೆಮುಧಿಸಿ ಮೇಲಣ ಮುಕ್ತಿಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಂಗಳ ಅರ್ಥಿಯಲಿ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಕಥೆ’ಯನ್ನು ಬಹು ಸುಂದರವಾದ ಕವಿತಾರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರು, ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನುಡಿಯಾದ ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಸಾಧಕವಾದ ಹಲವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಉಂಟು.

ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾಟಿಪ್ಪಣಿ, ಭಗವದ್ಗೀತಾ
Samputa1(Sanchike7-8)

ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಮಹಾಭಾರತಟಿಪ್ಪಣಿ, ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯಟೀಕಾ, ತಂತ್ರಸಾರಟೀಕಾ, ಪ್ರಮೇಯಸಂಗ್ರಹ, ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾ, ರುಕ್ಮಿಣೀಶ ವಿಜಯ, ಸರಸಭಾರತೀವಿಲಾಸ, ತೀರ್ಥಪ್ರಬಂಧ, ಪಾಷಂಡಮತಖಂಡನ, ಏಕಾದಶೀನಿರ್ಣಯ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಜರಾಮರ ಕೀರ್ತಿಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವಾದಿನಿಗ್ರಹ, ಗ್ರಂಥರಚನೆ, ಭಗವದಾರಾಧನೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅನೇಕ ಅಮಾನುಷಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಯೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರಿಂದ ವಾದದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತನಾದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನ್ನು ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪಾಲಕಿಯನ್ನು ಹೊರಲು ಒಪ್ಪಿದನಂತೆ! ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಬೋಯಿಗಳಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆ ಅದೃಶ್ಯನಾದ ಈ ಭೂತನಿಂದ ಹೊರಲ್ಪಟ್ಟು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಲಕಿಯು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಅತಿಶಯ ಕೌತುಕವನ್ನೂ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಅಗಾಧಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಪಾದಪಹನ ಮೃತಪುತ್ರನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದುದು, ಹಾವಿನ ಭಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸೀರದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮರೆಹೊಕ್ಕ ಇಲಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದುದು, ತಮ್ಮ ಚತುಷ್ಟಸ್ಥಿ ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದುದು ಮುಂತಾದ ಅಗಾಧ ಮಹಿಮೆಗಳು ಪಂಡಿತಪಾಮರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಡಲು ಸಾಧಕವಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಆರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಹಯವದನಸ್ವಾಮಿಯು, ದಿವ್ಯಾಶ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ದರ್ಶನ ಇತ್ತು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನು. ವಾದಿರಾಜರ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಸಹಿಸದ ಅಸೂಯಾಪರರು ಒಮ್ಮೆ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆ ವಿಷಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿಸಲು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಯಗ್ರೀವ ನೆಂಬ ಭಕ್ಷ್ಯವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಬೆರೆಸಿದ್ದರಂತೆ! ಅದನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಿಟ್ಟುಗೈ ಶ್ರೀ ಹಯವದನಸ್ವಾಮಿಯೇ ದಿವ್ಯಾಶ್ವರೂಪದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ವಿಷಬಾಧೆ ತಟ್ಟದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಸೋದೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಅರಸಪ್ಪ ನಾಯಕನ ಅಳಿಯನು ಒಮ್ಮೆ ಜ್ವರಪೀಡಿತನಾಗಿ ಮೃತನಾಗಲು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು 'ಲಕ್ಷ್ಮೀ (ಶೋಭಾನೆ ಹಾಡು) ಎಂಬ ನೂರೆಂಟು ನುಡಿಗಳ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿ ಆತನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಆ ವಧೂವರರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಈ ಮಹಿಮೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾದ ರಾಜನು ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಟಾಕಾರಾಮಾದಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಶ್ರೀಗಳವರು ತಮ್ಮ ಕಿಂಕರನಾದ ನಾರಾಯಣಭೂತನಿಂದ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಮೂರ್ತಿಯ ಶಿಲಾರಥವನ್ನು ತರಿಸಿ ಮಹಾವೈಭವದಿಂದ ಅದರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಆಗಾಧ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ತಮ್ಮನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸುಪುತ್ರಸಂತಾನವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಲಕ್ಷಾಭರಣವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವುದಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯಾದ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ— “ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಅಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಭರಣವೆಂಬ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದು ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇನೆ” —ಎಂದು ಹೇಳಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಒಂದುನೂರಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ದೇಹಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅತಿಮಾನುಷಕಾರ್ಯಗಳನ್ನಿಕ್ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಆಗಾಧ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ, ಸ್ವಯಂ ಬೃಂದಾವನಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಇಂದಿಗೂ ಸೋದೇಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಕಲ್ಪದ್ಯಮರೆಂದು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಮಧೇನುರ್ಯಥಾ ಪೂರ್ವಂ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಫಲಪ್ರದಾ
ತಥಾ ಕಲಾನಾದಿರಾಜಃ ಶ್ರೀಪಾದೋಽಭೀಷ್ಟದಃ ಸತಾಂ
ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಗುರುವರ್ಯರ ಈ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವು, ಅವರ ಆಗಾಧ ಚರಿತ್ರಪಠನ, ಅತ್ಯಗಾಧ ಗ್ರಂಥಾವಲೋಕನ—ಪಾದಸೇವನ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಲು ಲೇಶಮಾತ್ರಸೂಚಕವಾಗಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಸಜ್ಜನರ ಹೃದಯಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಲಿ.

ವೇದವೂ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೂ

ಲೇಖಕರು:

ಅಸ್ಥಾನ ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್, ವೈದಿಕವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದ, ವೈದಿಕಭೂಷಣ
ಸಲಕ್ಷಣ ಘನಾಂತ ವಿದ್ವಾನ್, ದ್ವೈತವೇದಾಂತ ವಿದ್ವಾನ್
ವೇ|| ಘನಪಾಠಿ ಮಧ್ವರಾಯಾಚಾರ್ಯರು,
ಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ವೇದಮಹಾಪಾಠಶಾಲಾ, ಬೆಂಗಳೂರು.

(ಈ ಲೇಖನವು ಮೊದಲ ಬಾರಿ ನೋಡುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಕಠಿಣವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ವಿಷಯ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಹು ಅವಶ್ಯಕವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಪುನಃಪುನಃ ಓದಿ ಮನನಮಾಡಲು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತೇವೆ. —ಸಂ.)

ಸಕಲ ವೇದಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನು ಅನಾದಿಯಾದ ಜೀವರುಗಳ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವರುಗಳನ್ನು ಜನಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು “ಮೃತ್ವಾಪುನರ್ಮೃತ್ಯು ಮಾಪದ್ಯಂತೇ ಅದ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ” ಎಂಬುವ ಈ ಶ್ರುತಿ-ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಮಿತವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಜೀವರುಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೂ ಶ್ರುತವಾಗಿದೆ. (ಜ್ಞಾನಮಾನೋ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ತ್ರಿಭಿರ್‌ರುಣವಾ ಜಾಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣರ್ಷಿಭ್ಯೋ ಯಜ್ಞೇನ ದೈವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಜಯಾ ಪಿತೃಭ್ಯಃ ಇತಿ॥) ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರುತವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಋಷಿಗಳಿಗೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಪಿತೃಗಳಿಗೂ, ಪುಣಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆಂಬುದು ವಿದಿತವಾಯಿತು. ಈ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಋಷಿಪುಣವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಉಪನಯನಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯನಿಯಮದಿಂದ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾಪ್ರದಾನಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಅಜ್ಞಪುನಾಗಿ

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. 'ಅರ್ಚಾರ್ಯಾಯ ಪ್ರಿಯಂ
ಧನಮಾಹೃತ್ಯ ಪ್ರಜಾತಂತುಂ ಮಾ ವ್ಯವಚ್ಛೇತ್ತೀಂ' ಎಂಬುವದಾಗಿ
ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ವೇದವನ್ನೋದದ ವಿಪ್ರ ತಾನ್ಯಾತಕೆ?'
ಎಂದರು ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು.

ವೇದವು ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಜ್ಞಾರೂಪವಾದದ್ದು. ಅವನೇ
ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರನು. ಅವನ ಅಜ್ಞಾಪರಿಪಾಲನೆಯು ಅವಶ್ಯಕರ್ತವ್ಯ
ಎಂದು ತಿಳಿದು ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಾಮ,
ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಎಂಬ ಈ ಆರು
ಮನಸ್ಸೆಂಬಂಧವಾದ ಕಶ್ಮಲಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನ-
ದ್ವಾರಾ ಮೋಕ್ಷಾಖ್ಯ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಇಂತಹ
ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅಧಿಕಾರಿಯು ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರು
ವವನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಓಂ ಓಂ ಅಥಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮ-
ಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಓಂ' ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 'ಅಥ' ಶಬ್ದದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ
ಭಾಷ್ಯಕಾರರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಇದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.
“ಅಧ್ಯಯನಮಾತ್ರವತಃ ನಾವಿಶೇಷಾತ್” ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಾದರಾಯಣರು
ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ನಾವುಗಳು ಅಧ್ಯಯನ
ಮಾಡಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪಾರ ಮಹಿಮಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ
ತಿಳಿದು ಅವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಟ್ಟು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು.
ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗುರುಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅವರಿಂದುಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವೇದಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವೇದದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಕಥಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.
ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ—ನೃಮೇಧ, ಪರುಚ್ಛೇಪ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಒಬ್ಬ
ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದರು. 'ಸಾಮಿಧೇನೀ' ಎಂಬುದಾಗಿ
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಋಕ್ಕುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಋಕ್ಕನ್ನು, ಬಹಳ ಹಸಿಯಾದ
ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರಿಂದ ಆ ಹಸಿಯ ಮರದಲ್ಲಿ
ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯು

ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದೇ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ನೃಮೇಧನು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಪ್ರಕಾಶವಾನವಾದ ಅಗ್ನಿಯು ಹುಟ್ಟಿದೆ, ಹೊಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಪರುಚ್ಛೇಪನು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಗ್ನಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಆಗ ನೃಮೇಧನು 'ಪರುಚ್ಛೇಪನೇ! ನೀನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಋಷಿಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾಗಲು ಅರ್ಹನೂ ಆಗಿದ್ದಿ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ನನಗೆ ಇಲ್ಲ. ನೀನೇ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವನು' ಎಂಬುದಾಗಿ ನುಡಿದನು—, ಈ ಕಥಾಭಾಗವು "ತೈತ್ತಿರೀಯಸಂಹಿತೆ"ಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯು ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಇರಬೇಕು.

ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾ ಭಕ್ತಿಃ ಯಥಾದೇವೇ ತಥಾ ಗುರೌ

ತಸ್ಯೈತೇ ಕಥಿತಾಹೃಥಾಃ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ

ಗುರುಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅನುಪದಿಷ್ಟಭಾಗಗಳುಸಹ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿವೆಂದು ಶ್ರುತವಾಗಿದೆ. "ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗೋತನಕ ದೊರೆಯದಷ್ಟು ಮುಕುತಿ" ಎಂಬ ದೇವರನಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಗಾಯತ್ರೃಪದೇಶ ಮೂಲಕವೇ ವೇದಾಧಿಕಾರ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು. ಗಾಯತ್ರೀಮಹಿಮೆಯು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ—'ಕದ್ರೂ, ಸುಪರ್ಣಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸವತಿಯರು. ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯವಿಚಾರವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರು ಕದ್ರುವಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಸುಪರ್ಣಿಯು ಪರಾಜಿತಳಾದಳು. ಇವರ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಸುಪರ್ಣಿಯು ಕದ್ರುವಿಗೆ ದಾಸಿಯಾಗಿರಬೇಕಾಯಿತು. "ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಜಗತಿ, ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್, ಗಾಯತ್ರಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. ನೀನು ದೇವಲೋಕ ಸ್ವೀ. ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬರುವ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಅವರುಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ನನಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಕೊ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಕದ್ರು. ಸುಪರ್ಣಿಯು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಳಿಗೆ ಕರೆತು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು.

ಭಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ದಾದ ಭಂದಸ್ಸು ಜಗತ್ತೀ ಭಂದಸ್ಸು. ಒಂದು ಪಾದಕ್ಕೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳು. ತಾನು* ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೋಮಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯು ಈ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಎರಡಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅಪಹಾರಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು. ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವಾಗ ಪಶು ಮತ್ತು ದೀಕ್ಷಾ ಈ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ತ್ರಿಷ್ವಪ್ ಭಂದಸ್ಸು ಹದಿಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿತು. ಸೋಮಾಭಿಮಾನಿದೇವತಾ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿತು. ಆಗ ಇದರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಎರಡಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅಪಹಾರಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಬರುವಾಗ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂತು. ತ್ರಿಷ್ವಪ್ ಭಂದಸ್ಸು ಮಧ್ಯಭಂದಸ್ಸು. ಅದರಿಂದ ಮಾಧ್ಯಂದಿನ ಸವನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪ್ರದಾನಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಋತ್ವಿಕ್ಕಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆ ಒಂದು ತಪಸ್ಸು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಭಂದಸ್ಸು ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸೋಮಲತೆಯೊಡನೆ ಹೊಡೆದಾಡಿ, ಸೋಮಲತೆಯನ್ನೂ, ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಅಪಹೃತವಾದ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ಕದ್ರುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ತಾಯಿ ಸುಪರ್ಣಿಯನ್ನು ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಚತುರಕ್ಷರವಾದ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಗಾಯತ್ರಿಯೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವೇದದಲ್ಲಿ ಗಾಯತ್ರೀಮಹಿಮೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಇಂತಹ ಗಾಯತ್ರೀವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇ ಪುರುಷಸೂಕ್ತ. ಪುರುಷಸೂಕ್ತವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇ ಮೂರು ವೇದಗಳು. ಈ ವೇದಗಳು

* ಆ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆ

ಅನಂತಗಲಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ಜೀವರುಗಳ ಜೀವಮಾನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಋಗಾದಿವೇದಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ನಾನಾ ಶಾಖೆಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ತನ್ನ ತನ್ನ ಶಾಖೆಯನ್ನಾದರೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಪರಮ ಕರುಣಾಳುಗಳಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಾಖಾಭೇದೋಹ್ಯ ಶಕ್ತಿಜಃ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇದೆ.

ವಿಭಕ್ತಶಾಖೆಯನ್ನಾದರೂ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀನರಸಿಂಹ ಸುಳಾದಿ

ವಾಚಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಪ್ರತಿಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಉಗಾಭೋಗ ಅಥವಾ ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಪ್ರತಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದಲೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಬರುವುದರೊಳಗೇ ಈ ಸುಳಾದಿಯನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರುವಿರಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾ ಸುಳಾದಿ”ಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರವರು ರಚಿಸಿದ ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕವನ್ನು ತಾವೇ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಟ್ಟು ಶಿಷ್ಯರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಿದುದು ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಗತಹರಿದಾಸದೀಕ್ಷಾವಂತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿ. ಅಂತಹ ವರಪ್ರದಾನ ಪಡೆದ ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ಸುಳಾದಿ”ಯೂ ಒಂದು.

“ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ, ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಯೋಗ, ಗುರು ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಕ್ರಿಯೆ ಉರಗನ ಉಪವಾಸದಂತೆ ಕಾಣರೋ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರೆಂದ ಮಾತು. ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಮತಾನು-
ವರ್ತಿಗಳಾದ ಆರಾದರೊಬ್ಬ ಸದಾಚಾರವಂತರಾದವರಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಸುಮುಹೂರ್ತ
ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಿ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತ-
ರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹದೇವನ ಅನುಗ್ರಹವಿಶೇಷ ಪಡೆದು ಸಂಸಾರಕ್ಷೇಶ
ಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯೋಣ.

ಧ್ರುವತಾಳ

ವೀರಸಿಂಹನೆ ನಾರಸಿಂಹನೆ ದಯಾ-
ಪಾರವಾರನೆ ಭಯನಿವಾರಣ ನಿರ್ಗುಣ
ಸಾರಿದವರ ಸಂಸಾರವೃಕ್ಷದ ಮೂಲ
ಬೇರೊರಸೆ ಕೇಳುವ ಬಿರುದು ಭಯಂಕರ
ಘೋರಾವತಾರ ಕರಾಳವದನ ಅ-
ಘೋರ ದುರಿತಸಂಹಾರ ಮಾಯಾಕಾರ
ಕ್ರೂರದೈತ್ಯರ ಶೋಕಕಾರಣಉದ್ಭವ
ಈರೇಳುಭುವನಸಾಗರದೊಡೆಯ
ಅರೌದ್ರ ನಾಮ ವಿಜಯವಿಠಲ ನಾರಸಿಂಹ
ವೀರರಸೋತ್ತುಂಗ ಕಾರುಣ್ಯಾಪಾಂಗ

ಮತ್ಸ್ಯತಾಳ

ಮಗುವಿನ ರಕ್ತಸನು ಹಗಲಿರುಳು ಬಿಡದೆ
ಹಗೆಯಿಂದಲಿ ಹೊಯಿದು ನಗಪನ್ನಗವನಧಿ
ಗಗನ ಮಿಗಿಲಾದ ಅಗಣಿತ ಬಾಧೆಯಲಿ
ನೆಗೆದು ಬಗೆದು ಸಾವುಬಗೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರಲು
ಜಗದವಲ್ಲಭನೆ ಸುಗುಣಾನಾದಿಗನೆ
ನಿಗಮವಂದಿತನೆ ಪೊಗಳಿದಭಕತರ
†ತಗಲಿ ತೊಲಗನೆಂದು ಮಿಗೆ ಕೂಗುತ್ತಿರಲು
ಯುಗಯುಗದೊಳು ದಯಾ-
ಳುಗಳದೇವರ ದೇವ
ಯುಗಾದಿಕ್ಯತುನಾಮ ವಿಜಯವಿಠಲ ಹೋಹೋ
ಯುಗಳಕರವ ಮುಗಿದು ಮಗುವು ಮೊರೆಯಿಡಲು

ರೂಪಕತಾಳ

ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣದಲಿ ಲಾಲಿಸಿ ಭಕತರ-
ಮೌಳಿಯ ವೇಗದಲಿ ಪಾಲಿಸುವೆನೆಂದು

ತಾಳಿ ಸಂತೋಷವ ತೂಳಿ ತುಂಬಿದಂತೆ
ಮೂರ್ಲೋಕದ ಪರಿವಾಲಯದಿಂದ ಸು-
ಶೀಲ ದುರ್ಲಭನಾಮ ವಿಜಯವಿಠಲ *ಪಂಚ-
ಮೌಳಿಮಾನವ ಕಂಭ ಸೀಳಿಮೂಡಿದ ದೈವ

೩

ಝಂಪತಾಳ

ಲಟಲಟಾಲಟಲಟಾ ಲಟಕರಿಸಿ †ವನಜಜಾಂಡ
ಕಟಹ ಪಟಪಟಾ ಪಟತ್ಪುಟದಿ ಬಿಚ್ಚುತಿರಲು
ಪುಟಪುಟಾ ಪುಟನೆಗೆದು ಚೀಂಹಾರುತ ಪಲ
ಕಟಕಟಾ ಕಟಕಟ ಕಡಿದು ರೋಷದಿಂದ
ಮಿಟಮಿಟ ಮಿಟಮಿಟನೆ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿಯಲಿ ನೋಡಿ
ತಟತ್ಸೋಟ ಉದ್ಧಟನೆ ಅರ್ಭಟವಾಗಿ ತೋರಲು
ಕುಟಲರಹಿತವ್ಯಕ್ತ ವಿಜಯವಿಠಲ ಶಕ್ತ
ಧಿಟನಿಟಲನೇತ್ರ ಸುರಕಟಕ ಪರಿಪಾಲ

೪

ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಬೊಬ್ಬಿರಿಯೆ ವೀರಧ್ವನಿಯಿಂದ ತರುಗಿರಿ
ಹಬ್ಬಿ ಮುಂಚೂಣಿ ಉರ ಹೊಗರೆದ್ದು ಸುತ್ತೆ
ಉಬ್ಬಸರವಿಗಾಗಿ ಅಬ್ಬಿಜ ನಡುಗುತಿರೆ
ಅಬ್ಬಿ ಸಮಿವುಕ್ಕಿ ಹೊರಚಿಲ್ಲಿ ಬರುತಿರೆ
ಅಬ್ಬಭವಾದಿಗಳು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಗೊಂಡರು
ಅಬ್ಬರವೇನೆನುತ ನಭದಗುಳೆಯು ತೆಗೆಯೆ
ಶಬ್ದ ತುಂಬಿತು ಅನ್ಯಾಕೃತಾಕಾಶಪರಿಯಂತ
ನಿಬ್ಬರ ತರುಗಿರಿಗಳು ಜಜ್ಜರಿಸೆ
ಒಬ್ಬರಿಗೊಶವಲ್ಲದ ಹೊಹೋ ವಿಜಯವಿಠಲ
ಇಬ್ಬಗೆಯಾಗೆ ಕಂಬದಿಂದಲಿ ಪೊರವಂಟ

೫

ಅಟತಾಳ

ಘಡಿಘಡಿಸುತ ಕೋಟಿ ಸಿಡಿಲು ಗಿರಿಗೆ ಬಂದು

ಹೊಡೆದಂತೆ ಚೀರಿ ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತಲೆ ಲಂಘಿಸಿ
 ಪಿಡಿದು ರಕ್ತಸನ ಕೆಡಹಿ ಮುಡಿಯ ತುಡುಕಿ
 ತೊಡೆಯ ಮೇಲೇರಿಸಿ ಹೇರೊಡಲ ಕೂರುಗುರಿಂದ
 ಪಡವಲಗಡಿಯ ಕಡೆಯ ತರಣಿಯ ನೋಡಿ
 ಕಡುಗೋಪದಲಿ ಸದೆಬಡೆದು ರಕ್ತಸನ್ನ
 ನಿಡುಗರುಳನು ಕೊರಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ
 ಸಡಗರದದೈವ ಕಡುಗಲಿ ಭೂರ್ಭುವ ವಿಜಯವಿಠಲ ಪಾ-
 ಲ್ಗ ಡಲೊಡೆಯ ಶರಣರವಡವೆ ಒಡನೊಡನೆ

೬

ಅದಿತಾಳ

ಉರಿಮುಸುಗಿ ಚತುರ್ದಶಧರಣಿ ತಲ್ಲಣಿಸಲು
 ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಹರಸುರರು ಸಿರಿದೇವಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಡಲು
 ಕರುಣದಿಂದಲಿ ತನ್ನ ಶರಣನಸಹಿತ ನಿನ್ನ
 ಚರಣಕ್ಕೆ ಎರಗಲು ಪರಮಶಾಂತನಾಗಿ
 ಹರಹಿದಿ ದಯವನ್ನು ಸುರರು ಕುಸುಮ ವರುಷ-
 ಗರೆಯಲು ಭೇರಿವಾದ್ಯ ಮೊರೆವುತ್ತರರೇ ಎನಲು
 ಪರಿವಾರ ವಾಲಗವಿಸ್ತರದಿಂದ ಕೈಕೊಳುತ
 ಮೆರೆದು ಸುರರುಪದ್ರ ಹರಿಸಿಬಾಲನ್ನ ಕಾಯ್ದೆ
 ಪರದೈವ ಗಭೀರಾತ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲ ನಿನ್ನ
 ಚರಿತೆ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಭೀಕರವೊ ಸಜ್ಜನಪಾಲ

೭

ಜೊತೆ

ಪ್ರಹ್ಲಾದವರದ ಪ್ರಪನ್ನ ಕ್ಲೇಶಭಂಜನ
 ಮಹಹಂಸ ವಿಜಯವಿಠಲ ನರಮೃಗರೂಪ

ಪತಿವ್ರತಾಲಕ್ಷಣಸುಳಾದಿ

ಕರುಣಾಳುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾಯರು ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಸುಮಂಗಲಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂದೇಶವಿದು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು, ತಮಗೆ ಒಡಿವೆ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಂದಿಡಲಿಲ್ಲವೆಂದಾಗಲಿ, ಬಡವನೆಂದಾಗಲಿ, ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಪತಿಭಕ್ತಿಗೆ ಕುಂದುಬರಬಾರದೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ನಿತ್ಯ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಸುಳಾದಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದೆ.

ಧ್ರುವತಾಳ

ಒಡಿವೆಗಳಿಡುವೋದು ಬಿಡದೆ ಪತಿಭಕ್ತುತಿ
ಹಿಡಿದು ನೋಡಲು ಗುಣ ಉಳ್ಳಂಥ ಮಡದೇರು
ಪೊಡವಿಯೊಳಿರುವಂಥ ದೃಢವಾದ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ
ಜಡಿತದ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಪಡದು ಧರಿಸಲದು
ಕೆಡಿವೋದು ರೂಪವ ಕಾಮುಕ ಜನರೊಳು
ತಡೆಯದೆ ಮೋಹಿಸಿ ಮನಕ್ಕೆ ಶ ಕೊಡುವರು
ಒಡನೆಯೆ ನಿಮ್ಮೊಳು ಬಡಿನಾರ ವಪ್ಪುದು
ಬಿಡದೆ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರ ಹೆಚ್ಚೋದು
ಕಡೆನೊದಲಿಲ್ಲದ ದುಗುಡವು ಬಾಹೋದು
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬಾಯ್ಬಿಡಬೇಕು ಜನರಿಗೆ
ಕಡುದುಃಖ ಪಡಬೇಕು ಒಡಿವೆ ಗಳಿಸುವಾಗ
ಕೊಡಬೇಕು ಒಡೆಯಗೆ ತೊಡರು ಒದಗಿದಾಗ
ಮಿಡುಕಬೇಕು ವತ್ತೆ ಇಡುವಾಗ ಒಡಿವೆಯ
ಬಿಡಿಬಿಡಿವಸ್ತ್ರದ ಗೊಡವೆ ನಿಮಗೆ ಯಾಕೆ
ಕಡಲಶಯನ ವಿಜಯವಿಠಲನಾಮನೆಂಬ

ತಾಳ ಮತ್ಯ

ವಾಲಿಭಂಜನನೆಂಬೋ ಓಲೆಯನೆ ಧರಿಸಿ
 ಶ್ರೀಲೋಲನೆಂಬೋ ಬಾವುಲಿಯನೆ ಇಡಿ
 ನೀಲವರ್ಣನೆಂಬೋ ಮೇಲಾದ ಬುಗುಡಿ
 ಕಾಳಿಂಗಭಂಗನೆಂಬೋ ಕಠಾಣಿಯ ಕಟ್ಟಿ
 ಭೂಲೋಲನೆಂಬೋ ಭುಜಕೀರ್ತಿಯ ಧರಿಸಿ
 ಮೂಲಮೂರುತಿ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನ
 ಆಳಾದವನ ನಿಜತೋಳಿಲಿ ನಲಿದಾಡಿ

೨

ರೂಪಕತಾಳ

ಪರಮಪುರುಷನೆಂಬೋ ಹರಡಿಯ ಕೈಕಟ್ಟು
 ಮುರವಿರೋಧಿ ಎಂಬೋ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ
 ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂಬೋ ಪುನಗು ಸಾದಿನಬಟ್ಟು
 ಕರಿವರದನೆಂಬೋ ಪರಿವರಿ ಸರಗಳು
 ಪರದೇವ ಹರಿ ಎಂಬೋ ಪಚ್ಚೆಯ ಪದಕವು
 ತರಣಿಭಾಸನೆಂಬೋ ತನುಕಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚಲು
 ಸರುವದೇವರದೇವ ವಿಜಯವಿಠಲನ
 ಚರಣವ ನೆನೆದು ಸತತ ಸುಖಿಯಾಗುವುದು

೩

ಝಂಪಾ

ಶೇಷಶಯನನೆಂಬೋ ಸರಿಗೆಯ ಧರಿಸುತ
 ದೋಷದೂರನೆಂಬೋ ಮಾರ್ಕವನ್ನು
 ವಾಸುದೇವನೆಂಬೋ ವಲಿವ ಏಕಾವಳಿ
 ಕೇಶವನೆಂಬೋ ಕಾಲಂದಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಯು
 ದೇಶಾಧಿಪತಿ ಎಂಬೋ ಕಾಂಚೇದಾಮ
 ಲೇಸಾಗಿ ವರವೀವ ವಿಜಯವಿಠಲನ
 ದಾಸನಾದವನ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವದು

೪

ತ್ರಿಪುಟಿತಾಳ

ಕಮಲನಾಭನೆಂಬೊ ಕಡಗ ಕಂಕಣ ನಿಡಿ
 ಅಮರಪಾಲಕನೆಂಬೊ ಅಚ್ಚಮುತ್ತಿನ ಹಾರ
 ತಮಹರನೆಂಬೊ ಥಳುಕಿನ ಸರ ಹಾಕಿ
 ರಮೆಯರಮಣನೆಂಬೊ ರಾಜೀಪ ಉಂಗುರ
 ಉಮೆಯರಸವಂದ್ಯ ವಿಜಯವಿಠಲನ
 ಸಮಚರಣಂಗಳ ಸರ್ವದ ಸ್ಮರಿಸುತಿರಿ

೨೩

ಅಟಿತಾಳ

ಸಿನಾಕಿಸಖನೆಂಬೊ ಪಿಲ್ವನನಿಡುವುದು
 ಶ್ರೀನಾಥನೆಂಬೊ ಕಾಲುಂಗುರನಿಟ್ಟು
 ವಾಣೀಪತಿಪಿತನೆಂಬೊ ಮೇಂಟಿಕೆ ಇಟ್ಟು
 ಬಾಣಾಂತಕನೆಂಬೊ ಬಹುಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ
 ಕ್ಷೋಣೀಪತಿ ಎಂಬೊ ಚನ್ನಾದ ಕುಪ್ಪುಸ
 ಮಾನಾದೊಡೆಯ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನ
 ಧ್ಯಾನದಲಿಪ್ಪದೆ ಮಂಗಳಸೂತ್ರ

೨೪

ಏಕತಾಳ

ಪತಿಯೇ ಗತಿ ಎಂದು ಪತಿ ತಾನು ನುಡಿಯಬೇಕು
 ಪತಿಯು ದರುಶನ ಶ್ರೀಪತಿಯು ದರುಶನವು
 ಪತಿಯು ಸಲ್ಲಾಪವೆ ಶೃತಿಯವಚನಗಳು
 ಪತಿಯುಂಗಸಂಗವೆ ಉನ್ನತಿಗೆ ಗತಿ
 ಪತಿಯಪಾದಜಲವೆ ತೀರ್ಥವೆನಲಿಬೇಕು
 ಪತಿಯು ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವೆ ಅಮೃತಪಾನವೆನ್ನಿ
 ಪತಿಯು ಮಾತಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನುಡಿಯದೆ
 ಹಿತವಾಗಿ ನುಡಿಯುತ ಹರುಷವೊಂದಿಸಬೇಕು
 ಪತಿಯಂತರ್ಗತ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ
 ಸತತ ನೆನೆದು ಸುಖಿಯಾಗುವುದು

೨೫

ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯವೆಂಬೋ ಸಾಭಾಗ್ಯದಿ ಓಲಾಡಿದಿ
ವಿರನಾದ ವಿಜಯವಿಠಲನನು ನೆನೆಯಿಂ

೮

ಟಿಪ್ಪಣಿ—

ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ “ವಾಲಿಭಂಜನ, ಶ್ರೀಲೋಲ” ಈ ಹೆಸರುಗಳು
ಪರಮಾತ್ಮಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂತು, ಯಾವಾಗ ಬಂತು ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದವು
ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ, ಭಾಗವತಾದಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ
ಮಾಡಿ, ಮನನಮಾಡಿ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಮಾನರಕ್ಷಕತ್ವಾದಿ ಗುಣಪೂರ್ಣ
ನಾದ ಭಗವಂತನ ಆಯಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪತಿಯ ಅಂತರ್ಗತಗಳನ್ನಾಗಿ
ಚಿಂತಿಸಿ ಪತಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೊಂದರಿಂದಲೇ ಸಕಲ
ಸಾಧನಗಳ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಗಂಡಸರಿಗೆ
ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ರತ, ನಿಯಮ, ಉಪವಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ
ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ “ನ ಚ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪೃಥಕ್
ಯಜ್ಞಂ ನ ವ್ರತಂ ನಾಪ್ಯುಪೋಷಣಂ | ಭರ್ತಾ ಯದ್ವದತೇ ವಾಕ್ಯಂ
ತತ್ತತ್ಪರ್ಯಾಯಾದಕುತ್ಸಯಾ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಸ್ವಾಮಿಯು
ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಸಕಲ ಸಾಧನವೂ, ಪತಿಭಕ್ತಿ— ಆತನ ಸೇನೆ
ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತಿನ್ನುವ ಅಶಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು
ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉಗಾಭೋಗ

ಜಗವ ಸುತ್ತಿಹದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮಾಯವಯ್ಯ
ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಿಹದೆಲ್ಲ ಎನ್ನ ಮಾನವಯ್ಯ
ಜಗಕೆ ಬಲ್ಲಿದನು ನೀನು ನಿನಗೆ ಬಲ್ಲಿದನು ನಾನು
ಜಗವು ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನು ಎನ್ನೊಳಗೆ
ಕರಿಯು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಪ್ಪತೆರನಂತೆ
ಎನ್ನೊಳು ನೀನು ಅಡಗಿಹೆಯೋ ಪುರಂದರವಿಠಲ

ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತು

ಬರೆದವರು:

ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತರಾವ್ ಗೋರಾಬಾಳ,

ವಕೀಲರು, ಶ್ರೀವರದೇಂದ್ರ ಹರಿಹಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಡಲ, ಲಿಂಗಸೂಗೂರಾ

ಸಾಧನವೆಂದರೇನು? ಎಂಬುವ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಂದು ನಾಳೆ ಮತ್ತೆ
ದ್ದಾಗಿದೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಾಧನ, ಬಟ್ಟೆಯ ಸಾಧನ ಇವುಗಳ ಸಾಧನವೇ
ಸಾಧನ. ಅಟ ನೋಟಗಳ ಸಾಧನ, ಸಿನಿಮಾ ಸಂಗೀತ ಸಾಧನ,
ಮೋಟಾರು ರೈಲುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ, ಊರು ಪಟ್ಟಣದ ಶೃಂಗಾರ ನೋಡುವ
ದೊಂದು ಸಾಧನ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಗಳಿಕೆ ಸಾಧನ. ಈ ತರಹೆಯ ಸಾಧನವೇ
ಬಹು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಇದು ಸಾಧನವೆ?

“ಸಾಧ್ಯತೆ ಅನೇನ ಸಾಧನಂ” ಯಾವುವಾದರೂ ಪಡೆಯಲು
ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವಿಕೆಗೆ ಸಾಧನವೆನ್ನುವರು. ೧. ಭೂ, ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆ,
೨. ಗಮನಾಗಮನ, ೩. ಅರ್ಥನಿಷ್ಪಾದನ (ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯೋಣ),
೪. ಉಪಕರಣ(ಸಲೆಕರಣ), ೫. ಅನುಗಮನ(ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೋಗೋಣ),
೬. ಉಪಾಯ, ಹಂಚಿಕೆ, ೭. ವಸ್ತುನಿರ್ಣಯ, ೮. ಗುರಿ ಮುಟ್ಟೋಣ,
೯. ಲಾಭ, ೧೦. ಮೈತ್ರಿಯ, ೧೧. ಪೀಡ (Torture), ೧೨.
ಅನ್ನಾದಿ ರುಚಿಕಾರಕ (Savour), ೧೩. ಕುರುಹು (Sign), ೧೪.
ವಿಧೇಯತಾ (Subduing), ೧೫. ಪ್ರಭುತ್ವ, ವಶೀಕರ (Master-
ing), ೧೬. ಲೇಖಪರ್ಯಾಯರೀತಿ, “ಧೈರ್ಯಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ”,
“ಮೌನಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ”, ೧೭. ವ್ಯಾಕರಣರೀತ್ಯಾ ಲಿಂಗತ್ರಯ
ನಿರ್ಣಯಿಸುವಿಕೆ, ೧೮. ಕಷ್ಟನಿವಾರಣೆ (Overcoming), ೧೯.
ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಈ ತ್ರಿಕರಣ ಸಾಧನೆ, ೨೦. ಕಟ್ಟಳೆಗೈದ,
(ನಿರ್ಬಂಧಗೈಸಿದ), ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಕರ್ಮಾದಿ (Ceremonial) ೨೧.
ಮನಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಬಂಧಕರ್ಮ (Moral Duty), ೨೨. ಅಂತಃಶುದ್ಧಿ

ಮಾರ್ಗ (Obtaining Purity), ೨೩. ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ (Emanicipation). ಹೀಗೆ ಸಾಧನಬಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಕಲಕೋಶಕಾರರು ಅರ್ಥಮಾಡಿದಂತೆ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಾದ ಕಿಟ್ಟರರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅನುಭವವೇ. ಹೊಸದಲ್ಲ. (ಆಧುನಿಕರ ರುಚ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲ ಹೊಣ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸ ಬೇಕಾಯಿತು.)

ಇಂತು ಬಗೆಸಾಧನಗೈವನು ಸಾಧನಪುರುಷನು. ಕೀರ್ತಿವಂತ ಪುರುಷನೆಂದು ಉಪನಿಷತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಸಾಧನಮಾಡತಕ್ಕ ಪುರುಷನು ಸಾಧಕ, ಸಾಧಿಸುವ ವಸ್ತು ಸಾಧ್ಯ. ಸಾಧಕನಿಗೆ ಸಾಧಿಸುವ ವಸ್ತು ಪೂರ್ತಿ ದೊರೆತರೆ ಸಿದ್ಧ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಮರ್ಯಾದೆ. “ಸಿದ್ಧಃ = ಸಿದ್ಧಿರಸ್ಯಾಸ್ತೀತಿ ಸಿದ್ಧಃ”.

ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಲು, ಉಪಾಯವೇನು? ನಾನು ಯಾರು, ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ, ಹೇಗೆ ಬಂದೆ, ಇಷ್ಟು ಬಂಧನ ಕಷ್ಟವೇಕೆ, ಇದರ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು, ಸರ್ವತ್ರ ಸಮನಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನ ಸಖ್ಯ ಮೈತ್ರಿಯ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ಲಾಭ ಒದಗಲು, ಸಮೀಚೀನವಾದ ಅನ್ನರುಚ್ಛಾಸಿ ರಸಭೋಜನವನ್ನಂತು ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅನ್ನರಸದಿಂದ ಕುರುಹು ಅಂತು, ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯು ಪುಟ್ಟಲು ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧೇಯತಾ ವಹಿಸಿ, ಅವರ ಅಧೀನನಾಗಿ, ಹರಿಗುರುಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು, ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ದುಷ್ಟಕರ್ಮತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಅತಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಮೌನದಿಂದಲೂ, ಕಷ್ಟನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧಿಗೈಸಲು ನಿರ್ಬಂಧ ಗೈಸಿದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾದಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕಾಮನೆಯ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂತಃಶುದ್ಧನಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವದೇ ಮುಖ್ಯಸಾಧನ.

ಅದೋ! ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಧನಗೈದರೆ ಮುಕ್ತಿಯು ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ಲಭಿಸುವದೇ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ಮುಕ್ತಿ ಕೊಡುವ ಭಗವಂತನ ಕರುಣ ಪಡೆಯುವದು ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗಸೋಪಾನ. ಆತನ ಅತ್ಯರ್ಥಪ್ರಸಾದವಾಯ್ತೆಂದರೆ ಮುಕ್ತಿ ಕರಗತವಾಯ್ತೆಂದೇ ನಿಶ್ಚಯ.

ಆದುದರಿಂದ, ಸಾಧಕನಿಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಭಗವತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೊರಕಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಆ ಮಹಾಪ್ರಭುವಿನ ವ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಸಾಧಕನು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೆಗ್ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನೋ ಅವನ ಜೀವನವು ಹೇಗಿರುವದೆಂಬ ವಿಚಾರಾಂಶವು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿನ ಮಾತೇನೆಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರಮಾಡುವಿಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾದಮೇಲೆ ಶರೀರದ ಆಶೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ “ಕಾರ್ಯಂ ವಾ ಸಾಧಯಾಮಿ ಶರೀರಂ ವಾ ಪಾತಯಾಮಿ” (ಧೈಯಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆಗದಿದ್ದರೆ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ) ಎಂದು. ಆ ಹರಿಯ ಸೇವಾತತ್ಪರನಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ದೃಢಭಕ್ತಿ ಬೇಕು. ದಾಢ್ಯ-ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸಾಧಕನು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯ ವಿಷಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಹೀನನಾಗಲಿಬೇಕು, ಕುರುಡನಾಗಲಿಬೇಕು, ಕಿವುಡನಾಗಬೇಕು, ಮೂಕನಾಗಬೇಕು, ಚೊಂಚನಾಗಬೇಕು, ಹೆಳವನಾಗಲಿಬೇಕು.

ಇದರ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಇದೇ ಮನ ಇದೇ ಬುದ್ಧಿ ಇವೇ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಭಗವನ್ನಾರ್ಗಗಾಮಿಯಾದ ಸಾಧಕನು ಒಳ್ಳೆ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ, ಸಾವಧಾನ ದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯವಿಷಯಗಳೆಂಬ ಜೋರರ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿಹೋಗುವುದು ಜಾಣತನ. ಹೀಗಿರುವವನು ತನ್ನ (ಲಕ್ಷ್ಯ) ಗುರಿಯಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಚಿರಸ್ಥಿರತೆಯಿಡಲು ಎಂದಿಗೂ ಪಥಭ್ರಷ್ಟನಾಗಲಾರನು.

ಕಿವಿಗಳು ಭಗವನ್ನಾಮ ಕೇಳಲಿ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಭಗವನ್ನಾರ್ತ ನೋಡಲಿ. ಕೈಗಳು ಭಗವತ್ತೇವೆ ಮಾಡಲಿ. ಕಾಲುಗಳು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಮೆಟ್ಟಲಿ. ಬುದ್ಧಿಯು ಆ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿ. ಆ ಭಗವಂತನ ಹೊರತಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಕಾಣಬಯಸ ಬಾರದು ಎಂದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯಾವನು ನಿರಂತರ ಭಗವಚ್ಛರಣಚಿಂತನ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವನೋ ಅವನೇ ಬುದ್ಧಿ ಮಾನನು. ಭಗವಂತನನ್ನು ಮರೆತು, ವಿಷಯಗಳ ಸೇವಕನಾದವನು ಮಹಾಮೂರ್ಖನು. 191

ಮುಖ್ಯಸಾಧನವು ಮುಕ್ತಿಗೋಸುಗವಾಗಿಯೇ ಇದೆಯಾದರೂ ಅದು ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಪರತಂತ್ರ ಮೂಲಕವೇ. ಪರತಂತ್ರದಿಂದೊಡಗೂಡಿಯೇ ಅಂದರೆ ದಾಸ್ಯದಿಂದೊಡಗೂಡಿಯೇ ಸಾಧಕನೂ ಸಿದ್ಧನೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೋಗ, ಶರಣಾಗತತ್ವ (to take refuge) ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಇವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಕಾರದ ಸಾಧಕನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಭಗವಂತನ ಸಂರಕ್ಷಕತ್ವ (ಶರಣ) ದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಪ್ರಕಾರದ ಸಾಧಕನು “ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲ ಭಗವಂತನೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೋ” ಎಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು.

ಕೋತಿಯ ಮರಿಯು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಲು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ, ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಕೈಬಿಡದಂತೆ ತಾಯಿಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೋತಿಯು ತಾನು ಸ್ವಯಂ ಮರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಮರಿಯು ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಬಂದಪ್ಪಿ ಅಂಟಿ ಹಿಡಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಆ ಮರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಡುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಬೆಕ್ಕಿನಮರಿಯು ಸ್ವಯಂ ತಾನು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಬೆಕ್ಕು ತಾನು ಸ್ವಯಂ ಬಾಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಲೋಕದೃಷ್ಟಾಂತದಂತೆ ಉಭಯಸಾಧಕರೂ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಭಗವಂತನಮೇಲೆ ಭಾರವಹಿಸಿ ನಿರ್ಭಯರಾಗುವದು.

“ಅನನ್ಯಾಶ್ಚಿಂತಯಂತೋ ಮಾಂ ಯೇ ಜನಾಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ
ತೇಷಾಂ ನಿತ್ಯಾಭಿಯುಕ್ತಾನಾಂ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ವಹಾಮ್ಯಹಮ್”

ಎಂಬ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಭುವಿನ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಆ ಮಹಾಪ್ರಭುವಿನ ಅಖಂಡ ಚಿಂತನ ಮಾಡುವನೇ ಅನನ್ಯ ಸಾಧಕ.

ಬ್ರಹ್ಮಕುಲಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಭೃಗುಮುನಿಗಳು ಶ್ರೀ ವಿಜಯ-
ದಾಸಾರ್ಯರಾಗವತರಿಸಿ ಹಾಡಿದ ಸುಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದ
ಸಾಧನಮಾರ್ಗಗಳು ಪಂಡಿತ ಪಾಮರರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತಗಳಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪ
ಟ್ಟಿವೆ. ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಲೇ
ಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ರಸವಿಶಿಷ್ಟಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ
ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ನೋಡುತ್ತಹೋದರೆ ವೈರಾಗ್ಯ, ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ ಇವು
ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ನಡೆಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದರಿಂದ
ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರುಗಳ ಸದಪುಂಡರೀಕಗಳ ಆಶ್ರಯವೇ ನಮಗೆ ಇಂದಿನ
ಸಾಧನಸಂಪತ್ತು. ಮುಂದೆ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಾಧಿಸುವುದು
ಮುಖ್ಯಸಾಧನಸಂಪತ್ತು.

ಎಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪದ ಕಾಂಬೆ!

ರಾಗ—ತೋಡಿ

ತಾಳ—ಆದಿ

ಎಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪದ ಕಾಂಬೇ | ರಂಗ

ಎಂದಿಗೆ ಪದ ಕಾಂಬೇ

ಪ

ಎಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪದ ಕಂಡೆ ಭಕುತಿಯಿಂದ

ಎಂದಿಗೆ ಭವಪಾಶ ತುಂಡೆ | ಸ್ವಾಮಿ

ಅ.ಪ

ಇಂದಿರಾದೇವಿ ನಿನ್ನ ಪೊಂದಿದ್ದ ಕಾರಣ

ದಂದುಗ*ವನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ | ಸ್ವಾಮಿ

೧

ಬೊಮ್ಮನು ನಿನ್ನ ಮಗ ನಮ್ಮಿಸಿ ತುತಿಸುವ

ನೊಮ್ಮಗ ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡುವ | ಸ್ವಾಮಿ

೨

ನಿನ್ನನೆ ವಾಸುದೇವ ವಿಠಲ | ಎನ್ನ

ಮನ್ನದಿ ಭಜಿಸೋದು ಬಲ್ಲೆಲಾ | ಸ್ವಾಮಿ

೩

—ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತತ್ವಜ್ಞರು (ಐಜಿಸ್ವಾಮಿಗಳವರು)

“ಶ್ರೀಪತಿಮಾರ್ಗನದೋ ನಃ”

“ಭಾರತಿ ಭಕುತಿಯನು ಕೊಡುವುದು”

೦೧|| ಭಾರತಿ ಭಕುತಿಯನು ಕೊಡುವುದು
 ೦೧|| ಮೃತಲೋಕದೊಳಗಾರುನಿಗೊಸಾರಿ ಮಾರಾದಿಗನಿದಾರಾ
 ೦೧|| ಭಿತುಲೆ || ೪ || ಭಾರತು ಮಾತು ವಿನಿಗೊ- ಸಂತತ ಸ್ತೋದಿ
 ೦೧|| ಯನೊದಿಸಿನಿಗೊ- ತಕ್ಕಲೆ ವಂದಕದಿವಿನಿಗೊದಿಗಾ
 ೦೧|| ದದಿವೆಂದು ಸುರವಾಗರದ ಸುರದಲಿ || ೧ || ವಾಣಿಯ ಸೆವೆ
 ೦೧|| ನಾದಲಿಕೊಡು ಮಾತದಿಹರಿಸುವನಾ || ದೀಪಾಪುಷ್ಪಕಾ
 ೦೧|| ಧೀಪಕಂಜು ಸುಕವಾಣಿ ಕೊಡಿದದಗಾವಿವೇಶ || ಲಿ
 ೦೧|| ಸು || ೨ || ಸುಂದರಿಸುರವಾಗರಿಸು || ಮನಸುಂಭು ಸಂಜಿತ
 ೦೧|| ಕವರಿ- ಸಂದಹಾಸುರವದಿದೊಗಿ ನಿನ್ನಂದೆನೆ ದುಕದಿ
 ೦೧|| ಮುಕೆಂವು || ೩ || ದಿದಿವಿವರಸತಿಯದಿಗೊ- ಫರಿದಾಹು
 ೦೧|| ದಿವ್ಯದಾಪವಗೊ- ತವಕದಿಂದಿಹರದಸುರದಲಿ ಮಂಜು
 ೦೧|| ವಲಬುಕ್ಷಿಯು ಕಡುಕುಡುಕುಡುಕುಡು || ೪ || ಮಂಗಲಂಯ
 ೦೧|| ಜಾಂ ತಂದಗದಲಿ ಸುಂಜಾ- ತುಂಗವಿಕುಮರದೇಗೊಪಾ
 ೦೧|| ಕವಿತುಕುಗಿಗೊದಿವಿ ಸುರವಂಜು ನೊಡು || ೫ ||
 ೦೧|| ಮಧೇಗಪಿತ || " " " " "

ರಾಗ— ಶಂಕರಾಭರಣ ತಾಳ— ಆದಿ

|| ಭಾರತಿ ಭಕುತಿಯನೂ ಕೊಡುವುದು ಮಾರುತಪತಿ ನೀನೂ |
 || ಮೂರುಲೋಕದೊಳಗಾರು ನಿನಗೆ ಸರಿ ಮಾರಾರಿಗಳಿಂದಾರಾ
 || ಧಿತಳೇ | ಪ || ಶರಣುಮಾಡುವೆ ನಿನಗೆ- ಸತತ ಶ್ರೀಹರಿ
 || ಯ ತೋರಿಸೆನಗೆ— ತರುಳವಾದಕರಿವಿನ ಮೊರಿಗಾವುತ್ಯ
 || ರದಿ ಬಂದು ಸುಖಗರದತ್ಯರದಲೀ || ೧ || ವಾಣಿಯಂನ್ನ ವದ

|| ನಾದಲಿ ಕೊಡು ಮಾಣದೆ ಹರಿಸ್ತವನಾ| ವೀಣಾವುಸ್ತಕಪಾ
 || ಣಿ ಪಂಕಜಶುಕವಾಣಿ ಕೋಕಿಲದಗಾನಿಯೆಯಾ೦ ಲಿ
 || ಸೆ || ೨ || ಸುಂದರಿ ಸುಖಕಾರೀ ಸು೦ ಮನಸಬೃಂದಶೋಭಿತ
 || ಕಬರೀ—ಮಂದಹಾಸಮುಖದಿಂದ ನೋಡಿ ನಿಂನ್ನ ಕಂದನೆಂದು ಕರಿ
 || ಮುಂದಕೆನ್ನನೂ|| ೨ || ದಿವಿಜರ ಸತಿಯರಿಗೆ ಧರಿಯೊಳುದ್ಧ
 || ವಿಯ ಶಾಪನಾಗೇ—ತವಕದಿಂದಲಿ ಪೊರೆದತ್ಯರದಲ್ಯನ್ನಯಕ
 || ವಳ ಬುದ್ಧಿಯನು ಕಳದು ಕುಶಲ ಕೊಡೆ|| ೪ || ಮಂಗಳಾಂಗಿಯ
 || ನ್ನಾ ಅಂತರಂಗದಲಿರು ಮುಂನ್ನಾ—ತುಂಗವಿಕ್ರಮತಂದೆ ಗೋಪಾ
 || ಲವಿಲನೂ ಹಿಂಗದೆ ವಲಿದು ಸುಖಂಗಳ ನೀಡುವಾ || ೫ ||
 || ಮಧ್ಯೇಶಾರ್ಪಿತವೂ|| || || || ||

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು—

೧. ಅನೇಕ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಮವು ೩ ನುಡಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೫ ನುಡಿಗಳಿವೆ. ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
೨. ಮೂಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ (ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ) ಯಾವ ಅಕ್ಷರವು ದೀರ್ಘ, ಹ್ರಸ್ವಗಳಾಗಿ ದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮೇಲಿನ (ಕನ್ನಡ) ನಾಮದಲ್ಲೂ ಬರೆದಿದೆ. ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದುವರಿಂದ ಅಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ.
೩. ○ ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿರುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಹುಳಿತಂದು ಅ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಾಗದವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.
೪. ಕಾಗದ ದೊರೆಯುವುದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಸಿಕ್ಕಪ್ಪೇ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ೫ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಪಂಚತ್ತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಪಂಚತ್ತಿಯನ್ನು ಅವರು ಬರೆದಿಲ್ಲವೇ ಹೊರತು, ನಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಲೋಪವಿಲ್ಲ ಎಂದರಿಯಬೇಕು.
೫. ೧೫೦ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದ ಕಾಗದವಾದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಕಾಪಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ವಾಚಕರಾದ ತಮ್ಮದುರಿಗೆ ಅವರ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸತತ್ತ್ವಜ್ಞತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ (ಐಜಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು) ಹಸ್ತಾಕ್ಷರವಿದು. ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರವರ (ಭಾಗಣ್ಣ ದಾಸರವರು) ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಕಡತದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಈ “ಭಾರತಿ ಭಕುತಿಯನು ಕೊಡುವುದು” ಎಂಬ ಭಾರತೀದೇವಿಯ ಸ್ತೋತ್ರವು ದೊರೆಯಿತು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕವೃಂದದ ನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಹಿರಿಯಾಸೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ಮಹನೀಯರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರಗಳೂ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿವೆ. ಅವನ್ನೂ ಹೀಗೇ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೇನೋ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ನಮಗಿದೆಯಾದರೂ ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತರನೇಕರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ಪ್ರೇಮ ಒದಗಿದಾಗ ಆ ನಮ್ಮ ಬಯಕೆ ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳು ಭಕ್ತರಿಗೆ ದೈಗೋಚರವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಭಕ್ತಿಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮಬೇಕು. ಅಲ್ಲವೇ ?

ತಮ್ಮ ತಂದೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ ಶ್ರೀ ವೇಂಕಟರಾಮಾಚಾರ್ಯರು (ಶ್ರೀಗಳವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು) ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರು. ಅಂಕಿತವೂ ಅವರಿಂದಲೇ ‘ನಾಸುದೇವವಿಠಲ’ ಎಂದು. ಒಮ್ಮೆ ಗುರುಗಳಾದ ದಾಸರನ್ನು ‘ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ನನಗೂ ಒಳಹೊರಗೆ ಶ್ರೀಹರಿದರ್ಶನವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು’ ಎಂದರಂತೆ! ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರು ‘ನಿಮಗೆ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಪರೋಕ್ಷ’ ಎಂದರಂತೆ. ‘ಎಂದಿಗೋ ಮುಂದೆ ಜನ್ಮ’ ಎಂದರಂತೆ ಆಚಾರ್ಯರು. ಶ್ರೀ ದಾಸರು ‘ಶ್ರೀಹರಿದರ್ಶನಕ್ಕೇ ನೀವು ಹಂಬಲಿಸುವುದಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೇ ವಾಸಲು ಎಂಬಷ್ಟು ದಾರ್ಢ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಯತ್ಯಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿಬಿಡಿ—ಬೇರೆ ಜನ್ಮವಾಯಿತು, ಅಷ್ಟೇ!’ ಎಂದರಂತೆ. ತಕ್ಷಣ ಹೊರಟಿದ್ದೇ ತಡ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಭುವನೇಂದ್ರತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಲ್ಲಿ (ಶ್ರೀ ರಾಯರಮಠದ ಶ್ರೀಗಳವರು) ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಾಚಿಸಿ, ಪಡೆದೇ

ಪಡೆದರು. ಆ ಮಹಾಮುಹುರ್ಮರು 'ವ್ಯಾಸತತ್ತ್ವಜ್ಞತೀರ್ಥ'ರೆಂದು
ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದುದೊಂದೇ ಸಾಲದೇ, ಆ ಪ್ರಭುಗಳ
ಭವಿಷ್ಯದ್ವಾನ್ಮನಪ್ರಕಟನೆಗೆ! ಆಚಾರ್ಯರ ಜ್ಞಾನದ ಅಳತೆಗೆ!

ತುರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲೂ ಪ್ರವಚನ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿರಚನೆ ಇವುಗಳಿಗೆ
ಏನು ಸ್ಥಾನವೋ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ದೇವರನಾಮರಚನೆ, ಆ ನಾಮಾರ್ಥ-
ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಸ ಗುರುಗಳು
ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟರಲ್ಲ ಎಂದು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರವರಲ್ಲಿ
ಗೌರವ ಕುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ. ಅವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ನಾಮಗಳು,
ಶ್ರೀಗಳವರಿಂದ ಬರೆದಿಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರು ಮಾನಸಸ್ಮೃತಿ, (ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಮಾಡಿದ್ದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ) ಗಾಯತ್ರೀಸಾರಸಂಗ್ರಹ, ಉಭಯಾನೌಚಿತಿ,
ಸುಧಾದ್ಯುಕ್ತರಹಸ್ಯ, ನ್ಯಾಯಾಮೃತಮುಕ್ತಿಕಾವ್ಯಜನ, ವಿಷ್ಣುತತ್ತ್ವ-
ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ-ಲಘುಪ್ರಭಾ, ಗುರುಪ್ರಭಾ, ಸುಧಾಪ್ರಮಾಣಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ-
ರಸರಂಜಿನೀ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ, 'ಕುಲಿತ' ಮೊದಲಾದ
ಸ್ವತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಮಹನೀಯರಾದ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಶ್ರೀಹರಿದಾಸ-
ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕನ್ನಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೂ
ಈ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಮವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದುದು. ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ
ಗುಣೈಕಪಕ್ಷಪಾತಿತನಕ್ಕೂ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

|| ಶ್ರೀ ವಿಜಯಗುರುಃ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭೂಯಾತ್ ||

ಶ್ರೀ ಗುರುತಿಲಕ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು

[ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ೧೪ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರವರ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವ—ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರು “ದ್ವಿಪಾದಪಶು ಕಣೋ ಈ ಮುನಿಯ ನಂಬದವ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ರೀ ಪಾದರಾಜಕೃತ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರವರ ಪದ ಪಠಿಸಿ ರಾಜರನ್ನು ನಂಬಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗೋಣ.

ರಾಗ—ನಾಟ

ತಾಳ—ಅಟ

ವಾದಿಗಜಮಸ್ತಕಾಂಕುಶ ಸುಜನ ಬುಧಗೇಯ
ಮೇದಿನೀಸುರವಂದ್ಯ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯ

ಪ

ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಕಲಾಪ ಸನ್ಯಾಸಕುಲದೀಪ
ಸಕಲಸತ್ಯಸ್ಥಾಪ ಸುಜ್ಞಾನದೀಪ
ಪ್ರಕಟಪಾವನರೂಪ ಅರಿಕುಜನಮತಲೋಪ
ನಿಕಟವರ್ಜಿತಪಾಪ ಕೀರ್ತಿಪ್ರತಾಪ

೧

ಹರಿಪದಾಂಬುಜಭೃಂಗ ಪರಮತಾಹಿವಿಹಂಗ
ಪರಮಸುಗುಣಾಂತರಂಗ ಭವದುರಿತಭಂಗ
ತರಣಕೀರ್ತಿತರಂಗ ಶತ್ರುತಿಮಿರಪತಂಗ
ತರಣು ಶುಭಚರಿತಾಂಗ ಪಟ್ಟಾಸ್ತ್ರಸಂಗ

೨

ಸಿರಿಕೃಷ್ಣ ದಿವ್ಯಪಾದಾಬ್ಜ ಚಿಂತಾಲೋಲ
ವರಹೇಮವರ್ಣಮುನಿಪತಿಯ ಸುಕುಮಾರ
ಗುರುತಿಲಕ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯ ಅಮಿತೋದ್ಧಾರ
ಶರಣಜನಸುರಧೇನು ಭಕ್ತಮಂದಾರ

೩

“ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೆ”

ಪ್ರಾಚೀನ-ನವೀನ ನ್ಯಾಯ, ವ್ಯಾಕರಣ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾನ್
ಎನ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಆಚಾರ್ಯ, ಬಿ.ಎ. (ಆನರ್ಸ್), ಬಿ.ಒ.ಎಲ್.

ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್,

ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ಇವರಿಂದ

ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ದೇವರನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನನಾಮವಿದು.
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಭವ್ಯಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಕಡು
ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಸೇವೆಯಿಂದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ತತ್ವವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ
ಉಪದೇಶಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, ಶ್ರೀಪುರಂದರ
ದಾಸರಿಗೆ ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಪಂಥವನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಯೋಗ್ಯಜನರನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿ-
ವಾಯುಗಳ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ದೊಡ್ಡ
ನಿದರ್ಶನ. ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಅರಿತು ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ನುರಿತು ವಿಷಯಾಭಿ-
ಲಾಷೆಯನ್ನು ಮರೆತು, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸರ್ವೋತ್ತಮ
ರಿಲ್ಲವೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೀರಲು ಇಂತಹ ಯತಿಕುಲ-
ತಿಲಕರು ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಹರಸಿ ಈ ಪಂಥದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಯನ್ನು ಬಯಸದಿದ್ದರೆ, ಪುರಂದರರಾದಿ ಮಹಾ ಅಪರೋಕ್ಷಿಗಳಾದರೂ ಈ
ಪಂಥವನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೇಕೆ? ಹೀಗೆ ಅನೇಕ
ದೇವಾಂಶಸಂಭೂತರು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದ ದಾಸ-
ಪಂಥವೂ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಪಂಥವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ.

ಈ ನಾಮದಲ್ಲಿ ಯತಿವರೇಣ್ಯರು ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮನುಜನನ್ನು
ಎಚ್ಚರಿಸಿ ‘ನೀನೇ ವಿಮರ್ಶಿಸನೋಡು’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು
ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಮುಂದಿನ ದಾಸಾರ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿ

ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಮಾತಿನ ಸರಣಿಯು ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯು ೧೨ನೆಯ ಮತ್ತು ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಭಾಷೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವಾಗಿ ತೋರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಾರಿತ್ರಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನಾಮವು ಎಷ್ಟು ಹಿರಿಯದು ಓದುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ದಾಸಪಂಥವು ಅವರ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಂಕುರಿಸಿ, ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಿಂದ ರಂಜಿಸಿ—ಮಹಾ ಶಾಖೆಯಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಇದರಿಂದ ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯರೇ ದಾಸಪಂಥದ ಮೂಲಪುರುಷರೆಂಬ ಹಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಬದಲಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ನಾಮವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಲಘುಟಿಪ್ಪಣಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ತಿಳಿಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೆ | ಮರುಳೆ

ತಿಳಿಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೆ

ಪ

ಮಾನವನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯತಾಮೂಢನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನು ಇಷ್ಟಾದರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆಂದು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು.

ತಿಳಿಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀ | ಅಳಿಕೋ ಪೋದಾಯುಷ್ಯ

ಕಳಿಕೊ ದುಷ್ಟಮವನ್ನು | ವಿಷಯದಿಂದ

ಸೆಳಿಕೋ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು | ಸ್ವಲ್ಪಾರು

ಗಳಿಸಿಕೋ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮರುಳೆ

ಅ.ಪ

ಎಲೈ ಹುಚ್ಚಮಾನವ, ನಿನ್ನ ಆಯುಸ್ಸು ಎಷ್ಟು (ವೃಥಾವಾಗಿ) ಹೋಯಿತೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೋ. ಉಳಿದ ಆಯುಸ್ಸನ್ನಾದರೂ ನಿನ್ನ ದುರಿತವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನರಕಾದ್ಯನರ್ಥಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದಂತೆ

ವಿಷಯಸುಖಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ದೂರವಾಗಿಡು. ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಶ್ರೀಹರಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೋ (ಸ್ವಲ್ಪಾರು = ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ) ಜ್ಞಾನವು ಒಂದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕ ವಸ್ತುವಲ್ಲ. “ಬಹುನಾಂ ಜನ್ಮಾನಾಂ ಅಂತೇ ಜ್ಞಾನವಾನ್ ಮಾಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ” ಎಂಬಂತೆ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥವದು. ಆದರೂ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇನ್ನುಳಿದಿರುವ ಆಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಅಹರನಿದ್ರಾ, ಸಂಗ ಮಹದಾದಿ ಕೃಮಿ ಕೀಟ

ಸಹವಾಸ ದುರ್ಯೋನಿಗೂ| ಇದ್ದದ್ದು

ಬಹುಶ ತಂದುಕೊ ಮನಸಿಗೂ| ಅಷ್ಟೇನೆ

ಸುಹಿತವೆಂಬೇನೆ ನಿನಗೂ| ಈ ಮಾತು

ವಿಹಿತವಲ್ಲವೋ ಎಂದಿಗೂ| ಮರುಳಿ

೧

ಅಹಾರ ನಿದ್ರಾ, ಮೈಥುನಾದಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೃಮಿ ಕೀಟಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷುದ್ರಜಂತುಗಳಿಗೂ ಇದ್ದದ್ದೇ. ಅದನ್ನು ಮಾನವನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಾನೂ ಅಹಾರ ನಿದ್ರಾ ಭಯ ಮೈಥುನಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ದಡ್ಡತನ ಇದಿಷ್ಟರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ. ಮೃಗಗಳಂತೆ ಇರುವುದು ಮಾನವನಾದ ಇವನಿಗೆ ಎಂದೂ ವಿಹಿತವಲ್ಲ. ಅಹರ = ಅಹಾರ, ಸುಹಿತವೆಂಬೇನೆ = ಒಳ್ಳೆಯ ಹಿತಕಾರಿ ಎನ್ನುವೆನೆ?)

ಸಾದರದಿ ಜನರಿಂದ ಅಹುದೆನಿಸಿಕೊಂಬುವುದು

ಸಾಧಾರಣಲ್ಲೆಂದಿಗೂ| ಚಿತ್ತೈಸಿ

ಮೋದದಲಿ ಚರಿಸೊ ಯಿಂದೂ| ಕೃಷಿಪೋಷ್ಯ-

ವಾದ ವ್ಯಷಭಾದಿಗಿಂದೂ| ಈ ಧರ್ಮ

ಸಾಧಿಸದೆ ಪ್ರಾಪ್ಯವೇನೋ| ಮರುಳಿ

೨

ಜನರು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಜ್ಜನನೆಂದು ಹೊಗಳುವಂತೆ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಇದೂ ಬಹು ಸುಲಭವಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

ಬಹುಕಾಲಸಾಧನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸು. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಎತ್ತು ಮುಂತಾದ ಪಶುಗಳು ಕೂಡ ಯುಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ದುಡಿದರಲ್ಲವೇ ಯಜಮಾನನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನೂ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಧೈಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಚಿತ್ತೈಸಿ = ಚಿತ್ತವಿಸಿ, ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು, ಇಂದೂ = ಇಂದಿಗೂ)

ಸೋತು ನಡೆದ್ದಾಂಗಿ ಬಹುಮಾತುಗಳ ಚಾತುರ್ಯ
ನೀತಿನಾದದಲಿ ಧೈರ್ಯ | ನೊದಲಾದ
ನೀತಿಯನು ನಡಿಸೊ ಪಿರಿಯ-ಜನರ ಬಹು
ಪ್ರೀತಿಯನು ಪಡಿಸೊ ಚರಿಯ | ಹಾಸ್ಯಗಾ-
ರಾತ ಮಾಡುವುದನರಿಯ | ಮರುಳಿ

೩

ಸೋತು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿಸಿ ಚಾತುರ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ತನಗಿಂತ ಉತ್ತಮರಾದ ಹಿರಿಯರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವಂಚನೆಯ ಮನೋಭಾವದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಹಾಸ್ಯಗಾರನೂ ತನ್ನ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ತಾನು ಸೋತವನಂತೆ ನಟಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಲ್ಲವೇ! ಅವನಂತೆಯೇ ನೀನೂ ಆಗಬಾರದು. (ನಡೆದ್ದಾಂಗಿ = ನಡೆದ ಹಾಗೆ, ನಡಿಸೊ = ನಡೆಸುವ, ಪಡಿಸೊ = ಪಡೆಸುವ, ಚರಿಯ = ಚರ್ಯ, ಹಾಸ್ಯಗಾರಾತ = ಹಾಸ್ಯಗಾರ)

ಧನವ ದೊರಕಿಸಿ ದಿವ್ಯ | ಮನೆಮಾಳ್ಗಳನೆ ರಚಿಸಿ
ದಿನದಿನಕೆ ಪೆಚ್ಚಿ ಸುತ್ತಾ | ನಾಲ್ವರೊಳು
ಘನವಂತನೆಂದೆನಿಸುತ-ಇದ್ದದ್ದು
ಖನಗ ವೇಶ್ಯಾದಿ ಸಹಿತ | ಅಂತ್ಯಜಗೆ
ಕೊನೆಜಾತಿಗಲ್ಲ ನೀತಿ | ಮರುಳಿ

೪

ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಎತ್ತರವಾದ ಮಹಡಿಮನೆ
ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಹಣವನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವವರಲ್ಲಿ ತಾನು ಸಾಹುಕಾರ
(ಧನವಂತ) ನೆಂದೆನಿಸಿ ಬಾಳಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ, ಅಂತ್ಯಜರಿಗೆ,
ಚತುರ್ಥವರ್ಣದವರಿಗೆ ಸಹ ಒಪ್ಪದು. ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ನಿಯಮವಿದೆ.
(ಮುನ್ನುಕ್ಷುವಾದವನು ಕೇವಲ ಹಣದಾಸೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವುದು ಮೋಕ್ಷ
ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಮಾಗ್ಗಳನೆ = ಮಾಡಗಳನೆ,
ನಿವೇಶನ, ಘನವಂತ = ಘನತೆವಂತ, ಖನಗ = ?, ಕೊನೆಜಾತಿ =
ಶೂದ್ರಜಾತಿ)

ಮಿಾರಿ ವಸನಾಶನದ| ಸಾರಸುಖವನ್ನು ತನಗನು

ಸಾರಿ ಜನರ ಕೂಡಿ| ನಿರ್ಭಯದಿ

ಬಾರಿ ಬಾರಿಯಲಿ ರೂಢಿ-ಯೊಳಗಿದ್ದ

ಘೋರ ಯಾತ್ರಿಗಳ ಮಾಡಿ| ಸಂಚರಿಪ

ಬೈರಾಗಿ ಗಣವ ನೋಡಿ| ಮರುಳೆ

೫

ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ ಮೊದಲಾದ ವೈಷಯಿಕಸುಖಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು,
ತನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಯಾವ
ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಠಿಣತರವಾದ ತೀರ್ಥ-
ಯಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು.
ಆದರೆ ಬೈರಾಗಿಗಳಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವುದಕ್ಕೇ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು
ಮಾಡಬಾರದು. ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದೊಡನೆ ಅನ್ವಯ.
(ಮಿಾರಿ = ಬಿಟ್ಟು, ಬಾರಿಬಾರಿ = ಅನೇಕಸಲ, ಘೋರ = ಕಠಿಣತರ).

(ಸಶೇಷ)

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಸಾಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಶ್ರೀ ಖರ—ಅಷಾಢ

ಸಂಪುಟ ೧

ಸಂಚಿಕೆ ೯

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ

ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಗೋವಿಂದ ನಿನ್ನಾನಂದ!
ಸಾಧನ ಸಕಲವು ನಿನ್ನಾನಂದ!

ಸಂಪಾದಕರುಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾ ಚರಣ	೧
ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾ ಸುಳಾದಿ	೨
"ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೊ"	೩
ದಾಸರಾಯರ ತಾತ್ಪರ್ಯಕದೃಷ್ಟಿ	೧೩
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೧೪
ತತ್ವಸುವಾಲಿ	೨೩

ಪೋಷಕರು

ಪ್ರೊ|| ಕೆ. ಎಸ್. ಗುರುರಾಜದಾಸ್

D.Sc. F.R.I.C.F. Inst. P.F.A.Sc.

Indian Institute of Sugar Technology,
KANPUR

ಈ ಮಹನೀಯರು ಪ್ರತಿನಿವರ್ಷವೂ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ೧೦ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸುವಂತೆ ಒಪ್ಪಿ ಈ ಬಾರಿಯ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳು ವಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

—ಸಂಪಾದಕ

ಮುದ್ರಕರು :

ಆರ್. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ

ಪರಿಮಳ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್

೨೦, ೪ನೇ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜವೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

(ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಪವಮಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ-
ಡುವರಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ }
೧

ಶ್ರೀ ಖರ—ಆಷಾಢ
(೧೯೫೧—ಜೂಲೈ)

{ ಸಂಚಿಕೆ
೯

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ ಧನ್ಯಾಸಿ

ಆದಿತಾಳ

ಆನಂದ ಆನಂದ| ಮತ್ತೆ ಪರಮಾನಂದ ಸ.
ಆ ನಂದನಕಂದನೊಲಿಯೆ ಏನಂದದ್ದೆ ವೇದವೃಂದ ಅ.ಪ.
‘ಅ’ನೊದಲು ‘ಕ್ಷ’ಕಾರಾಂತ ಈ ಮಹಾವರ್ಣಗಳೆಲ್ಲ
ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮವೆಂದು ತಿಳಿದವಗೆ ೧
ಜಲಕಾಷ್ಟಶೈಲಗಗನನೇಲಪಾವಕವಾಯುತರು
ಫಲಪುಷ್ಪಬಳ್ಳಿಗಳ ಒಳಗೆ ಹರಿವ್ಯಾಪ್ತನೆಂಬಗೆ ೨
ತಾರೋ ಬಾರೋ ಬೀರೋ ಸಾರೋ ಹಾರೋ ಹೀರೋ
ಹೋರೋ ಸೇರೋ
ಯಾರೋ ತೋರೋ ಎಂಬುದ್ದರಿಯಪ್ರೇರಣೆ ಎಂದರಿತವಗೆ ೩
ಪೋವುದು ಬರುತಿಪ್ಪುದು ಕೋಪ ಶಾಂತಮಾಡುವುದು
ರೂಪು ಲಾವಣ್ಯ ಹರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವೆಂದರಿತಗೆ ೪
ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವಚನ ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣನ ದರುಶನ
ಶುದ್ಧವಿಜಯವಿಠಲನ್ನು ಪೊದ್ದಿ ಕೊಂಡಾಡುವವಗೆ ೫

ಶ್ರೀದುರ್ಗಾಸುಳಾದಿ

(ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀನ್ಯ ಸಿಂಹಸುಳಾದಿ'ಯಲ್ಲಿನ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ)

ದುರ್ಗಾ ದುರ್ಗೆಯೆ ಮಹಾದುಷ್ಟಜನಸಂಹಾರಿ
 ದುರ್ಗಾಂತರ್ಗತೆ ದುರ್ಗೆ ದುರ್ಲಭೆ ಸುಲಭೆ
 ದುರ್ಗಮವಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆ ಬೊಮ್ಮ-
 ಭರ್ಗಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಗುಣಿಸಿದರು
 ಸ್ವರ್ಗಭೂಮಿ ಪಾತಾಳಸಮಸ್ತವ್ಯಾಪ್ತದೇವೀ-
 ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾರಿದ ಬಲು ಸುಂದರಿ
 ದುರ್ಗಣದೇವರ ಬಾಧೆ ಬಹಳವಾಗಿದೆ ತಾಯಿ
 ದುರ್ಗತಿಹರೆ ನಾನು ಪೇಳುವುದೇನು
 ದುರ್ಗಂಧವಾಗಿದೆ ಸಂಸೃತಿ ನೋಡಿದರೆ
 ನಿರ್ಗಮಕಾಣೆನಮ್ಮ ಮಂಗಳಾಂಗಿ
 ದುರ್ಗೇ ಹೇ ದುರ್ಗೇ ಮಹಾದುರ್ಗೇ ಭೂ-
 ದುರ್ಗೇ ವಿಷ್ಣು ದುರ್ಗೇ ದುರ್ಜ್ಞೇಯೇ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ಶಕ್ತೇ
 ದುರ್ಗಕಾನನ ಗಹನಪರ್ವತ ಘೋರಸರ್ಪ
 ಗರ್ಗರಶಬ್ದ ವ್ಯಾಘ್ರಶರಭಮೃತ್ಯು-
 ವರ್ಗಭೂತಪ್ರೇತಪೈಶಾಚಿ ಮೊದಲಾದ
 ದುರ್ಗಣಸಂಕಟ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ
 ದುರ್ಗೆ ದುರ್ಗೆ ಎಂದು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ
 ನಿರ್ಗಲಿತವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಕೂಗಿದರೂ
 ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯೊಡನಿದ್ದರು ಸು-
 ರರ್ಗಣ ಜಯ ಜಯವೆಂದು ಪೊಗಳುತ್ತಿರೆ
 1 ಕರ್ಗಳಿಂದಲಿ ಎತ್ತಿ ಸಾಕುವ ಸಾಕ್ಷಿಭೂತೆ

1 ಕರ್ಗಳಿಂದಲಿ = ಕರಗಳಿಂದಲಿ

ನೀರ್ಗುಡಿದಂತೆ ಲೋಕಲೀಲೆ ನಿನಗೆ

೧ ಸ್ವರ್ಗಂಗಾಜನಕ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲನಂಘ್ರಿ-
ದುರ್ಗಾಶ್ರಯಮಾಡಿ ಬದುಕುವಂತೆ ಮಾಡೆ

ಮಠ್ಯತಾಳ

ಅರಿದರಾಂಕುಶಶಕ್ತಿ ಪರಶುನೇಗಿಲುಖಡ್ಗ
ಸರಸಿಜಗದಾಮುದ್ಗರಚಾಪಮಾರ್ಗಣ-
ವರಾಭಯ ಮುಸಲ ಪರಿಪರಿ ಆಯುಧ-
ಧರಿಸಿ ಮೆರೆವ ಲಕುಮಿ ಸರಸಿಜಭವರುದ್ರ
ಸರುವದೇವತೆಗಳ ಕರುಣಾಪಾಂಗದಲಿ
ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವರ ಸ್ವರೂಪಸುಖ ಕೊಡುವ
ಸಿರಿಭೂಮಿದುರ್ಗೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ನಮ್ಮ
ವಿಜಯವಿಠಲನಂಘ್ರಿ ಪರಮ ಭಕುತಿಯಿಂದ
ಸ್ಮರಿಸುವ ಜಗಜ್ಜನನಿ

ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಸ್ತುತಿಮಾಡುವೆ ನಿನ್ನ ಕಾಳಿಮಹಾಕಾಳಿ ಉ-
ನ್ನತಬಾಹು ಕರಾಳವದನೆ ಚಂದಿರಮುಖ
ಧೃತಿಶಾಂತಿ ಬಹುರೂಪೆ ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿಂಚರಣೆ
ಸ್ಥಿತಿಯೆ ನಿದ್ರೆ ಭದ್ರೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲೆ ಭವೆ
ಚತುರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಿಹಸ್ತೆ ಹಸ್ತಿಗಮನೆ ಅ-
ದ್ಭುತಪ್ರಬಲೆ ಪ್ರವಾಸೆ ದುರ್ಗಾರಣ್ಯವಾಸೆ
ಕ್ಷತಿಭಾರಹರಣೆಯೆಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ ತನಯೆ ಸ-
ದ್ಗತಿಪ್ರದಾತೆ ಮಾಯೆ ಜಯೆ ಇಂದಿರೆ ರಮೆ
ದಿತಿಜಾತನಿಗ್ರಹೆ ನಿರ್ಧೂತಕಲ್ಮಷೆ
ಪ್ರತಿಕೂಲಭೇದೆ ಪೂರ್ಣಬೋಧೆ ರೌದ್ರೆ
ಅತಿಶಯರಕ್ತಜಿಹ್ವಲೋಲೆ ಮಾಣಿಕ್ಯಮಾಲೆ

೧ ಸ್ವರ್ಗಂಗಾ = ದೇವಗಂಗೆ

ಜಿತಕಾಮೆ ಜನನಮರಣರಹಿತೆ ಖ್ಯಾತೆ
 ಘೃತಪಾತ್ರ ಪರಮಾನ್ನ ತಾಂಬೂಲಹಸ್ತೆ ಸು-
 ವ್ರತೆ ಪತಿಸ್ವತೆ ತ್ರಿನೇತ್ರ ರಕ್ತಾಂಬರೆ
 ಶತಪತ್ರ ನಯನೆ ಶುಕ್ಲ ಶೋಣಿತರಹಿತೆ
 ಶ್ರುತಿತತಿನುತೆ ಸರ್ವದಾಸಂಚರಣೆ ನಿ-
 ರತಕನ್ಯೆ ಉದಯಾರ್ಕ ಶತಕೋಟಿಸನ್ನಿಭೆ ಅ-
 ಪ್ರತಿಹತೆ ಹರಿಯಂಕಸಂಸ್ಥೆ ಚತುರೆ
 ಚತುರ ಕಪದಿಯಂಭ್ರಣೆ ಹ್ರೀ ಉತ್ಪತ್ತಿ-
 ಸ್ಥಿತಿಲಯ ಕರ್ತೇ ಶುಭ್ರ ಶೋಭನಗಾತ್ರೈ
 ಪತಿತಪಾನನೆ ಧನ್ಯೈ ಸರ್ವೋಷಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು
 ಹತವಾಡು ಕಾಡುವರೋಗಂಗಳಿಂದ
 ಕ್ಷೇತಿಯೊಳು ಸುಖನಾಗಿ ಬಾಳುವ ಮತಿಯಿತ್ತು
 ಸತತ ಕಾಯಲಿಬೇಕು ದುರ್ಗೇ ದುರ್ಗೇ
 ಚ್ಯುತಿದೂರ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವಿಠಲಪ್ರೀತೆ
 ಕೃತಾಂಜಲಿಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಬೇಡುವೆ

ಅಟತಾಳ

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಮಲಾ ಪದ್ಮಾ ಪಮ್ಮಿನಿ ಕಮ-
 ಲಾಲಯೆ ರಮಾ ವೃಕ್ಷಾ ಕಪಿತನ್ನಿ ವೃದ್ಧಿ ವಿ
 ಶಾಲೆ ಯಜ್ಞ ಇಂದಿರೆ ಹಿರಣ್ಯಹರಣೆ
 ಮಾಲಯಸತ್ಯಾ ನಿತ್ಯಾನಂದೆ ತ್ರಾಹಿ ಸು-
 ಶೀಲೆ ಸುಗಂಧಿ ಸುಂದರಿ ವಿದ್ಯಾ
 ಸುಲಕ್ಷಣೆದೇವೀ ನಾನಾರೂಪ-
 ಗಳಿಂದ ಮೆರವೊ ಮೃತ್ಯುನಾಶೆ
 ವಾಲಗಕೊಡು ಸಂತತ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ
 ಕಾಲಕಾಲಕೆ ಎನ್ನ ಭಾರವಹಿಸುವತಾಯಿ
 ಮೇಲು ಮೇಲು ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಬಹು ವಿಧ-

ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬಂದೆ ಕೇವಲ ಈ ಮನ
 ಗಾಳಿಯಂತೆ ಪರದ್ರವ್ಯಕೆ ವೋವುದು
 1 ಏಳಲ ಮಾಡದೆ ಉದ್ಧಾರಮಾಡು
 ಕೈಲಾಸ ಪುರದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೊಂಬದೇವಿ
 ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಸರ್ವವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿ
 ಪಾಲಸಾಗರಶಾಯಿವಿಜಯವಿಠ್ಠಲನೊಳು
 ಲೀಲೆಯಾಡುವನಾನಾಭರಣಪೂರ್ಣ

ಆದಿತಾಳ

ಗೋಪಿನಂದನೆ ಮತ್ತದೈತ್ಯಸಂತತಿಗೆ ಸಂ-
 ತಾಪಕೊಡುತಿಪ್ಪ ಮಹಾಕಲೋರೆ ಉಗ್ರ
 ರೂಪವೈಲ್ಪಕ್ಷಣೆ ಅಜ್ಞಾನಾಭಿಮಾನಿ
 ತಾಪತ್ರಯವಿನಾಶೆ ಓಂಕಾರೆ ಹೂಂಕಾರೆ
 ಪಾಪಿಕಂಸಗೆ ಭಯತೋರಿದಬಾಲಲೀಲೆ
 ವ್ಯಾಪುತೆ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಪ್ರೇರಕೆ ಅಪ್ರಾಕೃತೆ
 ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನೆನೆಸಿದ ಶರಣರ್ಗಿ
 ಅಪಾರವಾಗಿದ್ದ ವಾರಿಧಿಯಂತೆ ಮಹಾ-
 ಅಪತ್ತು ಬಂದಿರಲು ಹಾರಿಹೋಹುದು ಸಪ್ತ-
 ದ್ವೀಪನಾಯಕೆ ನರಕನಿರ್ಲೇಪೆ ತಮೋಗುಣದ
 ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಸಿ ಭಕ್ತಜನಕೆ ಪುಣ್ಯ-
 ಸೋಪಾನಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವಂತೆ
 ಪ್ರಾಪುತವಾಗಿ ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ದುಃಖ-
 2 ಕೂಪದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕಡೆಮಾಡು ಜನ್ಮವಾಣಿ
 4 ಸೌಪರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಸತಿಯರು ನಿತ್ಯ ನಿನ್ನ

1 ಏಳಲ (ಹೇಳನ) = ಅವಹೇಳನ (ತಿರಸ್ಕಾರ) 2 ಕೂಪ = ಬಾವಿ

3 ವಾಣಿ = ಸರಸ್ವತಿ 4 ಗರುಡದೇವರ ಹೆಂಡತಿ

ಆಪಾದಮೌಳಿತನಕ ಭಜಿಸಿ ಧನ್ಯರಾದರು
 ನಾ ಪೇಳುವದೇನು ಪಾಂಡವಮನೋಭೀಷ್ಟ
 ಈ ಪಾಂಚಭೌತಿಕದಲ್ಲಿ ಆವಸಾಧನ ಕಾಣೆ
 ಶ್ರೀಪತಿನಾಮ ಪೊಂದೇ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದಲಿ ನೆನೆವ
 ಔಪಾಸನ ಕೊಡು ರುದ್ರಾದಿಗಳ ವರದೆ
 ತಾಪಸಜನಪ್ರಿಯವಿಜಯವಿಠಲನ್ನ
 ಶ್ರೀಪಾದಾರ್ಚನೆ ಮಾಡ್ಪ ಶ್ರೀಭೂ¹ದುರ್ಗಾವರಣತ್ರಯೆ

೫

ಜೊತೆ

ದುರ್ಗೇ ಹಾಹಾ ಹಾಹಾ ದುರ್ಗೇ ಮಂಗಳದುರ್ಗೇ
 ದುರ್ಗತಿಕೊಡದಿರು ವಿಜಯವಿಠಲಪ್ರಿಯೇ

¹ ದುರ್ಗಾ + ಅವರಣ

ಉಗಾಭೋಗ

ನಾನು ನೀನೆಂದು ಒಮ್ಮೆಗಾದರು ನರ
 ಅನಂತಜನುಮದಲಿ ನುಡಿದನಾಗೆ
 ಶ್ವಾನಸೂಕರ ದುರ್ಯೋನಿಯಲಿ ಪುಟ್ಟ
 ಮಾನವಾಧಮನಾಗಿ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ
 ನಾನಾ ಸಂಕಟಪಟ್ಟು ಹೀನಭೋಜನಮಾಡಿ
 ತಾನಿಳವ *ನಿತ್ಯನರಕದಲ್ಲಿ
 ಅನಂತಜನುಮದೊಳು ಸೇವಕನೆಂದೆನೆ
 ತಾನೊಲಿದು ಈವ ವಿಜಯವಿಠಲ ಗತಿ

“ತಿಳಕೊ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ನೀನೆ”

ಬರೆದವರು:

ಪ್ರಾಚೀನ-ನವೀನ ನ್ಯಾಯ, ವ್ಯಾಕರಣ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾನ್
ಎ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಆಚಾರ್ಯ, ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್), ಬಿ. ಒ. ಎಲ್.
ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜ್, ಬೆಂಗಳೂರು

(ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಅವಗಹನಸ್ನಾನವನು| ವಿಹಿತಜಪ ಸತ್ಕರ್ಮ
ಹವಿರನ್ನಭೋಜನವನು| ಮಾಡುತ್ತ
ತ್ರಿವಿಧಜನಸಮ್ಮತಿಯನು| ಬಿಡಿಸಿ ಮು-
ತ್ತವರಿಂದ ಹಣವ ನೀನು| ಗಳಿಸಲಾ-
ಕವಿಗೇಯ ಮೆಚ್ಚೊನೇನೋ| ಮರುಳೆ

ನದಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸ್ಸಾನಮಾಡಿ
ಆಯಾಯ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾದ ಜಪಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತ ಹವಿಸ್ಸಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದುದರ ಶೇಷವನ್ನೇ ಭುಜಿಸುತ್ತ
ಮಾನವನು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ತಾನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ
ಕಾರ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಜನರ ಮನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಹಣವನ್ನು
ಗಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಬಾರದು. ಹಾಗಾದಲ್ಲಿ ಈ ಅಡಂಬರದ ಸತ್ಕರ್ಮ
ದಿಂದ ಜ್ಞಾನಸ್ತುತ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. (ಅವಗಹನ=
ಅವಗಾಹನ, ತ್ರಿವಿಧ ಜನ = ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರು, ನಿತ್ಯಸಂಸಾರಿಗಳು
ತಮೋಯೋಗ್ಯರು ಅಥವಾ ಪಂಡಿತರು, ಪಾಮರರು, ಮಧ್ಯಸ್ಥರು
ಮೆಚ್ಚೊನೇನೋ = ಮೆಚ್ಚುವನೇನೋ?)

ದಾಸನೆಂದೆನಿಸಿ ಧನದಾಸೆಯಿಂದಲಿ ಸರ್ವ
ದೇಶದೇಶಗಳ ಚರಿಸಿ| ಮುಡುಪಿರುಗ

ಕಾಸುಗಳ ಸಂಪಾದಿಸಿ| ನಿಜತನುವ ಸ-

ತಿ ಸುತಾಪ್ತರ ಪೋಷಿಸಿ| ಯಿದ್ದರೆ

ಘಾಸಿ ಯಮನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುವುದೇನೋ ಮರುಳೆ

೭

ಜನರು ತಮಗೆ ಕಷ್ಟ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಸಾಲಾಗಿ ತೆಗೆದಿಡುವ ಹಣಕ್ಕೆ 'ಮುಡಿಪೆ'ಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಹಣವನ್ನವರು ಯಾತ್ರೆ ಹೋದಾಗ ಕುಲದೇವತೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವರು. ಇಲ್ಲವೇ ಯಾರಾದರೂ ಭಕ್ತರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದೇ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆಯೆಂದು ಬಗೆಯುವರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹರಿದಾಸಪಂಥವು ಪರಿಪುಷ್ಟವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿದಾಸರು ಈ ಮುಡಿಪುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು, ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೂ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹರಿದಾಸರು ತಾವು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ದೊರೆಯುವ 'ಮುಡುಪಿ'ನ ಹಣದಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅದರ ಸಂಪಾದನೆಗೇ ಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆದಾರು, ಹಣದಿಂದ ಎಂತಹ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸೂ ಚಲಿಸಿಬಿಡುವುದು ಉಂಟೆಂದು ಅರಿದ ಗುರುವರ್ಯರು ಹರಿವಾಸರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಹಣವು ತಮ್ಮ ದೇಹ, ದೇಹಾನುಬಂಧಿಗಳು ಇವರುಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಸರಿಯಾದ ಹರಿದಾಸತನವಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಹರಿ ಪಂಚದಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. (ಕಾಸು= ಹಣ).

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿತು| ಕಡೆಗ್ಗಿಚ್ಚು ತನ ವಾಕ್ಯೈತಿಯ

ಕೊಚ್ಚುತ್ತ ಜನರಿಗ್ಗೋಳಿ| ದೃಗ್ಗೋಷ

ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸೂಳೀ| ಸೋಗಿನೊಳು

ತುಚ್ಛದಲಿ ಬದುಕಿ ಬಾಳೀ- ಯಿದ್ದರೆಮ

ಕಿಚ್ಚಿಗಿಕ್ಕನೆ ನೋಡು ಬೋಡೀ| ಮರುಳೆ

೮

ಈ ಪದ್ಯದಿಂದ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ಪ್ರೀ ತಿ ಗ ಳ್ಲ ದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಮೋಕ್ಷಸಾಧನವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿ ಜಂಬಕೊಚ್ಚುತ್ತ ಪಂಡಿತನ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದು ಅತಿತುಚ್ಛವಾದ ಬದುಕು. ತನ್ನ ಆಶೆಬುರುಕುತನವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಬದುಕುವನಲ್ಲವೇ? ಇದು ಕುಡಿಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ವಿಟರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೂಳೆ, ತನಗೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲದವಳಂತೆ ಸೋಗುಹಾಕಿ ವಿಟರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವ ತುಚ್ಛಬಾಳಿನಂತೆ. ಹೀಗಿರುವವನನ್ನು ಪಂಡಿತನೆಂದು ಬಿಡದೆ ಯಮನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವನು. (ಕಡಿಗೆ = ಕಡೆಗೆ; ತನ = ತನ್ನ; ಸೂಳೆ = ಸೋಗು = ಸೂಳೆಯ ಸೋಗು; ಇದ್ದರೆಮ = ಇದ್ದರೆ ಯಮ.)

ಬುದ್ಧಿಯಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನ್ಯಾಯಾದಿಗಳನೋಡಿ

ಮುದ್ದು ಭಾಷಣಗಳಿಂದ| ಸಭೆಯೊಳಗೆ

ಗೆದ್ದು ವಾಧಿಗಳ ವೃಂದ| ದೂರ ಪ್ರ-

ಸಿದ್ಧವೆನಿಸುವುದರಿಂದ| ಅಣುಗನಿಗೆ

ಇದ್ದ ಮದ್ದೇವೆ ಚಂದ| ಮರುಳೆ

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ್ದರಿಂದ ವೇದಾಂತ, ನ್ಯಾಯ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೋದಿ ಜಿನ್ನಾಗಿ ವಾದಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಮನಮೋಹಗೊಳಿಸುವ ಭಾಷಣಕಾರನೆಂದು ದೂರ ದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದು ಮಾತನಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಮದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಮನಮೋಹಕರಲ್ಲವೇ? (ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆನಿಸುವುದರಿಂದ = ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆನಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ; ಮದ್ದೇವೆ = ಮದ್ದುತನವೇ.)

ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವನು ಓದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿ-

ಗೋದನೋದಕವ ಕೊಟ್ಟು| ಪ್ರವಚನದ

ನಾದವುಂಟೇನೊ ಗುಟ್ಟು| ಯದ್ಯಪಿ

ಸಾಧಿಸೀ ನುಡಿ ಮನವನಿಟ್ಟು| ಮಿಥ್ಯಾ

ವಾದಿಗಾದರು ಕೈತ್ಯವೇನಸಾಧ್ಯವೋ| ಮರುಳೆ ೧೦

ಆಚಾರ್ಯರಶಾಸ್ತ್ರವಾದ ದ್ವೈತವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದಿ
ತನ್ನಲ್ಲಿ ಓದಲು ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉಚಿತ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ
ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಗುಟ್ಟೇನೆಂದರೆ ಅದರಂತೆ ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿ
ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲ
ಪ್ರವಚನಸರನಾದರೆ 'ಜಗತ್ತೇ ಸುಳ್ಳೆ' ಎಂದು ವಾದಕೊಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಓದಿದವರು ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವಂತಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ.
(ಪ್ರವಚನದನಾದ= ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಕ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿ, ಅಂದರೆ ಅವುಗಳ ಅಶಯ.)

ರಾಗತಸ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಬಹು-

ಶಾಗಮದಿ ಸಿದ್ಧವಾದ| ಚರ್ಯಗಳ

ಹೀಂಗಿತರ ಸಾಧಾರಣಾದ| ಕರ್ಮಗಳ

ವಾಗಾದಿ ಮಾನುಷ್ಯವಾದ| ಸೃಜಿಸುವುದೆ

ನಾಗಶಯನನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ| ಮರುಳೆ ೧೧

ಕೆಲವು ಕರ್ಮಗಳು ರಾಗದಿಂದಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಅವೇನೂ ಶಾಸ್ತ್ರ
ವಿಹಿತವಾಗಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ಕೆಲವು ಕರ್ಮಗಳು
ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡ
ಬಹುದಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಾದಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ
ಶೇಷಶಾಯಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
(ರಾಗತಃ = ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ. ನಾಗಶಯನನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಸೃಜಿಸು
ವುದೆ? ಎಂದು ಅನ್ವಯ.)

ಈ ಪರಿಯಲಿರುವಂಥ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ನೋಡಿ

ನಾ ಪಾರಗಾಣುವ ಸುಪಥ- ಯಿಲ್ಲೆಂದು

ಕೋಪದಲಿ ನುಡಿಯೆ ಕುಪಥ| ನೀನು ಬಲು ಸಂ-

ತಾಪ ಪಡಲು ವೃಥಾ| ನಿನ್ನಷ್ಟು

ಇತರಿಗಾಗಿಗು ಇಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತು| ಮರುಳೆ

೧೨

ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತ ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳಿರುವುದರಿಂದ
ಗಾಬರಿಗೊಂಡು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಫಲ ಬರುವಂತೆ ಕರ್ಮಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹಿತದ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು
ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಜ್ಜನರ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ.
ಅಯ್ಯೋ! ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಲಿ ಎಂದು ಸಂತಾಪ
ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಭೂಸುರನಾಗಿ
ಜನ್ಮವೆತ್ತಿರುವ ಮಾನವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಪತ್ತು ಇರುವಷ್ಟು
ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಗತ್ಯ. (ಇತರಿಗೆ = ಇತರರಿಗೆ)

ಅನಾವ ಕರ್ಮದಿಂದಾನಾವ ವಿದ್ಯೆಯಿಂ

ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಸುಜ್ಞಾನ-

ವೀನ ಭವಬಂಧ ನೀಗಿ ತದ್ವಿದ್ಯೆ

ಭುವನ ಸುಖವೆಂದು ಬಾಗಿ ಸರ್ವತ್ರ

ಜವನ ಭಯ ಕಳೆಯೊ ಯೋಗೀ ಮರುಳೆ

೧೩

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಯೆಂದು ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷಿದ್ಧವಲ್ಲದ ಯಾವ
ಕರ್ಮದಿಂದಲಾದರೂ ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲಾದರೂ ವೇದವೇದ್ಯನಾದ
ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಂಸಾರಿಕ
ಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ
ವಿದ್ಯೆಗೆ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗಳಿಗೆ, ವಿಧೇಯನಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ
ಯಮನ ಬಾಧೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಅವನೇ ಯೋಗಿ.

ಮಣಿಯು ಸಿಕ್ಕಿರಲದನು ತೃಣಮಾಡಿ ನಿಷ್ಕಕ್ಕೆ

ದಣಿದು ನೀಚತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ

ಗುಣಿಸೊ ನಾಮಾರ್ಥವನ್ನು ಎಚ್ಚರದೆ

ಮಣಿಸಿ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಯಿಲ್ಲಿರಿಸಿ

ಉಣಬ್ಯಾಡ ದುಃಖವನ್ನು ಮರುಳೆ

೧೪

ರತ್ನವೇ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವಾಗ, ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿಯದೆ ಅದನ್ನು
ಬಿಸುಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮಪಟ್ಟುಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಸಾರಾಗ-

ದಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಭರ್ಮ ಬಾಹಿರನಾಗಿರಬಾರದು. ಹರಿಯ ಸರ್ವನಾಮಗಳ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪ್ರಮತ್ತನಾಗದೆ, ಈ ದೇಹವನ್ನು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಮಣಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪುನಃ ಪುನಃ ದೇಹ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುಃಖವನ್ನನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತನ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. (ನಿಷ್ಕ=ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಹಣ. ಇಲ್ಲಿ=ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ. ಉಣಬ್ಯಾಡ=ಅನುಭವಿಸಬೇಡ.)

ಭರತಖಂಡದೊಳು ಭೂಸುರಜನ್ಮ | ಸರ್ವಜ್ಞ-

ವರಶಾಸ್ತ್ರದಧಿಕಾರವ | ಕಳಕೊಳದೆ

ಚರಮಸೌಭಾಗ್ಯೋದ್ಭವ | ಜ್ಞಾನದಿಂ

ವಿರಕುತಿಯ ಮೂಲಭಾವ | ಪಡೆಯೊ ನೀ

ನೃಹರಿರಘುಪತಿಯ ಸುಪ್ರೇಮ ಪಡಿ | ಮರುಳೆ

೧೫

ಇತರರಿಗಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲದ ಸಂಪತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮಭೂಮಿಯೆನಿಸುವ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಬರುವುದೇ ದುರ್ಲಭ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ದುರ್ಲಭ. ಅದರಲ್ಲೂ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದುವ, ಹೇಳುವ, ಅದರಂತೆ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಸಂಪತ್ತು ದೊರೆಯುವುದು ಅತಿ ದುರ್ಲಭ. ಈ ಬಗೆಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಕರುಣಿಸಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಮಾನವನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದ ಸುಕೃತದ ಫಲವಾಗಿ ದೇವರು ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿರುವಾಗ ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಅಸಾರತೆಯನ್ನರಿತು ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗದೆ ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಬಾಳಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಭಕ್ತತ್ವೇನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದವನಿಗೆ ದೊರೆಯದುದಾದರೂ ಏನು? (ಚರಮ ಸೌಭಾಗ್ಯೋದ್ಭವ = ಪರಮಾವಧಿಯ. ಸೌಭಾಗ್ಯರೂಪ ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ.)

ವಿ.ಸೂ.—“ತಿಳಕೊ ನಿನೊಳಗೆ ನೀನೆ” ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನುಡಿಯಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅನ್ವಯ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ದಾಸರಾಯರ ತಾತ್ಪರ್ಯಕದೃಷ್ಟಿ

ಲೇಖಕರು :

ಶ್ರೀ ವರವಣಿ ರಾಮರಾವ್, ಬಿ. ಎ.

(ಅ|| ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್, ಮೈಸೂರು ಗೌರ್ಮೆಂಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು)

ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟು ಅಗಾಧವಾದುದೋ ಅವರ ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿರತಕ್ಕ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಣತಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ವಿಶೇಷಾರ್ಥವಾಗಲಿ ಹೊಳೆಯದಿರುವಾಗ ದಾಸರಾಯರ ನಿಶಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಡನೆಯೇ ಸ್ಫುರಿತವಾಗುವುದು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವೇ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಅಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ದೃಷ್ಟಿ, ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರಾಡಿದ ಪ್ರತಿವಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಒಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಗಾರಿ ಬಾರಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಕೇಳಿಲ್ಲ! ಆಗ ನಮಗೆ ಹೊಳೆಯುವುದು, ಅದು ಮಂಗಳಾರತಿಯ ಕಾಲವೆಂಬುದಿಷ್ಟೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ನಮಗೆ ಭಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಸಮಯಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಗಾರಿ ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ, ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಅವರಿಂದ ಹೊರಸೂಸಿದ ವಾಣಿ ಇದು.

ಹೊಡಿ ನಗಾರಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯ—ಘಡಘಡ

ಹೊಡಿ ನಗಾರಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯ್ಯ

ಪ

ಮೃಡವಂದ್ಯನ ಪದ ಬಿಡದೆ ಭಜಿಸರಘ-

ಬಿಡಿಸಿ ಪೊರೆವ ಜಗದೊಡೆಯನೆ ಪರನೆಂದು

೧

ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿ ಸಾರಿ, ನಗಾರಿ ಹೊಡೆಯಿರಿ, ಎಂದರೆ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿರಿ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವಸಂದೇಶವನ್ನು ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ನಗಾರಿಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರಿಗೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಯಾವುದೋ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ಡಂಗುರದಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ದಾಸರಾಯರು ಕೂಡಲೇ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿದರು:

ಡಂಗುರವ ಸಾರಿರಯ್ಯ—ಡಿಂಗರಿಗರೆಲ್ಲರು

ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಪಾಂಡುರಂಗವಿಠಲ ಪರದೈವವೆಂದು

೨

ಒಮ್ಮೆ, ಒಬ್ಬ ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯವನು ಹಕ್ಕಿವಚನವೆಂದು ವಿನೇನೋ ಬಡಬಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ದಾಸರಾಯರು ಈ ಬುರುಡೆವಾತಿನ ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಆ ಬುಡು-ಬುಡಿಕೆಯವನ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಗ್ರ ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಶ್ರುತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನಿಟ್ಟು “ಜಯವದೆ ಜಯವದೆ ಈ ಮನೆತನಕೆ” ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಜೀವೇಶ್ವರಭೇದದ್ವಾಸರಮತತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದರು.

ದಾಸರಾಯರ ಸಂಚಾರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ಗ್ರಾಮದ ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ; ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮಾಡುವ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಪೂಜೆಗೆ ಗ್ರಾಮ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ದ್ರಾವರು ಮಾಡುವುದು” ಎಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ, ಕುರಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವುದೇ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ದೇವರಹಬ್ಬ ದಾಸರಾಯರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದುದೇ ತಡ, ಅವರು “ಊರದ್ರಾವರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ” ಎಂಬ ಪದವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಅದರಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಸತ್ಪಾದಕರೂ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರತಕ್ಕ ದೇವದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಘನತರತತ್ವವನ್ನು

ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ 'ನಾನು' ಎಂಬುವ ಹೋತನನ್ನೂ, 'ದುಷ್ಟತರ್ಕ'ವೆಂಬ ಕುರಿಯನ್ನೂ ಕಡಿದು ಬಲಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳನ್ನೂ ಕುತರ್ಕಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಅಪರೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಉಪದೇಶದ ಸಾರಾಂಶ. ಇದನ್ನು, ಊರದೇವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು ಬೋಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ನೋಡಿ.

ಊರದ್ವಾರ ಮಾಡಬೇಕಣ್ಣ — ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೆ ಪ
ಊರದ್ವಾರ ಮಾಡಿರೆಂದು ಸಾರುತಿದೆ ಶ್ರುತಿ ಇರುಳು ಹಗಲು
ದ್ವಾರಗಳೊಂಭತ್ತು ಮುಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭ್ರಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅ.ಪ
ದುಷ್ಟತರ್ಕವೆಂಬ ಕುರಿಯಣ್ಣ — ಅದನ್ನು ತಂದು
ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯನು ಹೊಡೆಯಬೇಕಣ್ಣ
ಅಷ್ಟಮದದ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಲೆಯನು ಚೆಂಡನಾಡಿ
ಅಟ್ಟಿ ತಿರುಗುವ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಸೂರೆಹಾಕುತಲಿ ೨
○ ○ ○ ○

ಒಬ್ಬ ಗೃಹಿಣಿಯು ಉಪಾದಾನವನ್ನು ನೀಡದೆ ಗಯ್ಯಾಳಿತನದಿಂದ ರವೈಂದು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಳೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ದಾಸವರ್ಯರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ಅವಕಾಶ, ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪರವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿ ತತ್ತ್ವಬೋಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ: ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧದಿಂದ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿರುವ ಜೀವನು ಮುಕ್ತಿದ್ವಾರವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, ಎಂದರೆ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣಾದಿ ಸತ್ಸಾಧನೆಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಈಡಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಿತಾಪದಿಂದ, ದಾಸರಾಯರು ಮುಕ್ತಿದ್ವಾರವನ್ನು ತೆರೆದು ಜೀವರು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಲೆಂಬ ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹಾಡಿದರು:

ಕದವ ಮುಚ್ಚಿ ದಳದಕೋ—ಗಯ್ಯಾಳಿ ಮೂಳಿ ಪ

ಕದವ ಮುಚ್ಚಿ ದಳದಕೋ ಚಿಲುಕ ಅಲ್ಲಾಡುತಿದೆ
ಒದಗಿದ್ದ ಪಾಪವು ಹೊರಗೆ ಹೋದೀತೆಂದು ಅ. ಪ

ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮ
ಸಾರತತ್ತ್ವದ ಬಿಂದು ಸೇರೀತು ಒಳಗೆಂದು ೧

ನಂದನ ಕಂದ ಗೋವಿಂದ ಮುಕುಂದನ
ಚಂದವಾದ ಧ್ವನಿ ಹೋದೀತು ಕರ್ಣಕೆಂದು ೨

ಮಂಗಳಮೂರುತಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನ
ತುಂಗವಿಕ್ರಮಪದದಂಗುಳಿ ಸೋಕೀತೆಂದು ೩

ಗುಡಿಗುಡಿಯನ್ನು ಸೇದುತ್ತಾ ಅಮಲಿನ ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬತ್ತ
ನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ದಾಸರಿಗೆ ಸಮಯಸ್ಫೂರ್ತಿಯೊದಗಿ ಎಲ್ಲರೂ
ಗುಡಿಗುಡಿ ಸೇದಿರೆಂದರು. ಎಂಥ ಗುಡಿಗುಡಿ:

ಗುಡಿಗುಡಿಯನೆ ಸೇದಿ ನೋಡೊ ಸೇದಿ ನೋಡೊ —ನಿನ್ನ
ಒಡಲೊಳಗಿನ ಕಾಮಕ್ರೋಧವೀಡ್ಯಾಡೋ
ಮನವೆಂಬ ಸಂಚಿಯ ಬಿಚ್ಚಿ—ನಿನ್ನ
ದಿನದ ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಭಂಗಿಯ ಕೊಚ್ಚಿ
ತನುವೆಂಬ ಚಿಲುಮೆಯ ಚುಚ್ಚಿ—ಅಚ್ಚು—
ತನನಾಮವೆಂಬ ಕಿಚ್ಚನು ಹಚ್ಚಿ —ಇತ್ಯಾದಿ

ಜಾಲಿಯಮರವನ್ನು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸಲ ನೋಡಿಲ್ಲ! ಅದರೆ
ಅದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶೇಷವೇನಾದರೂ ತೋರಿದೆಯೆ? ಅದೇ
ದಾಸರಾಯರ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಜಾಲಿಯಮರ ಡುರ್ಜನರಿಗೆ
ಸಮವೆಂದರು. ಹೋಲಿಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ!

ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ಬಂದವರಿಗೆ ನೆರಳಿಲ್ಲ

ಹಸಿದು ಬಂದವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಇಲ್ಲ

ಕುಸುಮ ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲ ಕೂಡಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ

ರಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾದವು ವಿಷದಂತೆ ಇರುತಿಹ

— ಜಾಲಿಯಮರದಂತೆ ಧರೆಯೊಳು ದುರ್ಜನರು

ಮಧುಕರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಮನೆಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ಉಪಾದಾನ ಬೇಡುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಕ್ಕೆ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುವ ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯಭಾವನೆ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ. ಆದರೆ ದಾಸರಾಯರ ಭಾವನೆಯು ಎಷ್ಟು ಉದಾತ್ತವಾದುದು! ಆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವರು ಭಾವಿಸಿರುವ ರೀತಿಯು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ, ಹರ್ಷದಿಂದ ಅವರು ಹೀಗೆ ಕೀರ್ತಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಗ—ಕಲ್ಯಾಣಿ

ತಾಳ—ಆದಿ

ಮಧುಕರವೃತ್ತಿ ಎನ್ನದು ಅದು ಬಲು ಚೆನ್ನದು

ಪ

ಪದುಮನಾಭನ ಪಾದಪದುಮಮಧುಪವೆಂಬ

ಅ. ಪ

ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿ ನೀಲವರ್ಣನ ಗುಣ

ಆಲಾಪಿಸುತ್ತ ಬಲು ಓಲಗ ಮಾಡುವಂಥ

೧

ರಂಗನಾಥನ ಗುಣ ಹಿಂಗದೆ ಪಾಡುತ್ತ

ಶೃಂಗಾರ ನೋಡುತ್ತ ಕಂಗಳಾನಂದವೆಂಬ

೨

ಇಂದಿರಾಪತಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನಲ್ಲಿ

ಚಂದದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾನಂದವ ಪಡುವಂಥ

೩

ಈ ರೀತಿ ದಾಸರಾಯರು ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ನೋಡಲಿ, ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಆದರಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಲೋಕೋಪಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆಕಂಡ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ದಿಗ್ಧರ್ಮನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಂಗಳಾತ್ಮರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರಾಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಾತ್ತ್ವಿಕದೃಷ್ಟಿ ಹೇಗೆ ಹೊರ ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನವರಿಕೆಯಾಗದಿರದು. ★

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು ಇಂದ್ರಾಂಶರು

(ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರು)

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು, ಮೈಯುಬ್ಬಿ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಪಾಡುತ್ತಾ ‘ಎದುರ್ಯಾರೋ ಗುರುವೇ ಸಮರ್ಯಾರೋ’ ಎಂಬ ನಾಮದಲ್ಲಿ ‘ಭಾಸುರನ್ಯಾಯಸುಧೆ ಪಡೆದೆ ಯತೀಂದ್ರ’ ಎಂದು ನರ್ತನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ಹೃದಯಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮನದಣಿಯ ಕಂಡು ಅವರ ವಾದಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮೃಗರಾಜನ ಗಂಭೀರನಾದಕ್ಕೆ ರೂಪಕ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥಪಂಚಾಸ್ಯ (ಸಿಂಹ) ನನ್ನು ಕಂಡು, ಧ್ವನಿಕೇಳಿ, ಪರವಾನಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲೇ ಗಡಗಡ ನಡುಗಿ ಅಡಗಿದರು ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯವರ್ಮಗುರುವರ್ಮ’ ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸಾರ್ಯಪ್ರಣೀತವಾದ ಪದದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರೂ (ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು, ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಜರು) ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಗಾಂಭೀರ್ಯಾತಿಶಯಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಮುಖಮೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಟೀಕಾಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ಅದೇ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಓದಿಹೇಳುತ್ತಾ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪದದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಟ್ಟ ಪದಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದೆತ್ತರ ಅತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿಟ್ಟರೆ ಅರ್ಥವು ಹೇಗೆ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರಿಗೆ ಪರವಾದಿನಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕೆಲಸ; ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಜರಿಗೆ, ಗುರುಗಳ ಪದ ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದು, ಅಸೇ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರುವಿಕೆ, ಇದು ಕೆಲಸ. ಇಬ್ಬರೂ

ಶ್ರೀ ಹ ರಿ ಯ ನ್ನು ಕಂಡವರೇ. ಜಗತ್ತಿನ ಉದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬದ್ಧರರೇ.

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀ ಮಳಖೇಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರ ಬೃಂದಾವನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಆ ಗುರುಗಳ ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ— ಬಹುಭಕ್ತವೃಂದ! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಮಾನಂದ! ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಳಂತರ್ಯಮಿಯಾಗಿ ದರ್ಶನವಿತ್ತ ಆ ನಂದನ ಕಂದ! ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರು 'ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯ-ವರೈ ಗುರುವರೈ' ಎಂದೆಂದು ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಂಕಿತದಿಂದ ಕೊನೆಗಂಡಿತು ಆ ನಾಮ; ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು 'ಎದುರಾರೋ ಗುರುವೇ ಸಮರಾರೋ' ಎಂದು ಸುರಿಸಿದರು ಆನಂದಬಾಷ್ಪ.

ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು ತಮ್ಮ ಪದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀ ಸೂರ್ಯದೇವನೊಡನೆ ರೂಪಿಸಿನೋಡಿ—ಚಂದ್ರದೇವನೊಡನೆ ರೂಪಿಸಿನೋಡಿ— ಕಾಮಧೇನುವಿನೊಡನೆ ರೂಪಕ ಮಾಡಿ—ಕೊನೆಗೆ ಈ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಮನವೊಪ್ಪದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ವರೂಪಕಥನವನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ 'ಯತೀಂದ್ರ'ನೆಂದು. (ಯತಿರೂಪಃ+ಇಂದ್ರಃ=ಯತೀಂದ್ರಃ) ಇಂದ್ರದೇವನೇ ಯತಿರೂಪದಿಂದ ಬಂದನೆಂದು ಹೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟರು! ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಿತ್ರ ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಸುರಧೇನು ಎಂದರೆ ಕಾಮಧೇನು, ಎನ್ನದೆ ಎರಡು ಬಾರಿ (೫ ಮತ್ತು ೭ನೇ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ) 'ಯತೀಂದ್ರ' ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ಅಂಶವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು! ಅಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಮೊದಲಾದವರೂ ಜಯತೀರ್ಥರು ಇಂವ್ರಾಂಶರೆಂದರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಸಾರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು, 'ಜಯತೀರ್ಥವಿಜಯ' ದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಮಾಃ ಇಂದ್ರಃ ಸುಧೀಮಾಃ' ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ✓ ಶ್ರೀ ಖರಸಂವತ್ಸರ ಆಷಾಢ ಬಹುಳ ಪಂಚಮಿ (ತಾ|| 23—7—51) ಸೋಮವಾರದಲ್ಲಿನ ಆರಾಧನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಠನೆಗಾಗಿ ಈ ದಿವ್ಯನಾಮವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಗ—ಅನಂದಭೈರವಿ

ತಾಳ—ಅದಿ

ಎದುರಾರೋ! ಗುರುವೇ! ಸಮರಾರೋ

ಪ

ಮದನಗೋಪಾಲನಸ್ತ್ರಿಯ ಜಯರಾಯ

ಅ. ಪ

ಕಡುಘರ್ಷಿಸುವ ಕೇ- ಸರಿಯಂತೆ ನಿಮ್ಮ ನಾದ- ಗಡತೆಯ ಕೇಳುತ್ತ
ನುಡಿ ಮುಂದೋಡದೆ || ಗಡಗಡ ನಡುಗುವೊ ಮೂಯೋವಾಯ್ತುಳು
ಅಡವಿಯೊಳಡಗೋರು ನಿಮ್ಮ ಭೀತಿಯಲಿ

೧

ಕುಟಿಲ ಮತಗಳೆಂಬೊ ಚಟುಲಂಛಕಾರಕ್ಕೆ | ಪಟುತರ ತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿ
ಕೆಂತೆಂಬೋ || ಚಟುಲಾತಪದಿಂ ಖುಡಿಸಿ ತೇಜೋ- ತೃಟದಿ ಮೆರೆದ ಬುಧ
ಕಟಿಕಾಬ್ಜ ಮಿತ್ರ

೨

ಅಮಿತದ್ವಿಜಾವಳಿಕುಮುದಗಳರಳಿಸಿ | ವಿಮತರ ಮುಖಕಮಲಂಗಳ
ಬಾಡಿಸಿ || ಸ್ವಮತರ ಹೃತ್ಸಂತಾಪಗಳೋಡಿಸಿ | ವಿಮಲಸುಕೀರ್ತಿಯ ಪಡೆ
ದೆಯೊ ಚಂದ್ರ

೩

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬೋ ಶೃಂಗಗಳಿಂದ | ಸುಧಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂಬೋ
ಸ್ತನಗಳಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತ || ತತ್ವಬೋಧೆಯೆಂಬೊ ದುಗ್ಧ ಶಿಷ್ಯವತ್ಸಂಗಳಿಗೆ |
ಅದರದಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಯತಿ ಸುರಧೇನು

೪

ನ್ಯಾಸಸೂತ್ರಗಳೆಂಬೊ ಮಂದರವನು ವೇದ- ರಾಶಿಯೆಂಬೊ
ನಾರಾಶಿಯೊಳಿಟ್ಟು || ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರ ವಾಕ್ಯಪಾಶದಿ ಸುತ್ತಿ | ಭಾಸುರ
ನ್ಯಾಯಸುಧೆ ಪಡೆದೆ ಯತೀಂದ್ರ

೫

ವನಜನಾಭನ ಗುಣಮಂಚಗಳು | ಸರ್ವಜ್ಞಮುನಿಕೃತಗ್ರಂಥಗಳವನಿ
ಯೊಳಡಗೆ ಸ- ಜ್ಞಾನರಿಗೆ ಬೀಕಾಂಜನದಿಂದ ತೋರಿಸಿ | ಘನಸುಖಸಾಧನೆ
ಮಾಡಿದ್ಯೊ ಧೀರಾ

೬

ಅರ್ಥಮಂದಾರ ವೇದಾರ್ಥ ವಿಚಾರ ಸ- ಮರ್ಥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ-
ದಾಂಬುಜಲೋಲಾ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥ ಮತ್ತೇಭಕಂತೀರವಕ್ಷೋಭ್ಯ- ತೀರ್ಥ
ಕರಜ | ಜಯತೀರ್ಥ ಯತೀಂದ್ರ

೭

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ
ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಶ್ರೀ ಖರ—ಶ್ರಾವಣ (೧೯೫೧—೫೨)

ಸಂಪುಟ ೧

ಸಂಚಿಕೆ ೧೦

ವಾರ್ಷಿಕ
ಚಂದಾ

ವಿರೂ.ಗಳೂ

ಸಂತಾನಸಂಪತ್ತರಿಶುದ್ಧ ಭಕ್ತಿ— ವಿಜ್ಞಾನವಾಗ್ನಿಹಸುಪಾಟವಾದೀನ್

ಹತ್ವಾ ಶರೀರೋತ್ಥಸಮಸ್ತದೋಷಾನ್ ಹತ್ವಾ ಸ ನೋಃ ವ್ಯಾಧ್ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರಃ

—ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಣಾಚಾರ್ಯರವಿ

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

Samputa 1 (Sanchike 10)

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಭಗವಂತರಾಯರ ಚರಿತ್ರೆ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ! ನೀನೇ ಗತಿ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ತತ್ವಸುವಾಲಿ

೨

೩

೧೨

೧೮

೩೦

ಸುಸಂಧಿ !

ತ್ವರಿಮಾಡಿ!!

ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯ ಸೇವಾಸಂಘವು

ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಾರಾಟದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಘದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ

ಮಾಧ್ವರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ,

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಯೋಗ್ಯಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವುವು. ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ

ಎಲ್ಲರೂ—ಸಕಲ ಮಾಧ್ವರೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೋರಿದೆ.

ನೀವೂ ಪರಿಶಿ!

ನಿಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ!!

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,

ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯ ಸೇವಾಸಂಘ,

“ಮಾಧ್ವರಾಜಮಂದಿರ”, ಹದಡಿ ಬಡಾವಣೆ,

ದಾವಣಗೆರೆ (ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಟ್)

ಮುದ್ರಕರು :

ಆರ್. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ

ಪರಿಮಳ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ
ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವನಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ—

ಡುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ }
೧

ಶ್ರೀ ಖರ—ಶ್ರಾವಣ
೧೯೫೧—ಆಗಸ್ಟ್

{ ಸಂಚಿಕೆ
೧೦

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ—ಧನ್ಯಾಸಿ ಆದಿತಾಳ

ವೈದ್ಯನ ನಾನರಿಯೆ ಭವರೋಗಕೆ

ವೈದ್ಯನು ನೀ ಹರಿಯೇ

ಪ

ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಕೈಪಿಡಿದು ಕಪಟದ

ಉಷ್ಣ ವಾಯು ಜರಿದು

ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತುತಿ ನಿನ್ನ ಸೇವಕಗಿತ್ತು ಉ—

ತ್ವಷ್ಟನ ಮಾಡೆನ್ನ ಕಷ್ಟವ ಪಡಿಸದೆ

೧

ಹರಿ ನಿನ್ನ ಶರಣು ಎಂಬ ರಸದಲಿ

ಚರಣಧ್ಯಾನವನಿತ್ತು

ಗುರುತರ ಮಾತೃಗಳೆನಗಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು

ದುರಿತ ಪರಿಹರಿಸ ಬಂಧು ನೀನಲ್ಲದೆ

೨

ನಿನ್ನ ದಾಸ ನಾ ದುರಿತಗಳೆಲ್ಲವು

ಬಿನ್ನ ಬಿಡದೆ ಕಾಡುವುದೇನು

ಘನ್ನ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯನೇ

ಬನ್ನವ ಕಳೆಯುವ ದೊರೆ ನೀನಲ್ಲದೆ

೩

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಭಗವಂತರಾಯರ ಚರಿತ್ರೆ

ಲೇಖಕರು :

ಶ್ರೀ ಮ. ಶಾ. ಸಂ. ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು
ದ್ವೈತವೇದಾಂತ ವಿದ್ವಾಂಸರು,
ಹರಪನಹಳ್ಳಿ (ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ).

‘ಅಚ್ಯುತಾಂಘ್ರಿನಿಷ್ಕರ ಯದ್ಯ ಚ್ಛಾಲಾಭಸಂತುಷ್ಟರ
ನಿಶ್ಚಲಾತ್ಮಜ್ಞಾನ ಉಳ್ಳ ಅಚ್ಚಭಾಗವತರ
ದಿವ್ಯ ಸಂಗವಾಗಲಿ’

ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಿಕಾಕೃತ್ಯಾದರವರ (ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರ)
ಉಕ್ತಿಯಿರೋಣದರಿಂದ, ‘ಅಚ್ಚಭಾಗವತ’ರಾದ ಈ
ಮಹಾತ್ಮರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

— ಸಂ.

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಭಗವಂತರಾಯರು ಖಾಸ ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯವರೇ ಆದರೂ
ಅವರ ತಾಯಿಯವರು ಬಳ್ಳಾರಿಯವರಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಯಃ ಬಳ್ಳಾರಿ
ಪುರದ ವಾಸ್ತವ್ಯರೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ.
೧೭೮೩ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ೭೬ ವರ್ಷಗಳು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರೆಂದು
ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ತಂದೆಯವರ ಹೆಸರು ಶ್ರೀ ನಾಗೇಶರಾಯರು.
ಏಕಪುತ್ರರೂ, ಬಹಳ ಕುಶಲಮತಿಗಳೂ ಆದ ಭಗವಂತರಾಯರಲ್ಲಿ ಅವರ
ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾದೃಶಪ್ರೇಮವಿದ್ದಿತು. ಕೇವಲ ಲಾಲನೆ ಮಾಡಿ,
ಬಾಲಕನನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಿಡದೆ, ಸಾಂಗವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ
ಮಾಡಿಸಿದರು. ಈ ಬಾಲಕನಾದರೂ ಪಾರ್ಸಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ,
ಇಂಗ್ಲೀಷು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರಾದರೂ,
ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪಾರ್ಸಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದರು. ಇವರಿಗೆ ೨೦ ವರ್ಷ

ನಯಸ್ಸು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದರು. ಬಹುನೀತಿ
ನಿಪುಣರೂ, ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೇ, ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು,
ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವಂಶೋತ್ಪನ್ನರಾದುದರಿಂದ, ಆಗಿನ ರಾಜನೀತ್ಯನುಗುಣವಾಗಿ
ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗವೂ ಲಭಿಸಿತು. ರಾಜಕಾರ್ಯಧುರಂಧರರಾದ
ಈ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ತಹಶಿಲ್ದಾರರ ಕೆಲಸವೇ ಆಯಿತು.
ಇಂಗ್ಲೀಷು ಸರ್ಕಾರದ ಆರಂಭದಶೆಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಅಭ್ಯುದಯವಾಯಿತು.
ನಿಸ್‌ಬಟ್ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷು ದೊರೆಯು ಇವರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾದೃಶಪ್ರೇಮವಿಟ್ಟಿದ್ದ
ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೊರೆಯು ತನಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಆಗುತ್ತದೋ
ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರನ್ನು ಸೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಬಳ್ಳಾರಿ
ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಯದುರ್ಗದ ಮಾಮಲೇ ಮಾಡಿದರು. ತರುವಾಯ ಒಂದು
ವರ್ಷಕಾಲವಾದೊಡನೆ ಗುತ್ತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿ
೬ ತಿಂಗಳಾದನಂತರ, ಆದವಾನಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ತಹಶಿಲ್ದಾರರಾಗಿ
ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಲಾಕಿಕ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪದಲ್ಲಿದ್ದ ವರಾದಾಗ್ಯೂ,
ಸ್ನಾನಸಂಧ್ಯಾಜಪತಪಾನ್ವಿತನ ನಿರತರಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ದೀಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಲ್ಕಂಡ 'ನಿಸ್‌ಬಟ್' ದೊರಗೆ
ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಕೆಲಸವಾದೊಡನೆಯೇ, ಶ್ರೀ ಭಗವಂತ
ರಾಯರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕೋಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆನೇ ತಹಶಿಲ್ದಾರ್ ಕೆಲಸವಾಯಿತು.
ಆಗ್ನೇಯ ರಾಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ,
ಶ್ರೋತ್ರಿಯಂವದಿಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ 'ಬಾಬಾ' ಎಂಬುವರ ತಾಯಿಯು
ಸಹಗಮನ ಮಾಡಲು ರಾಯರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಶಾಸ್ತ್ರ
ಸಮ್ಮತವಾದುದಾದ್ದರಿಂದ, ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿದ್ದರೂ
ತಾವು ಉತ್ತರ ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಆಗದವರು ಮೇಲಧಿಕಾರಿ
ಗಳಿಗೆ ಮೂಕ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ರಾಯರ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ
ನಿಸ್‌ಬಟ್ ದೊರೆಯು ಸೀಮೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಸತೀಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕ್ರೂರ
ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ ತಪ್ಪು ರಾಯರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಉದ್ಯೋಗ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದಂತೆ ಆಜ್ಞೆಯಾಯಿತು.

“ಧರ್ಮವೇ ಜಯ”ವೆಂದು ರಾಯರು ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಾರಕ ವೃಂದದಿಂದ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಪೂರ್ವದ ದೊರೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಹು ಸಮ್ಮತ ರಾದುದರಿಂದ, ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದಂತೆಯೂ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕಮಾಡಿದಂತೆಯೂ, ದೈವವಶಾತ್ ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಕೆಲವುಕಾಲ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ರಾಯರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಂಕಟವೊದಗಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಮಿಲಿಟರಿ ರೋಡು ಹೊಸದಾಗಿ ಹಾಕುವುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ದಿಂದ ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಆಗ್ಗೆ ಆ ಖಾತೆಯ ಮೇಲೂ ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ದರ್ಬಾರು ನಡೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ರೋಡಿಗಾಗಿ ರೇಖಾಚಿತ್ರವು ತಯಾರಾದೊಡನೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ಒಪ್ಪಿಗೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ನಕಾಶೆಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಯಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕೀಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾಯರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಕ್ರವಾಗಿ ರೇಖೆಯನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರಂತೆ ಸವರಣನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಶಿಲ್ಪಿಗೆ ಅದು ಸಮ್ಮತಿಯಾಗದೆ, ತಿಕ್ಕಾಟವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಿಲಿಟರಿ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಾಕ್ಯವೆಂದರೆ ನೇದವಾಕ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದಾದರೆ, ತಹಶೀಲ್ದಾರರವರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ರಾಜಿನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು, ಉತ್ತರವು ಆಯಿತು. ಪ್ರಾಣದೇವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯೇ ಲೇಸೆಂದು ಬಗೆದು, ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗಲೇ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ ಪೂಜ್ಯ ಭಾಸ್ಕರಿ ವರಾಹಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಮತ್ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅವರೊಡನೆಯೇ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಉಸ್ತುರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಭಾಸ್ಕರೀ ಆಚಾರ್ಯರು ಚತುಶ್ಯಾಸ್ತ್ರಪಂಡಿತರು. ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಬೀಜವನ್ನು

ಬಿತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಬಹು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಭೂಮಿಯು ದೊರಕಿತೆಂದು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರು ಬಹುಕಾಲ ರಾಯರ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಶಾಂತಿಪಾಠಕ್ರಮದಿಂದ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಮೇಯ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪುಣ್ಯ-ವಿಶೇಷದಿಂದ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ನಿಸ್‌ಬಟ್ ದೊರೆಯು ಪುನಃ ಹಿಂದೂದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ನಿವೃತ್ತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ರಾಯರ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರನ್ನು ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ರಾಯರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ಆ ಮೇರೆಗೆ ರಾಯರು ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತಹಶೀಲ್ದಾರಾಗಿ ನಿಯಮಿತರಾದರು. ಈಗಲೇ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರಿಗೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಆ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿರುಪದ್ರವವಾಗಿ ನೌಕರಿಯು ಜರುಗಿತು. ಈಗ ರಾಯರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೪೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿರಬಹುದು; ಈ ಕಾಲವೇ ರಾಯರ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಸಂತಕಾಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯವರು, ನೀರಿನವರು, ಇಬ್ಬರು ಪರಿಚಾರಕರು, ಸಾಕ್ಷಾದ್ಗುರುಗಳ ಪುತ್ರರಾದ ವಿಠಲಾಚಾರ್ಯರೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಸ್ತುತಃ ರಾಯರ ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲಾ ಹೂವಿನಹಡಗಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ, ರಾಯರು ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ 'ಮದಲಗಟ್ಟಿ'ಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ೫ ಘಂಟೆ ಪರ್ಯಂತರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ೭ ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ 'ಮದಲಗಟ್ಟಿಗೆ' ಹೋಗುವುದು, ತಕ್ಷಣವೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಶ್ರೀ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಕವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಿವಿಧವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು, ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು, ಪಾಠಹೇಳುವುದು, ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನಾನಂತರ ಶಯನ, ಪುನಃ ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ನದೀಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ, ನಿತ್ಯಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನೆ, ಪ್ರಾಣದೇವರ ಅಭಿಷೇಕವಾದ ನಂತರ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಭಾಷ್ಯಪಾಠ. ಉದಯ ೯ ಘಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ

ಭೋಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೆಡಗಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಫೀಸಿಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುವುದು, ರಾಜಕಾರ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಗೃಹಕೃತ್ಯ ವಿಚಾರ, ಹೀಗೆ ಅನವರತ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಶನಿವಾರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪೂಜಾರಿಯಾದ ಸಾತಾನಿಯು ರಾಯರ ಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನೆಯಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪರಿಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದನು. ರಾಯರು ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ದೂರ ದಿಂದಲೇ ಥಾಲಿಯಿಂದ ನೀರೆರೆದು ಅಭಿಷೇಕಾನಂತರ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು 'ರಾಯರೇ! ನಿಮ್ಮ ಮಡಿಯು ದುರಂತಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಮೈಲಿಗೆಯ ಭಯವೇ? ಈ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಗಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಅತಿಥಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವುದು' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದೇನು ಅದ್ಭುತವೋ! ಅಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರು ಯಾರು ಬರುವರೋ! ಎಂದು ಕಾದಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಧಿದಾಸವರ್ಯರು ದಿಗ್ವಿಜಯಮಾಡಿದರು. ರಾಯರು ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗಿನಿಂದಲೂ ಈ ದಾಸರು ಪುನಃ ಪುನಃ ದರ್ಶನಕೊಟ್ಟು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಲೇಯಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಆವರ್ತಿ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಯರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಭಾಸ್ಕರೀಆಚಾರ್ಯರವರ ಪ್ರೇರಣಾನುಸಾರ ರಾಯರಿಗೆ ದಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಲೋಸುಗ ಬಂದರು. ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣದೇವರಿಂದ ಸೂಚನೆ. ಶ್ರೀದಾಸವರ್ಯರು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಪರಮಾದರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತಾನಮಾಡಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉಭಯರೂ ಕುಳಿತರು. ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ದಾಸರಾಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ "ರಾಯರೇ! ತಾವು ಸಾರ್ವಭೌಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರವೀರಸಮಯವನ್ನೇ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿರಿ. ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವಿರುತ್ತಿರಲು, ಅನ್ಯ ಭಾಷಾಲೋಲುಪತಾ, ಅನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯಾಸಂಗವೂ ಮೈಲಿಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಶ್ರೀಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ಉಡಿಸಿದ ಎಸ್ತದಿಂದ ಪ್ರಾಣಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಮೈಲಿಗೆ

ಅಲ್ಲವೆಂದು ಮರ್ಮತಾಡನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಭಾಸ್ಕರೀಆಚಾರ್ಯರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಿಷದಪಡಿಸಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಬಹುವಿನಯದಿಂದ ದಾಸರಾಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು, ಉಭಯರೂ ನದೀಸ್ನಾನಮಾಡಿದರು. ಶಿಷ್ಯವೃಂದ, ಪರಿಚಾರಕವೃಂದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ರಾಯರು ಶಾಂತಿಶ್ರಮದಿಂದ ದಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ, ಅಂಕಿತವನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ದೇವತಾರ್ಚನಾವಸಾನದಲ್ಲಿ ಭಜನಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ದಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೊದಲು ರಾಯರು ರಚಿಸಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಗಳು:—

- ೧) ಶಬ್ದ ಪರಂಪರೋತ್ತಮದವಾದ.
- ೨) ತತ್ವಸಂಖ್ಯಾನಟಪ್ರಣಿ.
- ೩) ಭೇದೋಜ್ಜೀವನ ಟಿಪ್ಪಣಿ.
- ೪) ಪವಮಾನಸೂಕ್ತವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.
- ೫) ನರಸಿಂಹಸ್ತುತಿವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.
- ೬) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಸಿದ್ಧಾಂತಯುಕ್ತಿಸಂಗ್ರಹ.
- ೭) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಪಂಚಿಕಾ.
- ೮) ವಿಷ್ಣುಪಂಚಕ ಉಪವಾಸನಿರ್ಣಯ.

ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನಂತರ ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು:—

- ೯) ಭಾಗವತ ತಾತ್ಪರ್ಯಭಾವದೀಪ.
- ೧೦) ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಭಾವಪ್ರದೀಪ.
- ೧೧) ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿಟಿಪ್ಪಣಿ.
- ೧೨) ಯಮಕಭಾರತಟಿಪ್ಪಣಿ (ಸಂಕ್ಷೇಪ)
- ೧೩) ಪಂಚ ಶ್ಲೋಕೇ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ತುತಿ.
- ೧೪) ಐತರೇಯ ಖಂಡಾರ್ಥ.
- ೧೫) ಬೃಹತೀ ಸಹಸ್ರ-ವೇದದಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಹಸ್ರಋಕ್ಕುಗಳಿಗೆಅರ್ಥ.
- ೧೬) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹ.-೧, ೩, ೪, ೫, ೧೬;- ಈ ಐದು ಗ್ರಂಥಗಳು ಮೈಸೂರು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿವೆ.

೧೭) ಗುರುಪರಂಪರಾಸ್ತೋತ್ರ

೨, ೬, ೮, ೧೩, ೧೭, :- ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಉನ್ನತ ಪುಸ್ತಕದ ಕೊನೆಯ ಪತ್ರ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ೭, ೯, ೧೨, ೧೫, :- ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ.

೧೦, ೧೪, ಭಾಷೆ ಆಗಿವೆ.

ಈ ರಾಯರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಅರ್ಧಾಂಗಿನಿಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಾಂಧವ್ಯವಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರೇ ಸ್ವಯಂ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಚಿರಂಜೀವಿಯ ಉಪನಯನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದಂತೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಆಸ್ತಂಗತರಾದರು. ಅವರ ತಮ್ಮಂದಿರು ಶ್ರೀ ವಿಠಲಾಚಾರ್ಯರು. ಪುತ್ರರು ಶ್ರೀ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರು. ಶ್ರೀ ವಿಠಲಾಚಾರ್ಯರು ಕೂಡ ಗತಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯವಾದುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಗುರುಪುತ್ರರಾದ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾಂತ ಪಾಠಹೇಳಿ ಭಾಗವತಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರು ೮೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು ತಾವೇ ಸ್ವಯಂ ಗೋಮಯದಿಂದ ಲೇಪನಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಣೆ ಹಾಕಿ ಗುರುಪುತ್ರರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ತಾವು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪಾಠಹೇಳುವ ಕ್ರಮವು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಅಸದೃಶವಾದುದು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ಅಸದೃಶವಾದುದೇ ಅಲ್ಲವೇ! ಒಂದು ಸಲ ಗುರುಪುತ್ರರು ನವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೂ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾಯರಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ನಿತ್ಯಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನೆ, ನಿತ್ಯಪಾಠ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರೂ ಸೇವಾನಿವೃತ್ತರಾದುದರಿಂದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹಾಕಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರರನ್ನು ಬೇಡುವುದು ರಾಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ತಿಳಿಯದು. ಲಡುದರಿಂದ ಗುರುಪುತ್ರರಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಸಿದರು.

ಸ್ವಾಮಿ! ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ, ವಿಜಯದಶಮಿ ಆದನಂತಹ ಪುನಃ ಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಬಹು ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ, 'ಅದೆಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಮಾತ್ರ ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಹೋಗಲೇ! ಸರ್ವಥಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ನವರಾತ್ರಿಯ ಹಬ್ಬದ ಮುಂದೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತಾಯರು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಆಫೀಸಿನ ದಿವಾನ ನೀಲಕಂಠರಾಯರ ಮನೆಯು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮೇಲುಪ್ಪರಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾಯರು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೇ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಯರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತರಾಗಿ ಉಭಯರೂ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಥಟ್ಟನೆ ಮಧ್ಯೆ ಏನೋ ಕೆಲಸವಿದ್ದವಂತೆ, ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾಯರು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ರಾಯರ ಶಿಷ್ಯರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದ ಹಿಂಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಕರೆದು, ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. 'ಸ್ವಾಮಿ! ತಿಳಿಯದು. ನವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬ, ಗುರುಪುತ್ರರು ಇಲ್ಲೇ ಇರುವರು. ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಭೋಜನಾದ್ಯಪಚಾರಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯಸಂಗ್ರಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತ್ರ ರಾಯರು ಒಂದು ದಿನ ಅಂದಿದ್ದರು' ಎಂದು ಆ ಶಿಷ್ಯನು ತಿಳಿಸಿದ. ಆಗಿಂದಾಗಲೇ ೩೦೦ ರೂ.ಗಳ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ರಾಯರ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೇವಕರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ತೀವ್ರ ಬಂದು ರಾಯರೊಡನೆ ವಿವಿಧವಾದ ಲೌಕಿಕ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಚಾರದಿಂದ ಕಾಲಯಾಪನೆಮಾಡಿದರು. ಸಾಯಂಸಮಯವಾಗಲು ರಾಯರಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯಾಯಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿನಯೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಶ್ರೀ ರಾಯರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಕಳ ಸಾಮಗ್ರಿಯು

ಬಂದಿದ್ದದನ್ನು ಕಂಡು, ಇದು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾ, ಈ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾಯರಿಗೂ ಇಷ್ಟು ಭಾಗವಿದೆ ಆಗಲಿ, ಎಂದು ಹರ್ಷದಿಂದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

ಒಮ್ಮೆ 'ದ್ವೈತದ್ಯುಮಣಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕಭಾಗ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ರಾಯರು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಗುರುಮಾಡಲು ಕೆಲವರು ಮಾತ್ಸರ್ಯದಿಂದ, ರಾಯರು ದ್ವೈತದ್ಯುಮಣಿ ಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕತಪ್ಪುಗಳಿವೆ ಎಂದು ದೂಷಿಸಿ, ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ಶ್ರೀಮತ್ಪೂಜ್ಯ ಹುಲಿಗಿ ನರಸಪ್ಪಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಅದ್ಭುತಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಕುಸಿತರಾಗಿ ರುಚಿತಿಬಂದು, ರಾಯರೇ | ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೈತದ್ಯುಮಣಿ ಪುಸ್ತಕವೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ರಾಯರು ಚಕ್ರಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಏನೂ ಲಿಖಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು ತಮಗೆ ದುರ್ಬೋಧವಾದ, ಗಹನ ಪ್ರಮೇಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇವೆ ಎಂದು ತಾವು ಅಂದುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಆತಿಥ್ಯಮಾಡಿ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಭೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಾವು ಎದ್ದುನಿಂದು ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀ ಹುಲಿಗಿ ಆಚಾರ್ಯರವರಿಂದ, ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು (೧೦೦-೦-೦) ಶತಮಾನ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ.

ಇವರಿಗೆ ೧) ಗೋವೇಕರ್ ವೆಂಕಟರಾವ್ ೨) ಬೆಟ್ಟದೂರು ದ್ಯಾವಪ್ಪ ೩) ಕಾತಾಳಂ ಶೀನಪ್ಪ ೪) ಕಂದಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ೫) ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು ಶ್ರೀ ಭಾವಬೋಧಪಂಥದವರು. ಇವರ ಗುರುಗಳೂ ಕೂಡಾ ಅದೇ ಮಾರದವರಾದುದರಿಂದ, ಇವರಿಗೂ ಅದೇ ದೀಕ್ಷೆ. ಶ್ರೀ ಭಾವಬೋಧ, ಶ್ರೀ ಭಾವದೀಪ, ಈ ಗ್ರಂಥಗಳವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದು ಮಿತ್ರಮಂಡಲಿಯು ಕೇಳಲು

ಮತ್ಸರಮುಷಿಕಾಮಲಿನೋ

ಜಗದಧಿಪತಿರಚಿತೋಽಪಿಭಾವದೀಪೋಽಯಂ

ಭಾವಸುಬೋಧವಿರೋಧೀ

ನ ಲಸತಿ ನಿತರಾಂ ಯಥಾಗಮೋ ಬಾಧ್ಧಃ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯವರಿಗೂ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲಾಂಕಿತ ಉಳ್ಳ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸ್ವಹಸ್ತಾಕ್ಷರಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ‘ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ’ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ರಾಯರಿಂದ ಲಿಖಿತವಾದ ಪತ್ರಗಳು, ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ತುತಿ, ಗುರುಪರಂಪರಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಇವಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

ವಿ. ಸೂ.—‘ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲ’ ಅಂಕಿತವುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರಿವಂದ ರಚಿತವಾದವುಗಳು. ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿತ್ಯವೂ ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಎಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳಿದ್ದರೆಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲವೇ? ಸಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರು ಗುಣಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಯರು ನಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ! ಮಾತ್ಸರ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳುನಮ್ಮಿಂದ ತೊಲಗಲಿ!

—ಸಂ.

ತಿದ್ದುಪಡಿ

ವೈಶಾಖ-ಜ್ಯೇಷ್ಠದ (೭-೮) ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ೩೪ನೇ ಪುಟದ ಕೊನೆಯ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿನ ೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ “ಈ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಮವನ್ನು” ಎಂಬಲ್ಲಿ “ಈ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರವರ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ನಾಮವನ್ನೂ” ಎಂದು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ! ನೀನೇ ಗತಿ.

ಲೇಖಕರು:

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭೀಮರಾವ್,
ಪೀಡರ್, ದಾವಣಗೆರೆ

ಕಳೆದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಪ್ರಗತಿಯು ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಸಾಗಿ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉನ್ನತತೀರವನ್ನೇ ಮುಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಸುಖಸಾಧನಗಳೆಂದು ಮಾನವನು ತಿಳಿದಿರುವ ವಿವಿಧ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಸುಖವೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಬಿಸಿಲುಕುದುರೆಯಂತೆ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಅಶಾಂತಿಯು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ರೆನಿಸುವ ಹಲಕೆಲವು ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ್ವರರು ವಿನಾ ಉಳಿದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯವು ಅನ್ನಬಟ್ಟಿಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ ಕೊರಗುತ್ತಿದೆ. ಐಹಿಕ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳಿಗೂ ಧರ್ಮವೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ಜನಮನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಅರಿಕೆಯಾಗಬೇ ಇರುವುದು ಕಲಿಸ್ರಭಾವದಿಂದ. ಬೇರಾವ ಕಾರಣವೂ ಯುಕ್ತ ವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಸಜ್ಜನರು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ವಿರಳರು, ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅತಿವಿರಳರು. ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರೂ ಸಹ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾರರು. ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿಂದ 'ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಧಾನೋಕ್ತಂ ಕರ್ಮಕರ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ' ಎಂಬ (ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿ, ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹ, ದೇಶಕಾಲಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲ; ಶ್ರಮದಿಂದ ತಿಳಿದರೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ; ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಪ್ರತಿಕೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಷ್ಟು, ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ನಿಸಿದ್ಧಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೂ, ಸಜ್ಜನರು ಸದಾ

ಮುತ್ಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟರೀತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮತುಗುತ್ತಾರೆ. 'ಶ್ರೇಯಾನ್ ಸ್ವಧರ್ಮೋ ವಿಗುಣಃ', 'ಸದೋಷಹುಸಿ ನ ತ್ಯಜೇತ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಭಗವದ್ವಚನಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂಕುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಾದಿ ಬಹು ದೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫಲಸಂದೇಹರೂಪವಾದ ಭ್ರಮೆಗೆ ಮನಸೋಲುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಹರಿದಾಸವರ್ಯರ ಉಪದೇಶಗಳ ನೋಳಗೊಂಡ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿ, ಸರಳವಾದ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನುಡಿದಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಷಾನನ ಮಾಡಿದರೆ, ಕರ್ಮವಿಮೂಢತೆಯು ನಾಶಹೊಂದಿ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಆಚರಿಸುವ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕರ್ಮಗಳೂ ಹರಿಸಮರ್ಪಿತವಾಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಅರಿವಾಗಿ, ಸಕಲ ಭ್ರಮೆಗಳ ನಿರಾಸದಿಂದ ನಿರ್ಭಯತ್ವವೂ, ಶಾಂತಿಯೂ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

“ಕಲಿಯುಗದೊಳು ಕರ್ಮಂಗಳು ಬಲುಪರಿಯುಂಟು

ತಿಳಿದು ಮಾಡುವನ್ಯಾರು ನೆಲೆಯ ಬಲ್ಲೆನೆಂದು

ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದ ಘಳಿಗೆ ಬಿಡದೆ| ಕರ್ಮಾ—

ವಳಿಗಳು ಮಾಡಲದರೊಳಗೆ ದುರಿತವಕ್ಕು.....

.....ಜಲಧಿಯೊಳು ಮೊಕ್ಕು

ನೆಲೆಯ ತಂದವರುಂಟೆ ಬಳಲದಿರು ವ್ಯರ್ಥ

ಕಲಿತಾಪ ಪರಿಹರ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ

ಒಲಿಸಿ ಭಜಿಪುದಕೆ ಸುಲಭನಾರ್ಗವದುಂಟು”

ಜ್ಞಾನಸಹಕೃತವಾದ ಕರ್ಮವು ಬಹು ವೀರ್ಯವತ್ತಾಗುವುದು. ಸದನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಲ್ಪಕರ್ಮವೂ ಬಹು ಫಲಪ್ರದವಾಗುವುದು. ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಅಗಮೋದಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಫಲ ದೊರೆಯದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಸದನುಸಂಧಾನ ಲಭಿಸಲು, ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರವರೂ ಜ್ಞಾನಸಾರವನ್ನು ಸಜ್ಜನರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ:—

“ನಾನಾ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನಾ ಸಂಪತ್ತು ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನಾ ಲೋಕಗಳು ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನಾ ಜಡಗಳು ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನಾ ಜೀವರು ನಿನ್ನಾಧೀನರು
 ನಾನಾ ಕರ್ಮಗಳು ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನು ನನ್ನದು ಎಂದು
 ನಾನಾ ಗರ್ವದಲಿ ನುಡಿದು ನುಡಿದು ಬಲು
 ನಾನಾ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಚರಿಸಿದೆ ದುಃಖದಲಿ
 ನಾನು ನೀನೇ ಎಂಬ ಜನಕೆ ಬರುವ ಶೋಕ
 ಏನೆಂಬೆನು ಎಣಿಸಿ ಕಡೆ ಮೊದಲ ಕಾಣೆ
 ಜ್ಞಾನಪರ್ವತವಾಸ ವಿಜಯವಿಠಲವೆಂಕಟ
 ಜ್ಞಾನಿಗಳರಸೆ ನಿನ್ನ ಪೊಗಳುನೆನೋ”

ಈ ವಿಧ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನ ಅಧ್ಯಯನ, ಪ್ರವಚನ, ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ
 ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆತನ ನಡಾವಳಿಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತವೆಂದೂ, ತದ್ರಹಿತ
 ವಾದರೆ ವೃಥಾವಾಗುವವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—

“ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಓದಿದರೇನು
 ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಸೋತು ನುಡಿಯದನಕ
 ಶೋಧಿಸಿ ವ್ರತಗಳಾಚರಿಸಿದರೇನು
 ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲದನಕ
 ಓದನ ಷಡುರಸ ಉಂಡರೆ ಏನು
 ಮಾಧವಗೆ ಅರ್ಪಿಸದನಕ
 ಮೇದಿನಿಯಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಿದರೇನು
 ಯಾದವಕೃಷ್ಣನು ನೋಡದನಕ....”

ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ, ಸಾಧನಮಾರ್ಗವಲಂಬಿಯಾದ
 ಜ್ಞಾನಿಯು (Sanchika) ಧರಿಸುವ ಅದೃಷ್ಟವಾದ ಶಕ್ತಿವಿಶೇಷವು

ಉತ್ಪಾದಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಧರ್ಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಥವಾತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ನಿಷಿದ್ಧ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಅದೃಷ್ಟವು ಅಧರ್ಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಪರ್ಮಾಯದಿಂದ ಸತ್ಕರ್ಮ ದುಷ್ಟರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ತನ್ನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹಿತಾಹಿತಗಳನ್ನು ಸಹ ಅರಿಯದ ಅಲ್ಪಜ್ಞನಾದ ಈ ಜೀವನು, ದೇಹಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಹಿತಾಹಿತಗಳು ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಅಶಕ್ಯವು. ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞರಾದ ಮಹಾತ್ಮರು, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿನಿಷೇಧರೂಪದಿಂದ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಣಾಶ್ರಮವಿಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಧರ್ಮ ಪರಧರ್ಮಗಳೆಂಬ ವಿಭೇದಗಳಿಂದಲೂ, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳು ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ. ಯದ್ಯಪಿ ವಿಧಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು, ನಿಷಿದ್ಧವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾದರೂ ಈ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳೆಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆನಿಸಿದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆ, ವಿಸ್ಮರಣೆಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸದಾ ಹರಿಸ್ಮರಣಪರನಾದರೆ, ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಗಳೆನಿಸಲಾರವೇ! 'ಸರ್ವೇ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾ ಸ್ಯುಃ ಏತಯೋರೇವ ಕಿಂಕರಾಃ' ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವು ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ— ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹರಿದಾಸಮಹನೀಯರು, ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಹುಪರಿಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು 'ಇದೆ ಭಾಗ್ಯ ಇದೆ ಭಾಗ್ಯ ಕಲಿಯುಗದಲಿ ನಿನ್ನ ಪದಯುಗ್ಮಸಂಕೀರ್ತನೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡೆ.....' ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಸಂಕೀರ್ತನವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರಿಂದವೇಕ್ರಿಸಲ್ಪಡಲರ್ಹವಾದ ಪರಮಭಾಗ್ಯವೆಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವಿಸ್ತಾರವು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ದಾಸವರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ವಿಹಿತಕರ್ಮಶ್ಯಾಗವು ಅವರ ಮನದಿಂದ ಬಹುದೂರವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಲೇಬೇಕು. ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಲ್ಪಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಫಲದಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು

ಹೊರಕೆಸುವುದು ಭಗವನ್ನಾಮ. ಸಕಲ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ-
ರೂಪವಾದುದು ಶ್ರೀಹರಿನಾಮ.

“ಹರಿನಾಮದಲಿಂದ ಪರಗತಿಯಾದಂತೆ
ಧರೆಯೊಳಗುಳ್ಳ ವಿಸ್ತಾರಕರ್ಮವ
ಮರೆಯದೆ ವಿರಚಿಸಿ ಇರಳು ಹಗಲುಯಿರೆ
.....ಕೆಸರನು ತುಳಿತು ಬಂದು

ಮರಳಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚರಣವ ತೊಳೆದಂತೆ
ಹಿರಿದಾಗಿ ಕರ್ಮವ ಹರುಷದಿಂದಲಿ ಮಾಡೆ
ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗದೆ ದುಃಖ ಸಂಘಟಿಸೋದು
ಸುರಧೀಶ ವಿಕ್ರಮವಿಜಯವಿಠಲನನ್ನ
ಸ್ಮರಣೆ ಸರ್ವಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಭೂತ”

“ಸ್ನಾನಜಪತಪವು ಮೌನವನುಷ್ಠಾನ
ದಾನ ಪರ್ವಣಿ ಪುಣ್ಯಜ್ಞಾನ ಸುಯಾಗಗಳು
ನಾನಾಕಯಾತ್ರಿಗಳು ಏನೇನು ಕರ್ಮ ನಿ-
ದಾನದಿಂದಲಿ ಮಾಡೆ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನ
ಧ್ಯಾನ ನಾಮಂಗಳು ತಾ ನುಡಿಯದಿರೆ ಕಾಣರು ನಿರ್ವಾಣ
ಅನಾದಿನಿಧನ ವಿಜಯವಿಠಲನನ್ನ
ನೀನೆ ಎನ್ನದವನು ಜ್ಞಾನಿಯಾದರೇನು”

ಸ್ನಾನಜಪತಪಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಶ್ರೀಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸದಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹರಿಭಕ್ತಿವಿಹೀನನು
ಜ್ಞಾನಿಯಾದತೂ, ಅವನ ಕರ್ಮಗಳು ನಿರರ್ಥಕವೆಂದು ಉಪಮಾನಗಳಿಂದ
ಸುಲಭವಾಗಿ ಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ:—

“ಹಲವು ನೇದಗಳೋದಿ ಹಲವು ಕೇಳಿದರೇನು
ಇಳೆಯೊಳು ಯತಿಯಾಗಿ ಚರಿಸಲೇನು
ಬಲು ವಿನೇಕಮತಿ ಸತತನಾದರು ತನ್ನ
ಒಳಗಿದ ನರಹರಿಯ ಗೆಳೆಯನೆಂದರಿಯದೆ

ಕಲಿಮಾನವನು ಧರ್ಮಾವಳಿಯನೆಸಗಿದರೇನು
ಫಲವಿಲ್ಲವೋ ಬಲುಕಾಲ ಬಳಲಿದರೂ
ಬೆಳೆದ ಗಿಡದ ತುದಿಗೆ ಫಲ ಪುಟ್ಟಿದಂತೆಯೋ
ಕುಲಜಿ ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆದು ನೆಲೆಯಾಗದಂತೆ
ಜಲಜನಾಭನ ಭಕ್ತಿ ಮಿಳಿತವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮ
ಮಳಲೊಳು ಗೋಕ್ಷೀರ ಎರೆದಂತೆಯಾಗುವದು
ಚೆಲುವ ಗದಾಗ್ರಜ ವಿಜಯವಿಠಲನು
ಸಲೆನಾಮಸ್ತುರಿಸದೆ ಸಂಸಾರಹರವಿಲ್ಲ

‘ಅಂಜುವುದು ಸಲ್ಲ ಶ್ರೀಕಂಜನಾಭನ ಪಾದ| ಕಂಜವು ನಿನಗ್ವಜ್ರ
ಪಂಜರವಾಗಿರಲು’ ಎಂದು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಅಭಯದಾನ ಮಾಡಬಲ್ಲ
ಹರಿದಾಸರನ್ನುಳಿದು, ಅವರ ಹಿತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನುಳಿದು, ಅನ್ಯಾಶ್ರಯವನ್ನು
ಅರಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿಯೆನಿಸದಿರದು. ಆದ್ದರಿಂದ,
ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನದ ಕಣ್ತನಗಳಿಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವ ಸೇವೆಯೇ
ಉತ್ತಮ ಲೋಕಸೇವೆಯು, ಅದೇ ಶ್ರೀಹರಿಸೇವೆಯು. ಗೀರ್ವಾಣಭಾಷೆಯು
ಪುನರುಜ್ಜೀವಗೊಂಡು ಪ್ರಾಚೀನಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ, ಸಜ್ಜನ
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲದೇ ಅನ್ಯಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನರು
‘ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ!’ ನೀನೇ ಗತಿ’ ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುವಂತೆ
ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಉಗಾಭೋಗ

ಹೃದಯದ ಮಲವನ್ನು ತೊಳೆಯಲರಿಯದೆ ತಾವು
ಉದಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಮಿಂದು ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತ
ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ? ಅದಕ್ಕಿಂತ ಉದಯಾಸ್ತಮಾನ
ನೀರೊಳಗಿದ್ದ ಮುದಿಕಪ್ಪೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪೇನು?
ತಪ್ಪೇನಯ್ಯ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ನಾಮವ ನೆನೆಯದೆ
ದಿನಕಿನ್ನು ನೂರು ಬಾರಿ ಮುಳುಗಿದರೇನಯ್ಯ ಫಲವು?

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪರಿಮಳಾಚಾರ್ಯರು

ಶ್ರೀಮನ್ಮಂತ್ರಾಲಯಪ್ರಭುಗಳವರು ಬೃಂದಾವನಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಇನ್ನೂರ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಅವರು ಮುಗ್ಧೇದಾದಿ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸುಧಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪರಿಮಳಾದಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (ಪರಿಮಳವು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದುದು.) ರೂಪದಿಂದ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನರಾಗಿ ನೆನೆದವರ ಅಘನಾಶಕರಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಆದ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನರಿಯಲು ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪರಿಮಳಾಚಾರ್ಯರು (ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳವರು) ಕೈಹಿಡಿದರೆಂದರೆ ಅದಿವ್ಯಗ್ರಂಥಗಳ ಮಹಾಮಹಿಮೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಕೃತ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಂಥರೂಪದಿಂದ ಉಪಕಾರಕರು ಎಂದಲ್ಲ; ಬೃಂದಾವನಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂರಕ್ಷಕರೆಂದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರವರು ಅಂದ ಪದವನ್ನು ನಿತ್ಯಪತನೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಣಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ ರಚಿಸಿದ ‘ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಬೋಧಗುರುತೀರ್ಥಪಯೋಜಿಪಾರಾ....’ ಎಂಬ ಸ್ತೋತ್ರವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಥಮವೋ-ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನೀಯವೋ, ಅದೇ ಸ್ಥಾನವು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರವರಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮರಚಿತವಾದ ಈ ಪದಕ್ಕೆ.

ರಾಗ—ಭೈರವಿ

ತಾಳ—ತ್ರಿಪುಟ

ನೋಡಿದೆ ಗುರುಗಳ ನೋಡಿದೆ

ಪ

ನೋಡಿದೆನು ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರರ

ಮಾಡಿದೆನು ಭಕುತಿಯಲಿ ವಂದನೆ

ಬೇಡಿದೆನು ಕೊಂಡಾಡಿ ವರಗಳ

ಈಡು ಇಲ್ಲದೆ ಮೆರೆವ ಮಹಿಮೆಯ

ಅ. ಪ

ಮೊದಲು ¹ಗಾಂಗೆಯ ಶಯ್ಯಜನು ಈ

ನದಿಯ ತೀರದಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಗವ

ಮುದದಿ ರಚಿಸಿ ಪೂರೈಸಿ ಪೋಗಿರ—

ಲದನು ತಮ್ಮೊಳಗರಿತು ತವಕದಿ

ಹೃದಯನಿರ್ಮಲರಾಗಿ ರಾಗದಿ

ಬುಧಜನರ ಸಮ್ಯಾಳದಲಿ ಸಿರಿ

ಸದನನಂಭಿಯ ತಿಳಿದು ²ಕಳೆವರ

ಉದಿತ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಇಪ್ಪದ

೧

³ಅಲವಬೋಧ ಮಿಕ್ಕಾದ ಮಹಮುನಿ—

ಗಳು ಸತಂಶರು ಒಂದು ರೂಪದಿ

ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯದಲಿ ಇಪ್ಪರು

ಒಲಿಸಿಕೊಳುತಲಿ ಹರಿಯ ಗುಣಗಳ

ತಿಳಿದು ತಿಳಿಸುತ ತಮ್ಮ ತಮಗಿಂ—

ದಧಿಕರಿಂದುಪದೇಶ ಮಾರ್ಗದಿ

ಕಲಿಯುಗ-ದೊಳು ಕೇವಲ ಕ-

ತ್ತಲೆಯ ಹರಿಸುವ ಸೊಬಗ ಸಂತತ

೨

1 ಗಾಂಗೆಯ ಶಯ್ಯಜನು (ಗಾಂಗೆಯ ಶಯ್ಯಜನು) = ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಮಗನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು 2 ಕಳೆವರ (ಕಳೇವರ) = ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರ.

3 ಅಲವಬೋಧ = ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು (ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು)

ರಾಮ ನರಹರಿ ಕೃಷ್ಣ¹ ಕೃಷ್ಣರ
 ನೇಮದಿಂದೀ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಪದ
 ತಾಮರಸ ಭಜನೆಯನು ಮಾಡುವ
 ಕೋಮಲಾಂಗರು ಕಠಿಣಪರವಾದಿ

ಸ್ತೋಮಗಳ ಮಹ² ಮಸ್ತಕಾದ್ರಿಗೆ
 ಭೂಮಿಯೊಳು³ ಪವಿಯೆನಿಸಿದ ಯತಿ
 ಯಾಮಯಾಮಕೆ⁴ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಶುಭ
 ಕಾಮಿತಾರ್ಥವ ಕರೆವ ನಂದವ

೩

⁵ ನೂರುಪರ್ವತವರುಷ ಬಿಡದಲೆ
 ಚಾರು ವೃಂದಾವನದಲಿ ವಿ-
 ಸ್ತಾರ ಆರಾಧನೆಯು ತೊಲಗದೆ
 ವಾರವಾರಕೆ ಆಗುತ್ತಿಪ್ಪುದು

ಸಾರೆಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ಲಕುಮಿ-
 ನಾರಯಣ ತಾ ಚಕ್ರರೂಪದಿ
 ಸಾರಿದವರಘ ಕಳೆದು ಇವರಿಗೆ
 ಕೇರುತಿಯ ತಂದಿಪ್ಪುದನುದಿನ

೪

ಮಿತವು ಎನದಿರಿ ಇಲ್ಲಿ ದಿನದಿನ-
 ಕತಿಶಯವೆ ಆಗುವದು ಭೂಸುರ-
 ತತಿಗೆ ಭೋಜನ ಕಥಾಶ್ರವಣ ಭಾ-
 ರತ ಪುರಾಣಗಳಿಂದಲೊಪ್ಪತ

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗೆ ಮಂಚಾಲಿಗ್ರಾಮಕೆ
 ಪ್ರತಿಯು ಇಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು
 ಪತಿತಪಾವನ ವಿಜಯವಿಠಲನ
 ತುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ ಮೆರೆವ ಮುನಿಗಳ

೫

ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರಾದವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪರಿಮಳಾಚಾರ್ಯರು ಪರಸ್ಪರ
 ಸೌಹಾರ್ದ ಒದಗಿಸಲಿ! ಕಲಿಯ ಉಪಟಳ ಪರಿಹರಿಸಲಿ!

1 ಕೃಷ್ಣ = ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು 2 ಮಸ್ತಕಾದ್ರಿ = ತಲೆ ಎಂಬ ಪರ್ವತ

3 ಪವಿ = ವಜ್ರಾಯುಧ 4 ಎಲ್ಲರಿಗೆ = ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರಿಗೆ

5 ಏಳುನೂರು ವರುಷ

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

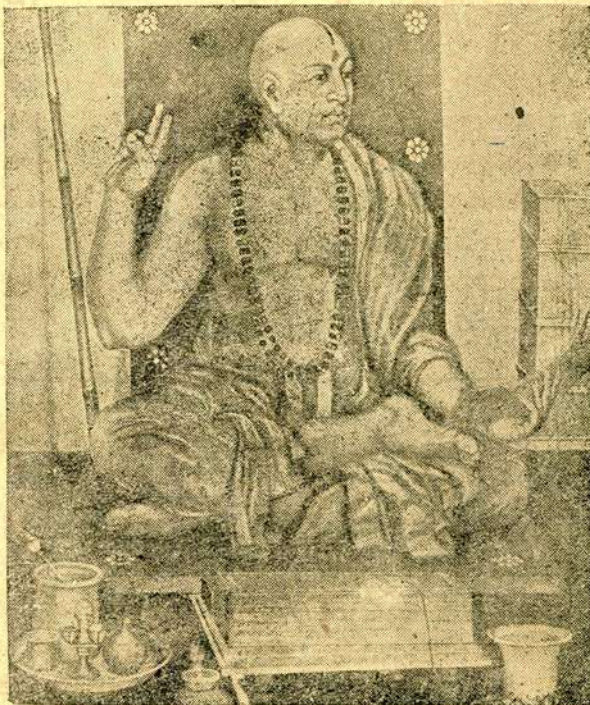
ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ
ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ
೧

ಶ್ರೀ ಬರ—ಭಾದ್ರಪದ—ಅಶ್ವಯುಜ
೧೯೫೧—ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್—ಅಕ್ಟೋಬರ್

ಸಂಚಿಕೆ
೧೧-೧೨

‘ಹನುಮ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಭೀಮ ನಮ್ಮ ಬಂಧುಬಳಗ
ಆನಂದತೀರ್ಥರೇ ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುವಯ್ಯ’

ಸಂಪಾದಕರು:

ಚಂದಾದರ:

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ವರ್ಷಕ್ಕೆ

ರೂ. ೩

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ (Sanchika 11-12)

248

❖ ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ ❖

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೧
ಶ್ರೀಹರದಾಸಸುಳಾದಿ	೨
ಸಂಪಾದಕೀಯ	೮
ಪಲವಿದು ಬಾಳ್ವು ದಕೆ	೧೩
ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸತತ್ವಜ್ಞರ ಕೃತಿ	೧೮
ಮಾಡುತ್ತ ನೆನವುತಿರು	೧೯
ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಒಳಗುಟ್ಟು ಹೀಗಿದೆ	೨೪
ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಕಾಂತರವರ ಕೃತಿ	೨೬
ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರವರು	೨೭
ಶ್ರೀರಮಾಸ್ತೋತ್ರಂ	೩೫
ಶ್ರೀ ಅಣ್ಣಾವಧೂತರವರ ಕೃತಿ	೪೩
ವಿಜಯದಶಮಿಗಾಗಿ	೪೪
ತತ್ವಸುವಾಲಿ	೩೯

ವಾಚಕಮಹನೀಯರೇ.....!

ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟದ ಸಂಚಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ತಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿದೆ. ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ತಲುಪಿಸದಿರುವ ಮಹನೀಯರು ಈಗಲಾದರೂ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟದ ಚಂದಾವೊಬಲಗನೊಂದಿಗೆ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟದ ಚಂದಾವೊಬಲಗನ್ನು (ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸ ಬರೆದು) ಕಳುಹಿಸಿ ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ. ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟದ ಚಂದಾ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಮಹನೀಯರು ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟದ ಚಂದಾ ಕಳುಹಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೋರಿದೆ. ಚಂದಾ ಹಣ ಕಳುಹಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣವಿಳಾಸಗಳನ್ನು ಮನಿ ಆರ್ಡರ್ ಫಾರಂನ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

—ಸಂ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ
ವಿರಾಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಪವನಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ—
ಡುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ನಲಿದು

ಸಂಪುಟ ೧	ಶ್ರೀ ಖರ—ಭಾದ್ರಪದ-ಅಶ್ವಯುಜ ೧೯೫೧—ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-ಅಕ್ಟೋಬರ್	{ ಸಂಚಿಕೆ { ೧೧-೧೨
------------	---	---------------------

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ—ಯಮುನಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಆದಿತಾಳ

ಕಾವುದೆಮ್ಮನು ಜಗವ ಕಾವ ಕರುಣೆಯೆ ಸ

ಈವುದೆಮಗೆ ಸಕಲಸುಖವ
ದೇವಲಕುಮಿನಾರಾಯಣ ಅ. ಸ

ಕಮಲಕರ್ಣಿಕೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಮಲ ವಿಹಂಗಪತಿಯ ತಿರದಿ
ಕಮಲಭವನು ಬಿಡದೆ ಪೂಜಿಸಿ| ಅಮರಕುಲಲಲಾಮು ನಿಭುವೆ ೧

ಮಧ್ವಮುನಿಯ ಕರಗಳೆಂಬೋ| ಪದ್ಮದಿಂದ ಪೂಜಿತಚರಣ
ಗೆದ್ದು ಕುಜನತತಿಯ ಸುಜನರ| ಉದ್ಧರಿಸುವ ಸುಗುಣನಿಧಿಯೇ ೨

ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾ ಪದುಮ| ಅಂಕಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತಕರ
ಪಂಕಜಾಕ್ಷ ಪಯೋಧಿಶಯನ| ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಹಯವದನ ೩

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸುಳಾದಿ

[ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸವರ್ಷರ ಕವಿತಾಪ್ರಾಧಿಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗದ ವೈಖರಿ, ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೇನೇನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ನೋಡಿಬಿಡಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದೊಂದಿಗೆ ಬಹು ಮನಃಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಸುಲಲಿತ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಸಾರುವಿಕೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಈ ದಿವ್ಯ ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೃದ್ಯತಮಾಡಲು ಸಹ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಈ ಮಹನೀಯರು. ಇಂತಹ ಕವಿತೆಗಳು ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಎಣಿಕೆಗೆ ನಿಲುಕದಷ್ಟಿವೆ. ದಾಸರ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರು ರಚಿಸಿದ ಉಪನಿಷದ್ ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ಸದ್ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ?

—ಸಂ.]

ಹರಿದಾಸನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸು ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ
ಗುರುಹಿರಿಯರಪಾದಕ್ಕೆರಗು ಬಿಡದೆ

- ಎರಡೊಂದು ತಿಳಿದು (ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ)
- ಮತ್ತೆರಡೊಂದು ಆಳಿದು (ಈಕ್ಷಣತ್ರಯ:—ದಾರಾ, ಸುತ, ವಿತ್ತ)
- ಎರಡೊಂದು ಸಂಪಾದಿಸಿ (ಶ್ರವಣ, ಮನನ, ಧ್ಯಾನ)
- ಎರಡೊಂದು ಶುದ್ಧಿಯಲಿ (ತ್ರಿಕರಣ:—ಕಾಯ, ವಾಕ್, ಮನಸ್ಸು)
- ಎರಡೊಂದು ಸೈರಿಸುತ (ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆದಿಭೌತಿಕ ಆದಿದೈವಿಕ ತಾಪಗಳು)
- ಎರಡೊಂದು ಕಾಲದಲಿ (ತ್ರಿಸಂಧ್ಯ:—ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಾಯಂಕಾಲ)
- ಎರಡೊಂದು ಗುಣಗಳಿಗೆ (ತ್ರಿಗುಣ— ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು)
- ಎರಡೊಂದು ರೂಪ ನೆನೆದು (ವಿಶ್ವ, ತೈಜಸ, ಪ್ರಾಜ್ಞ)
- ಎರಡೊಂದು ಲೋಕವನ್ನು (ಸ್ವರ್ಗ, ಮರ್ತ್ಯ, ಪಾತಾಳ)
- ಎರಡೊಂದು ಮಾಳ್ಪನ್ನು (ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಹಾರ)

ಎರಡೊಂದು ಅವಸ್ಥೇಲಿ (ಜಾಗರ, ಸ್ವಪ್ನ, ಸುಷುಪ್ತಿ)
 ಎರಡೊಂದು ಕಾಯ ನೋಡು (ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸ್ವರೂಪ)
 ಎರಡೊಂದು ಕರ್ಮ ಕಳೆದು (ಸಂಚಿತ, ಆಗಾಮಿ, ಪ್ರಾರಬ್ಧ)
 ಎರಡೊಂದು ಅಕ್ಷರಂಗಳ (ಅಕಾರ, ಉಕಾರ, ಮಕಾರ=ಓಂ)
 ಎರಡೊಂದು ಸಾರಿ ನೆನೆದು (ತ್ರಿಕಾಲಜಪ-ಪ್ರಾತಃ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಾಯಂ)
 ಎರಡೊಂದು ಸ್ಥಾನ ಸೇರು (ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ, ಅನಂತಾಸನ, ವೈಕುಂಠ)
 ಎರಡೊಂದು ಗುಣಶೂನ್ಯ ವಿಜಯವಿಠಲಹರಿಯ (ತ್ರಿಗುಣಾತೀತನಾದವ
 —ಸತ್ಪರಜಸ್ತಮೋಗುಣಮೂರ)
 ಎರಡೊಂದು ರೂಪ ಭಜಿಸು (ಅಗ್ರೇಶ, ಮೂಲೇಶ, ಪ್ರಾದೇಶ)
 (ವಾಸನಾಮಯಾಪರೋಕ್ಷ, ಸ್ಥೂಲಾಪರೋಕ್ಷ, ಬಿಂಬಾಪರೋಕ್ಷ)
 ಎರಡೊಂದು ಆವರ್ತಿ ಪೊಳೆವ (ಅಂಗುಳು, ಅಂಗುಟ, ಅಂಗುಟಾಗ್ರ)

ಮೂರೊಂದು ಯುಗದಲ್ಲಿ (ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿ)
 ಮೂರೊಂದು ವರ್ಣದ (ಶ್ವೇತ, ರಕ್ತ, ಪೀತ, ನೀಲ)
 ಮೂರೊಂದು ಕಡೆ ಬಿಂಬ (ಸ್ವರೂಪ, ಲಿಂಗ, ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ)
 ಮೂರೊಂದು ಆಗಿ ಭಜಿಸು (ಸತ್, ಚಿತ್, ಅನಂದ, ಆತ್ಮನೆಂದು)
 ಮೂರೊಂದು ಪುರುಷಾರ್ಥ (ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ)
 ಮೂರೊಂದಾದ್ದಿ ಬೇಡು (ಸಾದೂಪ್ಯ, ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಾಯುಜ್ಯ)
 ಮೂರೊಂದು ಮೊಗನೈಯ್ಯ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ (ಚತುರ್ಮುಖ)
 ಬ್ರಹ್ಮನ ತಂದೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ
 ಮೂರೊಂದುಪಾಯದಲಿ (ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡ)
 ಮೂರೊಂದು ಪ್ರಳಯ ಮಾಳ್ವ (ದಿನಪ್ರಳಯ, ಯುಗಪ್ರಳಯ
 ಮನುಪ್ರಳಯ, ಮಹಾಪ್ರಳಯ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಭೇದವು ಅವಲ್ಲಿ ನಿಜವೆಂದು (ಪಂಚಭೇದ-ಜೀವಜೀವಕ್ಕೆ
ಭೇದ, ಜಡಜಡಕ್ಕೆ ಭೇದ, ಜೀವಜಡಭೇದ, ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮ
ಭೇದ, ಜಡಪರಮಾತ್ಮ ಭೇದ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಆತ್ಮಕವಾದ ಬೊಮ್ಮಾಂಡದಿ (ಪಂಚಭೂತ—ಪೃಥ್ವಿ,
ಅಪ್, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಆಕಾಶ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಬಗೆಯವರು ಯೋಗ್ಯವಂತರು ಎಂದು (ದೇವ, ಋಷಿ,
ಸಿತ್ಯ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಮನುಷ್ಯ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಸಂಪದವಿ ಇಪ್ಪಾವೆಂದು (ಸಾಲೋಕ್ಕ, ಸಾಮಾನ್ಯ,
ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸಾಯುಜ್ಯ, ಸಾಕ್ಷಿ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಪರ್ವದಲಿ ತಿರುಗದಲೆ (ಅಜ್ಞಾನ, ಮೋಹ,
ಮಹಾಮೋಹ, ತಾಮಿಸ್ರ, ಅಂಧಂತಾಮಿಸ್ರ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಉರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ ಮುದ್ರೆಗಳನೆ ಧರಿಸು (ಉದಕ,
ಮೃತ್ತಿಕ, ಗೋಪೀಚಂದನ, ಗಂಧ, ಅಂಗಾರ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಯಜ್ಞವ ತಿಳಿದು ಮಾಡು (ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ, ಸಿತ್ಯಯಜ್ಞ,
ಪಾಠ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಬಲಿಹರಣ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಂಧನೆ ಮಾಡು (ಶ್ರವಣ, ಚಕ್ಷು,
ಘ್ರಾಣ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಜಿಹ್ವೆ)

ನಾಲ್ಕೊಂದ್ವಾದಿಗೆ ಎರಗದಿರು (ಶಬ್ದ, ರೂಪ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಗಂಧ, ರಸ)

ನಾಲ್ಕೊಂದವರಪಾಲ (ಮುಕ್ತರು, ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರು,
ನಿತ್ಯಸಂಸಾರಿಗಳು, ತಾಮಸರು, ತಮೋಯೋಗ್ಯರು)

—ಪರಮಾತ್ಮನ ಬಲವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತನು, ಎಡವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ
ಯೋಗ್ಯರು, ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಸಂಸಾರಿಗಳು, ನಾಭಿಯ ಅಧೋ
ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾಮಸರು, ಎಡಗಡೆ ತಮೋಯೋಗ್ಯರಾದ ಕಲಿ
ಆದಿಗಳು)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಬಿಡಿಸುವ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ (ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ
ಪ್ರಪಂಚ ಬಿಡಿಸುವ)

ನಾಲ್ಕೊಂದು ಕೊಡುವನು (ಪಂಚವಿಧಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆಯರಿತು
ಒಂದನ್ನು ಕೊಡುವನು) ★

ಐದೊಂದು ರಿಪುಗಣ ಪ್ರತಿದಿನದಿ ಮುಗ್ಗಿಸು (ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ,
ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ)
ಐದೊಂದು ಕರ್ಮವ ಮಾಡುತಿರು (ಯಜನ, ಯಾಜನ, ಅಧ್ಯಯನ,
ಅಧ್ಯಾಪನ, ದಾನ, ಪ್ರತಿಗ್ರಹ)
ಐದೊಂದು ಮತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮತ ಅಧಿಕವೆನ್ನು (ಶೈವ, ಸೂರ್ಯ,
ಗಣಪತಿ, ಅಗ್ನಿ, ಶಕ್ತಿ, ಅದ್ವೈತ)
ಐದೊಂದು ರುಚಿ ಬಿಡು, ಹರಿನಾಮ ರುಚಿಯೆನ್ನು (ಉಪ್ಪು, ಹುಳಿ,
ವಗರು, ಕಹಿ, ಸಿಹಿ)
ಐದೊಂದು ರಕಥಿರ ಜರಿದ ವಿಜಯವಿಠಲನ್ನ (ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ,
ಕೃಪ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಶಲ್ಯ, ಕರ್ಣ)
ಐದೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ನಿರ್ಮಲನಾಗು (ಮೂಲಾಧಾರಕಮಲ,
ನಾಭೀಕಮಲ, ಹೃದಯಕಮಲ, ತುಂದಿಕಮಲ, ಕಂಠಪ್ರದೇಶ
ಕಮಲ, ಭ್ರೂಮಧ್ಯಕಮಲ) ★

ಆರೊಂದು ಜಡವುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮ ನಿನ್ನದಲ್ಲ (ತ್ವಕ್, ಚರ್ಮ, ಮಜ್ಜ,
ಮಾಂಸ, ರುಧಿರ, ಮೇದಸ್ಸು, ಅಸ್ತಿ)
ಆರೊಂದಂಬುಧಿಯಷ್ಟು ಕರ್ಮ ನಿನ್ನದು (ಇಕ್ಷು, ಸುರಾ, ಸರ್ಪಿ,
ದಧಿ, ಕ್ಷೀರ, ಸ್ವಾದೋದಕ, ಲವಣ)
ಆರೊಂದವರ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು (ಸಪ್ತಮುಷಿಗಳು—ಕಶ್ಯಪ, ಅತ್ರಿ,
ಭಾರದ್ವಾಜ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಗೌತಮ, ವಸಿಷ್ಠ, ಜಮದಗ್ನಿ)
ಆರೊಂದು ದ್ವೀಪ ಅಳಿದವರು (ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳು—ಜಂಬು, ಪ್ಲಕ್ಷ, ಕುಶ,
ಕ್ರಾಂಚ, ಶಾಖ, ಶಾಲ್ಮಲಿ, ಪುಷ್ಕರ. ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾಧಿಪತಿ
ಗಳು — ಪ್ರಿಯವ್ರತನ ಮಕ್ಕಳು = ಗಯ, ಇಂದ್ರ, ಜಹ್ಮ
ಹಿರಣ್ಯರೋಮ, ಗೃತಪೃಷ್ಠ, ಮೇಧಾತಿಥಿ, ಯಜ್ಞ ಬಾಹು)
ಆರೊಂದು ಹಯನ ಕಾಲಕೆ ಎದ್ದು (೫-೬ನೇ ಪ್ರಹರರಾತ್ರಿಯಿಂದಾಗಲೇ ಎದ್ದು)
ಆರೊಂದು ಕರ್ಮವ ಮಾಡು (ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ, ಸತ್ಯ,
ನೈಮಿತ್ತಿಕ, ದೇವತಾರ್ಚನ, ಅತಿಥಿಪೂಜ, ಅಭ್ಯಾಗತಪೂಜ)

ಆರೊಂದು ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಉಣಿಸಬೇಕು (ಅಗ್ನಿದೇವಗೆ)

ಆರೊಂದು ಗೋತ್ರ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ (ಸ್ವಗೋತ್ರ, ಸೋದರ-
ಮಾವನ ಗೋತ್ರ, ಭಾವಮೈದುನನ ಗೋತ್ರ, ತಾಯಿಯ
ಒಡಹುಟ್ಟಿದಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೋತ್ರ, ತಂದೆಯಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ
ಸ್ತ್ರೀಯರಗೋತ್ರ, ತನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೋತ್ರ, ಮಗಳ
ಗೋತ್ರ)

ಆರೊಂದು ಅಂಗವುಳ್ಳ ವಿಜಯವಿಠಲ ಹರಿಯ (ಸಪ್ತಾಂಗ—ತಿಥಿ,
ವಾರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಯೋಗ, ಭದ್ರ, ಕರಣ, ಋತು ಇವುಗಳಿಗೆ
ನಿಯಾಮಕರೂಪ ಉಳ್ಳ)

ಆರೊಂದು ವಾರದೊಳು ನಿಮಿಷ ದಾಸನಾಗು (ರವಿ ಆದಿ ಏಳು ವಾರಗಳು)

ಏಳೊಂದು ಪಾಲಕರ ತಿಳಿ (ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಯಮ, ನಿಋತಿ,
ವರುಣ, ವಾಯು, ಕುಬೇರ, ಈಶಾನ್ಯ)

ಏಳೊಂದು ದಳದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ರೂಪ ತಿಳಿಯಬೇಕು (ಅಷ್ಟದಳಪದ್ಮ)

ಏಳೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡು (ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ, ವರಾಹ,
ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ವೇದವ್ಯಾಸ, ಕೃಷ್ಣ, ಪದ್ಮನಾಭ,
ನಾರಾಯಣ)

ಏಳೊಂದು ದಂತಿಗಳ ತಿಳಿಯಬೇಕು (ಐರಾವತಾದಿ ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜಗಳು)

ಏಳೊಂದು ಭೂತಿಯುಳ್ಳ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಮಹಿಮೆ ತಿಳಿ (ಅಣಿಮಾ,
ಮಹಿಮಾ, ಗರಿಮಾ, ಲಘಿಮಾ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ, ಈಶತ್ವ,
ಐಶ್ವರ್ಯ)

ಎಂಟೊಂದು ಗ್ರಹಗಳ ತಿಳಿಯಬೇಕು (ರವಿಯಾದಿ ಸವಗ್ರಹಗಳು)

ಎಂಟೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ತಿಳಿಯಬೇಕು (3 ಅಂಡಜ, 3 ಶ್ವೇದಜ,
3 ಉದ್ಭಿಜ)

ಎಂಟೊಂದು ಪ್ರಜೇಶ್ವರರ ತಿಳಿಯಬೇಕು (ಮರೀಚಿ, ಅತ್ತಿ, ಅಂಗೀರಸ,
ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕ್ರತು, ವಸಿಷ್ಠ, ದಕ್ಷ, ರುಜನ)
ಎಂಟೊಂದು ಕೋಟಿ ರೋಮಗಳಲ್ಲಿ (ಒಂಭತ್ತು ಕೋಟಿ ರೋಮಗಳಲ್ಲಿ)
ಎಂಟೊಂದು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ (ನವಶಕ್ತಿ—ವಿಮಲ, ಉತ್ಕರ್ಷಣೆ, ಜ್ಞಾನ,
ಕ್ರಿಯ, ಯೋಗ: ಸತ್ಯ, ಈಶಾನ, ಪುಷ್ಪಿ, ಅನುಗ್ರಹ)
ಎಂಟೊಂದು ಭಕ್ತಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು (ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿ—ಶ್ರವಣ, ಕೀರ್ತನ,
ಸ್ತರಣ, ಪಾದಸೇವನ, ಅರ್ಚನ, ವಂದನ, ದಾಸ್ಯ, ಸಖ್ಯ,
ಆತ್ಮನಿವೇದನ) ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕರಾಗಿ
ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು— ಪರೀಕ್ಷಿತ, ನಾರದ, ಅಜಾಮಿಳ, ಶೇಷ,
ಬ್ರಹ್ಮ, ಮುಚುಕುಂದ, ಹನುಮ, ಅರ್ಜುನ, ಶರಭಂಗ)
ಎಂಟೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಜಯವಿಠಲನ ಎಂಟು ಮೂರ್ತಿಗಳ

ತಿಳಿಯಬೇಕು—

(ನೇರುಪರ್ವತದ ಸುತ್ತಲೂ ನವದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಾಸನೆ
ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಮತ್ತು ಉಪಾಸನಾ ಸ್ವರೂಪಗಳು—ಭರತಖಂಡ
ದಲ್ಲಿ ನಾರದರು ನರನಾರಾಯಣದೇವರನ್ನೂ, ಕಿಂಪುರುಷಖಂಡದಲ್ಲಿ
ಹನುಮಂತನು ರಾಮದೇವರನ್ನೂ, ಹರಿವರ್ಷಖಂಡದಲ್ಲಿ
ಲಾತವ್ಯರು ಹಯಗ್ರೀವದೇವರನ್ನೂ, ಇಳಾವೃತಖಂಡದಲ್ಲಿ
ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯು ಶೇಷಾಂತರ್ಗತ ಸಂಕರ್ಷಣದೇವರನ್ನೂ,
ಕೇತುಮಾಲಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ರತೀದೇವಿಯು ಪತಿಯು ಕಾಮಾಂತರ್ಗತ
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನದೇವರನ್ನೂ, ಹಿರಣ್ಮಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪರು ಕೂರ್ಮ
ದೇವರನ್ನೂ, ಕುರುಖಂಡದಲ್ಲಿ ಭೂದೇವಿಯು ವರಾಹದೇವರನ್ನೂ
ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ)

ಜತೆ

ಕೊಡಬ್ಯಾಡ ಕೊಳಬ್ಯಾಡ ವಿಜಯವಿಠಲನ
ಅಡಿಗಳಾರ್ಥನಿಮಿಷ ನಂಬಲು ಕೈವಲ್ಯ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಅಭಿನಂದನೆ

ಈಗ ಸುಮಾರು ೭ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸ-
ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಮತ್ತು ದೇವಾಂಶರಾದವರೂ ರಚಿಸಿ
ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದುದಾದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದರ
ಪೂರ್ಣಸಮ್ಮತಿಯುಳ್ಳದೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು
ಬರಿಯ ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರದಂತಲ್ಲ. ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಾದಿಗಳ ಮಹಾ
ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಯೋಗ್ಯಜೇತನಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡಲೋಸುಗ
ಅವತರಿಸಿ, ಭಗವದ್ಜ್ಞೇಯಂತೆ ಸುಜನರನ್ನುದ್ದರಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಮುದ್ದು
ಮಧ್ವಮುನಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸುವ ಸ್ವಚ್ಛಶಾಸ್ತ್ರವಿದು—
ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ
ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ್ದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸುಜನರು ಇನ್ನಾದರೂ
ಅರಿಯಬೇಡವೆ? ಕಾಲಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತು ಕಾಲನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನ
ಲೀಲೆಯನ್ನರಿತು ಅನೇಕ ಕಲ್ಪಗಳ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ
ಶ್ರೀಹರಿಭಕ್ತರು ನಮಗಾಗಿ ಸರಸ-ಸರಳಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಪಾನವ
ರಚನೆಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೆ
ಅಬ್ಜನಾಭನ ಪಾದಾಬ್ಜದಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಮಣಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ
ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾತೂ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ
ಅ ಒಂದು ಮಾತು ನಮ್ಮ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಬರದಂತಾದರೆ—ಕಣ್ಮರೆಯಾದರೆ
ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಹೀನತೆಯು ವ್ಯಕ್ತವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥ
ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ೨-೩ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ದೊರೆತುದೂ ಬಹು
ಶ್ರಮದಿಂದ. ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು, ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು
ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀ ಅಚ್ಯುತನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸೇವಕರು ತಮ್ಮವರಿಗೆಂದು ಇಟ್ಟು
ಹೋದ ಭಾಗ್ಯ ನಮ್ಮ ಕೋಟಿಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಗರ್ಭ
ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿ ನಾವು ಉಂಡುಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗಿ ಮಿಗುವಷ್ಟು ಎಂದರೆ
ಒಪ್ಪುವ ಮಾತು. ಅಂತಹ ಭಾಗ್ಯ ಇಂದು ಎಲ್ಲಿದೆ, ಎಷ್ಟಿದೆ, ಹೇಗಿದೆ,
ಎಂದರಿಯಲು ಸಹ ಅದೃಷ್ಟಹೀನರು ನಾವು.

ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಕೆಲವರ್ಷಗಳಿಂದ ದುಡಿದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಕೈಬರಹಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿನ ಪದ ಪದ್ಯ ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿಸಿ, ಉಪನ್ಯಾಸರೂಪದಿಂದ ಅವುಗಳ ಅಶಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಬರೆಸಿ, ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ “ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ”ಯು ಈ ಸಂಯುಕ್ತಸಂಚಿಕೆ (೧೧-೧೨)ಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳುದಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಜನಗಳಿಗೆ ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲ; ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಿಗೆ ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲ; ಧರ್ಮದೀವಿಗೆಯ ಬೆಳಕಿಗೆ ಕಾಣದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಧರ್ಮದೀವಿಗೆಯು ಸಂತತ|ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಲು ಸಾಧನವಾದ ಸ್ನೇಹ (ತೈಲ) ದಾತ್ಯಗಳು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಬರುವ ವಾಡಿಕೆ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಈ ದೀವಿಗೆ ಮಂಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆರಿಬಿಡುವುದೋ ಎಂಬ ಭಯ ನಮಗೆ ಒಡಮೂಡುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏನೆಂದರೇನು ? “ಭಾಗ್ಯದೈವಮಿಹ ಯೋಗ್ಯತಾನುಗಂ”. (ನಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅದೃಷ್ಟ) ಅಷ್ಟೆ !

ಈಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ೨ ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರು ‘ವಸುಮತಿಯು ಮೇಲಿನ್ನು ಅಸುರಜನರೇ ಬಹಳ ವಶವಲ್ಲ ಕಲಿಯ ಬಾರ್ಥೆ| ಬಿಸಲಿಂದ ಪೀಡಿತವಾದ ಸಸಿಗಳಂತೆ ಶಿಶುಗಳು ನಾವಿವೆವೋ’ ಎಂದರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಪಾಡೇನು? ಈಗಲಾದರೂ ನಾವೆಚ್ಚರದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ವಂಶೀಕರ ಪಾಡೇನು? ಈ ವಿಷಯ ಇಂದಾದರೂ ನಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಹತ್ತಬೇಡವೇ? ಎಲ್ಲ ಮನಃಕ್ಲೇಶ ದೂರಾಗಲು ಒಂದೇ ಒಂದು ಗತಿದಾಯಕಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಅನುಭವ ಉಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಜೇಷ್ಠರ ಪದಪದ್ಮರಜಸ್ಸಿನ ದಾಸ್ಯ. ಈ ಮಾತು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಧರ್ಮದರ್ಶಕ. ‘ಈ ತತ್ತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಹೊರಡಲೇಬೇಕು. ತಡಮಾಡಲೇಬಾರದು’ ಎಂಬ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುವವರೆಂದರೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರು. ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ಈ ನಾಮದಲ್ಲಿ ತೋರಿದರೂ ನಮಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲಿ:—

ಶ್ರೀವಾದರಾಜವೆಂದರೆ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ಪಿತಾಮಹರಂತೆ ಇದ್ದು ಆ ಪಂಥವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಭದ್ರಮಾಡಿದ ಹರಿದಾಸವರರು. ಅವರಂದ ಮಾತಿನ ವೃಂದವಿದು:—

ರಾಗ—ಪಂತುವರಾಳಿ

ತಾಳ—ಅದಿ

ಸುಮ್ಮನೆ ವೈಷ್ಣವನೆಂಬಿರಿ ಪರ-

ಬ್ರಹ್ಮಸುಜ್ಞಾನವ ಅರಿಯದ ಮನುಜನ್ನ

ಪ

ಊರಮಾತುಗಳಾಡಿ ದಡಿದೆ—ನಲ್ಲದೆ

ನಾರಾಯಣಕೃಷ್ಣ ಶರಣೆಂದೆನೆ

ನಾರಾಯರ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಮರುಳಾದೆನಲ್ಲದೆ

ಆರ್ಯರ ಮಾತ ಮನ್ನಿಸಿದೆನೇನಯ್ಯ

೧

ಮುಖವ ತೊಳೆದು ನಾಮ ಬಳಕೊಂಡೆನಲ್ಲದೆ

ಸುಖತೀರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವನೋದಿದೆನೇ

ಮುಖಶೃಂಗಾರಕೆ ಮನನೋತೆನಲ್ಲದೆ

ಭಕುತಿರಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆನೇನಯ್ಯ

೨

ಜಗತು ಸತ್ಯವೆಂದು ಪಂಚಭೇದವ ತಿಳಿದು

ಮಿಗೆ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳನು ವರ್ಜಿಸಿ

ಹಗಲಿರುಳು ಭಾಗವತಕಥಾಶ್ರವಣದಿ

ನಿಗಮಗೋಚರನನು ಭಜಿಸಿದೆನೇನಯ್ಯ

೩

ನರೋತ್ತಮಗಧಿಕ ಗಂಧರ್ವಗಧಿಕ

ಸುರೇಂದ್ರಗಧಿಕ ಹರಗಧಿಕ

ಸರಸ್ವತಿಗಧಿಕ ವಿರಂಚಿಗಧಿಕ ಶ್ರೀ-

ತರುಣಿಗಧಿಕ ಶ್ರೀಹರಿ ಎಂದೆನೇನಯ್ಯ

೪

ಗಂಗೆಯೊಳಗಂಗವನದ್ದಿದೆನಲ್ಲದೆ
ಹಿಂಗದೆ ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿದೆನೆ
ರಂಗವಿಠಲನ ನಿಜವಾದ ದಾಸರ
ಸಂಗದೊಳಗೆ ಓಲ್ವಾಡುವೆನೇನಯ್ಯ

೫

ಹೀಗೆ ೫೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಗಳವರು ನುಡಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಇಂದು ಸ್ವಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಳಲುವ ನಾವು ಕಾಲಮಾನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆದು ನುಡಿದು ಮುಕ್ತಿಪಥಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಿಡುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅರಿಯದಾಗಿದೆ. ಸಾಧುಸಮಾಗಮ, ಸಾಧುಗಳ ಉಪದೇಶ, ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣ, ಸದ್ವ್ಯಾಸಂಗ ಇವುಗಳು ಹೇಗೆ ಲಭ್ಯ? ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಣಿಗಳಾದ ಹಿಂದಿನ ಹರಿದಾಸರು “ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಪದಾಶ್ರಿತರು ಕಂಗಾಲಾದಾರಲ್ಲ” ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಮರ್ಮಗಳನ್ನು ತಾರುಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಅದೇ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ರೂಢಿಯಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಭಾವದಿಂದ ಅಭೇದವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ನುಡಿ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರಾಯರು ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವಾಗ * “ಅವರಂದ ವಚನಗಳೆಲ್ಲ ವೇದಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವನಿಯೊಳು ತುಂಬಿದವು, 1 ಒಂದರೇ ಗ್ರಹಿಸಿದವರ ಭವರೋಗ ಭಸಿತಾಗಿ ಸುಜ್ಞಾನವೆಂಬಂಥ 2 ಭುವನನಿಧಿಯೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಪವನಮತವಿಡಿದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಾಚಾರದಲಿ ತವಕದಿಂದಲಿ ಹರಿಯ ಪಾದವನೆ ಪಡಕೊಂಡು 3 ಜವನ ಪುರ ದಾಟಿ ಜನ ತಪ ಸತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ನವೆ- ರೂಪಿನಲಿ ಇಪ್ಪರು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

* ಶ್ರೀ ದಾಸರಾಯರಂದ

1 ಒಂದರೆ = ಒಂದು ಅರ್ಥ

2 ಭುವನನಿಧಿ = ಸಮುದ್ರ

3 ಯಮನ

ಇವು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇನ್ನಾದರೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ತಾರಕಮಂತ್ರರೂಪಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲೆಂದು ತಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಹಾರೈಸಿರಿ, ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿರಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹವಿದೆ.

ಈ ವರ್ಷ ಯಾವ ಯಾವ ಮಹನೀಯರು ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತೃಗಳಾಗಿ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯರೂಪ ಸಹಾಯ ನೀಡಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಹೃದಯಪುರಸ್ಕರ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಇದರಂತೆಯೇ ನೀಡಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಏಳಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಎಲ್ಲ ಹರಿಭಕ್ತರ ಪಾಲಿನದು."

“ಶ್ರೀ ವಿಜಯಗುರುಃ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭೂಯಾತ್”

ಉಗಾಭೋಗ

ಜನನದ ಭಯ ಮರಣದ ಭಯ ಬರುತಿಪ್ಪ
ಮನೋ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ವಿಷಯಕ್ಕೆರಗುವ ಭಯ
ಕಾನನ ಭಯ ಬಲುರೋಗ ತೊಡಕುವ ಭಯ ತೀವ್ರ ತಮ-
ಸಿನ ಭಯ ಬಂದರಾದರು
ಗಣನೆ ಮಾಡರು ಕಣೋ ಹರಿಯ ನಂಬಿದ ಜನರು
ಅನುಮಾನ ಸಲ್ಲದು ಸಂತತ ತಿಳಿವುದು
ಜನುಮಾದಿ ಕರ್ತ ಶ್ರೀ ವಿಜಯವಿಠಲನ-
ರ್ಚನೆಮಾಡು ಅನುದಿನ ಭಯಗಳ ನೀಗು

‘ಫಲವಿದು ಬಾಳ್ವದಕೆ’

ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸವರ್ಯರ ಕೃತಿರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ವ ಕೃತಿರತ್ನ. ಶ್ರೀ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರದ ಹೃದಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೂತ್ರಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಈ ೨೭ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು (ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹನೀಯರು) ತಮ್ಮಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪರಿಸಲು ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಪುರಸ್ಕೃತರಿದ್ದರೆ ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕವಾಗುವಂತೆ ಅಣುಮಧ್ವವಿಜಯ (ಪ್ರಮೇಯ ರತ್ನಮಾಲಾ)ವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ, ‘ಶ್ರೀಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ’ಕ್ಕೆ ಸಂಕ್ಷೇಪರೂಪದಿಂದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಾಯರೇ ರಚಿಸಿದ ಈ ಪದ. ನಿತ್ಯಪಠನೆಗೆ ಒದಗಲೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. —ಸಂ.

ರಾಗ—ಶಂಕರಾಭರಣ ಆದಿತಾಳ

ಫಲವಿದು ಬಾಳ್ವದಕೆ ಶಿರಿ—

ನಿಲಯನ ಗುಣಗಳ ತಿಳಿದು ಭಜಿಸುವುದೆ

ಪ

ಸ್ವೋಚಿತಕರ್ಮಗಳಾಚರಿಸುತ ಬಲು

ನೀಚರಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ಯಾಚಿಸದೆ

ಖೇಚರವಾಹಚರಾಚರಬಂಧಕ

ಮೋಚಕನಹುದೆಂದೋಚಿಸುತ್ತಿವುದೆ

೧

ನಿಜ್ಜಸುಭಕ್ತಿಯೊಳಚ್ಚುತನಂಘ್ರಿಗ—

ಳರ್ಚಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುತ್ತೆಚ್ಚರದಿ

ತುಚ್ಛವಿಷಯಗಳಿಗಿಚ್ಛಿಸದೆ ಯ—

ದೃಚ್ಛಾಲಾಭದಿಂ ಪ್ರೋಚ್ಚನಾಗುವುದೆ

೨

ಮನವಾಕ್ಯಾಯದೊಳನುಭವಿಸುವ ದಿನ-
 ದಿನದ ವಿಷಯಸಾಧನಗಳನು
 ಅನಿಲಾಂತರ್ಗತ ವನರುಹದಳಲೋ-
 ಚನಗರ್ವಿಸಿ ನಾ ದಾಸನೆಂತೆಂಬುದೆ

೩

ವಾಸವಮುಖವಿಭುಧಾಸುರನಿಚಯಕೆ
 ವಾಸುದೇವನೆ ಶುಭಾಶುಭದ
 ಈ ಸಮಸ್ತ ಜಗಕ್ಕೀಶ ಕೇಶವ-
 ನೀಶಜೀವರೆಂಬಿ ಸುಜ್ಞಾನವೆ

೪

ಪಂಚಕ್ರತುಗಳೊಳು ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳೊಳು
 ಪಂಚಪಂಚರೂಪವ ತಿಳಿದು
 ಪಂಚಸುಸಂಸ್ಕಾರಾಂಚಿತನಾಗಿ ದ್ವಿ-
 ಪಂಚಕರಣದಲಿ ಪಂಚಕನರಿವುದೆ

೫

ಪಂಚಭೇದವ್ರಪಂಚಸುಸತ್ಯವಿ-
 ರಂಚಿಮುಖರು ಬಲಿವಂಚಕಗೆ
 ಚಂಚಲಪ್ರತಿಮೆ ಅಚಂಚಲಪ್ರಕೃತಿಯು
 ಸಂಚಿಂತಿಸಿ ಮುದಲಾಂಛನನಾಹುದೆ

೬

ಹೃದಯದಿ ರೂಪವು ವದನದಿ ನಾಮವು
 ಉದರದಿ ನೈವೇದ್ಯವು ಶಿರದಿ
 ಪದಜಲ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವ ಧರಿಸುತ ಕೋ-
 ವಿದರ ಸದನ ಹೆಗ್ಗದವ ಕಾಯುವುದೆ

೭

ಪಾತ್ರರ ಸಂಗಡ ಯಾತ್ರೆಯಚರಿಸಿ ನಿ-
 ಧಾತ್ಮಸಿತನ ಗುಣಸ್ತೋತ್ರಗಳ
 ಶ್ರೋತ್ರದಿ ಸವಿದು ವಿಚಿತ್ರಾನಂದದಿ
 ಪಾತ್ರವ ಮರೆದು ಪರತ್ರವ ಪಡೆವುದೆ

೮

ಹಂಸ ಮೊದಲು ಹದಿನೆಂಟು ರೂಪಗಳ
ಸಂಸ್ಥಾನವ ತಿಳಿದನುದಿನದಿ
ಸಂಸೇವಿಸುವ ಮಹಾಪುರುಷರ ಪದ-
ಪಾಂಸುವ ಧರಿಸಿ ಅಸಂಶಯನಾಹುದೆ

೯

ವರಗಾಯತ್ರೀನಾಮಕಹರಿಗೀ-
ರೆರಡಂಘ್ರಿಯ ವಿವರವ ತಿಳಿದು
ತರುವಾಯದಿ ಷಡ್ವಿಧರೂಪವ ಸಾ-
ದರದಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನಿರತ ಜಪಿಸುವುದೆ

೧೦

ಬಿಗಿವ ಕಂಠದಿಂ ದೃಗ್ವಾಪ್ತಗಳಿಂ
ನಗೆಮೊಗದಿಂ ರೋಮಗಳುಗಿದು
ಮಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿ ನೆಗೆದಾಡುತ ನಾ-
ಲೊಗನಯ್ಯನ ಗುಣ ಪೊಗಳಿ ಹಿಗ್ಗುವುದೆ

೧೧

ಗೃಹಕರ್ಮವ ಬೇಸರದಲೆ ಪರಮೋ-
ತ್ಸಹದಲಿ ಮಾಡುತ ಮೂರ್ಜಗದ
ಮಹಿತನ ಸೇವೆಯಿದೆನ್ನುತ ಮೋದದಿ
ಅಹರಹರ್ಮನದಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತಿಪ್ಪುದೆ

೧೨

ಕ್ಷೇಶಾನಂದಗಳೀಶಾಧೀನ ಸ-
ಮಾಸಮಬ್ರಹ್ಮಸದಾಶಿವರು
ಈಶತವ್ಯರು ಪರೇಶನಿಲ್ಲದೆ
ಶ್ವಾಸಬಿಡುವ ಶಕ್ತಿ ಲೇಸಿಲ್ಲೆಂಬುದೆ

೧೩

ಆ ಪರಮಾತ್ಮಗೆ ರೂಪದ್ವಯವು ಪ-
ರಾಪರತತ್ವಗಳಿದರೊಳಗೆ
ಪ್ರೀತುಂಭೇದದಿ ಈ ಪದ್ಮಜಾಂಡವ
ವ್ಯಾಪಿಸಿಯಿಹನೆಂದೀಪರಿ ತಿಳುವುದೆ

೧೪

ವಿಕೋತ್ತರಪಂಚಾಶದ್ವರ್ಣಗ-

ಳೇಕಾತ್ಮನ ನಾಮಂಗಳಿವು

ಮಾಕಮಲಾಸನ ಮೊದಲಾದಮರರು

ಸಾಕಲ್ಯದಿಯಿವನರಿಯರೆಂತೆಂಬುದೆ

೧೫

ಒಂದು ರೂಪದೊಳನಂತರೂಪಗಳು

ಮೊಂದಿಪ್ಪುವು ಗುಣಗಣಸಹಿತ

ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಎಂದೆಂದಿಗು ಶ್ರೀಗೋ-

ವಿಂದಗೆ ಸರಿಮಿಗಿಲಿಲ್ಲೆಂತೆಂಬುದೆ

೧೬

ಮೇದಿನಿ ಪರಮಾಣ್ವಂಬುಕಣಂಗಳ-

ನೈದಬಹುದು ಪರಿಗಣನೆಯನು

ಮಾಧವನಾನಂದಾದಿಗುಣಂಗಳ-

ನಾದಿಕಾಲದಿಂದಗಣಿತವೆಂಬುದೆ

೧೭

ಹರಿಕಥೆ ಪರಮಾದರದಲಿ ಕೇಳುತ

ಮರೆದು ತನುವ ಸುಖ ಸುರಿಯುತಲಿ

ಉರಗಾಯನಸಂದರುಶನ ಹಾರೈಸಿ

ಇರುಳು ಹಗಲು ಜರಿಜರಿದು ಬಾಳುವುದೆ

೧೮

ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯಗಳು ತದಭಿಮಾನಿ ಸುಮ-

ನಸರೊಳು ನಿಂದು ನಿಯಾಮಿಸುವ

ಶ್ವಸನಾಂತರ್ಗತ ವಾಸುದೇವ ತಾ

ವಿಷಯಂಗಳ ಭೋಗಿಸುತಿಹನೆಂಬುದೆ

೧೯

ಗುಣಕಾಲಾಹ್ವಯ ಆಗಮಾರ್ಣವಕುಂ-

ಭಣಿಪರಮಾಣ್ವಂಬುಧಿಗಳಲಿ

ವನ ಗಿರಿ ನದಿ ಮೊದಲಾದುದರೊಳಗಿಂ-

ಧನಗತಪಾವಕಫಂತಿಹನೆಂಬುದೆ

೨೦

ಮೂಜಗದೊಳಗಿಹ ಭೂ ಜಲ ಖೇಚರ
ಈ ಜೀವರೊಳು ಮಹಾಜಸನ
ಸೋಜಿಗ ಬಹುವಿಧ ನೈಜವಿಭೂತಿಯ
ಪೂಜಿಸುತನುದಿನ ರಾಜಿಸುತಿಪ್ಪುದೆ

೨೧

ಪಕ್ಷ್ಯಗಳಕ್ಷಿಗಳಕ್ಷಿಸುವಂದದಿ
ಅಕ್ಷರಪುರುಷನಪೇಕ್ಷೆಯಲಿ
ಕುಕ್ಷಿಯೊಳಬ್ಬ ಜತ್ಯೈ ಕ್ಷಾದ್ಯಮರರ
ಈಕ್ಷಿಸಿ ಕರುಣದಿ ರಕ್ಷಿಸನೆಂಬುದೆ

೨೨

ಅನಲಾಂಗಾರದೊಳಿಪ್ಪೋಪಾದಿಯೊ—
ಳನಿರುದ್ಧನು ಜೀತನರೊಳಗೆ
ಕ್ಷಣಬಿಟ್ಟೆಗಳದೆ ಏಕೋನಾರಾ—
ಯಣ ಶೃತಿಪಾದ್ಯನು ಇಹನೆಂತೆಂಬುದೆ

೨೩

ಕಾರಣಕಾರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಕೇಶವ
ತಾರಾವೇಶವಿಹಿತಸಹಜ
ಪ್ರೇರಕ ಪ್ರೇರ್ಯಾಹ್ವಯ ಸರ್ವತ್ರ ನಿ—
ಕಾರವಿಲ್ಲದೆಲೆ ತೋರುವನೆಂಬುದೆ

೨೪

ಪವನಮತಾನುಗರವನಾನೆಂತೆಂ—
ದವನಿಯೊಳಗೆ ಸತ್ಯವಿಜನರ
ಭವನಗಳಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ ಸುಕಥಾ—
ಶ್ರವಣಮಾಡುತಲಿ ಪ್ರವರನಾಗುವುದೆ

೨೫

ಪ್ರತಿದಿನದಲಿ ಶೃತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಿಂದ ಸಂ—
ಸ್ತುತಿಸುತ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಪದವ
ಕೃತಿಸತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಕಾರಣ
ಇತರದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತಿಲ್ಲೆಂಬುದೆ

೨೬

ಪನ್ನ ಗಾಚಲಸುಸನ್ನಿವಾಸ ಪಾ-
ವನ್ನ ಚರಿತಸದ್ಗುಣಭರಿತ-
ಜನ್ಯಜನಕ ಲಾವಣ್ಯನೇಕಜಗ-
ನ್ನಾಥವಿಠ್ಠಲಾನನ್ಯಪನೆಂಬುದೆ

೨೭

ಶ್ರೀ ನ್ಯಾಸತತ್ವರ (ಐ ಜಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ) ಕೃತಿ

ರಾಗ ಸಾವೇರಿ

ತಾಳ ಅದಿ

ಇದನೇ ಬೇಡುವೆನಯ್ಯ ಒದಗಿ ಪಾಲಿಸು ಜೀಯು ಪ

ಬದಲು ನಾನೊಲ್ಲೆನಯ್ಯ ವಿದಿತವೇದ್ಯ ಅ ಪ

ನೀಚಜನಂಗಳ ಸಂಗವ ಕೊಡದಿರೊ

ವಾಚದಿ ಅನ್ಯರಿಗಾಲ್ಪರಿಸಬೇಡ

ಸೂಚಿಸೊ ನಿನ್ನಯ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ

ಯಾಚಿಪೆ ಇದನೇ ಇದನೇ ಮುರಾರೇ ೧

ಕ್ಷಣ ನಿನ್ನಗಲಿರಲಾರೆ ನಿನ್ನವರನ್ನು ಬಿಡೆ

ಕುಡೆಕುಡೆವೆನೊ ನಿನ್ನ ಜನರೆಂದರೆ

ಗುಣತ್ರಯವಾರಣ ನಿನ್ನ ವಾರುತೆಯಿರೆ

ಒಣಹರಟೆಗಳ ನಾನೊಲ್ಲೆ ೨

ಶ್ರೀಶ ನಿನ್ನಯ ಕಥೆ ಕೇಳದೆ ಬಹಳಾಯು

ಕಾಸು ಬಾಳದು ಕಾಣೊ ಕರುಣಾಬ್ಧಿಯೆ

ತಾಸು ಒಂದಾದರೂ ಅವನೇ ಸುಜೀವಿಯೊ

ವಾಸುದೇವವಿಠಲ ನಿನ್ನವರವರೊಳು ೩

ಮಾಡುತ್ತೆನೆನಿವುತಿರು

ಲೇಖಕರು:

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭೀಮರಾವ್, ಪ್ಲೀಡರ್, ದಾವಣಗೆರೆ.

“ಸ್ವನಿಹಿತವೃತ್ತಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಭಗವದಾರಾಧನಮೇವ ಪರಮೋಧರ್ಮಃ ತದ್ವಿರುದ್ಧಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪೃಥುಧರ್ಮಃ ಭಗವದಧೀನತ್ವಾತ್ ಸರ್ವಸ್ಯ” ಎಂದರೆ “ಸರ್ವವೂ ಭಗವಂತನ ಅಧೀನವಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ವವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಗೆಂದು ಆತನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವುದೇ ಪರಮಧರ್ಮವು, ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಅಧರ್ಮವು” ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಸಾರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಲೋಪವಿಲ್ಲದಂತೆ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದುದು ಸರ್ವಕರ್ತವ್ಯವೇ ಸರಿ. ಕಾಲ ದೇಶ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂಕೋಚದಿಂದಲಾದರೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಆಚರಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕ ಯಾರಾದರೂ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆ:—ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ, ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ, ದೇವಪೂಜಾ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅತಿ ಸಂಕೋಚಕ್ರಮದಿಂದ ಕೇವಲ ೧|| ಗಂಟೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಕಾಲಾವಕಾಶವಿಲ್ಲೆಂಬ ನೆಪದಿಂದ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ೭ ಗಂಟೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎಳುವುದರ ಬದಲು ೫ ಗಂಟೆಗೆ ಎದ್ದರೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯೂ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಮನೋನಿರ್ಧಾರವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ನೆಪಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕದಿಯಲು ಹವಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನು

ಕದ್ದರೆ ಧರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗದ ದುಷ್ಟಲಗಳನ್ನು ಕದಿಯಲಾರೆವು ; ಅನುಭವಿ ಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕಾಗುವುದು.

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವೇ ಎಲ್ಲ ಸಾಧುಗಳ ಗುರಿ. ಸರ್ವದಾ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯಾದರೂ, ಇದು ಎಲ್ಲ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಸಾಧಿಸದ ಮಾತು. ಕುಟುಂಬಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಉಪಜೀವಿಕಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆದರೆ ಈ ವೃತ್ತಿಯು ಸ್ವಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರಬಾರದು. ನಿಷಿದ್ಧ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದಲ್ಲದೇ ಅನ್ಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಉಪಜೀವನವು ಸಾಗದಂತಾದಾಗ, “ ಸ್ವಧರ್ಮೇ ನಿಧನಂ ಶ್ರೇಯಃ ” — ಎಂದರೆ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದು ಸಾಯುವುದೇ ಲೇಸೆಂಬುದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮತ. ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಆಚರಣೆಯೂ ಸ್ವಧರ್ಮ ಪಾಲನಾರೂಪವಾದುದೇ ಸರಿ. ವರ್ಣಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾದ ಔಪಜೀವಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕ ಅಪಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಬಾಹ್ಯಕಾರರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ವರ್ಣಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಋತು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಫಲವನ್ನಾದರೂ ಅವಶ್ಯ ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಇನ್ನು ಆಹಾರ ವಿಹಾರಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೋಕಾಲವು ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹರಿಸ್ಮರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯಗಳ ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತತ್ತ್ವತ್ಯಾಲದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಸ್ಥಿತನಾದ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೇರಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವನು ಭಗವಂತನ ಆಧೀನನಾಗಿ ಆತನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡುವವನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಜೀವದ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ರೂಪವಾದ ಭಗವಂತ ಆಜ್ಞೆಗಳೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳಿಂದ ಸಕಲ ಜೀವರೂ ಬದ್ಧರು. ಆದರೂ ಸದನುಸಂಧಾನ

ಯುಕ್ತರಾಗಿ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಜನ್ಯವಾಗುವ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳ ಲೇಪವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಮಾರಿದವರೆನಿಸುವರು. ಇವರೇ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ ಸಕಲ ಸಜ್ಜೀವರ ಗುರಿಯು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಎಂದರೆ ಸಾಧನಾ-ವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, (ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ) ಸರ್ವ ಜೀವರೂ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ಬದ್ಧರೇ ಆದರೂ, (ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳಲೇಪವಾಗದಂತೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಚರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ) ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಮಾರಿದವರೂ ಆಗಬಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಂತೆ ನಿತ್ಯೇಷ ಸಂಪರ್ಕರಹಿತರಾಗುವುದು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಿ, ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಮಾರಿದವರೂ ಆಗಬಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಂತೆ ನಿತ್ಯೇಷ ಸಂಪರ್ಕರಹಿತರಾಗುವುದು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಿ, ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ (ಶಾಸ್ತ್ರ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾರಿ) ಮನಬಂದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಅಜ್ಞಾನದ ಕುಕಲ್ಪನೆಯು. ಕರ್ಮಫಲದ ಲೇಪವಾಗದಿರಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಅನುಸಂಧಾನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ :-

ನದಿಯ ಜಲ ನದಿಗಿರಿವ ತೆರದಂ-

ದದಲಿ ಭಗವದ್ಧತ್ತ ಧರ್ಮಗ-

ಳುದಧಿಶಯನನಿಗರ್ಪಿಸುತ ವ್ಯಾವರ್ತ ನೀನಾಗಿ, |

ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಾದಿಗಳಿಗೊಳಗಾ-

ಗದಲೆ ಮಾಡುತ ದರ್ವಿಯಂದದಿ,

ಪದುಮನಾಭನ ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನೆನೆವುತಿರು ||

ಎನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳು ಲಕು

ಮಾನಿನಾಸನಿ ಗರ್ವಿಸನು ಸಂ-

ಧಾನಪೂರ್ವಕದಿಂದ ಸಂದೇಹಿಸದೆ ಡಿನದಿನದಿ |

ಮಾನನಿಧಿ ಕೈಕೊಂಡು ಸುಖವಿ

ತ್ತಾನತರ ಸಂತೈಪ ತೃಣಜಲ

ಧೇನು ತಾನುಂಡನವರತ ಪಾಲ್ಗರೆವ ತೆರನಂತೆ ||

ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವೇಷ್ಯ
ತ್ತೇವೆ; ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುತ್ತೇವೆ. ನೀರು ನಮ್ಮದಲ್ಲ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಳಿಯ
ಲಿಲ್ಲ - ಹರಿಯುವಂತೆ ಹರಿದುಹೋಯಿತು. ಆದರೂ ನಮ್ಮಭಾವನೆಯು
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನಿತ್ತಿತು. ಇದರಂತೆ ಭಗವಂತನ
ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಆತನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದು ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸಿದ ವಿಹಿತ
ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನರೂಪವಾದ ಧರ್ಮಚರಣೆಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೇ
ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ, ಅವುಗಳ ಫಲಭಾಗಿಗಳಾಗದೇ ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗುವೆವು.
ಪರಮಶಾಂತರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ. ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳ
ಫಲಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧಿನಿಷೇಧಾದಿಗಳನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ
ಸಾಧಕರು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅರ್ಥವು ದುರರ್ಥವಲ್ಲವೇ!
ನಿಷಿದ್ಧಕರ್ಮಾನುಚರಣೆಯು ಈ ವಿಧ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ
ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಘಟಿಸುವದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಮತ್ತು ತನ್ನಿಂದಾಚರಿಸ
ಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಗಳೂ ಸಹ ಭಗವಂತನ ಅಧೀನವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ
ಭಗವದ್ವಾಸನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಿಂದ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಎಂದಾದರೂ
ಆಚರಿಸುವನೇ! ಸರ್ವಥಾ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ
ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಕರ್ಮಾನು
ಸಾರವಾಗಿ ಅದುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಮನನೊಂದು, ಮುಂದಾದರೂ ಹಾಗಾಗ
ದಂತೆ ಕರುಣಿಸೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಾರಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಪಾಯಸ
ದಲ್ಲಾಗಲೀ ಪಾಚಕನಿಂದ ಮುಳುಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಕೈ ಸೌಟಿನಂತೆ ಅಧೀನನೂ
ಅಸ್ತತಂತ್ರನೂ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸೌಟಿಗೆ ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲ
ಆದರೆ ಭಕ್ತನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು “ಮಾಡುತ”
“ನೆನೆವುತಿರು” ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಉಭಯ ವಿಧ ಕರ್ಮ ಸಮರ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿ

ಮನ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಸದನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಕಲ ಲೌಕಿಕ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಈ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಅರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಸ್ವಭಕ್ತನನ್ನು ಸುಖಪೂರ್ಣನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅನುಸಂಧಾನವು ಸಂಶಯಜ್ಞಾನರಹಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದೂ, ಫಲಸ್ವಾಮಿ ಎಂದೂ, ಆತನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದೆಂದೂ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೇ ದಾಸರಾಯರು “ಸಂದೇಹಿಸದೆ” ಎಂದರು. “ಮಾನನಿಧಿ ಕೈಕೊಂಡು ಸುಖವಿತ್ತು” ಎಂಬುದರಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ, ಭಕ್ತರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನರಿತವನಾದ್ದರಿಂದ ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಗುಣವಾದ ಪೂರ್ಣ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಸಂತೈಪ” ಎಂಬುದರಿಂದ ಸಂಸಾರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ನಿತ್ಯ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸುತ್ತಾನೆಂದೂ, ಅಸಾರಗಳೆನಿಸುವ ಹುಲ್ಲು, ನೀರುಗಳನ್ನು ತಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವೃತಸದೃಶವಾದ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಹಸುವಿನಂತೆ, ಭಕ್ತರ ಅಲ್ಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಫಲರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಾನೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಭಕ್ತರ ಮೇಲಿರುವ ಭಗವಂತನ ಕಾರುಣ್ಯವು ಅಪಾರವಾದುದೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತು ತಮ್ಮ ಇಹಜೀವನವನ್ನು ನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕಾದ್ದು ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳಿಂದ ಬೆದರಿ ಅವುಗಳ ಪಾಲನೆಯು ಅಶಕ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗದಂತೆ ಜಾಗ್ರತರಾಗಿ, ಭಗವಂತನನ್ನು ನಂಬಿ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆತನ ಪೂಜೆಯೆಂಬ ಸದನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನರಿಯುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯಕವಾದುದು. ಕರುಣಾ ನಿಧಿಯನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿ, ವೃಥಾವಾಗಿ ಭಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಉಚಿತವಲ್ಲ. “ನಿರ್ಭಯಾಃ ಸಂತು ಸಜ್ಜನಾಃ” (ಸಾಧುಗಳು ಭಯರಹಿತರಾಗಲಿ.)

ಓಂ ತತ್ಸತ್

ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ

ಒಳಗುಟ್ಟು ಹೀಗಿದೆ

ರಾಗ—ಮಧ್ಯಮಾವತಿ

ತಾಳ—ಅಟಿ

ಗರತಿ ನೀ ಕರೆದುತಾರೇ ರಮಣಿ

ಪ

1 ಬಾಯೊಳಗಿಹಳ 2 ಗಂಡನ 3 ನಿಜತಮ್ಮನ 4 ತಾಯ
5 ಪಿತನ 6 ಮಡದಿಯ 7 ಧರಿಸಿದನ

8 ಸ್ತ್ರೀಯಳ 9 ಸುತನಕೈಯಲಿ 10 ಶಾಪ ಪಡೆದನ
11 ದಾಯಾದ್ಯನ 12 ಮಗನ

13 ಸಾಯಕವದು ತೀವ್ರದಿ ಬರುತಿರೆ ಕಂಡು 14 ಮಾಯಾಪತಿ
ಭೂಮಿಯನೊತ್ತಿ ತನ್ನಯ

15 ಬೀಯಗಾರನ ತಲೆಗಾಯಿದಂಥ ರಾಯನ
ಕರೆದುತೋರೇ ರಮಣಿ ೧

16 ನಾಲಿಗೆ ಎರಡರವನ 17 ಭುಂಜಿಸುವನ 18 ಮೇಲೇರಿಬಹನ
19 ತಂದೆಯು 20 ಇಹಗಿರಿಯನು

21 ಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ಕಿತ್ತೆತ್ತಿದ ಧೀರನ 22 ಕಾಳಗನಲಿ
23 ಕೊಂದನ

1 ಸರಸ್ವತಿ, 2 ಬ್ರಹ್ಮ, 3 ಮನ್ಮಥ, 4 ಲಕ್ಷ್ಮಿ, 5 ಸಮುದ್ರರಾಜ,
6 ಗಂಗೆ, 7 ಶಿವ, 8 ಪಾರ್ವತಿ, 9 ಗಣಪತಿ, 10 ಚಂದ್ರ 11 ಸೂರ್ಯ,
12 ಕರ್ಣ, 13 ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ, 14 ಕೃಷ್ಣ, 15 ಅರ್ಜುನ, 16 ಹಾವು
17 ನವಿಲು, 18 ಪಂಚುಖ, 19 ಶಿವ, 20 ಕೈಲಾಸ, 21 ರಾವಣ,

೨೩ ಲೋಲಲೋಚನೆಯ ೨೪ ಮಾತೆಯ ೨೫ ಪುತ್ರ ೨೬ ನಣುಗನ
 ೨೭ ಮೇಲುಶಕ್ತಿಗೆ ಉರವಾಂತು ೨೮ ತನ್ನವರನ್ನು
 ಪಾಲಿಸಿದಂಥ ದಾತನಹ ೨೯ ದೇವನ ಲೋಲೆ ನೀ
 ಕರೆದುತೋರೇ ರಮಣಿ ೨

೩೦ ಉರಿಯೊಳು ಜನಿಸಿದವನ ೩೧ ನಿಜತಂಗಿಯ ೩೨ ಶರಗ ಪಿಡಿದ
 ೩೩ ನಣ್ಣನ ೩೪ ತಂಗಿಯ
 ೩೫ ವರನ ತಲೆಯನು ೩೬ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಧೀರನ
 ೩೭ ಗುರುವಿನೊ ೩೮ ಕುದಿಸಿದನ
 ೩೯ ಶರವ ತಪ್ಪಿಸಿ ೪೦ ತನ್ನದಾಸರ್ಗಿ ಅನುದಿನ ಕರೆದು ವರವನಿತ್ತು
 ಮನ್ನಿಸಿ ಸಲಹುವ
 ಉರಗಗಿರಿಯ ವೆಂಕಟಾದಿಕೇಶವನ ಗರತಿ ನೀ
 ಕರೆದುತಾರೇ ರಮಣಿ ೩

23 ಸೀತೆ, 24 ಭೂಮಿದೇವಿ, 25 ನರಕಾಸುರ, 26 ಭಗದತ್ತ,
 27 ವರಾಹಾಸ್ತ್ರ, 28 ಪಾಂಡವರು, 29 ಕೃಷ್ಣ, 30 ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ,
 31 ದ್ರೌಪದಿ, 32 ದುಶ್ಯಾಸನ, 33 ದುರ್ಯೋಧನ, 34 ದುಶ್ಯಕೇ,
 35 ಸೈಂಧವ, 36 ಅರ್ಜುನ, 37 ದ್ರೋಣ, 38, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, 39
 ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ (ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ), 40 ಪಾಂಡವರು.

ಉಗಾಭೋಗ

1 ಹಾರುವನ ಹೆಟ್ಟಬೇಕು ಹಾರುವನ ಕುಟ್ಟಬೇಕು
 ಹಾರುವನ ಕಂಡರೆ ಚಂಪನ್ಯಾಲೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು
 2 ಊರೊಳಗೆ ಆರುಮಂದಿ ಹಾರುವರು.
 ಹಾರುವರ ಹಾರದಂತೆ ಮಾಡೋ ಪುರಂದರವಿಠಲ

1 ಹಾರುವರು = ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳು 2 ಊರು = ದೇಹ

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಕಾಂತರವರ ಕೃತಿ

[ಇದು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯಮಠದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಕಾಂತತೀರ್ಥ
ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ರಚಿಸಿದ ನಾಮ. ಇವರು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜ
ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಂದ ೧೬ನೆಯವರು]

ರಾಗ—ಸಾನೇರಿ ಅಥವಾ ದರ್ಬಾರು

ಆದಿತಾಳ

ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಗೆ

ನೀ ಪೇಳಬಾರದೆ ರುಕುಮಿಣೀ, ನೀ ಪೇಳಬಾರದೆ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಪ

ಪಾಪಮಾಡುವನೆಂದು ಕೋಪ ಮಾಡದಿರೆಂದು

ನಾ ಪಾದಪದ್ಮಮಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂಬೆ ತಾಯೆ

೧

ನಿಮ್ಮ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಸುವ ದೇವ

ಸುಮ್ಮನೆ ತಿಳಿಸೆನ್ನ ಹಡದಮ್ಮ ತಾಯೆ

೨

ಎನೋ ಪೇಳಿದನೆಂದು ನೀನೂಪೇಕ್ಷಿಸದಲೆ

ಜಾನಕಿದೇವಿ ರಘುಪತಿಗೆ ತಾಯೆ

೩

ಪಾದ ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಮೋದವ ಕೊಡುವಂಥ

ವೇದವ್ಯಾಸಗೆ ರಮೆ ತಿಳಿಹೇಳೆ ತಾಯೆ

೪

ವಿದ್ಯಾಕಾಂತನ ಮನವಿದ್ದಂತೆ ಒಲಿಯುವ

ಸದ್ವಿಯಾನಿಧಿ ನಮ್ಮ ನರಸಿಂಹ ತಾಯೆ

೫

“ ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ ”

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥರವರು

(ಶ್ರೀ ಅಡವೀಸ್ವಾಮಿಗಳು)

ಬಹು ಧನ್ಯಳು ನಮ್ಮ ಭೂಮಿದೇವಿ ! ಅದೆಷ್ಟುಮಂದಿ
ಮಹಾನುಹಿಮುರಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ !

ಯಾವ ಮಹಾಪುರುಷರ ದಿವ್ಯಚರಿತೆಯು ಕೇಳುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ
ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೋ, ಯಾರ ನಡೆಯು ಸಜ್ಜನ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೇ
ಸುಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವೋ, ಯಾರ ವಾಣಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಹೃದಯವನ್ನು
ಪರಿಶುದ್ಧಿ ಹೊಂದಿಸಬಲ್ಲದೋ, ಯಾವ ದೊಡ್ಡವರ ಜೀವಿತದ
ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷವೂ, ಸುಜೀವಿಗಳ ಸಂಕಟ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ
ಮಾಸಲಾಗಿದ್ದಿತೋ ಅಂತಹ ದಿವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ
ನಮ್ಮ ಭಾರತಮಾತೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆಕೆಯನ್ನು ‘ ಬಹುರತ್ನಾ
ವಸುಂಧರಾ ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರು !

ಈಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂದಿಗೂ
ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಕೀರ್ತಿವಂತ ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಬ್ಬರು ಆಗಿಹೋದರು. ಇಂದು
ಅವರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನೂಲಕ ಪರಮಾತ್ಮನ
ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಸಾದ ಸಂಪಾದಿಸೋಣ !

ಸಿದ್ಧಾಪುರವು ಸವಣೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮ,
ಶ್ರೀಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪತಿಸೇವಾಪ್ರಾಯೋದಯದ ಶ್ರೀಮತಿ
ಭಾಗೀರಥೀಬಾಯಿಯವರು ಅವರ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ. ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಂಡಿತ್ಯದಲ್ಲಿ
ಬಹು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ ಶ್ರೀ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ
ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಚರಣಾರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬಹುಕಾಲ
ಸುಖವಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀ

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರವರ ದಿವ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿನ ಮರ್ಮವರಿತು ನಮ್ಮ ವಂಶದ ಕೀರ್ತಿಲತೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸಿ ಫಲ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸುಪುತ್ರ ಸಂತಾನವಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮ ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನೆಯ ಫಲವೆನಿಸಿತು ! ಯಾರನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ! ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಆ ದಂಪತಿಗಳು 1 ಮಳಬೇಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜಯತೀರ್ಥ (ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯ) ರನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಇವರ ಸೇವೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥರು ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಸಹಸ್ರಕಿರಣನ ಉದಯವಾಯಿತು. ' ಇನ್ನೇನು ಬೆಳಕು ಸರ್ವತ್ರ ಹರಡಿತು ' ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಕೊಂಡಲು ಅರುಣೋದಯವೇ ಸಾಕಲ್ಲವೇ ? ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಸೂರ್ಯ ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಸರಸ್ಸಿನ ಕಮಲಗಳು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಲು ಅನುಕೂಲನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲವೇ ! ಅಂತೆಯೇ ಈ ಸತಿ ಪತಿಯರೂ ಹರ್ಷಭರದಿಂದ ಉಬ್ಬಿದವರಾದರು.

ಸೌಭಾಗ್ಯವತೀ ಭಾಗೀರಥೀಬಾಯಿಯವರು ಶ್ರೀ ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರವರ ದಿವ್ಯ ವರಪ್ರಸಾದ ಬಲದಿಂದ ಶಾಲಿವಾಹನಶಕ 1೧೮೬ ನೆಯ ಈಶ್ವರ ಸಂವತ್ಸರದ ಶ್ರಾವಣ ಬಹುಳ ಅಷ್ಟಮಿಾ ಶುಭದಿನದಂದು ಪುತ್ರರತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಅನುಗ್ರಹವೇ ರೂಪುಗೊಂಡ ಶಿಶುವನ್ನು ಕಂಡ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿ, ಗುರುವರ್ಮರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಿರಕೃತಜ್ಞತೆಗಾಗಿ ಮಗುವಿಗೆ ಜಯತೀರ್ಥನೆಂದೇ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಯುಕ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪನಯನ ಮಹೋತ್ಸವವೂ ನಡೆಯಿತು. ತಾವು ದೊಡ್ಡವರಾದರೂ, ಮಗನು ಅದೆಷ್ಟೇ ಮುದ್ದಿನವನಾದರೂ ಗುರುಕುಲವಾಸ ಮಾಡಿಯೇತೀರಬೇಕಷ್ಟೆ ! ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಮಗನನ್ನು ಪದವಾಕ್ಯ-ಪ್ರಮಾಣಪಾರಾವಾರಪಾರೀಣ , ಮಹಾ ಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ ಐಜೀ ಆಚಾರ್ಯರವರಲ್ಲಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ

1 ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಡಿ ಸ್ಪೇಷಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ.

ಕಳುಹಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರಲ್ಲವೆ ತಮಗೆ ಕೀರ್ತಿ! ದೇವರದಯೆ ತಮ್ಮಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಮನದಲ್ಲೇ ಗುಣಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ವೇದವೇದಾಂತ ಪಾರಂಗತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಆತನ ಅಭ್ಯಾಸ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದೊಡನೆಯೇ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ — ‘ಅಪ್ಪಾ’ ನೀನು ಟೀಕಾಕೃತ್ವಾದರ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆಪಾತ್ರ ; ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿರುವೆ, ನೀನನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯಾಗಿ ಬಾಳು. ಬಹುಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರು ನಿನ್ನ ಮೂಲಕ ಖ್ಯಾತರಾಗಲಿ’ ಎಂದು ಹರಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು.

ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರು ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಯುಕ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಾಹಮಹೋತ್ಸವವೂ ನೆರೆವೇರಿ ಸಹಧರ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಜೀವನ ಸಾಗಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹಿರಿಯರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಸದ್ಧರ್ಮರತರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರೋತ್ಸವವೂ ಆಯಿತು. ಅವರ ಸುಖಾನುಭವ ಹೇಗಿತ್ತೆಂದರೆ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಕೊಟಿಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗು ಮಂಚದಮೇಲೆ ಹಂಸತೂಲಿಕೆಯ ಸುಪ್ತತಿಗೆ, ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ ಸತಿಯು ಕೋಮಲವಾದವನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತ ತನ್ನದು ವೃದ್ಧವಾದ ಕೈಯಾದರೂ ತನ್ನ ಒತ್ತುವಿಕೆಯಿಂದ ಅವರ ಪಾದಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಕ್ಲೇಶಕ್ಕೊಳಗಾದುವೋ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ದೇಹದ ಕೋಮಲವೆ. ಎಂದಮೇಲೆ ಅವರ ಸುಖಜೀವನದ ಆ ಸೊಬಗು ಹೇಗಿರಬಹುದು !

ದೈವಲೀಲೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ಒಂದು ದಿನ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ದೇಹಾಲಸ್ಯವಾಗಿದೆ ; ತೂಗುಮಂಚದಮೇಲೆ ಆಯಾಸ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ. ಸತೀ ಶಿರೋಮಣಿಯು ಎಂದಿನಂತೆ ಪಾದಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಗಳಷ್ಟೆ ! ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾದ ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ಒಂದು ದಿವ್ಯದೇವರನಾನುವು ಕಿವಿಗೆ

ಬಿತ್ತು. ಸಡಗರದಿಂದ ಆಲಿಸಿದರು. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯಿತು. ವಿಚಾರಲಹರಿಯು ಹೃದಯದಿಂದ ಉಕ್ಕಿತು. ಕಿವಿಗೆಬಿದ್ದ ಆ ಕೀರ್ತನೆಯ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ ಒಂದೊಂದೂ ಮಹಾ ವೈರಾಗ್ಯಲತೆಯು ಕುಡಿ. ವಾಚಕರೇ ಕೇಳಿ, ಇದೇ ಆ ನಾಮ-ದಿವ್ಯನಾಮ.

ರಾಗ—ಭೂಪಾಳಿ ತಾಳ—ತ್ರಿಪುಟ

ಗೋವಿಂದ ನಮೋ ಗೋವಿಂದ ನಮೋ ಗೋವಿಂದ ನಾರಾಯಣ ಪ
ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನೆತ್ತಿದ ಗೋವಿಂದ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸೋ ಆ.ಪ.

ಮಂಚ ಬಾರದು ಮಡದಿ ಬಾರಳು
ಕಂಚು ಕನ್ನಡಿ ಬಾರವು |
ಸಂಚಿತಾರ್ಥದ ದ್ರವ್ಯ ಬಾರದು
ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿರೋ ಧರ್ಮವ

ಅರ್ಥವ್ಯಾರಿಗೆ ಪುತ್ರರಾಗಿಗೆ
ಮಿತ್ರ ಬಾಂಧವರಾಗಿಗೆ |
ಕರ್ತೃಯಮನವರೆಳೆದು ಒಯ್ಯಾಗ
ಅರ್ಥ ಪುತ್ರರು ಕಾಯ್ದರೇ ?

ತಂದು ಬಂದರೆ ತನ್ನ ಪುರುಷನ
ನೊಂದು ಬಳಲಿದಿರೆಂಬಳು |
ಒಂದು ದಿನ ತಾ ತಾರದಿದ್ದರೆ
ಹಂದಿ ನಾಯಂತೆ ಬೊಗಳೊಳು

ಪ್ರಾಣದೊಲ್ಲ ಭೆ ತನ್ನ ಪುರುಷನ
ಕಾಣದೆ ನಿಲ್ಲಲಾರಳು |
ಪ್ರಾಣಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಜಾಣೆ ಕರೆದರೆ ಬಾರಳು

ಉಂಟು ಕಾಲಕೆ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು
ಬಂಟಿರಾಗಿ ಕಾಯ್ದರು |

¹ ಉಂಟು ತಪ್ಪಿಹೋಗುವಾಗ
ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಬಾರರು

೫

ಒಡವೆ ಅರಸಿಗೆ ಒಡಲು ಅಗ್ನಿಗೆ
ಮಡದಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಚಲುವಗೆ |
ಬಡಿದು ಬಡಿದು ಯಮನೊರೆಳೆವಾಗ
ಎಡವಿಬಿದ್ದಿತು ನಾಲಿಗೆ

೬

ದಿಟ್ಟುತನದಲಿ ಪಟ್ಟವಾಳುವ
ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಚರಣವ |
ಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸಿರೋ ಸಿರಿ ಪುರಂದರ
ವಿಠಲೇಶನ ಪಾದವ

೭

ತಟ್ಟಿನೆ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿದರು ಮಂಚದಿಂದ. ದೇಹದ ಅಲಸ್ಯವದೆಲ್ಲಿ !
ಸ್ವಲ್ಪ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರು ; ಪುನಃ ತೆರಿದರು. ನಶ್ವರ ಸುಖವಿದು
ಸಂಸಾರ ಸುಖ, ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ, ಜೀವರಿಗೆ ದೇವರೇ ದಿಕ್ಕು—
ಎಂ ದು ಕೊಂ ಡ ರು. ಬಂಧುಗಳಾರಿಗೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಬಾರದು,
ಅವಧೂತನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೊರಟೇಹೋದರು. ಇನ್ನು
ಜಯತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯರದೆಲ್ಲಿ ? ದೇವರ ಸಂಕಲ್ಪ ರೂಪ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ !

ಕೆಲವು ದಿನಗಳೆದರು. ಒಮ್ಮೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಶ್ರೀ
ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರವರು ಸರ್ಪರೂಪದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದರು.
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಮಯಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಜಯತೀರ್ಥಾ-
ಚಾರ್ಯರು ಹೀಗೆ ಅಂದುಕೊಂಡರಂತೆ ! 'ಅಹುದು, ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು
ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದ್ದು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ, ನನ್ನ ಅವಧೂತಚರ್ಯೆಯಿಂದ
ಆ ಮಹಾಮಹಿಮರಿಗೇನು ಸಂತೋಷ ? ನನ್ನ ಅಡವಿ ಸಂಚಾರದಿಂದ
ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ವಿಶೇಷ ? ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಿರೇನು ? ಮನಮುಟ್ಟಿ

¹ ಸತ್ತುಹೋಗುವಾಗ

ಹರಿಯನ್ನರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವಚನದಿಂದಲ್ಲವೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ದೇವೋತ್ತಮನಿಗೂ ಸಂತೋಷ ! ಪ್ರವಚನದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು ವೈರಾಗ್ಯ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನಾನೇ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಜಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರಿಗೆ ಸರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಇನ್ನುಳಿದ ಆಯುಸ್ಸು ಪ್ರವಚನಕ್ಕೇ ಮೀರಿಸಲು' ಎಂದುಕೊಂಡರು.

ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಲಾಪಹಾರಿಣೀ ನದಿಯ ದಡದ ಮುನಿವಳ್ಳಿ ಎಂಬುವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಉರಿನ ಹೊರಗೆ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರುಗಳ ವಾಸ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತ ಉರಲ್ಲಿ ಮಾಧುಕರೀ (ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಯಾಚಿಸುವುದು) ಮಾಡುವುದು, ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು, ಜ್ಞಾನಾಮೃತಪಾನ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಇದು ನಿತ್ಯವೃತ್ತಿ. ಈ ರೀತಿ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅನೇಕರು ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮೊರಬ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರು, ಬೊಣಸೀ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು, ಕೌಲಗೀ ನೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು. ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ ಅಣ್ಣಯ್ಯಾಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಮಹಾಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಏನು ವರ್ಷವಿರಬಹುದು. ಶ್ರೀಶ್ರೀಮದುತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಮತ್ಸರಮಹಂಸ ಪರಿವ್ರಾಜಕಾಚಾರ್ಯವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಸತ್ಯವರತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಅವರಿಂದಲೇ ಸನ್ಯಾಸ ಆಶ್ರಮವನ್ನೂ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥರೆಂಬ ನಾಮವನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ಬಿಡಿ ಸನ್ಯಾಸಿವರರಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಡೆದರು. ಸಂಚಾರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕುಶಾವತೀನದಿಯ ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಾದಗೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಸುಧಾಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ತಂಡತಂಡ ಶಿಷ್ಯರಗಳು. ಮಠದಲ್ಲಿ ದಿನವೂ ಇನ್ನೂರು ಜನರಿಗೆ ಭೋಜನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತಂತೆ ! ಅಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮಠವೆಲ್ಲಿಯದು ! ವೈರಾಗ್ಯಾಧಿಪತಿಯಾದ ಮಹದೇವನ ಗುಡಿಯ ಹೊರ ಅಂಗಣವೇ ಮಠ. ಪರ್ಣಶಾಲೆಯೇ ಶಿಷ್ಯರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಅರಮನೆ.

ಇನ್ನೂ ಇವರ ಮಹಿಮೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸುಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತೇನೋ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ. ಮಹಾಕಾಮ ತಂದೊಡ್ಡಿದ. ಪ್ರಭುಗಳು ಹೆದರಿದರೆ! ತಾಮದ ಆರುಕಾಸಿನ ಸವೆದ ಬಿಲ್ಲೆಯೊಂದನ್ನು ತರಿಸುವುದು, ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ಮೀತ್ರ ಹೇಳಿ ಅದರಮೇಲೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುವುದು, ಅದನ್ನು ಬಂಗಾರ ಮಾಡುವುದು, ಮಾರಿಸಿಬಿಡುವುದು, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವುದು. ದೇವರಿಗೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವುದು ಸಾಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಡುವುದು. ನೋಡಿದಿರಾ! ದೊಡ್ಡವರ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಳಿಬಿಡುವುದು ನಮಗೆಷ್ಟು ಸುಲಭ. ಅಂತು ನಡೆಯುವುದು ಮಾತ್ರ ಕಷ್ಟ. ಅದಿರಲಿ, ನಮಗೇನು ಅವರ ಆಸ್ತಿಯ ವೈಕಿ? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದರ ಫಲ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಸುಧಾಟಿಪ್ಪಣೀ, ತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾಟಿಪ್ಪಣೀ, ಭಾಗವತ ಸಾರೋದ್ಧಾರ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಸರಂಜಿನೀ, ಚತುರ್ದಶೀ ಪೋಡಶೀ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಅವರು ನಮಗಾಗಿ—ಮುಂದಿನ ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ, ಅಮರವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಳು. ಈ ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೇನು ವರಮಾನ? ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ದುಡಿದು ಪಡೆದಷ್ಟೂ ನಮಗೆ ದೊರೆವ ವರಮಾನ. ಮತ್ತದಷ್ಟೂ ನಮಗೇ ಲಬ್ಧ! ಇವರು ೧೦೮ ಸಲ ಸುಧಾ ಮಂಗಳ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರು ಕೇವಲ ಐವತ್ತೇವರ್ಷಗಳು ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ನಾಲ್ಕೂ ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ಪಾಲನೆಯ ಮರ್ಮವನ್ನೂ ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ ಮಹಾತ್ಮರು. ಇಂತಹವರು ಅಪೂರ್ವವೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ?

ಈ ವೈರಾಗ್ಯ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿರತ್ನಾಕರರು ಮಾದನೂರಿನಲ್ಲೇ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೭೨೮ರ ಮಾಘ, ಕೃಷ್ಣತ್ರಯೋದಶೀ (ಶಿವರಾತ್ರಿ) ದಿನ ಬೃಂದಾವನ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಇಂದು ಉಳಿದಿರುವ ಕ್ಲೇಶವೆಂದರೆ ಅಂದು ಅವರಿದ್ದ ಶರೀರ ದರ್ಶನಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬುದೊಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವುದೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಮಹಾಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಅಂದಿನಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಯಸ್ಯ ಪ್ರಚಂಡತಪಸಾ ಶೃತಿಗೀತವೃತ್ತಸ್ತುಷ್ಪೋ ಹರಿಃ
ಕಿಲ ವಶಂವದತಾಮವಾಪ |

ಶ್ರೀಮಧ್ವಸನ್ಮತಪಯೋನಿಧಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಃ

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥಮುನಿರಾಣ್ಮದಮಾತನೋತು ||

ಈ ಮಹನೀಯರು ರಚಿಸಿದ 'ಶ್ರೀರಮಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠನೆಯಿಂದ
ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಲೆಂದು ಶಾತ್ಪರ್ಯದೊಂದಿಗೆ
ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಸ್ತೋತ್ರದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮಹಿಮೆಯಾದರೂ ಹೀಗಿದೆ.

ಈ ಮಹಾನುಭಾವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ
ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಾ ಮುನವಳ್ಳಿ ಛಾಯಾ ಭೋಗವತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಕರ
ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂಚಾರ
ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಂದರು. ಆಗ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಸನ್ ೧೮೦೭ ನೇ
ವರ್ಷದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಕಿನ್ನಾಳ ದೇಸಾಯರು ಈ
ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯಮಾಡದರು. ಅವತ್ತೇ ತೀರ್ಥ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ
ಅಷರ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕೂತುಕೊಂಡರು. ಬಹುಪಾಯಗಳಿಂದ
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗದ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಧೆಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಅನ್ನವು ಹುಳದಂತೆ ತೋರತಕ್ಕರೋಗವು ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ ಆತಿಥ್ಯ
ಮಾಡೋಣದರಿಂದಲೇ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮರ್ಷದಿಂದ
ಆಲೋಚಿಸಿ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಖರ್ಚನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಮಾದನೂರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಕೊಟ್ಟು ಸೇವಾ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ದುಷ್ಟಾಲವು ಬರಲು ಆ ಅವಧೂತ
ಶಿರೋಮಣಿಗಳು ಇನ್ನು ದೇಸಾಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಖರ್ಚನ್ನು ನಡಿಸುವದು
ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಕೊಂಡರು.

ವಿ ಸೂ. : ೧೮೬೦ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸತತ್ವ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಮುಂಡರಗಿ. ಇಲ್ಲಿ
'ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥ ವಿರಚಿತ ರಮಾ ಸ್ತೋತ್ರ' ಎಂದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ
ಶೀ|| ರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಮುಂಡರಗಿಯವರು ಬರೆದ ಶಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಕೆಲ ಪದ
ವ್ಯತ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ
ಗೃಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

—ಸಂ.

ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಅವಧೂತ ಶಿರೋಮಣಿಗಳು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ವೀಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಾಮ್ರದ ಸಲ್ಲದ ಘಟ್ಟಾರ್ಥಅಣೆಯನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅನ್ವೀಕ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಈ ರಮಾಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮುಕ್ತಿಸಿ ಭಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಎರಡುನೂರು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಪಾಠಪ್ರವಚನವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಮಾಡಿದರು.

ಕನ್ಯಾಮತೀರಿದಮೇಲೆ ಕಿನ್ನಾಳ ದೇಸಾಯಿಯವರು ಯಾವಜ್ಜನ್ಮ ಸೇವಾ ಮಾಡಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

॥ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣು ತೀರ್ಥಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥

ಶ್ರೀ ರಮಾಸ್ತೋತ್ರಂ

ಯಯೈವೇದಂ ಸಚ್ಚಿನ್ನಿರುಪಮನಿಜಾನಂದನಿರತಂ |

ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಪ್ಯಾದೌ ಗುಣಸಮತನೂರಾಪ್ಯ ಸೃಜತಿ ||

ಅವತ್ಯತ್ತಿ ಪ್ರೇಷ್ವಾನ್ ಪದಮಪಿ ನಯತ್ಯಸ್ತವಿಸದಃ |

ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣೇ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೇ ಮಧ್ಯದಿ ಸದಾ ||೧||

ಅಸದೃಶವಾದಂಥಾ ನಿರ್ದುಷ್ಟ ಜ್ಞಾನಾನಂದದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ಯಾವ (ದಾವ) ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದಲೇ ಸಹಿತನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ - ರಜ - ಸ್ತಮೋಗುಣರೂಪ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತೋರುವ ಚೇತನಾಚೇತನವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಸಂರಕ್ಷಣಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಸಂಹಾರಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತೂ ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಭಕ್ತರಗಳನ್ನು ಸಂಸಾರ ತಾಪತ್ರಯಾದಿ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಉತ್ತಮವಾದ ವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುತ್ತಾನೋ

ಅಂಥಾತನ ಅನುಗೃಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ
ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಸನ್ನಮುಖ-
ಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಪ್ರಮಾಣಸಿದ್ಧವಾದ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥವು. ೧

ಭವಾನೀ ವಾಣೀ ವಾ ಜಲಧಿತನಯಾ ವಾ ಸ್ವಹೃದಯೇ |
ಸ್ವಚಿಂತ್ಯಾಂ ಯನ್ಮೂರ್ತಿಂ ಸತತಮನುಜಿಂತ್ಯಾಪುರಧಿಕಂ
ಸುರಿಸ್ತ್ರೀಷು ಶ್ಲಾಘ್ಯಂ ದಿವಿ ಭುವಿ ಚ ಸೌಂದರ್ಯ ಸುಫಲಂ |
ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣೀ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೇ ಮಧ್ಯದಿಸದಾ ೨

ರುದ್ರದೇವರ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೂ, ಸರಸ್ವತಿಯೂ,
ಸಮುದ್ರಪುತ್ರಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಕಮಲಾ ಎಂಬ ರೂಪವೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದಂಥಾ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ತನ್ನ
ಪತಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದಂಥಾ ಯಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
ಯಾವಾಗಲೂ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ದೇವತಾಪ್ರೀಯರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದಂಥಾ
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಭೂಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತುತೃವಾದ ಸೌಂದರ್ಯರೂಪ
ಉತ್ತಮಫಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರೀತಿ
ಪಾತ್ರಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು (ಹಿಂದಿನಂತೆ ಅರ್ಥವು) ೩

ಅನಿರ್ವಾಚ್ಯಾ ವಾಚ್ಯಾಪ್ಯಖಿಲನಿಗಮಸ್ಥೈಃ ಶ್ರುತಿಗತ್ಯೈ |
ವರ್ಚೋಭಿಸ್ತಾತ್ಪರ್ಯಾತ್ಸಹಸದಿತಿಹಾಸಂ ಪುನರಪಿ
ಅನುಲ್ಲಂಘ್ಯಾ ಲಂಘ್ಯಾಪ್ಯಥ ನಿಜಮುದಾ ಯಾ ಸುಮನಸಾಂ |
ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣೀ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೇ ಮಧ್ಯದಿಸದಾ ೪

ಯಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಸಮಸ್ತ ಪಂಚರಾತ್ರ ಮೂಲ
ರಾಮಾಯಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂಥಾ ವೇದಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂಥಾ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ
ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭಾರತಾದಿ ಇತಿಹಾಸಗಳಿಂದಲೂ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ
ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಳಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಇವೇ ರೀತಿ ಇರುತ್ತಾಳೆಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ
ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಇದ್ದಾಳೋ! ಪುತ್ರ - ಮಿತ್ರ - ಕಳತ್ರ - ಕ್ಷೇತ್ರ-
ದ್ರವಿಣಾದಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವ

ಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದಾ ಗ್ಯೂ, ತನ್ನ ಪತಿಯಾದಂಥಾ ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರು. ಕಾರಣ ತನ್ನವರೆಂಬ ಪ್ರೇಮದಿಂದಾ ತನ್ನಲ್ಲಿ ರತಕ್ಕಂಥಾ ಭಗವತ್ತೇವಂವನ್ನು ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ¹ ಹೊಂದಿಸುತ್ತಾಳೊ ಅಥವಾ ಪಂಚರಾತ್ರಾದಿಗಳಿಂದಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ಗುಣಗಳಿಂದ² ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೊ, ಅಂಥಾ ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ನಾರಾಯಣನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು

೩

ಯಯಾಸುಮುಕ್ತೋ ಮುಕ್ತೋ ಭವತಿ ವಿಸರೀತಂ ಚ ಭವತಿ

ಯಯಾಸಪ್ರೇಯೋ ಪ್ರೇಯೋ ಭವತಿ ವಿಸರೀತಂ ಚ ಭವತಿ

ಯಯಾಸಹೇಯಂ ಹೇಯಂ

”

ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣೀಸಾ ನನು ವಿಜಯತೇ ಮದ್ಧೃದಿ ಸದಾ

೪

ದಾವ (ಯಾವ) ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಕರ್ಮ ಶಾಪಾದಿವಶದಿಂದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನಾದ ಜೀವನೂ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೋ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಲೇ ಪ್ರೀಯವಾಗದಿದ್ದ ವಸ್ತುವು ಪ್ರೀಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಗೃಹಣ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರದಿದ್ದ ವಸ್ತುವು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಕಟಾಕ್ಷವು ತಪ್ಪಿದರೆ ಮುಕ್ತನು ಮುಕ್ತನಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ? ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು ದ್ವೇಷಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಗ್ರಾಹ್ಯವಾದದ್ದು ತುಚ್ಛವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿ

೪

ಯಯಾಸಮಾತಾ ಮಾತಾ ಭವತಿ ವಿಸರೀತಂ ಚ ಭವತಿ |

ಯಯಾಸತಾತಸ್ತಾತೋ ಭವತಿ ವಿಸರೀತಂ ಚ ಭವತಿ

ಯಯಾಸಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತಾ ಭವತಿ ವಿಸರೀತಂ ಚ ಭವತಿ |

ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣೀ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೇ ಮದ್ಧೃದಿ ಸದಾ

೫

1 ಯಸ್ಮಿನ್ ನೃಸ್ತೇತಿ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಹ್ಲಾದರ ವಾಕ್ಯಾನುಸಾರದ ಅರ್ಥವು.

2 ಇದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಯಾರ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಜನನಿಯಾಗದಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾ-
ಯಿಯಂತೇ ನೋಡುತ್ತಾಳೋ, ಜನಕನಾಗದವನೂ ತಂದೆಯಂತೆ
ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೋ, ಸಹೋದರನಾಗದವನೂ ಒಂದೇ ಏಕೋದರನಂತೆ
ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಆ ಕಟಾಕ್ಷವು ವಿಪರೀತವಾದರೆ ಜನನಿಯು ಜನಕನು
ಸಹೋದರರು ದ್ವೇಷಿಗಳ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ
ಹೆಂಡತಿಯು

೫

ಯಯಾಽಜಾಯಾ ಜಾಯಾ ಭವತಿ ವಿಸರ್ವೀತಂ ಚ ಭವತಿ

ಯಯಾಽಪುತ್ರಃ ಪುತ್ರೋ....

,,

ಯಯಾಽನಪ್ತಾ ನಪ್ತಾ....

,,

ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೀ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೆ ಮದ್ಧೃದಿ ಸದಾ

೬

ಪರಬ್ರಹ್ಮಣಿಯ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಜಂಜಲಸ್ವಭಾವದವಳಾದ ಜಾತ್ಯಾ
ವೇಶ್ಯಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಹೆಂಡತಿಯಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಹಿತಚಿಂತಕಳಾಗು-
ತ್ತಾಳೋ, ಔರಸಪುತ್ರ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗದವನೂ ಮಗಮೊಕ್ಕಳಂತೆ
ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಆ ದೃಷ್ಟಿಯು ವಿಪರೀತವಾದರೆ ಹೆಂಡತಿಯೂ,
ಮಗನೂ, ಮೊಮ್ಮಗನೂ — ಸೂಳೆ; ಸೂಳೆಯಮಗ, ಸೂಳೆಯ
ಮೊಮ್ಮಗ, ಇವರುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ
ಅಂಥಾ ಪರ

೭

ಯಯಾಽರಾಜಾ ರಾಜಾ ಭವತಿ ವಿಸರ್ವೀತಂ ಚ ಭವತಿ

ಯಯಾಽಭೃತ್ಯೋ ಭೃತ್ಯೋ

,,

ಯಯಾಽಕಾರ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಂ

,,

ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೀ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೆ ಮದ್ಧೃದಿ ಸದಾ

೮

ಯಾರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಕ್ತನಾಗದವನು ಧರ್ಮದಿಂದ
ಪ್ರಜಾಪಾಲನ ಮಾಡುತ್ತ ರಾಜನೆಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ,
ಭೃತ್ಯನಾಗದವನು ಚಾಕರನಂತೆ ಸೇವಾಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅಸಾಧ್ಯವಾದ
ಕಾರ್ಯವು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಕೃಪೆಯು! ಲೋಪವಾದರೆ

ರಾಜನು ಪ್ರೇತವೆಂಬೆರಡಕ್ಷರದಿಂದ ಸಹಿತವಾದ ರಾಜಶಬ್ದದಿಂದ
ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ, ದೂತನು ದ್ವೇಷಿಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೋ,
ಸುಲಭಕಾರ್ಯವು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ
ಪತ್ನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ೭

ಯಯಾಃಶ್ಲಾಘ್ಯಃ ಶ್ಲಾಘ್ಯೋ ಭವತಿ ವಿಪರೀತಂಚ ಭವತಿ
ಯಯಾಃವಂದ್ಯೋ ವಂದ್ಯೋ
ಯಯಾಃವಕ್ತಾ ವಕ್ತಾ
ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೆ ಮದ್ಭೃದಿ ಸದಾ ೮

ಯಾವ ದಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಂದ್ಯನು ಸ್ತುತ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೋ,
ಅಪೂಜ್ಯನು ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಮಾತನಾಡದವನೂ ವಕ್ತೃವೆನಿಸು
ತ್ತಾನೋ, ಅದು ವಿಪರೀತವಾದರೆ ಸ್ತುತ್ಯನು ನಿಂದ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೋ,
ಪೂಜ್ಯನು ಅಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಬಹುಭಾಷಿಯು ಮೂಕನಾಗು
ತ್ತಾನೋ, ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ.... ೯

ಯಯಾಃವಿಪ್ರೋ ವಿಪ್ರೋ ಭವತಿ ವಿಪರೀತಂ ಚ ಭವತಿ
ಯಯಾಃಜಾಪ್ಯಂ ಜಾಪ್ಯಂ
ಯಯಾಃಸಾಧ್ಯಂ ಸಾಧ್ಯಂ
ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೆ ಮದ್ಭೃದಿ ಸದಾ ೧೦

ಯಾರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಯೋಗ್ಯಧರ್ಮಾನುಚಾರಿಯಾದಂಥಾ
ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದಂಥಾ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಜಾತಿಮಾತ್ರಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಿಂತಲೂ
ಉತ್ತಮನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಜಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗದಂಥಾ ನೃಸಿಂಹಾದಿ
ಮಂತ್ರಗಳೂ ಸುಲಭಜಪಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತವೆಯೋ, ಬಹುಸಾಧನದಿಂದ
ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಸಾಧಾರಣಸಾಧನದಿಂದ
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅದೇ ನಿಗ್ರಹರೂಪವಾದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಜಾಪ್ಯವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ
ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ.... ೧೧

ಯಯಾಸಪಥ್ಯಂ ಪಥ್ಯಂ ಭವತಿ ವಿಸರೀತಂ ಚ ಭವತಿ

ಯಯಾಸಜ್ಞಾತಂ ಜ್ಞಾತಂ

ಯಯಾಸರಕ್ಷ್ಯಂ ರಕ್ಷ್ಯಂ

ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೀ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೆ ಮದ್ಭೃದಿ ಸದಾ ೧೦

ದಾವ ನಾರಾಯಣಿಯ ಪ್ರೇಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೋಗಿಯೂ
ವೈದ್ಯನೂ ಬೇಸತ್ತು ವಿಸರೀತವಾಗಲೆಂದು ಮಾಡಿದ ಔಷಧಪ್ರಯೋಗವೂ
ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಎಂದೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡದಿದ್ದರೂ
ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ, ಸಂರಕ್ಷಕರಹಿತವಾದದ್ದು ರಕ್ಷಿತ
ವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪಥ್ಯವೂ ವಿಸವಾಗು
ತ್ತದೆಯೋ, ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದು ಸಮಯಕ್ಕೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲವೋ,
ಸಂರಕ್ಷಕರಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ.... ೧೦

ಯಯಾಸಬಂಧುರ್ಬಂಧುರ್ಭವತಿ ವಿಸರೀತಂ ಚ ಭವತಿ

ಯಯಾಸಹಂತಾ ಹಂತಾ

ಯಯಾಸಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮೋ

ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೀ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೆ ಮದ್ಭೃದಿ ಸದಾ ೧೧

ಯಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನಾಪ್ತನು ಆಪ್ತನಂತೆ ಹಿತಚಿಂತಕ
ನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಕೊಲ್ಲುವವನು ಕೊಲ್ಲದವನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಅಧರ್ಮವೂ
ಧರ್ಮರೂಪವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅದು ತಪ್ಪಿದರೆ ಬಂಧುವೂ ಅನಾಪ್ತನ
ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಹಿತಚಿಂತಕನೂ ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರಯತ್ನ
ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಧರ್ಮವೂ ಅಧರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂಥಾ
ಪರಬ್ರಹ್ಮನ.... ೧೧

ಜನೋ ಯಾಂ ಪ್ರತ್ಯಾಹೇಜನನಸಮಯೇ ಥಾಪಿ ವಿಸದಿ

ಸ್ಮರತ್ಯದ್ಧಾ ನಾಶೇ ನನು ಖಲು ತತೋಽನ್ಯತ್ರ ಸಮಯೇ

ಸ್ಮೃತಾ ಯಾ ಸಂತಾಪಂ ಹರತಿ ಚ ಮುದೈವಾಶು ಪರಯಾ

ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೀ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೇ ಮದ್ಭೃದಿ ಸದಾ ೧೨

ಜನರುಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನಗಳು ಬಂದಾಗ್ಯೆ, ಹಡೆಯುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಾಳಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದಾವ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸ್ಮರಣಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ದಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಪರಮಸಂತೋಷದಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ವಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾಳೋ ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ.... ೧೨

ಬಹೂಕ್ತ್ಯಾ ಕಿಂ ಸ್ಯಾದಘಟಿತಘಟಿನಾಯಾಂ ಪಟುತರಾ
ಮಹಾಮಾಯಾ ಮೋಹಿನ್ಯಖಿಲಜನತಾಯಾಸ್ತ್ರಿಜಗತಿ
ನಿಮೇಷೋನ್ಮೇಷಾದ್ಯಂ ಭವತಿ ಚ ಯಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಲಯಾ
ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಣೇ ಸಾ ನನು ವಿಜಯತೇ ಮದ್ಭೃದಿಸದಾ ೧೩

ಹಿಂದಿನ ೯ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಅನುಭವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲೆಂದು ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಉಪಸಂಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ—

ಬಹು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು! ಅಸಾಧ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತಕುಶಲಳಾದ ಮಹಾಮಾಯೆವೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮೋಹ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾಳೋ, ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಯುಳ್ಳ ದಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದಲೇ ರೆಪ್ಪಿಹಾಕುವ, ತೆಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಆಗುವುದೋ, ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪತ್ನಿಯಾದ.. ೧೩

ಅಟಿತು ವಿವಿಧದೇಶಂ ಸರ್ವದಾ ಸಪ್ರಯಾಸಂ
ಪತತು ನಿಖಿಲನೇದಾನ್ ಸಾಂಗಕಾನ್ನಿತ್ಯಮೇವ
ಲುತತು ಸಕಲ ದೇವಾನಾಂ ಪುರಃಪಾಂಸುಮಧ್ಯೇ
ಪಟಲವಿಘಟಿನಂ ಸ್ಯಾತ್ತಾಂ ವಿನಾ ನೈವ ಜಂತೋಃ ೧೪

ಜನರುಗಳು ಬಹುಶ್ರಮದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಕಲದೇಶಪರೈಟನ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ನಿರುಕ್ತ್ಯಾ ದಿ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಯಾವತ್ತೂ

ವೇದಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಠನ ಮಾಡಿದರೂ, ಅನೇಕ ದೇವತಾಗುಡಿಗಳ
ಅಂಗಳದ ಧೂಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಜನರುಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ
ಅಥವಾ ಮೋಕ್ಷವು ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಟಾಕ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ಆಗಲಾರದು೧೪

ಇತಿ ದೇವೀಸ್ತವಂ ಪುಣ್ಯಂ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶನಂ

ಯಃ ಪಠೇತ್ ಶ್ರುಣುಯಾದ್ವಾಪಿ ಸ ಮುಕ್ತೋ

ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ೧೫

ಆದಕಾರಣ ಪುಣ್ಯಕೊಡುವಂಥಾ ಸಕಲಪಾಪಪರಿಹಾರಕಳಾದಂಥಾ,
ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಯಾರು ಪಠಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಥವಾ
ಶ್ರವಣಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಆ ಜನರು ವಿಸ್ತೃತನಿಂದಲೂ ಮತ್ತು
ಸಂಸಾರಬಂಧನದಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ೧೫

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು

ಶ್ರೀಪತಿವಿಠಲದಾಸರವರ ಕೃತಿ

ರಾಗ ಪೂರ್ವಿಕಲ್ಯಾಣ

ಆದಿತಾಳ

ಸುಖವಿಲ್ಲ ಸುಖವಿಲ್ಲ

ಪ

ಕಕುಲಾತಿಲಿ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಪಡುವಂಗಿ

ಅ ಪ

ಶ್ರೀಧರನಂಘ್ರಿಯ ಸಾದರದಲಿ ಆ-

ರಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಈ ಧರೆಯೊಳಗೆ

೧

ವಿಪರೀತ ಮಡಿಯಲಿ ಸುಫಲವ ತೊರೆದು

ತಪವ ಮಾಡಿದರಂದ ವಿಫಲವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ

೨

ತಾಪಸವರದ ದಯಾಪರಮೂರುತಿ

ಶ್ರೀಪತಿವಿಠಲನ ಶ್ರೀಪದ ಪಿಡಿಯದೆ

೩

ಶ್ರೀ ಅಣ್ಣಾವಧೂತರವರ ಕೃತಿ

ಧಾಗೆ ಶಂಕರಾಭರಣ

ಅಟಿತಾಳ

ಬಂದ ಮನ್ಮಾನಸಕೆ

ಪ

ಇಂದಿರೆಯರಸ ಮುಕುಂದ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ

ಅ ಪ

ಥಳಥಳಿಸುವ ನವರತ್ನ ಕಿರೀಟವು
ಹೊಳೆವೋ ಮಕರಕುಂಡಲದ್ವಯವು
ತುಳಸಿ ಮೌಕ್ತಿಕ ವನಮಾಲೆಯಿಂದೊಪ್ಪುತ
ಬಲುತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ತೇಜಾಸ್ಪದನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ

೧

ಎಡಬಲದಲಿ ಸತ್ಯಭಾಮೇರಿಂದೊಪ್ಪುತ
ನಲಿದಾಡುತಲೆನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಬಲುಬಲು ವಿಗಡಾಚ್ಛಾ ನಾಂಧಕಾರದ
ಕುಲವನೋಡಿಸಿ ಮತ್ಸುಲದೈವಮೂರುತಿ

೨

ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜನುಮದ ಪುಣ್ಯ ಬಂದೊದಗಿತೋ
ಎಷ್ಟು ಧನ್ಯರೋ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ
ಎಷ್ಟು ದೇವತೆಗಳು ಎನ್ನರಸಿದರೋ
ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರನಾದ ವಿಠಲವ್ಯಾಸ

೩

ವಿಜಯದಶಮಿದಿನದಲ್ಲ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರವರ ಜನ್ಮದಿನದ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ

ರಾಗ—ದೇಶೀತೋಡಿ

ಆದಿತಾಳ

ತೋರವ್ವ ಲಕುಮಿ ಪ
ವೇಂಕ- ಟಾದ್ರಿನಿಲಯನ ಪಂಕಜನಾಭನ ಅ ಪ

ವಸುದೇವದೇವಕಿಕಂದ| ಚಿಕ್ಕ
ಶಶಿಮುಖಿಯೊಡನೆ ಆನಂದ
ಪಶುಗಳ ಕಾಯ್ದು ಗೋವಿಂದ| ನಮ್ಮ
ಬಿಸಜನಾಭಮುಕುಂದನಮ್ಮ ೧

ಸಾಮಜರಾಜಗೆ ವರದ| ಬಲು
ಪ್ರೇಮದಿ ಭಕತರ ಪೊರೆದ
ಆ ಮಹಾದಿತಿಜರ ತರಿದ| ನಿ-
ಶ್ಯಾಮನಾಗಿ ತಾ ಮೆರೆದನಮ್ಮ ೨

ಉರಗಗಿರಿಯಲ್ಲಿಪ್ಪ| ಅಂದು
ಮರುತನ ಪೆಗಲೇರಿ ಬಪ್ಪ
ಶರಣಗೆ ವರವಿತ್ತು ತಪ್ಪ| ನಮ್ಮ
ಶಿರಿಮೋಹನವಿಠಲತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ೩

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು